

# Svezak | 13

Časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

Godina XIII

Svibanj 2011.

[www.drustvo-knjiznicara-bokp.hr](http://www.drustvo-knjiznicara-bokp.hr)



Tema broja:

**Predstavljanje  
knjižnice u  
javnosti**

# PROGRAMSKI PAKET ZA UPRAVLJANJE KNJIŽNICAMA

**POSUDBA  
OPOMENE  
BILTENI  
ČLANOVI  
TOP LISTE**

**PREUZIMANJE PODATAKA  
KATALOGIZACIJA  
INVENTARIZACIJA  
PRETRAŽIVANJE  
DIGITALIZACIJA**

**PODRŠKA ZA BIBLIOBUS  
KNJIGE INVENTARA  
STATISTIKE  
OTPISI  
REVIZIJA**



Posebno prilagođeno za školske, fakultetske i specijalizirane knjižnice  
Inovativan sustav obrade i prezentacije serijskih publikacija i neknjižne građe  
Integriran ispis bar kodova i signaturalnih naljepnica za knjige  
Integriran ispis bar kodova i iskaznica za članove sa i bez slike  
Moguće korištenje studentskih iskaznica  
Moguće postavljanje linkova na digitalne dokumente u i izvan Metel sustava  
Besplatno uključivanje podataka u zajednički sustav pretraživanja na internetu  
Besplatno preuzimanje podataka iz zajedničkog, te više nacionalnih sustava  
Podrška za obradu i pretraživanje građe za slike i slabovidne osobe  
Dvosmjerna komunikacija s ostalim knjižnicama i svojim korisnicima  
Napredan sustav zaštite podataka  
Rezervacije i produljivanje putem interneta, e-pošte i sms poruka



Ne zahtijeva nikakvu dodatnu programsku ili strojnu opremu

## Više od 950 knjižnica u sustavu

### NOVOSTI :

- Integracija Interneta
- Integrirana digitalizacija građe
- Obrada i integracija multimedijalne građe
- Poboljšano i vizualno pretraživanje podataka
- Integracija GOOGLE i WIKIPEDIA pretraživača
- Novo pretraživanje digitalne građe s kontrolom dostupa
- Novo pretraživanje serijskih publikacija i AV građe
- Preuzimanje podataka za glazbene CD-ove sa Interneta
- Kompatibilnost s UNIMarc, USMarc, COMarc standardima
- Uključeni novi standardi :
  - CDBB - glazbeni CD
  - EXIF - digitalizacija i digitalna građa
- Modul za digitalizaciju s podrškom za sve tipove skenera i kamere, te sve formate zapisa

### DIGITALIZACIJA

- profesionalna usluga skeniranja s vrhunskom opremom
- kvalitetna obrada slika
- besplatan hosting na vlastitim serverima
- pristupačne cijene

### CIJENA :

- od 3.000,00 kn za školske knjižnice
- od 6.000,00 kn za sve ostale

### MOGUĆNOST OTPLATE

### NAŠ DOPRINOS I POKLON SVIMA:

Zajedno s uredništvom časopisa PRIRODA odlučili smo obraditi i digitalizirati SVE brojeve časopisa. Kako to izgleda, pogledajte na <http://library.foi.hr/priroda>.

Obrada, digitalizacija i prezentacija izvršeni su kroz METEL Win. Svi postupci su potkriveni potrebnim standardima, posve su automatizirani i integrirani. Uključen je i program za automatsko generiranje cjelokupne bibliografije

### USKORO :

**METEL personal :**  
prilagođen osobnim i obiteljskim knjižnicama i mediatekama.



### INFORMACIJE :

**POINT d.o.o.  
Vidovečka 56b  
42000 Varaždin**

**tel: 042 206-306  
fax: 042 206-308  
mob: 098 284-350**

**mail: point@vz.t-com.hr  
web: http://library.foi.hr  
http://www.point-vz.hr**

# SVEZAK

Časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja  
 Broj 13 / Godina XIII / Bjelovar, 2011.  
[www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr](http://www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr)

## SADRŽAJ

<b>UVODNIK</b>	3
<b>IZ RADA DRUŠTVA</b>	
O radu Društva u proteklom razdoblju ( <i>Sanja Jozić</i> ).....	4
28. godišnja skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja ( <i>Alica Baćeković Pavelić</i> ).....	4
Najknjižničari ( <i>Anica Šabarić</i> ).....	5
37. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva ( <i>Rajna Gatalica</i> ).....	6
Školski knjižničari na skupštini Hrvatskoga knjižničarskog društva ( <i>Tatjana Kreštan, Zorka Renić</i> ).....	7
Vodič kroz knjižnice Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja ( <i>Anica Šabarić</i> ).....	7
<b>TEMA BROJA: PREDSTAVLJANJE KNJIŽNICE U JAVNOSTI</b>	
Marketing i menadžment u knjižnicama: primjer dobre prakse menadžmenta posebnih događanja u Gradskoj knjižnici Zadar ( <i>Zoran Mihanović, Jurica Pavičić, Nikaš Alfrević</i> ).....	10
Kampanja Hrvatskoga knjižničarskog društva "Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu" ( <i>Alemlka Belan-Simić</i> ) .....	13
Javnim zagovaranjem do željenoga/potrebognoga ( <i>Anica Šabarić</i> ).....	16
Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar u našem malom mjestu ( <i>Romana Horvat</i> ).....	17
Od izložbe i bibliografije do Bjelovarskog sajma ( <i>Tina Gatalica</i> ).....	18
<b>IZ NARODNIH KNJIŽNICA</b>	
Okrugli stol "Iskustva u radu s romskom djecom u školama i knjižnicama na koprivničkom području" ( <i>Dijana Sabolović-Krajina</i> ) .....	20
Suradnja knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica i "Podravskog sunca"( <i>Ljiljana Vugrinec</i> ).....	21
Animacijske aktivnosti koprivničkog bibliobusa u 2010. godini ( <i>Mladen Tudić</i> ).....	22
Osobni knjižničar ( <i>Karlo Galinec, Petar Lukačić, Danijela Petrić, Kristian Ujlaki</i> ).....	22
Predstavljanje knjige "Križevačka tragetkinja Nina Vavra u hramu hrvatske Talije" ( <i>Martina Poturiček</i> ).....	24
"Mala igrionača" - novi program u Gradskoj knjižnici "Franjo Marković" Križevci ( <i>Mihaela Doskočil</i> ).....	24
Prvi rođendan križevačkog bibliobusa ( <i>Igor Kuzmić</i> ).....	25
Naše malo kazalište ( <i>Katarina Pavlović</i> ).....	25
Suradnja Narodne knjižnice Virje i Dječjeg foruma Društva Naša djeca Virje ( <i>Ana Škvarić</i> ).....	26
U Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica otvoren kutak za slijepie i slabovidne osobe ( <i>Višnja Romaj</i> ).....	26
Donacija veleposlanstva SAD-a u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica ( <i>Višnja Romaj</i> ).....	27
Ostavili ste u knjizi ( <i>Nela Krznarić</i> ).....	27
Leptiri u knjižnici ( <i>Nela Krznarić</i> ).....	28
Neobični kućni ljubimci u Gradskoj knjižnici "Mato Lovrak" ( <i>Ivana Ledić</i> ).....	28
Krugovi koji se šire ( <i>Ilijia Pejić</i> ).....	28
Šesti susret najčitatelja Bjelovarsko-bilogorske županije ( <i>Ilijia Pejić</i> ).....	30
Programi učenja engleskog jezika na Dječjem odjelu Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar ( <i>Branka Mikačević</i> ).....	31
Bjelovariana i na CD ROM-u ( <i>Tina Gatalica</i> ).....	32
Suradnja Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područni ured Bjelovar ( <i>Sanja Jozić</i> ) .....	32
Knjižnica - mjesto susreta i izvor znanja ( <i>Marinko Iličić, Sanja Jozić</i> ).....	33
Važni gosti ( <i>Marinko Iličić</i> ).....	34
Anegdote ( <i>Marinko Iličić</i> ).....	34
Facebook u službi promidžbe na primjeru Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar ( <i>Lucija Miškić</i> ).....	35
Sto godina poslike ( <i>Mirjana Štelcer</i> ).....	35
Bibliobus - kazalište na kotačima i Eurobus ( <i>Željko Prohaska</i> ).....	35
Knjižnica u gostima ili ususret korisničkoj javnosti ( <i>Irena Hlupić-Rašo</i> ).....	36
Manjinska knjižnica u znaku stabla ( <i>Fanika Stehna</i> ).....	36
Roditelji s bebama - dobro došli u knjižnicu! ( <i>Ljiljana Budja</i> ).....	37
Razglednica iz Čazme ( <i>Vinka Jelić-Balta</i> ).....	38
<b>IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA</b>	
Novo informacijsko okruženje: izazov za učenike, učitelje i knjižničare ( <i>Adrijana Hatadi</i> ).....	39
Stručno vijeće školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije ( <i>Zorka Renić</i> ).....	39
Od skupštine do skupštine ili izvješće o radu Županijskog stručnog vijeća za osnovne i srednje škole Virovitičko-podravske županije ( <i>Damir Balković</i> ).....	41
Naših deset godina: stručno vijeće u Voćinu ( <i>Ljerka Medved</i> ).....	41
Obrazovni aspekt međupredmetnog povezivanja sa školskom knjižnicom ( <i>Damir Balković</i> ).....	42
U Mjesecu hrvatske knjige - Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica u posjetu knjižnicama osnovnih škola ( <i>Višnja Romaj</i> ).....	43
Straničnicima do Portugala i SAD-a ( <i>Vesna Zvečić</i> ).....	44
Bookmark Project ( <i>Margareta Popčević</i> ).....	44
Međuškolski književni kviz ( <i>Margareta Popčević</i> ).....	45
Kulturna i javna djelatnost knjižničara u IV. osnovnoj školi Bjelovar ( <i>Dejana Kurtović</i> ).....	45
Školski list - javni medij škole ( <i>Dejana Kurtović</i> ).....	47
Poticanje čitanja u Češkoj ( <i>Mira Barberić</i> ).....	48
Knjižnični odgoj i obrazovanje kroz pet ljudskih vrijednosti ( <i>Rajna Gatalica</i> ).....	49
Sličice iz naše knjižnice ( <i>Ierko Barać</i> ).....	50
30 godina školske knjižnice u Ferdinandovcu ( <i>Lidija Levačić Mesarov</i> ).....	52
Kviz - motivacija za čitanje lektire ( <i>Maja Baksa</i> ).....	53
Knjižnica na dva kolosijeka ( <i>Antonija Šikulec</i> ).....	54

Novosti iz knjižnice OŠ "Đuro Ester" Koprivnica (Mario Kolar).....	55
Jadranko Bitenc i "Twist na bazenu" (Luca Matić).....	55
Vrtićevci "Maslačka" u knjižnici (Nataša Švaco).....	56
Šuštavo lišće s Božicom (Nataša Švaco).....	56

#### **IZ SPECIJALNIH KNJIŽNICA**

Knjiga i knjižnice u Prvom svjetskom ratu (Božica Anić).....	57
Informatizacija knjižnice Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima (Sandra Kantar).....	58

#### **STRUČNI SKUPOVI I TEME**

Dnevnik s IFLA-inog kongresa i konferencije "Otvoreni pristup znanju - promicanje održivog razvoja" (Kristian Ujlaki).....	59
"Otvoreni pristup znanju - promicanje održivog razvoja" - Svjetski knjižnični i informacijski kongres i 76. generalna konferencija i skupština, Gothenburg, (Švedska) 10. - 15. kolovoza 2010. (Dijana Sabolović-Krajina).....	61
"Upravljanje ljudskim potencijalima u kontekstu cijeloživotnog obrazovanja" - 3. okrugli stol Knjižnice i suvremeni menadžment, Zagreb, 16. travnja 2010. (Dijana Sabolović-Krajina).....	62
"Privacy rights in the digital age: the role of libraries in the 'peep culture' / "pravo na privatnost u digitalno doba: uloga knjižnica u 'kulturi zavirivanja.'"- Predavanje Barbare M. Jones - Zagreb, 9. prosinca 2010. (Dijana Sabolović-Krajina).....	64
"Knjiga i slobodno vrijeme", Split, 24. rujna 2010.(Dijana Sabolović-Krajina).....	64
Savjetovanja za narodne knjižnice u Hrvatskoj - 2009. i 2011. (Ljiljana Vugrinec).....	66
"Uloga putujućih knjižnica u okviru mreže narodnih knjižnica", 16. susret slovenskih putujućih knjižnica, Ravne na Koroškem, 18. - 19. lipnja 2010. (Mladen Tudić) .....	67
Libraries in the Digital Age (LIDA) Zadar, 24. - 29. svibnja 2010. (Petar Lukačić).....	67
"Knjiga svima: literatura namijenjena korisnicima posebnih knjižničnih programa" - 7. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, Zagreb, 17. rujna 2010. (Vesna Prvić).....	68
Edukacije u Metelu (Ilija Pejić).....	69
Elektronički referentni izvori - III. osnovna škola Bjelovar, 9. veljače 2011. (Ilija Pejić).....	70
Nova statistika za narodne knjižnice, kooperativna obrada časopisa... (Ilija Pejić).....	70
"Dječja knjižnica danas - između teorije i prakse" - Zagreb, 18. listopada 2010. (Vjeruška Šlivić).....	71
"Zajedno na dobrobit naših korisnika: suradnja dječjih i školskih knjižnica" - Zagreb, 19. ožujka 2010. (Mirjana Milinović).....	72
Dječji odjeli kroz suradnju s javnošću (Irena Hlupić-Rašo).....	73
Preko 150 održanih manifestacija u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica (Višnja Romaj).....	74
"Školska knjižnica i slobodno vrijeme učenika" - 22. proljetna škola školskih knjižničara, Zagreb, 7. - 10. travnja 2010. (Jerko Baršić).....	75

#### **KNJIŽNICE U SVIJETU**

Posjetili smo knjižnice u Milanu (Karlo Galinec, Dijana Sabolović-Krajina, Kristian Ujlaki i Jasmina Vajzović).....	77
Koprivnički knjižničari na stručnom izletu u Ljubljani (Dijana Sabolović-Krajina i Petar Lukačić).....	78
Stručni izlet koprivničkih knjižničara u Ptuj (Dijana Sabolović-Krajina).....	78

#### **ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO**

Bjelovarsko nakladništvo u 2010. godini (Tina Gatalica).....	80
Deset godina đurđevačkog nakladništva (Vesna Brozović).....	82
Iz zavičajne zbirke Gradske knjižnice Đurđevac u 2010. (Vesna Brozović).....	83
Koprivničko nakladništvo u 2009. godini (Josipa Strmečki).....	83
Križevačko nakladništvo u 2010. godini s kratkim osvrtom na nakladništvo u Križevcima od 2000. do 2010. (Marjana Janeš-Žulj) .....	85
Zavičajna zbirka Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica (2000. - 2010.) (Nela Krznarić).....	87
Iz Zavičajne zbirke virovitičke Knjižnice (Nela Krznarić).....	88
Iz nakladništva češke nacionalne manjine u 2010. godini (Fanika Stehna).....	89

#### **NAGRADE, OBLJETNICE, STRUČNE VIESTI.**

Biti učitelj: Razgovor s prof. dr. sc. Vladimirom Strugarom u povodu 65. godišnjice života (Ilija Pejić).....	91
Ilija Pejić - knjižničarski savjetnik (Ljiljana Vugrinec).....	93
Mirjana Milinović - dobitnica nagrade "Višnja Šeta" (Margareta Popčević).....	94
Priznanje Gradskoj knjižnici Slavku Kolara Čazma (Vinka Jelić-Balta).....	95
Napredovanje u struci.....	95
Poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu Nagrade (zahvalnice) Društva u 2012. ....	96
Poziv na suradnju u "Svesku" br. 14. za 2012. ....	96

#### **IMPRESSUM**

##### **Izdavač:**

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja,  
Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar

##### **Za izdavača:**

Vinka Jelić-Balta

##### **Uredništvo:**

Mira Barberić, Tatjana Kreštan, Tina Gatalica, Marjana Janeš-Žulj, Sanja Jozić, Luca Matić, Mirjana Milinović, Ilija Pejić, Silvija Perić, Anica Šabarić, Ana Škvarić, Ljiljana Vugrinec

##### **Glavna urednica:**

Zorka Renić

##### **Lektura:**

Anica Šabarić, Mirjana Milinović

##### **Korektura:**

Mirjana Milinović

##### **Naslovna stranica:**

Branko Šabarić

##### **Priprema i tisak:**

"Tiskara Horvat", Bjelovar

##### **Izrada za Internet:**

Lovro Janeš

##### **Naklada:**

500 komada

Tisak 13. broja "Sveska" finansijski su pomogli Grad Bjelovar i Grad Koprivnica te Bjelovarsko-bilogorska i Koprivničko-križevačka županija.

## UVODNIK

Dragi čitatelji,

trinaesti broj Sveska je pred vama! Trinaesti... uh... Ni moja religijska uvjerenja, niti skromne znanstvene spoznaje nisu mogle odagnati malu nelagodu vezanu uz ovaj broj. No sve i svašta smo već preživjeli vezano uz ovo naše glasilo, tako da nas ništa ne može pokolebiti.

A što vas očekuje u ovom broju?

Odnosi s javnošću, tržišni principi, promocija, marketing i ostali ekonomski termini postali su sastavni dio naše struke i uglavnom predstavljaju okosnicu prilagodbe novom načinu poslovanja. Glavna tema ovog broja je "javno zagovaranje", tema koja se nametnula kao najaktualnija u knjižničarstvu ove godine. U pozivu na suradnju u ovom broju Sveska naveli smo da je javno zagovaranje nezaobilazna aktivnost većine knjižnica i knjižničarskih društava širom svijeta koja podrazumijeva nastojanja knjižničara da osmišljenim i stalnim javnim djelovanjem zastupaju i promiču interes knjižničarstva na svim razinama - lokalnoj, državnoj i međunarodnoj. U posljednjih nekoliko godina i IFLA promovira javno zagovaranje kao vještina neophodnu za ostvarivanje općeprihvaćenih zadataka knjižnice te poziva knjižnice i knjižničare na pojačanu aktivnost i dodatnu edukaciju u tom području. Slijedom toga Svezak vam nudi na čitanje četiri vrhunska rada. Profesori splitskog Ekonomskog fakulteta Zoran Mihanović, Jurica Pavičić i Nikša Alfirević analiziraju uspješni primjer zadarske Gradske knjižnice. Predsjednica Radne grupe za javno zagovaranje pri HKD-u Alemka Belan Simić napisala je prilog o aktivnostima HKD-a i akciji "Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu". U ovoj su rubrici i tri rada iz prakse, a njihove su autorice Tina Gatalica, Romana Horvat i Anica Šabarić.

Ostale rubrike su uobičajene, a najbrojniji prilozi opet su stigli za rubrike "Iz školskih knjižnica" i "Iz narodnih knjižnica". Očigledno je da su knjižničari i knjižnice pri-

hvatili Svezak kao mogući oblik promocije rada te prigodu da pokažu našoj užoj stručnoj, ali i široj javnosti svoje uspješne programe. Svijest o potrebi stalnog stručnog usavršavanja prisutna je kod većine knjižničara našeg Društva što se očituje i u njihovom sudjelovanju na velikom broju stručnih skupova te je iz godine u godinu sve veći broj priloga u rubrici "Sa stručnih skupova". Aktivno sudjelovanje koprivničkih knjižničara na IFLA-inoj konferenciji u Gothenburgu opisano je u dva priloga i moja je preporuka da ih svakako pročitate. Njihove spoznaje i zaključna razmatranja govore nam da smo u području knjižničarstva na svjetskoj razini! Ostali prilozi ove rubrike nastali su iz pera vrhunskih knjižničara koji su sudjelovali na domaćim ili međunarodnim skupovima kao organizatori skupova, predavači, moderatori, a ne zaboravimo i ono najvažnije, slušatelji koji primjenjuju nova znanja i spoznaje.

Da budu zastupljene i specijalne knjižnice koje okuplja Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, brinu naše stalne suradnice Božica Anić i Sandra Kantar.

Uz uobičajeni pregled zavičajnog nakladništva u ovom broju Sveska, na prijedlog Marjane Janeš-Žulj, napravljeni su sumarni pregledi desetogodišnjeg razvoja nakladništva županija koje Društvo okuplja. Ako govorimo o sumarnim pregledima, zapažen će biti svakako pregled stanja u knjižnicama našeg Društva koji je napravila Anica Šabarić prema Vodiču koji je objavljen prošle godine u digitalnom obliku.

Prilozi u Svesku ponekad su jedini i/ili značajni izvori za istraživače, a pokazala je to i publikacija koja je označena kao tiskarski pothvat 2010. godine - monografija o koprivničkoj Knjižnici Krugovi koji se šire. Ako ste bar prelistali knjigu, uočit ćete reference koje upućuju na priloge objavljene u Svesku. Veseli nas ta činjenica!

Svaki novi broj pred urednika i uredništvo podstire niz uobičajenih pitanja, problema i dilema. Drago mi je da je ona najvažnija dilema o tome treba li nam Svezak postala nepotrebna, a aktualno je postalo pitanje: trebaju li nam dva broja Sveska godišnje?

Dragi čitatelji, pozivam vas na čitanje i želim da uživate u novom broju jer dio iskustava svakako ćete moći primijeniti u svom svakodnevnom radu, a teorijska razmatranja će nam svi ma pomoći da lakše uobličimo sve što radimo i usmjerimo se ka pravom cilju.

Urednica



Svi čitaju Svezak, čitaj ga i ti!

## O RADU DRUŠTVA U PROTEKLOM RAZDOBLJU

Piše: Sanja Jozić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Nakon 28. skupštine Društva, održane 7. svibnja 2010. u Gradskoj knjižnici "Mato Lovrak" u Grubišnom Polju s temom Informacijska pismenost, na kojoj su izabrane nova predsjednica Vinka Jelić-Balta i tajnica Rajna Gatalica, krenulo se u provođenje aktivnosti istim intenzitetom kao što su članovi našeg Društva navikli. Članovi Glavnog odbora i Uredništva Sveska sastali su se tri puta (Čazma, Koprivnica, Bjelovar). Predsjednica i dopredsjednica Društva redovito su sudjelovale u radu GO HKD-a, a članovi Komisija i Sekcija također. Nastavljena je dobra suradnja s Centrom za stalno stručno usavršavanje te s Novostima HKD-a i Vjesnikom bibliotekara.

Članovi našeg Društva aktivno su sudjelovali na brojnim seminarima, stručnim skupovima, konferencijama i putovanjima: *Zajedno na dobrobit naših korisnika: suradnja dječjih i školskih knjižnica* (Knjižnica Medveščak); *22. proljetna škola školskih knjižničara*; *3. okrugli stol Knjižnice i suvremeni menadžment*; LIDA 2010.; *6. međunarodni stručni skup: Knjižnica*



Sastanak Glavnog odbora Društva i Uredništva "Sveska", Virovitica,  
12. travnja 2011.

## 28. GODIŠNJA SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

Piše: Alica Baćeković Pavelić, Ekonomski i birotehnička škola Bjelovar

U petak 7. svibnja 2010., u Gradskoj knjižnici "Mato Lovrak" u Grubišnom Polju, održana je 28. skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Skupštini je nazočilo sedamdesetak knjižničara iz narodnih, školskih i specijalnih knjižnica s područja Bjelovarsko-bilogorske, Virovitičko-podravske i Koprivničko-križevačke županije, a kojima je ovo bila prigoda za stručno usavršavanje i razmjenu iskustava.

U stručnome dijelu skupštine o informacijskoj pismenosti govorila je dr. sc. Sonja Špiranec, docentica na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta

- središte znanja i zabave, Knjižnice - nositelji kulturnog identiteta (Karlovac); 7. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama; 37. skupština Hrvatskog knjižničarskog društva (Terme Tuhelj); Arhivi, knjižnice, muzeji (Poreč); 10. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama: Utjecaj globalne ekonomske krize na knjižnice i slobodan pristup informacijama; Međunarodni interdisciplinarni stručni skup "Knjiga i slobodno vrijeme" (Split); IFLA - Svjetski knjižnični i informacijski kongres i 76. generalna konferencija i skupština Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i organizacija "Otvoren pristup znanju - promicanje održivog razvoja" (Gothenburg, Švedska); 16. susret slovenskih putujućih knjižničara (Ravne na Koroškom)...

U organizaciji Društva organizirano je predavanje *Statistika u narodnim knjižnicama* (Bjelovar) na kojem su Iljia Pejić i Ljiljana Vugrinec upoznali kolege s novim načinom prikupljanja statističkih podataka.

Uz velik trud i zalaganje kolega iz matičnih službi i kolegice Ivanke Ferenčić, izrađen je vodič kroz knjižnice triju županija koje obuhvaća Društvo i objavljen na CD ROM-u. Na društvenoj mreži Facebook otvorili smo stranicu Društva koju ažuriraju knjižničarke Rajna Gatalica i Katarina Belančić, uveseljavaju nas mudrim izrekama o knjigama, šaljivim video spotovima o knjižničarima i obaveštavaju o aktualnim dogadjajima iz knjižničarstva, a tu je i zanimljiva tema *Upoznajmo knjižničare našeg Društva*.

Važno je istaknuti da je Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" iz Koprivnice dobila nagradu Zaklade "Dr. Ljerka Markić-Čučuković" kao centar izvrsnosti za značajan doprinos knjižničarskoj struci u 2009. u izobrazbi knjižničara za rad sa slijepim i slabovidnim osobama i sudjelovanje u međunarodnim programima.

Web stranica Društva ([www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr](http://www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr)) redovito je ažurirana i na njoj se nalaze informacije o aktivnostima i radu Društva.

u Zagrebu. Iljia Pejić, viši knjižničar iz Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar, održao je izlaganje na temu *Narodne knjižnice - potpora formalnom i neformalnom obrazovanju: visoko obrazovanje*, dok je mr. sc. Dijana Sabolović-Krajina, ravnateljica koprivničke Knjižnice, održala prezentaciju o programima cjeloživotnog učenja u narodnim knjižnicama jugozapadne Njemačke. Mr. sc. Zorka Renić, viša knjižničarka, predstavila je 12. broj stručnog časopisa Društva "Svezak", kojega već drugu godinu, kao glavna urednica, uspješno uređuje. Tiskanje časopisa i ove su godine sufinancirali Grad Bjelovar i Grad Koprivnica te

Bjelovarsko-bilogorska i Koprivničko-križevačka županija. Ivanka Ferenčić Martinčić, diplomirana knjižničarka, predstavila je digitalnu verziju "Vodiča kroz knjižnice" u kojem su prikazane knjižnice s područja triju županija koje Društvo obuhvaća.

Na kraju stručnoga dijela sudionici Skupštine mogli su razgledati i nekoliko postera koje su kolege knjižičari pripremili kao rezultat projekata i aktivnosti ostvarenih u njihovim knjižnicama.



U radnome dijelu podnesena su izvješća tajnice, blagajnice, Nadzornog odbora te članova Komisije i Sekcija

pri HKD-u te Program rada Društva za sljedeće dvije godine. Kako je ovo bila i izborna skupština, izabrani su i novi članovi Glavnog odbora te nova predsjednica. U sljedećem mandatu tu će dužnost obavljati Vinka Jelić-Balta, ravnateljica Gradske knjižnice Slavka Kolara iz Čazme. Za dopredsjednicu izabrana je Ljiljana Vugrinec, a za tajnicu Rajna Gatalica. Predstavljen je i novi Pravilnik o postupku dodjeljivanja Nagrade Društva te najavljena 37. skupština HKD-a u Termama Tuhelj.

Ovom prigodom dodijeljene su i nagrade (zahvalnice) najuspješnijim knjižničarima, koje su ove godine primile Alica Baćeković Pavelić (za iznimne zasluge u promicanju Društva) i Ljerka Medved (za dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu), dok je za počasnog člana Društva izabrana književnica Božica Jelušić.

#### O SKUPŠTINI - IZ KUTA DOMAĆINA

S kratkim kulturnim programom završili smo Skupštinu, a daljnje druženje nastavljeno je u Vatrogasnem domu gdje smo za sve goste, u suradnji sa Srednjom školom Bartola Kašića iz Grubišnog Polja, priredili zajednički ručak. Izuzetno nam je drago što se ova 28. godišnja skupština Društva održala u Grubišnom Polju, posebno zbog toga što su kolege i kolege imali priliku upoznati se s proširenim i novouređenim prostorom naše Knjižnice.

Ivana Ledić, ravnateljica

## N A J K N J I Ž N I Č A R I

Piše: Anica Šabarić, Gradska knjižnica Đurđevac

Na 28. skupštini Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održanoj 7. svibnja 2010. u Grubišnom Polju nagrade "Najknjižničar 2010." dobjele su Alica Baćeković Pavelić za iznimne zasluge u promicanju Društva i Ljerka Medved za dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu, a Božica Jelušić Kranželić proglašena je počasnim članom Društva.

**Alica Baćeković Pavelić** rođena je u Bjelovaru 1974. godine, a u rodnome gradu završava osnovnu školu i gimnaziju. Studij sociologije i kroatologije na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu završava 1999., a 2004. na Filozofskome fakultetu u Zagrebu stječe zvanje diplomiranoga knjižničara. Već kao studentica objavljuje stručne radove i prikaze, a 1999. izlazi "Bibliografija rada o hrvatskoj filozofiji" koju je uredila s Tomislavom Bracanovićem.

Od 2000. radi u Ekonomskoj i birotehničkoj školi u Bjelovaru na mjestu profesora hrvatskoga jezika te sociologije, a u istoj školi 2004. počinje raditi i u školskoj knjižnici, gdje radi i danas. Kao školska knjižničarka aktivna je u organizaciji radionica, izložbi, promociji knjiga te ostalih kulturnih događaja u svojoj školi, završava informatizaciju knjižničnog fonda te u svojim izlaganjima aktivno sudjeluje u radu Županijskoga stručnog vijeća školskih knjižničara.

Od 2005. članica je Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, a u razdoblju od 2006. do 2010. obavlja poslove tajnice te je članica uredništva "Sveska", gdje redovito objavljuje priloge, a povremeno je radila na lekturi i korekturi tekstova. Kao tajnica Društva pomagala je pri organizaciji skupština te proslave tridesete godišnjice Društva koja je obilježena stručnim skupom održanom u Daruvaru 2007., a tekstove o aktivnostima Društva objavljivala je u glasilu HKD-a "Novosti".



**Ljerka Medved** rođena je u Bjelovaru 1954. godine. Osnovnu školu pohađala je u Čazmi, a gimnaziju u Bjelovaru. Pedagošku akademiju, smjer ruski jezik, završila je 1975. Te iste godine počinje raditi u OŠ Dalj, a u OŠ Voćin zapošljava se 1980., gdje živi i radi do danas. Za vrijeme Domovinskog rata privremeno je radila u OŠ Eugena Kumičića u Slatini. Nakon povratka u Voćin radi kao ravnateljica škole. Usporedno s ravnateljskim poslom radi i u knjižnici, gdje prelazi raditi kao stručni suradnik-knjžničar 1996. Polaze stručni ispit knjižničarske struke. Godine 2000. imenovana je voditeljicom Županijskog stručnog vijeća osnovnoškolskih knjižničara, a tu funkciju obavlja i danas. U školi uspješno vodi grupu Mladi knjižničari, dramsku družinu, organizira kulturno-umjetničke priredbe, izložbe i prezentacije za javnost. Godine 2003. postala je stručni suradnik-mentor, a 2007. unaprjeđena je u zvanje suradnik-savjetnik. Bila je men-

torica za polaganje stručnog ispita čitavom nizu mlađih knjižničara početnika koji su pod njenim vodstvom uspješno položili svoje stručne ispite, a zasigurno će knjižničara pripravnika biti još.

**Božica Jelušić Kranželić** rođena je 1951. u Pitomači. Nastavnik je hrvatskog i engleskog jezika. Do umirovljenja bavila se pedagoškim, kulturnim, animacijskim i društvenim djelatnostima na području cijele sjeverozapadne Hrvatske, a posebno na području grada Đurđevca, gdje od 1980. stalno živi.

U književnosti je izdala 35 knjiga, 700 jedinica u tisku i medijima, zastupljena je u nizu antologija, monografija, zbirkama i čitankama, dobitnica je državnih nagrada i međunarodnih stipendija, članica je Društva hrvatskih književnika od 1974.

Predsjednica je prvog ekološkog društva u Podravini koje dvadeset godina djeluje kao Ekološko društvo Đurđevac. Dobitnica je Srebrne plakete za obrazovanje i okoliš. Iстicanjem svoje zavičajne pripadnosti te osobito stvaranjem na kajkavskom dijalektu, Božica Jelušić Kranželić i u umirovljeničkim danima iskazuje entuzijazam i energiju kakvu je teško sresti.

Božica Jelušić Kranželić surađuje s Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja od samih početaka pa do današnjih dana. Česta je gošća kao književnica zavičajne književnosti u školskim i narodnim knjižnicama, ali isto tako i kao aktivna voditeljica literarnih, likovnih i ekoloških radionica u knjižnicama, kao i uspješna voditeljica intervju-a gostiju različitih profila u knjižnicama.

Zbog njenih novih i svježih ideja i izuzetne suradnje s većinom knjižnica našega Društva, dodijeljeno joj je priznanje počasnog člana našega Društva.



## 37. SKUPŠTINA HRVATSKOGA KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA

Piše: Rajna Gatalica, Tehnička škola Bjelovar

Skupština HKD-a održana je u Tuheljskim toplicama od 29. rujna do 2. listopada 2010. pod nazivom *Knjižnica u zajednici*. Delegati Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja bili su Anica Šabarić, Vinka Jelić Balta, Ana Škvarić, Zdenka Venus Miklić i Rajna Gatalica, a prisustvovali su i brojni drugi knjižničari našeg Društva iz Bjelovara, Koprivnice i drugih mesta.

Da smo bili izuzetno aktivni na ovoj Skupštini, dokazuju nekoliko predavanja i izloženi posteri članova našeg Društva: Zorka Renić i Tatjana Kreštan održale su predavanje pod nazivom *Izložbe u knjižnici - iskorak u zajednicu*, u kojem su opisale način na koji se knjižnica Medicinske i Trgovačke i komercijalne škole Bjelovar uključuju u kulturni život zajednice. Ljiljana Vugrinec je s kolegicom Ljiljanom Črnjar iz Rijeke održala predavanje na temu *Uloga i značaj pokretnih knjižnica u životu lokalne zajednice* u kojem je istaknula važnost bibliobusa na području Koprivničko-križevačke županije u svakodnevnom životu zajednice. Ilija Pejić izložio je plakat o susretima najčitatelja koji

se održavaju na Dan hrvatske knjige svake godine pod nazivom *Reci mi što čitaš: susreti najčitatelja narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije*. Ranka Janus napravila je poster o brojnim knjižničnim uslugama pod nazivom *Kako*



*doprinijeti kvaliteti života u zajednici: iskustva Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" u Koprivnici.*

Na Izvještajnoj i izbornoj skupštini HKD-a izabrana je nova predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva: dosadašnju predsjednicu Zdenku Sviben zamijenila je Marijana Mišetić za razdoblje od 2010. do 2012. godine

(njezin životopis s radnom biografijom i prijedlogom rada možete pronaći na stranicama HKD-a).

Nakon tri radna dana, sjajno smo se zabavili na izletu u Krapinu gdje smo posjetili Gradsку knjižnicu Krapina i Muzej krapinskog pračovjeka. Na povratak smo stali u Kumrovcu i posjetili "Staro selo" te rodnu kuću Josipa Broza.

## ŠKOLSKI KNJIŽNIČARI NA SKUPŠTINI HKD-a

Pišu: Tatjana Kreštan, Komercijalna i trgovачka škola Bjelovar, Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

Trideset sedma po redu skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva održavala se od 29. rujna do 2. listopada 2010. u Termama Tuhelj pod nazivom *Knjižnica u zajednici*. Održana su brojna izlaganja, okrugli stolovi, radionice, promocije, a u realizaciji Skupštine sudjelovali su knjižničari iz svih vrsta knjižnica. Ova je tema potakla i nas, školske knjižničare, da prikažemo svoje primjere iz prakse kako bismo pokazali svoje oblike suradnje sa širim zajednicom. Pripremile smo izlaganje i prezentaciju na temu *Izložbe - iskorak u zajednicu* i pritom pokazale svoje izložbene aktivnosti u školskoj knjižnici tijekom protekle dvije školske godine. Naše dvije škole, Medicinska škola i Komercijalna i trgovачka škola Bjelovar, uspješno surađuju organizirajući autorske izložbe u školskoj knjižnici. Na taj dio javne i kulturne djelatnosti školske knjižnice posebno smo ponosne jer malo knjižnica ima tu mogućnost. Izložbe su izražajan medij komunikacije jer kod posjetitelja bude emocionalne reakcije, a pritom i educiraju. Naši učenici u strukovnim školama nemaju umjetničke sadržaje i izložbe



su primjereno oblik odgojnoga djelovanja na ličnost mlađog čovjeka koji će osvestiti i izgraditi svoje kulturne potrebe. Budući da su izložbe namijenjene i građanima Bjelovara, kulturnoj javnosti željeli smo predstaviti zanemareni segment - stvaralaštvo nastavnika i likovnih pedagoga, s naglaskom na zavičajni aspekt.

U izlaganju smo obuhvatile samostalne izložbe zavičajnih slikara koji su se predstavili u našoj školskoj knjižnici te smo nazočnima predstavile likovni izraz Melite Kraus, Milana Pavlovića i Mate Gerecija. Navele smo brojne oblike suradnje tijekom ovih programa: sa školama, knjižnicama, knjižničarima, profesorima, osnivačima, srodnim ustanovama i institucijama, umjetnicima, književnicima, sugrađanima, medijima; kraće rečeno: sa širom društvenom zajednicom.

U izlaganju smo naglasile našu povezanost sa zajednicom te međusobnu uvjetovanost knjižnice i zajednice. Također smo predstavile i rad naših škola te tako pridonijele njihovoj promociji u hrvatskoj knjižničarskoj zajednici.

## VODIČ KROZ KNJIŽNICE DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA

Piše: Anica Šabarić, Gradska knjižnica Đurđevac

Na Skupštini Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja održanoj 7. svibnja 2010. godine u Grubišnom Polju predstavljen je Vodič kroz knjižnice za tri županije; Bjelovarsko-bilogorsku, Koprivničko-križevačku i Virovitičko-podravsku.

Prihvatali smo se nemoguće misije, znajući unaprijed da možda nećemo dobiti podatke od svih knjižnica, ali znajući isto tako da su stari vodiči objavljuvani devedesetih godina prošloga stoljeća zastarjelih informacija i da moramo početi skupljati nove podatke. Na kraju, nakon mukotrpног posla, nazivanja i požurivanja, uspjeli

smo prikupiti podatke od gotovo svih knjižnica, njih 115. Dakle, samo nekoliko knjižnica nije dostavilo podatke.

Prikupljanje potrebnih podataka bilo je dobro organizirano zahvaljujući jedinstvenom obrascu s istim traženim elementima za sve knjižnice, a isto tako i u lagaju Ljiljane Vugrinec, Silvije Perić i Iliju Pejića - voditelja matičnih službi u svojim županijama. Oni su bili najupućeniji u rad knjižnica na "njihovom terenu" i upravo su oni odigrali značajnu ulogu da su u relativno kratkom vremenu prikupljeni svi traženi podatci. U Gradskoj knjižnici u Đurđevcu je računalo bilo "užareno" od pristiglih mailova (tekstova i fotografija), a slagala ih je i

razvrstavala u četiri mape Ivanka Ferenčić Martinčić, koja je zatim i grafički oblikovala, snimala i napravila vizualni identitet naslovnice Vodiča.

Dogovor je bio, a tako je i napravljeno, da knjižnice razvrstamo po županijama, a unutar svake županije na narodne knjižnice, specijalne knjižnice, knjižnice u os-

novnim školama i knjižnice u srednjim školama. Prikupljeni podaci tabelarno izgledaju ovako:

**PRIROZI - tablice:** 1. Narodne knjižnice, 2. Specijalne knjižnice, 3. Knjižnice u osnovnim školama, 4. Knjižnice u srednjim školama

### 1. NARODNE KNJIŽNICE (2009.)

	Bjelovarsko-bilogorska županija (8)	Koprivničko-križevačka županija (5)	Virovitičko-podravska županija (5)	SVEUKUPNO
Knjižni fond	273.806	253.380	156.042	<b>683.228</b>
Multimedija	14.061	10.053	8.270	<b>33.384</b>
Periodika	209	224	126	<b>559</b>
Igračke	978	1.420	433	<b>2.831</b>
Članovi	10.662	14.713	5.285	<b>30.660</b>
Broj posuđenih knjiga	427.234	304.648	143.641	<b>875.523</b>
Broj posjeta knjižnici	210.105	187.946	64.310	<b>462.361</b>
Prostor m <sup>2</sup>	3.128	2.274	1.930	<b>7.332</b>
Knjižničari	34	31	23	<b>88</b>

### 2. SPECIJALNE KNJIŽNICE (2009.)

	Bjelovarsko-bilogorska županija (3)	Koprivničko-križevačka županija (4)	Virovitičko-podravska županija (1)	SVEUKUPNO
Knjižni fond	16.584	38.705	1.485	<b>56.774</b>
Periodika	99	204	10	<b>313</b>
Članovi	-	500	126	<b>626</b>
Broj posuđenih knjiga	107	4.000	459	<b>4.566</b>
Broj posjeta knjižnici	107	3.600	-	<b>3.707</b>
Prostor m <sup>2</sup>	247	60	54	<b>361</b>
Knjižničari	-	2	1	<b>3</b>

### 3. KNJIŽNICE OSNOVNIH ŠKOLA (2009.)

	Bjelovarsko-bilogorska županija (21)	Koprivničko-križevačka županija (25)	Virovitičko-podravska županija (17)	SVEUKUPNO
Knjižni fond	123.962	107.785	111.733	<b>343.480</b>
Multimedija	4.430	2.573	3.890	<b>10.893</b>
Članovi	7.946	9.880	8.597	<b>26.423</b>
Broj posuđenih knjiga	48.495	62.187	61.140	<b>171.822</b>
Prostor m <sup>2</sup>	1.353	1.757	1.368	<b>4.478</b>
Knjižničari	21	25	17	<b>63</b>

**4. KNJIŽNICE SREDNJIH ŠKOLA (2009.)**

	Bjelovarsko-bilogorska županija (10)	Koprivničko-križevačka županija (8)	Virovitičko-podravska županija (8)	SVEUKUPNO
Knjižni fond	34.772	33.537	45.460	<b>113.769</b>
Multimedija	1.119	373	1.719	<b>3.211</b>
Članovi	3.712	4.446	3.313	<b>11.471</b>
Broj posuđenih knjiga	20.638	20.610	8.891	<b>50.139</b>
Prostor m <sup>2</sup>	708	596	508	<b>1.812</b>
Knjižničari	10	8	8	<b>26</b>

Gledajući gornje podatke, dolazimo do spoznaje da su po brojčanim pokazateljima (knjižnom fondu, broju posuđenih knjiga, prostoru, broju knjižničara i ostalim traženim parametrima) na prvom mjestu narodne knjižnice pa knjižnice osnovnih škola, zatim knjižnice srednjih škola i na kraju specijalne knjižnice. Prema tome, u

našem Društvu raspolaze s fondom od gotovo milijun i dvjesto tisuća svezaka knjižnične građe, "stanujemo" na 13.983 m<sup>2</sup>, najviše je knjižničara ukupno zaposleno u narodnim knjižnicama (88), itd.

PRLOG - tablica: 5. *Rekapitulacija*

**5. REKAPITULACIJA - DRUŠTVO KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA (2009.)**

	Bjelovarsko-bilogorska županija (8)	Koprivničko-križevačka županija (5)	Virovitičko-podravska županija (5)	SVEUKUPNO
Knjižni fond - NAR.	273.806	253.380	156.042	683.228
Knjižni fond - SPEC.	16.584	38.705	1.485	56.774
Knjižni fond - OŠ	123.962	107.785	111.733	343.480
Knjižni fond - SŠ	34.772	33.537	45.460	113.769
<b>UKUPNO:</b>	<b>449.124</b>	<b>433.407</b>	<b>314.720</b>	<b>1.197.251</b>
Broj posuđenih knjiga NAR.	427.234	304.648	143.641	875.523
Broj posuđenih knjiga SPEC.	107	4.000	459	4.566
Broj posuđenih knjiga OŠ	48.495	62.187	61.140	171.822
Broj posuđenih knjiga SŠ	20.638	20.610	8.891	50.139
<b>UKUPNO:</b>	<b>496.474</b>	<b>391.445</b>	<b>214.131</b>	<b>1.102.050</b>
Prostor m <sup>2</sup> - NAR.	3.128	2.274	1.930	7.332
Prostor m <sup>2</sup> - SPEC.	247	60	54	361
Prostor m <sup>2</sup> - OŠ	1.353	1.757	1.368	4.478
Prostor m <sup>2</sup> - SŠ	708	596	508	1.812
<b>UKUPNO:</b>	<b>5.436</b>	<b>4.687</b>	<b>3.860</b>	<b>13.983</b>
Knjižničari - NAR.	34	31	23	88
Knjižničari - SPEC.	-	2	1	3
Knjižničari - OŠ	21	25	17	63
Knjižničari - SŠ	10	8	8	26
<b>UKUPNO:</b>	<b>65</b>	<b>66</b>	<b>49</b>	<b>180</b>

Vodič je objavljen u digitalnom obliku u nakladi od 150 komada, a kada budu bolje finansijske prilike, mogu se osvojeziti podaci i objaviti vodiči i u tiskanom obliku.

Budući da je i ovo jedan od načina da se knjižnice predstave javnosti - osnivačima, zakonodavcima, koris-

nicima, donatorima - jer nam daje sliku Društva i pojedinih knjižnica s osnovnim i kontakt podatcima o zbirkama, korištenju i prostorima, kratkim povjesnim pregledom i fotografijama, nadamo se da je i ovaj Vodič jedan od doprinosa javnom zagovaranju knjižnica.

## MARKETING I MENADŽMENT U KNJIŽNICAMA: PRIMJER DOBRE PRAKSE MENADŽMENTA POSEBNIH DOGAĐANJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI ZADAR<sup>1</sup>

Pišu: Zoran Mihanović, Ekonomski fakultet Split, zoran.mihanovic@efst.hr.; Jurica Pavičić, Ekonomski fakultet Zagreb, jpavicic@efzg.hr.; Nikša Alfirević, Ekonomski fakultet Split, nalf@efst.hr

### **1. Marketing organizacija neprofitnog/javnog sektora i usmjerenje prema dionicima**

Neposredno nakon II. svjetskog rata američka tvrtka General Electric među prvima je počela razvojni proces novih proizvoda istraživanjem potreba klijenata i među prvima je prepoznala potrebu orijentacije prema potrošaču te je to definirala u svojim dokumentima. Ovaj događaj te poznati Levittov članak iz 1960. *Marketing Myopia*<sup>2</sup> i Feltonov članak iz 1959. *Making the Marketing Concept Work*<sup>3</sup> smatraju se počecima suvremene marketinške koncepcije. Uz određenu rezerviranost, podrška i argumentacija za prihvaćanje marketinškog uvjerenja da je "kupac (korisnik) kralj" širi se u 60-im i 70-im godinama prošlog stoljeća. Stoga se obično upozorava da je razdoblje gospodarenja orijentirano na proizvod ("guranje" kupcima onih proizvoda koje je moguće maksimalno ekonomično proizvesti) prošlost te da se suvremene organizacije moraju temeljiti na zadovoljavanju želja i potrebama kupaca/korisnika. Međutim, posebnost marketinga u okruženju neprofitnih i organizacija javnog sektora stvara određeni pritisak, jer javnost redovito inzistira da takva organizacija služi što većem broju *interesno-utjecajnih skupina*, koji se na engleskom jeziku redovito nazivaju *stakeholderima*, a što se na hrvatski uspješno prevodi pojmom *dionika*<sup>4</sup>.

Pritisak dionika za isporukom što kvalitetnijih, a istovremeno što jeftinijih javnih usluga, traži *ostvarivanje ravnoteže između koristi specifičnih društvenih skupina i javnosti kao cjeline*. Primjerice, možda postoji izrazito velika potreba slabovidnih i slijepih osoba za stvaranjem bogatog knjižničnog fonda koji bi zadovoljio njihove potrebe, ali kako istovremeno ovu legitimnu potrebu pomiriti s isto

tako legitimnom potrebom mladih roditelja za investiranjem (istih i ograničenih) sredstava u uređenje "dječjeg kutića" u knjižnici, dok (opet u isto vrijeme) stariji građani traže da se za čitaonicu periodike naruči veliki broj novih dnevnih listova i tjednih tiskovina?

Isto tako, organizacije neprofitnog i javnog sektora moraju ostvariti i *ravnotežu između korisničke i profesionalne prosudbe*<sup>5</sup>, jer maksimalno profesionalno obavljanje posla ne mora nužno značiti i zadovoljstvo korisnika. Možda bi, na primjer, brojni čitatelji bili zadovoljniji kada bi Gradska knjižnica prestala nabavljati stručnu literaturu i vrijedna literarna djela, a nabavila veću količinu jeftine literature, koju bi upućeniji čitatelj(ica) ili knjižničar(ka) bez razmišljanja svrstaо(la) u kategoriju "šunda"?

Organizacija koja služi javnom dobru doživjet će se kao djelotvorna (i vrijedna društvene potpore) ako posluje (djeluje) u okviru dostupnih sredstava - budžeta i ostvaruje svoju misiju, ali ukoliko isto prate i drugi važni ishodi, a prvenstveno - reputacija<sup>6</sup>. Stoga se neprofitne/organizacije javnog sektora moraju orijentirati na spoznavanje interesa, održavanje kontakata i odnosa s korisnicima i drugim dionicima (potencijalnim korisnicima, donatorima, volonterima, članovima uprave, zaposlenima, itd.), koji vjerojatno imaju različite ciljeve i zahtjeve, odnosno interes. Ovaj veliki izazov za voditelje(ice) knjižnica može se riješiti na niz načina, i to po ugledu na dilemu neprofitnih organizacija o uravnotežavanju djelovanja usmjerenoj prema "općem dobru" s onim aktivnostima koji donose prihode<sup>7</sup>.

Navedena se dilema često rješava tako da se za *svakog dionika razvija poseban (menadžerski, odnosno marketinški) pristup*, na temelju kojeg se osmišljavaju i provode međusobna djelovanja i odnosi između knjižnice i zainteresirane društvene skupine. Pritom se, naravno, ne može očekivati da će knjižnica obratiti jednaku pozornost svima, već će njezin menadžment morati zaključiti tko što želi i kako navedenoj društvenoj skupini isporučiti traženu vrijednost, a da se ne ugrozi percepcija uspješnog rada knjižnice kao cjeline. Ipak, ovaj ideal se ne dostiže često, jer raspoređivanje menadžerskih i marketinških napora naspram različitih dionika zahtijeva angažiranje značajnih resursa i neizbjježno opterećuje organizaciju.

<sup>1</sup> Autori se posebno zahvaljuju gosp. Valentinu Besedniku na ustupljenoj prezentaciji - nastavnom materijalu o upravljanju posebnim događanjima, na temelju kojeg je koncipiran dio ovog članka. Autori, nadalje, svoju posebnu zahvalnost duguju i gosp. Mladenu Masaru, djelatniku *Gradske knjižnice Zadar*, na dubinskom intervjuu, na temelju kojeg je izrađen empirijski dio članka. Na kraju bismo željeli izraziti i svoju zahvalnost gosp. Ivanu Peharu, ravnatelju *Gradske knjižnice Zadar* na ljubaznosti i ustupljenim podacima o praksi menadžmenta posebnih događanja u ovoj instituciji.

<sup>2</sup> Levitt, T.: Marketing Myopia. *Harvard Business Review*, July-August, 1960., str 45-56.

<sup>3</sup> Felton, A.P.: Making the Marketing Concept Work. *Harvard Business Review*, Vol. 37 No. 3, 1959., str. 55-65.

<sup>4</sup> Dok poduzeće ima *dioničare (vlasnike)* kao najvažnijeg aktera, zainteresiranog za uspješnost njegovog rada, u posljednje se vrijeme sve više afirmira značaj moralne *obveze poduzeća, ali i bilo koje druge organizacije* da zadovolji želje, potrebe i traženja onih društvenih skupina, prema kojima postoje odredene *moralne/etičke obveze*, a koji se redovito nazivaju *dionicima (stakeholders)*. Dok je u slučaju profitnog sektora ovakva orijentacija poduzeća pitanje *društvene odgovornosti i etičnosti poslovanja*, javni i neprofitni sektor svoju *učinkovitost redovito temelje na percepcijama kvalitete rada višestrukih dionika*, o čemu će se još govoriti u kasnijem razmatranju.

<sup>5</sup> Laing, A.: Marketing in the public sector: Towards a typology of public services. *Marketing Theory*, Vol. 3, (4), 2003., str. 441-442.

<sup>6</sup> Herman, R. D.: Methodological Issues in Studying the Effectiveness of Nongovernmental and Nonprofit Organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*; Vol. 19, No. 3, 1990., str. 293-306

<sup>7</sup> Kanter, R.M., Summers, D.V.: Doing Well While Doing Good: Dilemmas of Performance Measurement in Nonprofit Organizations and the Need for a Multiple Constituency Approach. 1987., preuzeto iz Padanyi, P., Gainer, B.: Market Orientation in the Nonprofit Sector: Taking Multiple Constituencies into Consideration. *Journal of Marketing Theory & Practice*, Vol. 12, No. 2, 2004., str. 54-55.

Stoga neke organizacije orientiraju svoje napore na samo jednog dionika, kojeg smatraju najvažnijim - primjerice, na lokalnu upravu, odnosno samoupravu, koja iz svog proračuna osigurava finansijska sredstva za njezin rad. Međutim, iako su izvori financiranja vrlo značajni, knjižnice - kao i druge srodne organizacije - trebale bi podređivati druge aktivnosti ostvarenju svoje misije i potrebama korisnika<sup>8</sup>, uvažavajući i utjecaje svih relevantnih društvenih skupina<sup>9</sup>.

## 2. Menadžment posebnih događanja kao alat za ostvarivanje odnosa s dionicima

Planirano događanje (event) je, kako ga definira poznati hrvatski ekspert za ovu problematiku, "planski stvorena situacija, van uobičajenih dnevnih zbivanja, s ciljem poučavanja, slavljenja, zabavljanja ili izazivanja zanimanja (...) unaprijed odredene skupine ljudi"<sup>10</sup>. Ono podrazumijeva da će se društvenim skupinama (dionicima organizacije), na originalan i pamtljiv način, prezentirati aktivnosti (ili njezin izdvojeni dijelovi) te pokušati stvoriti odgovarajuća poveznica (bilo emocionalna, bilo racionalna) s organizacijom, koja će na sudionike ostaviti povoljne utiske. Drugim riječima, posebno događanje treba utjecati na postizanje ciljeva, tj. stvaranje raspoloženja, emocija i odnosa s dionicima, bitnih za povoljnu percepciju organizacije i donošenje povoljnijih odluka. Važne faze u menadžmentu posebnih događanja su<sup>11</sup>: (a) odluka o pokretanju događanja i njegovo detaljno planiranje (određivanje ciljeva, budžeta, aktivnosti i načina njihove provedbe), pri čemu je bitno razumjeti da - u ovom području - vrlo često nema mogućnosti za popravak, jer jednom pogrešno napravljeno posebno događanje može nepopravljivo narušiti odnose s dionicima; (b) provedba/realizacija aktivnosti i (c) evaluacija događanja, koja uključuje i mjerjenje odjeka događanja među cilnjim javnostima/dionicima i utjecaja koje je događanje na njih imalo.

Pritom, naravno, veliki utjecaj ima i tzv. "kreativni koncept" događanja, koji uključuje određenu "središnju temu", u skladu s kojom se pokušava stvoriti određeni dojam (emocija) ciljne skupine. Tako, primjerice, događanje može, naglašavanjem dugogodišnjih uspjeha određene organizacije naglašavati vrijednosti tradicije, "solidnosti" i pouzdanosti neke institucije i njezinog menadžmenta. Vizualne "teme" ovakvog događanja mogu se vrlo atraktivno pozicionirati u muzejske i druge prostore, koji sugeriraju ozračje tradicionalnih i dugotrajnih vrijednosti. Primjerice, takvo bi se događanje moglo vrlo uspješno organizirati u podrumima splitske Dioklecijanove palače, ili, pak, u zagrebačkom muzeju "Mimara". I ostali elementi navedenog događanja moraju stvarati cjeloviti doživljaj, uskladen s emocijama koje se žele postići, odnosno ostvarivanjem

<sup>8</sup> Prilagođeno prema: Padanyi, P., Gainer, B.: op. cit., str 45-47.

<sup>9</sup> Herman, R. D., Renz, D. O.: op. cit., 1997.

<sup>10</sup> Besednik, V.: Planiranje i organizacija posebnih događanja, nastavni materijal, u: Pavičić, J.; Fudurić, M.; Besednik, V.: *Marketing u umjetnosti, da ili ne?* (nastavni materijal), 2010., objavljeno na: <http://web.efzg.hr/dok//MAR/mfuduric/MARKETING%20U%20UMJETNOSTI.pdf> (pregledano u ožujku 2011.).

<sup>11</sup> V. Besednik, op. cit.

predviđenih ciljeva. Tako će i ponuđeno jelo trebati biti pomalo "konzervativno" pripremljeno i posluženo, a ako se planira prateći glazbeni program, bit će poželjno da se radi o djelima operne umjetnosti ili klasične glazbe, praćene, možda, kasnijim plesnim programom, zasnovanom na "evergreenima" i sličnim glazbenim stilovima. Isto tako, za organizaciju koja među cilnjim javnostima želi stvoriti dojam "živahnosti" *odmaka od tradicionalizma, kreativnosti i predanosti inovacijama*, opisano će događanje biti potpuno promašeno.

Na kraju se, ipak, postavlja još jedno pitanje: koliko knjižnice, uz relativno ograničen budžet, i druge resurse, mogu uspješno provoditi i upravljati posebnim događanjima, koja se često smatraju nečim nedovoljno dostižnim? Na ovo pitanje odgovara (dobra) praksa "evenata" u Gradskoj knjižnici Zadar, koja može poslužiti kao izvor motivacije/saznanja i za druge, slične institucije.

## 3. Analiza dobre prakse upravljanja "eventima"(posebnim događanjima) u Gradskoj knjižnici Zadar (GKZD)

Gradská knjižnica Zadar već dulje vrijeme godišnje udomljuje i/ili organizira više od 400 posebnih događanja, što je prilično impresivan broj, s obzirom na veličinu organizacije i tima zaduženog za navedene aktivnosti, na čijem su čelu Mladen Masar (zadužen za odnose s javnošću i posebna događanja) i ravnatelj Ivan Pehar. Opseg i priroda ovih događanja variraju - od jednostavnih "evenata", kao što su večeri poezije, za koje je potrebna minimalna tehnička podrška i promocija, pa do kompleksnih, višesatnih događanja, koja imaju i do 200 sudionika. Primjerice, radi se o događanjima poput obilježavanja Dana GKZD-a, Festivala dječje klape, ili drugih složenijih projekata<sup>12</sup>.

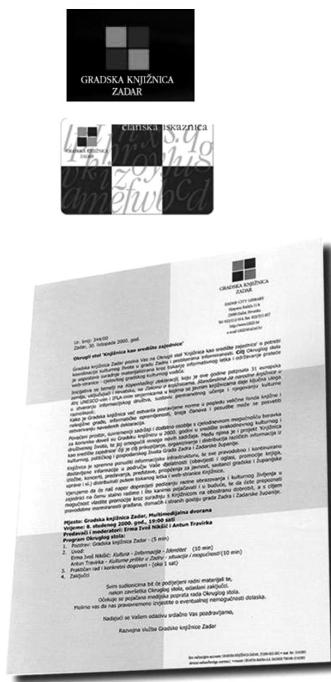
Gradská knjižnica Zadar						
Ovaj kalendar događanja u primjeni je od 1. siječnja 2011. g.						
0 Potvrda canalisa događanja						
Ožujak 2011						
Nedjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Sobota
Dodatak Nedjelja 6.03. 10:00 Rezervacija 11:30 14:00 Rezervacija 14:30 17:00 Zadarski dan 19:00 Sanktuarije medunarodno priznati izložbe izložbe fotografije Da ne se zaboravlja autora Pere Ooila 18:00 Rezervacija	Veljača Prak 10:00 Rezervacija 11:30 14:00 Rezervacija 14:30 17:00 Zadarski dan 19:00 Sanktuarije medunarodno priznati izložbe izložbe fotografije Da ne se zaboravlja autora Pere Ooila 18:00 Rezervacija	Dana ## 2 # 8 događanja ##	Dana ## 3 # 8 događanja ##	Dana ## 4 # 6 događanja ##	Dana ## 5 # 4 događanja ##	Dana ## 6 # 5 događanja ##
7 ## 8 događaja		Dana ## 9 # 9 događanja ##	Dana ## 10 # 7 događanja ##	Dana ## 11 # 6 događanja ##	Dana ## 12 # 5 događanja ##	Dana ## 13
				izložba fotografija Sara Jančić Blat i 12:00 Časopis radia na 14:00 Urednik umirovljenike 16:00 Rezervacija 18:00		
Nedjelja						

Slika 1. Web aplikacija za upravljanje vremenom posebnih događanja u GKZD. Izvor: <http://www.gkzd.hr/kalendariks/calendar.php> (pregledano u ožujku 2011.)

Kao temeljni cilj u svom marketinškom djelovanju, GKZD je u segmentu posebnih događanja postavila pozicioniranje u *središte zajednice*, što je ujedno bilo i ime projekta, pokrenutog 2000 godine. Idejom pozicioniranja, sažetoj u frazi "*plavo središte zajednice*" (čime se aludiralo na grafički standard knjižnice u komunikaciji s javnošću, čiji je izvod prikazan na sljedećoj slici), GKZD se predstavlja prema svojim dionicima kao institucija, kojoj se mogu obratiti sa željom i potrebom za organiziranje nepro-

<sup>12</sup> Na sljedećoj slici prikazan je raspored posebnih događanja, koji je realiziran kao Web-aplikacija, dostupna javnosti na mrežnim stranicama GKZD (<http://www.gkzd.hr>).

fitnog "eventa" i njegove promocije. Na ovaj je način veliki broj organizacija civilnog društva počeo sa svojim djelovanjem, pri čemu su neke i danas registrirane uz korištenje adrese Gradske knjižnice. Naime, inicijalno nisu imali vlastiti prostor, a navikli su u knjižnici organizirati svoja događanja i prihvatili su je "kao svoju". Knjižničari se trude privući različite kategorije korisnika, pa su i teme posebnih događanja vrlo raznolike, a posjetiteljima koji po prvi dolaze u knjižnicu kao sudionici nekog događanja, ukazuje se i na "redovne" usluge, koje bi mi mogле biti zanimljive (posudba knjiga i multimedijalne grade, korištenje internetskih usluga, zabavne i edukativne radionice za djecu...).



Slika 2. Izvod iz knjige grafičkih standarda Gradske knjižnice Zadar  
(Izvor: Gradska knjižnica Zadar)

Menadžment knjižnice ne želi da se njezina percepcija u zajednici opisuje pojmom "muzeja knjiga" ili "mrtve institucije", usmjerene samo i isključivo na čuvanje knjižne grade. Međutim, između "uobičajenog stanja stvari" - tj. jednog do dva "obljetničarska" događanja godišnje, pa do razine "event managementa" koju prakticira GKZD, intenzitet učenja je veoma snažan. Osoblje GKZD naglašava da je rješavanje problema, do kojih dolazi u pripremi i realizaciji događanja, učilo iz vlastitog (lošeg) iskustva i proživljavanja tipičnih početničkih pogrešaka. One mogu biti različite - od neadekvatne najave, pa do prevelikog truda posvećenog pozivnicama i "vatrometu lokalnih taština" u slučaju da se zaboravi nekog pozvati, na račun čega "pate" operativni problemi, kao što su nabava i postavljanje različitih instalacija, osiguranje kvalitetnog foto aparata za dokumentiranje događanja, uključivanje razglosa, i slično.

Stoga je u GKZD razvijena svojevrsna "check-lista" priprema za događanje, koja započinje dogovorom u kojem se, na temelju svima dostupne Web aplikacije, određuju dan i sat njegovog odvijanja. Pri tome se vodi

računa da se događanje ne poklapa s nekim drugim atraktivnim društvenim događajem - prijenosom utakmica, blagdanima i s njima povezanim danima..., kako bi se osigurala dovoljna posjećenost. Događanje se, u sklopu redovite tjedne najave ili posebnih ad-hoc objava, najavljuje medijima i publicira u internetskom kalendaru događanja. GKZD poštuje pravilo koje govori da novinari volu urednost i predvidljivost komunikacije: svaki petak između 13 i 15h šalje se službena najava događanja svim relevantnim medijima - na način koji pojedinom mediju najviše odgovara (telefaksom, na službeni e-mail ili privatni e-mail novinara...). Čak i kada nema posebnih događanja, o tome se šalje redovita obavijest. Sva su priopćenja za javnost o događanjima koncizna i daju ključne informacije (ime događanja, sat početka, predviđeno vrijeme završetka, ime organizatora ņ ako to nije sam GKZD).

Na tijednoj se razini, i to na redovitim sastancima osoblja Knjižnice, "prolazi" kroz tjednu listu posebnih događanja, kako bi se osiguralo da je za svako događanje nadležan odgovorni djelatnik/djelatnica GKZD, kao i drugo potrebno osoblje. Zbog svoje reputacije u zajednici, ali i Šire, menadžment knjižnice je kao imperativ postavio kvalitetno obavljanje "evenata". Stoga se i smjenski raspored prilagođava interesima i vještinama zaposlenika GKZD, potrebnih za uspješno obavljanje dogovorenih događanja. Isto tako, osim ljudskih resursa, po istom se principu razmatra posjeduje li knjižnica svu potrebnu tehničku opremu za događanja u određenom tjednu te zadužuju zaposlenici za pripremu potrebne opreme, čišćenje nakon održanog događanja, itd.

Na razini pojedinog događanja, od eksternog organizatora uvijek se traži specificiranje tehničkih zahtjeva i detaljnog sinopsisa. Iz sinopsisa - preciznog vremenjskog pregleda događanja od početka do kraja - lako se uočavaju svi potrebni kadrovske i tehnički zahtjevi, što je posebno bitno za događanja sa više od pet-šest sastavnih dijelova, pauzama, glazbenom pratnjom i slično. Izradom sinopsisa se izbjegavaju sve vrste problema s opremom (spajanje prijenosnog računala na projektore knjižnice, kompatibilnost određenih dokumenata sa softverom na prijenosnim računalima knjižnice...), glazbenom podlogom (izmjena nosača zvuka usred događanja, razglas za "žive" glazbene izvedbe...), s obzirom da se za svaku sadržajnu točku unaprijed planira je li izvediva te može li njen provedba biti povezana s nekim problemom.

Za svako događanje postoji osoba za kontakt u GKZD, kao i osoba koja ima istu ulogu kod organizatora, ukoliko knjižnica samo daje prostor i/ili opremu. Takav "menadžer događanja" treba imati razvijene sposobnosti brzog i spretnog rješavanja problema, koji se javljaju "u hodu", s obzirom da su korisnici knjižnice često previše uzbuđeni sadržajem, a ne obraćaju dovoljnu pažnju tehničkim pitanjima (razglasu, projekciji, popratnoj zakusci...).

Manje knjižnice, koje još uvijek nemaju dovoljno iskustva, ne trebaju se "sramiti" sitnijih pogrešaka, s obzirom da su, u neprofitnom i javnom sektoru, događanja uvijek više usmjerena na uspostavljanje dobrih odnosa s dionicima, a manje na "dokazivanje profesionalnosti" i perfekcionizam u izvedbi. Pomoć profesionalnih agencija

ili profesionalaca za "event management" je uvijek korisna, ali je nužno potrebna ukoliko ustanova nema dovoljno iskustva, ili se radi o složenom događanju, kao što je ono izvan uobičajenog prostora knjižnice, a posebno na otvorenom (npr. u crkvi ili na gradskom trgu). Ukoliko se, pak, radi o manje zahtjevnim događanjima, dovoljno je, uz eksternu pomoć, organizirati nekoliko takvih "evenata", da bi se moglo doći do praktičnih saznanja. Ipak, mnogo se može naučiti i iz dobrih knjiga i priručnika, dok se praktične kompetencije ponajbolje stječu na temelju mentorskog rada i suradnje s profesionalcima. Pritom se, kao motivacija za rad u aktivnostima povezanim s događanjima, uglavnom izdvajaju stjecanje novih znanja i iskustava za djelatnike/djelatnice knjižnice, kao i drugi intrinzični motivi (a manje novčana nagrada).

Razina formalizacije u upravljanju posebnim događanjem ovisi o njegovoj veličini i "ozbiljnosti" - primjerice, ukoliko se radi o predstavljanju rezultata projekata financiranih od EU, potrebno je sve korake i aktivnosti dokumentirati i formalizirati, kako bi se dobili odgovarajući materijali za slanje pisanog izvješća donatoru. Za manja događanja, posebno za potrebe organizacija civilnog društva, takvo što je najčešće nepotrebno. Međutim, medijske se objave prikupljaju za sva događanja u GKZD te ulaze u sustav digitaliziranog

"press clippinga" (objava za medije), što je izrazito važno za potrebe izrade godišnjih izvješća, komunikaciju s eksternim organizatorima događanja, itd.

#### **4. Umjesto zaključka - prema dobroj knjižničkoj praksi u upravljanju događanjima (i mnogočemu drugome)**

Jasno je da ne postoji generički recept koji bi promjenio percepciju javnosti i privukao korisnike u knjižnice, no, čini se da su menadžment i zaposlenici *Gradske knjižnice Zadar* pronašli dobar način za korištenje posebnih događanja u ovu svrhu. Njihovo je iskustvo izvorno, a u dobrom dijelu proizlazi iz osobne motivacije i vještina pojedinaca, koji su u određenom trenutku institucijskog razvoja izabrali "event management" kao način za povezivanje s neprofitnim organizacijama i drugim institucijama u svojoj zajednici. "Slijepo kopiranje" iznesenih iskustava zasigurno nije najbolji put, jer dobra praksa svake organizacije podrazumijeva određenu izvornost i uklapanje u osobna nagnuća zaposlenika i zaposlenica. No, traženje "svog puta" zasigurno ne znači ignoriranje teorijskih spoznaja i vještina/kompetencija praktičara iz različitih hrvatskih sredina, jer - ne treba uvijek i iznova "otkrivati vratu" (ili kotač, ili neku drugu, već davno otkrivenu stvar).

## **KAMPANJA HRVATSKOGA KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA "IMAM PRAVO ZNATI, IMAM PRAVO NA KNJIŽNICU"**

Piše: Alemka Belan-Simić, Knjižnice grada Zagreba, a.belan.ssimic@kgz.hr

### **Uvod**

Zagovaranje knjižnica i knjižničarske struke uvršteno je u programe brojnih knjižničarskih društava u svijetu, o zagovaranju se razgovara na skupovima i radionicama, otvaraju se mrežne stranice koje donose važne informacije za zagovarače, okupljaju prijatelji knjižnica, provode kampanje. Programi su usmjereni na povećanje vidljivosti knjižnica i bolje vrjednovanje struke, na stvaranje uvjeta za održivi razvoj i smanjenje utjecaja recesije na knjižnice, na knjižničnu politiku i legislativu.

Hrvatsko knjižničarsko društvo (dalje: HKD) je također u svoj program uvrstilo zagovaranje knjižnica i knjižničarske struke i to već 2004. godine kada je osnovalo Radnu grupu za javno zagovaranje (dalje: Radna grupa), a posebno kada je na 36. skupštini održanoj 2008. godine u Puli donijelo Strategiju javnog zagovaranja knjižnica za razdoblje od 2008. do 2010. usmjerenu na tri teme:

- vrijednosti knjižničarske struke,
- slobodan pristup informacijama i intelektualne slobode,
- cjeloživotno učenje.

Sastavni dio Strategije bila je lista očekivanih aktivnosti 2008. - 2010. godine, s navedenim nositeljima. Uz upravna i stručna tijela HKD-a te regionalna

knjižničarska društva, očekivala se suradnja s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, županijskim matičnim službama, kao i brojnim drugim knjižnicama i knjižničarima te prijateljima knjižnica.

Uz Strategiju, Radna grupa je izradila i poziv zagovaračima pod sloganom *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu*, kojim HKD poziva sve pripadnike knjižničarske struke i sve prijatelje knjižnica da se u cilju promicanja i osiguravanja slobodnog pristupa informacijama, cjeloživotnog učenja i borbe protiv neznanja uključe u jačanje svijesti u javnosti o potrebi izgradnje i primjerenog financiranja knjižnice u svakoj općini i gradu, uspostavljanju knjižničnih službi u svakoj školskoj, visokoškolskoj, znanstvenoj i kulturnoj ustanovi kao i socijalnim, zdravstvenim i kazneno-popravnim ustanovama.<sup>1</sup>

Tijekom 2008. i 2009. godine vođeni su razgovori na sastancima Stručnog odbora te je potican Glavni odbor da doneše potrebne odluke vezane uz provedbu Strategije. Budući da je akcijskim planom predvideno da će se u 2010. godini:

<sup>1</sup> Strategija zagovaranja knjižnica. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4(2008), [245]. Dostupno na: <http://www.hkdrustvo.hr/vbh/broj/98>

- okupiti mrežu zagovarača
- započeti kampanju *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu*
- po prvi put obilježiti Dan hrvatskih knjižnica, od početka 2010. godine je Radna grupa u suradnji s predsjednikom Hrvatskoga knjižničarskog društva Zdenkom Sviben, započela intenzivnije provoditi planirane aktivnosti.

Predloženo je da se Dan hrvatskih knjižnica obilježava 11. studenoga, na dan kada je 1960. donesen prvi Zakon o bibliotekama, koji je označio pravnu i društvenu osnovu za sustavan rad i razvoj svih vrsta hrvatskih knjižnica kao i svih ključnih odrednica hrvatskog knjižničarstva. Prijedlog je usvojen na 37. skupštini HKD-a, održanoj od 29. rujna do 2. listopada 2010. godine u Termama Tuhelj. Hrvatsko knjižničarsko društvo je uputilo dopis Odboru za obrazovanje, kulturu i sport Hrvatskoga sabora sa zamolbom *da se 11. studenoga proglaši nacionalnim Danom knjižnica*, a Stručni odbor je zadužen da predloži povjerenstvo za izradu programa obilježavanja u 2011. godini.

Na Skupštini je predstavljen i podržan i plan kampanje *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu*, koja je usmjerenja na ostvarenje ciljeva od javnog interesa, na razvoj timskog rada i partnerskih odnosa između knjižnica i drugih srodnih organizacija i institucija te senzibiliziranje uže i šire javnosti za prepoznavanje uloge knjižnica u razvoju društva znanja. Kroz kampanju se želi utvrditi stanje i tendencije u financiranju narodnih, školskih, visokoškolskih i specijalnih knjižnica u posljednjih nekoliko godina i ukazati na najveće propuste u financiranju te ukazati na potrebu donošenja nacionalne strategije razvoja knjižnica. Želi se također zagovarati donošenje novog Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti u kojem se predlaže da članstvo u knjižnici bude besplatno za djecu i mlade do 18 godina, za što bi se izdvajala sredstva iz lokalnog i/ili državnog proračuna te upozoriti da se kod oblikovanja nacionalne informacijske politike treba voditi računa o ulozi knjižnica.

Na 37. skupštini je Radna grupa održala radionicu Knjižnica u zajednici: što i kako zagovarati, kako bi se ojačale snage za provedbu Strategije i kampanje i okupila mreža zagovarača. Svi sudionici Skupštine dobili su majice i naljepnice s logom kampanje koji je osmisnila Ismena Meić, diplomirana knjižničarka iz Knjižnica grada Zagreba.



Slika 1. Članovi Radne grupe s nekoliko polaznika radionice

Kampanja je zamišljena kao višegodišnji program, a Široj javnosti je predstavljena na Danu knjižnica održanom 11. studenoga na Interliberu, te potom i 7. prosinca na Sa(n)jam knjige u Istri. Predstavljanje kampanje na velikim sajmovima knjiga odabrano je kako bi se naglasila suovisnost knjižnica i nakladnika, jer bez dobro razvijene i financirane mreže knjižnica nije moguće razvijati kvalitetnu nakladničku djelatnost, a bez snažne nakladničke djelatnosti ne mogu se izgradivati i održavati relevantne knjižnične zbirke.

## Kampanja

Kampanja *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu* može biti usmjerena na zagovaranje pojedine knjižnice ili pojedine knjižnične usluge u javnosti, ili na zagovaranje važnosti i dobrobiti rada knjižnica.

Planom kampanje je predviđeno da će u 2011. godini HKD izraditi mrežne stranice kampanje i organizirati više središnjih događanja, u suradnji s regionalnim društвima i pojedinim knjižnicama, a da će se regionalna društva i pojedine knjižnice moći priključiti kampanji i posebno osmišljenim programima namijenjenim njihovim zajednicama. Bez obzira radi li se o zagovaranju odredene vrste knjižnica (narodne, školske, visokoškolske, specijalne) kojima je potrebno adekvatno riješiti status ili financiranje, o pojedinoj knjižnici koja treba novi prostor ili potpori za novu knjižničnu uslugu, zagovaranje se može provoditi u sklopu kampanje pod sveobuhvatnim sloganom *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu*. Jer taj slogan ne znači samo imam pravo na knjižnicu koje nema u mojoj općini, školi, odgojno-popravnom zavodu..., nego i imam pravo na knjižnicu koja odgovara mojim potrebama, koja mi je pristupačna i ugodna, koja mi pruža gradu kakvu trebam za učenje i osobni razvoj, u obliku i na jeziku koji mogu koristiti.

Prvi HKD-ov program u 2011. godini, na koji su pozvani svi predsjednici regionalnih knjižničarskih društava iz Hrvatske i susjednih zemalja, bila je radionica *Izgradnja jakih knjižničarskih udruženja i stvaranje modela za buduću suradnju* IFLA-ine Sekcije za upravljanje knjižničarskim društвima (Management of Library Associations Section - MLAS)<sup>2</sup> koja je na inicijativu i uz veliko zalaganje Edite Bačić, voditeljice knjižnice Pravnog fakulteta u Splitu i članice IFLA/MLAS, održana 19. veljače u Splitu. Pomoć u organizaciji radionice su uz HKD pružili i Društvo knjižničara u Splitu i domaćin, Gradska knjižnica Marka Marulića. Predavači su bili priznati stručnjaci za upravljanje knjižničarskim društвima, koji su ukazali na važnost razmjene dobre prakse i regionalnog povezivanja, a predstavljen je i novi IFLA-in program Building Strong Library Associations<sup>3</sup>, čija je namjera pomoći u unaprjeđenju usluga za korisnike, osiguranju pravičnog pristupa te raz-

<sup>2</sup> Više o programu na: <http://www.ifla.org/en/events/ifla-mlas-workshop-2011-in-split-croatia>

<sup>3</sup> IFLA je na mrežnim stranicama objavila modularni paket za obrazovanje knjižničara, koji uz opće sadrži i dva specijalna modula - Statistika za zagovaranje i Autorsko pravo za knjižničarska društva. Također je uputila na korisne izjave i dokumente koji se mogu koristiti pri zagovaranju. Dostupno na: <http://www.ifla.org/bsla>



Slika 2. Sudionici radionice u Splitu, 19.2.2011.

voju knjižnica i knjižničarstva. Predsjednica HKD-a Marijana Mišetić i članice Radne grupe Edita Bačić i Alemka Belan-Simić, u svom su izlaganju predstavile rad HKD-a i kampanju *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu* kao i mrežne stranice kampanje<sup>4</sup>, te pozvale društva iz regije da nam se pridruže. Na radionici je sudjelovalo više od 70 sudionika iz 18 zemalja, među kojima je bio i predsjednik EBLIDA-e Gerald Leitner. Bila je to dobra prilika za razmjenu iskustva i dogovaranje buduće suradnje.

Sljedeći planirani programi su *radionice namijenjene osnivačima i financijerima knjižnica*. Za predstavnike akademске zajednice će na 12. danima visokoškolskih i specijalnih knjižnica (Opatija, 11.-14. svibnja) članica Radne grupe Senka Tomljanović organizirati okrugli stol Status knjižnice i knjižničara u sveučilišnom sustavu, kako bi se utvrdila polazišta za izradu strategije razvoja visokoškolskih knjižnica. Za predstavnike lokalne uprave i samouprave koje su prema zakonu dužne osnovati samostalnu knjižnicu te predstavnike ustanova koje su dužne osnovati knjižnicu u sastavu organizirat će se nekoliko radionica pod nazivom Partnerstvo u uspostavi knjižnica i knjižničnih službi. Cilj radionica je upozoriti uprave na važnost osnivanja knjižnica i osiguravanja knjižničnih usluga za sve gradane. Kroz izlaganja pravnih stručnjaka i knjižničara te raspravu sudionika, razmotrit će se modeli uspješne suradnje i predstaviti pozitivna iskustva općina koje su, u nemogućnosti uspostavljanja samostalne knjižnice u svojoj općini, obavljanje djelatnosti narodne knjižnice posebnim ugovorom povjerile narodnoj knjižnici u drugoj općini ili gradu, odnosno županijskoj bibliobusnoj službi, kao i druga pozitivna iskustva gdje se dogovorom institucija osigurava korištenje kvalitetnih knjižničnih usluga na lak i pristupačan način za različite skupine korisnika. Prva radionica će se, u suradnji sa županijskim matičnim službama Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke, Međimurske i Varaždinske županije, održati uoči 8. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, 18. svibnja u Svetom Martinu na Muri, a potom slijede radionice u Velikoj Gorici (lipanj) i Puli (prosinac). Središnji događaj kampanje u 2011. godini trebao bi svakako biti *Dan knjižnica*, 11. studeni.

<sup>4</sup> Dostupne na adresi: [www.hkdrustvo.hr/pravo\\_na\\_knjiznicu](http://www.hkdrustvo.hr/pravo_na_knjiznicu); ulaz i s naslovnice web-a HKD-a (pravo na knjižnicu).

Partnerski odnosi u provedbi kampanje između knjižnica, knjižničarskih društava te drugih srodnih organizacija i institucija doprinose značaju i snazi kampanje. Stoga je planom kampanje bila predviđena *izrada mrežnih stranica* na kojima će se donositi informacije o kampanji, predstavljati sudionici, aktivnosti, promotivni materijali, objavljivati podaci o općinama i gradovima kao i ustanovama koje nisu uspostavile knjižnicu ili knjižničnu službu i sl. Namjera nam je pružati potporu sudionicima kampanje, potaknuti regionalnu i međunarodnu suradnju među knjižnicama i razvijati osobne, profesionalne, socijalne i razvojne kompetencije sudionika. Tijekom siječnja je Radna grupa u suradnji s predsjednicom HKD-a Marijanom Mišetić i stručnom tajnicom Neviom Raos osmisnila osnovni sadržaj stranica koje je grafički oblikovala Ismena Meić, a izradio Boris Badurina.

Slika 3. Mrežne stranice kampanje

Ispunjavanjem prijave o sudjelovanju u kampanji, podatci o knjižnici, društvu ili pojedincu postaju vidljivi. Svi sudionici kampanje mogu objavljivati svoje aktivnosti u dogовору s osobama čije su kontakt adrese objavljene na stranicama, te preuzeti logo kampanje i obrasce za dopise, plakate i bookmarkere, na koje mogu dodavati svoje pozive, poruke, programe i sl. Namjera je da stranice postanu mjesto učenja o zagovaranju, da se izrađuju poveznice na druge portale s informacijama o zagovaranju, kao i na zanimljive primjere zagovaranja koje provode naše i inozemne knjižnice. Na stranicama će se objavljivati obavijesti o zakonima i drugim propisima vezanim uz rad knjižnica, posebno onima koji su u postupku donošenja, kako bi se na vrijeme pripremili prijedlozi izmjena i zagovarao bolji status knjižnica i knjižničara. Kako je čitav posao oko održavanja mrežnih stranica volonterski, bogatstvo sadržaja će ovisiti o volji, mogućnostima i spremnosti članova knjižničarske zajednice za razmjenom znanja i iskustava.

## Očekivanja

Očekujemo da će članovi HKD-a i pripadnici knjižničarske zajednice u Hrvatskoj, posebno studenti knjižničarstva/informatologije kojima osnivanje novih i jačanje postojećih knjižnica omogućava brže zapošljavanje, prepoznati važnost uključivanja u kampanju, da će se u svojim zajednicama povezati s uvaženim

intelektualcima i drugim poznatim osobama koji znaju vrijednost knjižnica, kako bi jasnim porukama zajedno promicali knjižnicu kao nezamjenjivu ustanovu u razvoju lokalne, obrazovne, akademske i drugih zajednica, demokratskog društva i društva znanja.

Kroz kampanju imamo mogućnost upotrijebiti svoje znanje, kreativnost i snagu te utjecati na politiku i donositelje odluka. Trebamo se bolje povezati s predstavnicima u Hrvatskom knjižničnom vijeću, u županijskim i gradskim vijećima za obrazovanje i kulturu, u upravnim odborima i različitim povjerenstvima. Kada smo god u mogućnosti u ta tijela delegirajmo najsposobnije, one koji imaju volje i znanja sudjelovati u kreiranju hrvatske knjižnične politike i pridružiti se naporima EBLIDA-e u oblikovanju knjižnične politike za Europu.

Hrvatsko knjižnično vijeće je u program za novo mandatno razdoblje uvrstilo donošenje nacionalne strategije razvoja knjižnica, što je i jedan od ciljeva kampanje. Vjerujemo da ćemo imati ustrajnosti i snage i da će strategija biti donesena.

Snažna mreža zagovarača važna je danas kad želimo osnovati nove i poboljšati status postojećih knjižnica, a može nam biti još važnija sutra ukoliko se knjižnice u Hrvatskoj nađu u situaciji kakva je zadesila knjižnice u nekim razvijenim zemljama gdje se zatvaraju brojni

ogranci narodnih knjižnica i ukidaju stručna radna mjesta. Posljedice globalne ekonomske krize već su vidljive, o čemu smo govorili na 10. okruglom stolu o slobodnom pristupu informacijama<sup>5</sup>, i potrebno je ojačati suradnju i uspostavljati partnerstva na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Knjižnica nije uključena samo u kulturne i obrazovne programe, što je najčešće prepoznato, već djeluje i na drugim područjima. Svatko od nas kao roditelj u vrtiću ili školi, kao potrošač ili pacijent može govoriti o mogućnostima i načinu na koji knjižnica može poboljšati i taj dio života zajednice. Stoga je uvijek iznova potrebno:

- ukazati na to da dobrotobi koje knjižnice donose višestruko nadmašuju sredstva koja se u njih ulažu,
- pokazati da su brojne zemlje prepoznale važnost knjižnica za razvoj i demokratizaciju društva te da ulazu značajna sredstva u izgradnju novih, dobro opremljenih i informatiziranih knjižnica,
- pokazati da je nužno poštivati standarde i zakone koje predlaže struka.

Okupite kolege i uprave svojih knjižnica i društava i zagovarajte knjižnicu u svojoj zajednici, ističite potrebu izgradnje novih knjižnica i važnost financiranja postojećih i uključite se u kampanju *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu!*

## JAVNIM ZAGOVARANJEM DO ŽELJENOGLA/POTREBNOGLA

Piše: Anica Šabarić, Gradska knjižnica Đurđevac

Puno prije nego se govorilo i pisalo na temu javnog zagovaranja, mi u Gradskoj knjižnici Đurđevac smo djelovali po tom principu. Ako je javno zagovaranje proces podrške određenoj temi ili rješenju problema, ako je javno zagovaranje govoriti glasno u nečije ime, privlačiti pozornost zajednice prema nekom problemu i usmjeravati donositelje odluka prema rješenju, onda smo doista oduvijek to radili. Svakako da se najveći uspjeh postiže ako se pravilno i jasno artikulira tema koja se zagovara, a onda lobiranjem (umjetnost uvjерavanja) u zajednici dolazimo do podrške i rješavanja problema. Kako smo to činili?

Mala smo sredina, jaka je kulturna podloga, a gradski proračun bez privrede je jako "tanak". Potrebe su uvijek veće od mogućnosti i trebalo je pronaći put do ljudi koji nas financiraju (lobiranje kod vijećnika Gradskog vijeća) i koji bi nas mogli financirati (potencijalni donatori). Na dječjem odjelu imamo stalne radionice na koje dolaze i djeca čiji roditelji imaju privatne tvrtke i koji pomažu Knjižnici gdje god i kako god mogu. Na našim izložbama, tribinama, predstavljanjima knjiga, uvijek ima potencijalnih donatora. Ravnatelj i djelatnici trebaju biti samo dobri komunikatori i pametno i diskretno iskoristiti komunikacijske vještine. Uvijek smo se trudili da vrijednim radom i novim uslugama i programima privučemo pozornost korisnika i lokalne zajednice. Ažuriranjem naših web stranica ([www.knjiznica-djurdjevac.hr](http://www.knjiznica-djurdjevac.hr)) i stavljanjem na njih većinu naših akcija, također smo dobili potencijalne simpatizere i donatore.



Dječji odjel

Budući da smo grad kulture i likovnih zbivanja, prvo smo se pismom namjere obratili likovnim umjetnicima da nam poklone svoje rade; rezultat je bio nevjerojatan - svi umjetnici su se odazvali i donijeli su slike u Knjižnicu, njih 28. Aukcija slika je planirana u predbožićno vrijeme na zabavi u Hotelu "Picok", a sredstva koja smo dobili tom aukcijom (77.000,00) su bila dosta za informatizaciju knjižnice (program MetelWin, računala, kamera, digitalni fotoaparat, televizor...).

<sup>5</sup> Zaključci 10. okruglog stola. Dostupni na: [http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna\\_tijela/9/plan\\_i\\_program/](http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/9/plan_i_program/)

Nakon te prve akcije dobili smo "krila" i poslije je sve bilo jednostavnije. Naša lista ima 59 donatora, uključeni su u sveukupni život Knjižnice, obavještavamo ih o upotrijebljenim sredstvima, podijelili smo im zahvalnice i učlanjeni su u našu Knjižnicu kao počasni članovi. Mediji nas uvijek prate u svim našim akcijama, tako da svi dobiju povratnu informaciju. Postoje i donatori koji nam pomažu, ali žele ostati anonimni. Njihovu želju poštujemo.

Rezultat našeg javnog zagovaranja je sljedeći: proširena Knjižnica od 250 kvadrata na 450, uređen i opremljen novi dječji odjel, uređen i opremljen novi studijski odjel s čitaonicom, potpuna informatizacija (od jednog do 18 računala), digitalizacija zavičajne periodike,

udvostručen fond knjiga, nove police za spremište... One sitne, a ipak značajne potrepštine, također dolaze od donatora (materijali za radionice, zakuske na promocijama).

Više ne smijemo stati, ali ne možemo i da hoćemo, jer uvijek postavljamo nove ciljeve; jedno završi - s drugim počinjemo. Treba samo biti uporan, zaljubljen u svoj posao, pozitivno misliti, vjerovati u uspjeh, biti prisutan na javnim okupljanjima i entuzijazam prenositi na druge ljude - timski djelovati. Rezultat neće izostati.

Na kraju jedan praktičan savjet: upoznajte šefove privatnih računovodstvenih servisa! (Sami razmislite zašto!)

## PUČKA KNJIŽNICA I ČITAONICA DARUVAR U NAŠEM MALOM MJESTU

Piše: Romana Horvat, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Svaki put kad planiramo programe za narednu godinu, pitamo se kako još upotpuniti raspored događanja u našoj Knjižnici, s ciljem kako bismo zadržali stare članove i privukli nove. Naime, 2009. proveli smo istraživanje o društvenom utjecaju Knjižnice na život lokalne zajednice. Naši sugrađani, članovi i nečlanovi Knjižnice, pokazali su veliko zadovoljstvo dobivenim uslugama, a najviše su pohvalili stručnost knjižničnog osoblja i kreativnost u osmišljavanju kulturno-animacijskih sadržaja. Pohvalili su i svakodnevni rad Knjižnice na način da su primijetili kako je knjižnica središte obrazovanja, informacije, kulture te prava potpora razvitu grada Daruvara.

Tako smo u prošloj godini imali niz kulturno-animacijskih programa namijenjenih svim uzrastima. Svake godine u veljači obilježavamo Tjedan psihologije. Organiziramo ga sa psihologinjom Elizabetom Sablić, zaposlenom u Gimnaziji Daruvar. Uvijek se trudimo biti aktualni te goste pozivamo po kriteriju čitanosti u našoj Knjižnici. Tako smo u 2010. g. kao središnjeg gosta obilježavanja Tjedna psihologije u goste pozvali Dubravku Miljković. Dvarana je večeri bila premalena za sve one koji su je htjeli poslušati i popričati s njom nakon predavanja.



Tjedan psihologije - predavanje o ljubavi i sreći dr. sc. Dubravke Miljković



Besplatan tečaj informatike

Projektu Čitajmo im od najranije dobi priključili smo se krajem 2008. g., podjelom poklon paketića bebama rođenim u toj godini, motivirani roditeljima, korisnicima Knjižnice. Poklon paketić financiramo iz vlastitih sredstava, a sadrži dvije besplatne slikovnice, besplatno članstvo za bebu u trajanju od tri godine, edukacijske materijale o poticanju čitanja Hrvatskog čitateljskog društva te pristupnicu za sudjelovanje u programu *Roditelji i bebe*. Već od siječnja 2009. g. krenuli smo s prvom grupom roditelja i njihovih beba prijavljenih u program *Roditelji*

*i bebe.* Prijavilo se tridesetak roditelja. Na igraonicama koje se odvijaju jednom mjesечно po pola sata roditelji slušaju zanimljive predavače iz područja medicine, odgoja i obrazovanja, a njihova djeca se međusobno upoznaju i igraju didaktičkim igračkama. Inicijativa poticanja čitanja od najranije dobi uspješno se provodi već treću godinu zaredom na zadovoljstvo svih roditelja i njihovih beba, a u posljedne smo vrijeme u pregovorima s daruvarskom pedijatrijskom ambulantom gdje bismo željeli omogućiti da se u čekaonici ambulante djeca sama služe slikovnicama iz naše Knjižnice.

Osim igraonice za bebe, u Knjižnici se četvrtkom i subotom događaju različite tematske radionice koje osmišljavaju knjižničarka i jedna volonterka. Radionice su namjenjene za djecu od 4 do 7 godina.

U našem kreativnom radu nismo zaboravili ni stariju populaciju. Svakoga ljeta starijim korisnicima nudimo besplatan tečaj informatike. Predavači na tečaju su učenici Tehničke škole Daruvar koji kod nas ujedno odrade i stručnu praksu. Tečaj traje dva tjedna po jedan sat dnevno. Interes je svake godine sve veći, a polaznike posebno zanima internet i izrada profila na Facebooku.

Mjesec hrvatske knjige svake je godine kruna događanja u svim knjižnicama na prostoru naše države. Svake godine pomno pripremamo događanja koja će se dogoditi u tom periodu u našoj Knjižnici. U prošlom Mjesecu hrvatske knjige '10 posebnu pozornost posvetili Tjednu biološke raznolikosti te za naše sugradane organizirali niz edukativnih predavanja na spomenutu temu. Posebno bih istaknula predavanje doc. dr. sc. Sanje Gottstein iz Zagreba s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Predavanje je izazvalo veliki interes javnosti, kao i medija.

*Stalna na tom svijetu samo mijena jest,* kako je rekao pjesnik Petar Preradović, a tu životnu istinu ljudi su davno spoznali. Svijet se nikada nije mijenjao ovakvom brzinom. Smisao knjižnica, a napose narodnih knjižnica jest da se prilagodavaju izazovima vremena u kojem se nalazimo, jer jedino tako knjižnice mogu ostati središta znanja i informacija, mesta koja će svakom građaninu podjednako bez obzira na stručnost, obrazovanje ili finansijske mogućnosti, nuditi potrebne sadržaje, omogućiti naobrazbu i pružati podršku. Naši sugrađani kažu nam da smo mi u tome uspjeli.

## OD IZLOŽBE I BIBLIOGRAFIJE DO BJELOVARSKOG SAJMA

Piše: Tina Gatalica, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Izložbe koje osmišljavaju i izrađuju knjižničari uglavnom možemo podijeliti u četiri glavne skupine: izložbe novih knjiga i ostale građe; izložbe o istaknutim umjetnicima, znanstvenicima, sportašima, javnim djelatnicima (ove izložbe knjižničari pripremaju uz obljetnice rođenja, smrti ili djelovanja određene osobe ili uz promociju knjige određenog autora); izložbe o povijesnim događajima, organizacijama, društвima i udrugama; izložbe o pojedinim temama ili tzv. tematske izložbe. Izostavljam ovdje izložbe slikara, fotografa, grafičara, keramičara itd. koji svoje radeve izlažu u knjižnicama, jer su knjižničari u organizaciji takvih izložbi posrednici i organizatori, a ne autori. Način na koji će izložba biti oblikovana i predstavljena ovisi, dakako, o domišljatosti, znanju, iskustvu i vještini knjižničara.

### Prvi korak - izložba i bibliografija o jabuci

Kako jedna tematska izložba može biti polazište novim oblicima rada i otvoriti suradnju knjižnice i gospodarskog sektora, s kojim narodne knjižnice manje surađuju, pokazuje izložba u bjelovarskoj Knjižnici Jabukarajsko voće i manifestacija Jabuke u knjižnici. Izložba o jabukama obuhvaćala je ove podteme: vrste jabuka, uzgoj i proizvodnja jabuka u nas i u svijetu, proizvodi od jabuka, simbolika jabuke, jabuka u književnosti, slikarstvu i medicini, jabuka na jelovniku. Knjige i prilozi iz časopisa pratili su tekstovni i slikovni dio izložbe koja je bila postavljena na tri razine: u prizemlju Knjižnice, na 1. katu u predvorju Odjela za odrasle i u Studijskom odjelu. Posjetitelji su izložbu mogli razgledati od 1. do 20. rujna 2010. Uz izložbu je izrađena i bibliografija *Jabuka* u kojoj

su popisane monografije, stručni i znanstveni prilozi iz zbornika i časopisa te magistarski radovi i doktorske disertacije, a temelj za izradu bibliografije bili su: grada Narodne knjižnice u Bjelovaru, online katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH.

### Drugi korak - suradnja s proizvođačima jabuka

Ideja da ovom izložbom i bibliografijom možemo otvoriti vrata gospodarskom sektoru i privući ga u knjižnicu, ali i da se knjižnica izložbom može predstaviti gospodarstvenicima, predstavljala je izazov koji je tražio dobro osmišljenu organizaciju. Na bjelovarskom području



*Knjiga u jednoj, jabuka u drugoj ruci*



Lakšé je učiti uz miris jabuka

mnogo je proizvođača jabuka. Željeli smo ih privući pa smo im ponudili da u knjižnici dok traje izložba predstave svoje proizvode: jabuke i prerađevine od jabuka. Na našu ponudu odazvalo se 9 proizvođača. Bili su oduševljeni što svoje proizvode mogu predstaviti novim potencijalnim konzumentima - ovaj put korisnicima knjižnice i posjetiteljima izložbe, a korisnici i posjetitelji dobili su mogućnost ne samo da nauče nešto novo o jabuci, nego i da degustiraju jabuke, jabučni sok, džem od jabuka. Knjiga u jednoj ruci, jabuka u drugoj i osmijeh na licu - bila je to uobičajena slika na svim odjelima Knjižnice. Jabuke su se zelenile, žutile, crvenile u košarama i na stolovima, na pultovima informatora, uz knjige na policama i izložbene

panoe. U svakom slobodnom kutku nudila se i dijelila jabuka, a njihov miris širio se knjižnicom i na 20 dana potisnuo miris knjiga.

#### Treći korak - suradnja s Bjelovarskim sajmom

Svake godine početkom rujna održava se Jesenski međunarodni bjelovarski sajam. Na njemu sudjeluje više od 500 izlagачa - stočara, ratara, voćara i vinogradara, proizvođača poljoprivredne mehanizacije itd., a Sajam bilježi i do 50 000 posjetitelja. Organizatore Bjelovarskog sajma obavijestili smo o našim programima - izložbi *Jabuka - rajske voće*, bibliografiji o jabuci i manifestaciji *Jabuke u knjižnici* koja je okupila najveće proizvođače jabuka bjelovarskog kraja. Cilj nam je bio da ti programi postanu sastavnim dijelom Programa 18. jesenskog međunarodnog bjelovarskog sajma koji se održavao od 10. do 12. rujna. Organizatori su prihvatali ponudu i uvrstili nas u Program događanja Sajma.

#### Zaključak

Ovo je samo jedna od mogućnosti i primjera kako knjižnice mogu iskoraknuti izvan svojih uobičajenih okvira djelovanja i povezati se s lokalnom zajednicom (u ovom slučaju s gospodarskim sektorom) te na taj način predstaviti svoju djelatnost, usluge i programe ciljanom krugu korisnika. Ovakve akcije, također, pokazuju da knjižnice moraju "otvoriti svoja vrata" i izaći "izvan knjižnica" da bi se njihovo djelovanje primijetilo na svakom mjestu u zajednici.



Izlagaci - voćari u prizemlju Knjižnice

## OKRUGLI STOL "ISKUSTVA U RADU S ROMSKOM DJECOM U ŠKOLAMA I KNJIŽNICAMA NA KOPRIVNIČKOM PODRUČJU"

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Od 2003. godine i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica povodom Svjetskog dana Roma organizira kreativne radionice za romsku i neromsку djecu s ciljem poticanja međukulturalnog razumijevanja. Potaknuta spoznjom da učitelji i knjižničari na koprivničkom području nemaju forum na kojemu bi na sustavan i planski način razmijenili mišljenja o specifičnostima, problemima i uspjesima svoje svakodnevne prakse u radu s romskom djecom, 2010. godine Knjižnica je prvi puta organizirala stručni skup pod nazivom "Iskustva u radu s romskom djecom u školama i knjižnicama na koprivničkom području" (6. travnja 2010.). Osnovni cilj bio je poboljšati životne šanse romskoj djeci koja žive u siromaštvu i teškim uvjetima kroz formalne i neformalne oblike obrazovanja.

Okrugi stol se sastojao od dva dijela - uvodnih izlaganja s primjerima konkretne školske i knjižnične prakse te rasprave, koja je rezultirala konkretnim, konstruktivnim zaključcima. Stručnom skupu prisustvovalo je tridesetak sudionika. Uz učitelje i knjižničare, okupili su se predstavnici udruga Roma (Udruga "Korak po korak" iz Molvi i Udruga hrvatskih Roma katolika Bajaša Đurđevac), Udruge osoba s invaliditetom "Bolje sutra" Koprivnica, Centara za socijalnu skrb iz Koprivnice i Đurđevca, osnovnih škola (OŠ "Braća Radić" Koprivnica, OŠ "Antun Nemčić Gostovinski" Koprivnica - PŠ Reka, OŠ "Blaž Mader" Novigrad Podravski, OŠ "Franjo Koncelak" Drnje, OŠ Legrad, OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac), Centara za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju iz Koprivnice i Križevaca, predstavnici Ureda za društvene djelatnosti Grada Koprivnice i Upravnog odjела za prosvjetu, kulturu, znanost i šport Koprivničko-križevačke županije, kao i Obiteljskog centra Koprivničko-križevačke županije.

O radu s romskom djecom u školama govorile su Višnja Šestak, učiteljica, Vesna Auer-Gregor, psihologinja, Tamara Marcinjaš, učiteljica, a u knjižnici Danijela

Petrić, knjižničarka. Posebne gošće bile su Katarina Birta, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Đurđevac i Nada Kožar, učiteljica u OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac, koje su iznijele zajednička pozitivna iskustva u radu malih kreativnih socijalizacijskih skupina s romskom djecom - polaznicima OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac.

U izlaganjima su iznesena različita iskustva, pristupi i modeli u radu s romskom djecom. Identificirani su sljedeći problemi: nepoznavanje hrvatskog jezika, neuključenost u predškolski odgoj, nerazvijena grafomotorika i izostanak pomoći kod kuće. Budući da nema koordiniranog i sustavnog, planskog pristupa ovim problemima na državnoj razini, pa niti na razini Koprivničko-križevačke županije, škole koje pohađaju romska djeca snalaze se kako umiju. Problem od kojeg se krenulo je bio kako uklopiti romsku djecu u razred i kako im pomoći da dostignu u početnim znanjima i vještinama ostalu djecu. Tako je učiteljica Višnja Šestak iz Područne škole Plavšinac izgradila mrežu suradnika unutar matične škole (ravnateljica, stručni suradnici u nastavi) i izvan škole: Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije, Centar za socijalnu skrb iz Koprivnice, Policijska uprava Koprivničko-križevačke županije, romske udruge, općina N. Podravski, Knjižnica "Fran Galović" Koprivnica, roditelji učenika, Agencija za odgoj i obrazovanje, prosvetni djelatnici koji također imaju teškoća u pronalaženju najboljih rješenja u radu s romskom djecom. Sama je osmislila niz aktivnosti za motiviranje djece na učenje i uključivanje u nastavu. Usprkos mnogim problemima, djeca napreduju, a to je i krajnji cilj.

O projektu integracije romske djece u nastavu govorila je Vesna Auer-Gregor, psihologinja u OŠ "Braća Radić" Koprivnica. Projekt organizirane pomoći djeci u učenju dok čekaju autobus (uglavnom dolaze iz Herešina) osmislili su stručnjaci ove koprivničke škole u suradnji s Udrugom za pomoći djeci i mlađeži "Prijatelj" Koprivnica. U izradi Slovarice i Rječnika sudjelovala su uz učitelje i romska djeca, čime je ubrzan njihov proces učenja. Krajnji rezultat je promjena klime u cijeloj školi - od marginalizirane skupine, ova djeca su dobila na važnosti, smanjio se broj ponavljača, a prvi put škola ima romsku djecu koja su upisala peti razred. Iako je realizaciju projekta jednokratnom pomoći financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Koprivničko-križevačka županija i Grad Koprivnica, sustavnog rješenja i garancije održivosti projekta nema, jer ovisi o snalaženju i entuzijazmu pojedine škole.

Iskustvo Osnovne škole Legrad ukazuje na probleme koji se reflektiraju u radu s djecom iz romskih obitelji koja su kupila napuštene kuće u Legradu zahvaljujući finansijskoj pomoći hrvatske Vlade, odnosno doselile iz naselja na medimurskoj obali rijeke Drave u okviru tzv. projekta humanog preseljenja. Međutim, u cijelom tom projektu



Sudionici okruglog stola

izostala je edukacija roditelja o drugačijem načinu života u novom okruženju, a starosjedioci ih osuđuju ne znajući iz kakvih životnih uvjeta su došli. Učitelji se suočavaju s problemom integracije romske djece u razrede, s nedostatkom higijenskih navika i predškolskih vještina i navika, ali najveći problem je izostanak stručne pomoći i dodatnog rada s djecom, jer ga kurikulum ne predviđa. Školska knjižničarka otvara vrata knjižnice ovoj djeci za boravak u slobodno vrijeme za društvene igre i crtanje.

Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica od 2003. godine organizira susrete romske i neromske djece u radionicama koje organizira povodom Svjetskog dana Roma, a cilj im je međukulturalno upoznavanje i razumevanje. Već nekoliko godina posjeduje Romsku knjižnu policu. U posljednje vrijeme u prostoru Dječjeg odjela okupljuju se i romska djeca provodeći vrijeme do polaska autobusa ili slobodne sate na računalima, čitajući dječje časopise i posuđujući filmove na DVD-ima i ponekad knjige. Knjižnica je poticajno mjesto za neformalno učenje, no za sustavan pristup pomoći u učenju za nastavu nema kapaciteta.

Vrlo dobre rezultate u pomoći koju pružaju romskoj djeci ima Centar za socijalnu skrb Đurđevac kao nositelj projekta malih kreativnih socijalizacijskih skupina u partnerstvu s OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac. Okvir daje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi RH s programom prevencije rizičnog ponašanja djece i mladih zbog

neodgovarajuće roditeljske skrbi 2006.-2012. Prije 11 godina krenuli su s radionicama, a već četvrtu godinu u njih uključuju romsku djecu. Pomoć daje i Udruga Roma iz Đurđevca, a škola daje prostor za provođenje programa koje organizira i planira Centar za socijalnu skrb. Od 900 učenika škole 90 učenika su iz romske populacije od 1. do 8. razreda. Radi se o sustavnom pristupu rješavanja socijalnih problema, a odaziv učenika i roditelja se svakom godinom povećava. Učenici uspješnije završavaju osnovnu školu, a potom upisuju srednju obrtničku školu. Prihvaćeniji su od vršnjaka, a postepeno prihvaćaju socijalne norme ponašanja koje sve uspješnije primjenjuju u integraciji s okolinom. Škola od prošle godine obilježava Svjetski dan Roma malim socijalizacijskim kreativnim radionicama, na kojima ih se ne uči nastavnom programu, već komunikaciji, uvažavanju sebe i drugih.

Temeljem održanih izlaganja, kao i u vrlo konstruktivnoj i dinamičnoj raspravi tijekom skupa, iskristalizirali su se i zaključci, kojima je cilj poticati sustavan rad s romskom djecom, kao i brigu lokalnih zajednica - općina, gradova i županija, koje trebaju pružati sustavnu i plansku pomoć i podršku programima rada s romskom populacijom. Istaknuta je i potreba umrežavanja, tj. povezivanja i suradnje udruga, ustanova i institucija koji mogu doprinijeti poboljšanju uvjeta života i integraciji Roma u društvo.

## SURADNJA KNJIŽNICE I ČITAONICE "FRAN GALOVIĆ" KOPRIVNICA I "PODRAVSKOG SUNCA"

Piše: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Bibliobus koprivničke Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" posjetio je u povodu Mjeseca hrvatske knjige 2010. učenike i djelatnike Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju "Podravsko sunce" u Koprivnici. Trideset i petoro djece - polaznika četvrtog, petog, šestog i sedmog razreda zajedno sa svojim nastavnicima razgledalo je s velikim zanimanjem ovu posebnu vrstu "knjižnice na kotačima" koju su im predstavili knjižničar u bibliobusu Mladen Tudić i vozač Ivo Trepotec. Članovi bibliobusne posade odgovarali su spremno na mnoga dječja pitanja o načinu rada pokretne knjižnice, mjestima koja obilazi svakoga dana, vrstama i naslovima knjiga koji se mogu pronaći na njegovim policama, a neke posjetitelje osobito je zanimalo i to koliko brzo može voziti bibliobus!

Posjetom bibliobusa "Podravskom suncu" nastavljena je iznimno dobra suradnja Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica s ovom školom koja se tijekom cijele godine odvija kroz različite oblike zajedničkih aktivnosti. Posebno treba istaknuti sudjelovanje "Podravskog sunca" u akciji Koprivnica čita održanoj povodom Međunarodnog dana pismenosti 8. rujna 2010. u koju su se, zajedno s učenicima svih drugih koprivničkih škola, već po drugi put uspješno uključili i učenici iz "Podravskog sunca". Uz podršku svojih nastavnika, čitali su svoje omiljene knjige

na glas okupljenim slušateljima ispred Knjižnice i time pokazali kako i oni cijene knjigu i vole čitati.



Bibliobus u "Podravskom suncu"

Još jedan oblik suradnje Knjižnice i "Podravskog sunca", pokrenut krajem prošle školske godine, 2009./10., uspostava je knjižničnog stacionara s knjigama i slikovnicama iz fonda gradske Knjižnice. Prema odabiru

školske knjižničarke, prof. Biserke Vedriš, iz spremišnog fonda Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica za knjižnični stacionar u "Podravskom suncu" izdvojene su 123 knjige i slikovnice koje mogu koristiti učenicima za obaveznu lektiru, ali i za slobodno čitanje. Novi naslovi u školskoj knjižnici naišli su na odličan odaziv. Tijekom prvih pet mjeseci korištenja, najviše su ih posuđivali učenici četvrtog, petog i šestog razreda, a ukupno je zabilježeno 156 posudbi te 285 posuđenih primjeraka. Na ovaj način školska je knjižnica povećala i poboljšala svoju ponudu naslova za učenike, a naslovi knjiga koje gradska knjižnica ima u većem broju primjeraka te je zbog manjka prostora prisiljena odlagati ih u spremište, korisno su upotrijebljeni.

#### KNJIŽNIČNI STACIONARI GRADSKE KNJIŽNICE KAO DOPUNA FONDU ŠKOLSKIH KNJIŽNICA

Knjižnični stacionari Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica organizirani su tijekom 2010. u knjižnicama svih gradskih osnovnih i srednjih škola - ukupno u četiri osnovne i tri srednje škole. Ukupno su na taj način školama posuđena 452 primjera knjiga, stripova i slikovica, za koje je tijekom 2010. interes iskazalo 298 korisnika školskih knjižnica, a građa je posuđena 609 puta.

Suradnja školskih i gradske knjižnice u ovom smislu nastavlja se i dalje, a osim izmjene fonda u stacionarima novim naslovima, u dogovoru sa školskim knjižničarima i ravnateljima škola suradnja se planira i proširiti organiziranjem tematskih kovčežića s knjižničnom građom te posudbom neknjižne građe, tj. DVD-a. Sličan oblik suradnje ponuđen je i školama uz koje svoja stajališta ima bibliobus.

## ANIMACIJSKE AKTIVNOSTI KOPRIVNIČKOG BIBLIOBUSA U 2010. GODINI

Piše: Mladen Tudić, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Kao i prethodnih godina, osim što im omogućuje posudbu knjižnične građe, koprivnički bibliobus za svoje korisnike organizira i različite kulturne i edukativne programe. Tako je i u 2010. godini nastavio s animacijskim aktivnostima na svojim stajalištima.

Kako je tijekom zadnjih nekoliko godina bibliobus izgubio većinu stajališta u koprivničkim poduzećima (u 2011. obilazi još samo jedno od njih - u tvornici Carlsberg), i broj odraslih korisnika bibliobusa time je znatno smanjen. Da bi se usluge pokretne knjižnice zbog toga što više približile sada prevladavajućoj skupini članova - djeci i mladima - još intenzivnije nego ranije pristupilo se organiziranju posjeta bibliobusu učenika osnovnih škola i dječjih vrtića. Tako je 2010. godine bibliobus organizirano obišlo i s njegovom knjižničnom uslugom se upoznalo 482 učenika osnovnih škola i 199 djece iz dječjih vrtića uz koje bibliobus ima svoja stajališta. U Mjesecu hrvatske knjige '10 bibliobus je posjetio i COOR "Podravsko sunce" gdje ga je obišlo 35 učenika s nastavnicima.

Uz posjete bibliobusu, organizirane su i predstave za djecu. Tako je za osnovnoškolce iz Gotalova, Otočke, Gole, Novačke i Ždale u Prekodravlju u izvedbi Dubravka Sidora odigrana predstava "Sijač Sreće", kojoj su prisustvovala 122 učenika, dok je u Kloštru Podravskom, Ferdinandovcu



"Pavao i njegov glavao" (Hrvoje Zalar) u Kalinovcu

i Kalinovcu nastupio Hrvoje Zalar s predstavom "Pavao i njegov glavao", gdje je prisustvovalo 248 učenika. Interes za priređivanje ovakvih programa u školama koje bibliobus obilazi daleko je veći od mogućnosti knjižnice da ih sve zaista i organizira, ali svakako se s ovom praksom i ubuduće planira nastaviti kako bi kulturnim, edukativnim i animacijskim programima bilo obuhvaćeno još više najmlađih korisnika u mjestima gdje bibliobus ima svoja stajališta.

## OSOBNI KNJIŽNIČAR

Pišu: Karlo Galinec, Petar Lukačić, Danijela Petrić i Kristian Ujlaki, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Usluga "Osobnog knjižničara" podrazumijeva mogućnost sudjelovanja svih zainteresiranih korisnika Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica u edukaciji za informacijsko pretraživanje pisanih i on-line izvora po-

dataku ili u osnovnoj informatičkoj edukaciji, tj. korištenju računala. Provode je zaposlenici Knjižnice u unaprijed dogovorenim terminima s korisnicima. Postoje tri oblika poduke - Osobni knjižničar za starije korisnike, Osobni

knjižničar za učenike osnovnih škola i Osobni knjižničar - osnovna informatička poduka.

### **Osnovna informacijska poduka za starije korisnike**

Ova poduka izvodi se u nekoliko koraka i traje od sat do sat i trideset minuta, ovisno o grupi s kojom se radi. Grupa se sastoji od maksimalno 4 polaznika, budući da raspoložemo i s četiri prijenosna računala na kojima možemo provoditi poduku. To možemo naglasiti i kao pozitivnu stranu jer je poželjnije raditi s manjom grupom te se može svakom upitu posvetiti više pažnje. Želja nam je da se polaznici nakon završene radionice mogu samostalno snaći u svakoj knjižnici i koristiti osnovna pomagala poput e-kataloga. Osnovna polazišna točka radionice je početna stranica Knjižnice ([www.knjiznica-koprivnica.hr](http://www.knjiznica-koprivnica.hr)) s koje se prelazi na usluge koje su dostupne preko nje, a to su:

- E-katalog: podučavamo polaznike kako pronaći potrebnu građu u katalogu, a u konačnici i na samim policama. Objasnjavaju se neki osnovni elementi poput signature, anotacije, predmetnica i sl.
- Pitajte knjižničare: podučavamo ih kako postaviti kvalitetan i konkretan upit, pretražiti bazu linkova i bazu odgovorenih pitanja
- Digitalizirani koprivnički tisak i Fran Galović on-line: osnove pretraživanja digitalnih baza podataka
- Temeljem onog što su naučili moraju odgovoriti na nekoliko jednostavnih zadataka da bi utvrdili naučeno
- Zadnji korak je odlazak na Stručno-znanstveni odjel gdje polaznici radionice imaju zadatak pronaći neku od knjiga na polici

Nakon godinu dana provođenja usluge "Osobni knjižničar" možemo zaključiti da smo zadovoljni smjerom u kojem ide ova usluga. Nakon nekoliko probnih radionica krenuli smo s on-line anketom koju je do danas ispunilo 24 polaznika od kojih je 71% ocijenilo radionicu na skali od 1 do 5 (1 - loše; 5 - odlično) s 5, a 29% sa 4. Svi 24 korisnika izjavilo je da će im ova radionica pomoći u korištenju Knjižnice, i to ne samo naše, nego svake knjižnice u koju će doći. 63% izjavilo je da će im ova radionica svakako pomoći u svakodnevnom životu, a 38% da će im možda pomoći. U radionici, kao što smo prethodno objasnili, prolazi se kroz nekoliko usluga, pri čemu je 38% polaznika izjavilo da im je najzanimljiviji dio bio katalog, 42% smatra najzanimljivijim uslugu "Pitajte knjižničare", a 21% "Digitaliziranu bazu koprivničkih novina". Svi polaznici izjavili su da će nakon radionice biti u mogućnosti sami naći knjigu na policama i samostalnije pronalaziti potrebne informacije.

### **Osobni knjižničar za učenike osnovnih škola**

Ova radionica ima za cilj educirati korisnika za osnovno snalaženje knjižnicom. U provođenju poduke dolazimo i do nekih specifičnih ciljeva: popularizirati zbirke i katalog, poticati djecu i mlade na korištenje knjižnice i knjižničnih usluga, podučiti osnovama pretraživanja na internetu i korištenja programa za obradu teksta.

Aktivnosti od kojih se ova radionica sastoji su sljedeće: Kako odrediti temu i područje znanosti kojem pripada? Određivanje ključnih riječi. Pretraživanje elektroničkog kataloga po predmetu (ključne riječi), autoru i naslovu. Čto je signatura? Kako je naći na policama? Kako pronaći informacije u enciklopedijama, leksikonima? Korištenje pretraživača (Google, Altavista - ovisno o dobi polaznika), provjeriti točnost informacija. Korištenje worda (pisanje, kopiranje teksta, obrada slike, spremanje teksta, ispis). Kroz ovu radionicu prošlo je 26 djece koji su bili vrlo zadovoljni ovakvim načinom rada i komunikacijom s knjižničarom te su svi istaknuli da će nakon ove radionice lakše pronalaziti informacije za zadaće.



### **Individualna informatička poduka**

Ovaj oblik poduke provodi se kroz osnovnu poduku o korištenju računala i obuhvaća osnove rada s računalom, upoznavanje s Windows korisničkim sučeljem, osnove interneta i korištenje e-maila. Individualna informatička poduka u korištenju računala pokazala je dobre rezultate u svladavanju osnova i brže usvajanje novih znanja nego što je to slučaj kod grupne poduke. Interes za ovaj oblik poduke najčešće pokazuju starije osobe koje se nisu imale priliku susresti s računalima, a žele upoznati nove tehnologije. Uočili smo da je važan čimbenik vrijeme trajanja poduke, posebno za starije osobe, gdje je potrebno odrediti optimalno vrijeme kako ne bi nastupio umor i samim time pad koncentracije. Dosadašnje iskustvo pokazuje da je optimalno vrijeme rada od pola sata do jedan sat - što ovisi o predznaru polaznika i težini materije koja se svladava. Ne postoji određeni vremenski period u kojem se ova poduka odvija te su polaznici iskazali zadovoljstvo činjenicom da se predavač može prilagoditi njihovom terminu i njihovim željama i potrebama. Ovaj način edukacije prošlo je šestero korisnika, koji su prosječno dolazili pet puta na poduku i stekli osnovna znanja iz upotrebe računala ili korištenja internetom.

Zaključno možemo ustvrditi da se ovakav način rada s korisnicima dugoročno isplati. Neke osnovne informacije koje korisnici usvoje tijekom poduke ostat će im pohranjene i omogućiti im da kritički procijene informacije na koje naidu u budućnosti, bilo u korištenju knjižnice ili u pretraživanju interneta. Ovakve "osobne" radionice podrazumijevaju rad u malim skupinama ili rad "jedan na jedan", čime se omogućuje da se osoba koja vodi poduku može u potpunosti posvetiti svakom specifičnom upitu polaznika i dovesti ga do rješenja njegova upita.

## PREDSTAVLJANJE KNJIGE "KRIŽEVAČKA TRAGETKINJA NINA VAVRA U HRAMU HRVATSKE TALIJE"

Piše: Martina Poturiček, Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci

Gradska knjižnica "Franjo Marković" izdala je u kolovozu 2010. knjigu "Križevačka tragedkinja Nina Vavra u hramu hrvatske Talije". Autor knjige je Ivan Peklić, profesor povijesti u Gimnaziji I. Zigmundije Dijankovečkoga Križevci, koji je napisao nekoliko udžbenika iz povijesti, znatan broj knjiga te veliki broj stručnih članaka. Velik interes profesor Peklić pokazuje za zavičajnu povijest i kulturu, stoga nas nije iznenadila knjiga o ovoj našoj čuvenoj umjetnici.

"Križevačka tragedkinja Nina Vavra u hramu hrvatske Talije" knjiga je, dakle, o životu i djelu Križevčanke Nine Vavre, jedne od najčuvenijih dramskih umjetnica na prijelazu 19. u 20. st., prvakinji Hrvatskoga narodnog kazališta, filmskoj glumici, spisateljici te prevoditeljici brojnih dramskih djela s češkoga i njemačkoga jezika. Autor je u ovom bogatom životopisu nabrojio svih 250 uloga Nine Vavre koje je odigrala na daskama Hrvatskoga narodnog kazališta. U knjizi saznajemo mnogo o njenom životu na daskama, kao i o privatnom životu, a i općenito o njenom vremenu i suvremenicima ove iznimne dramske umjetnice.

18. studenoga, povodom Mjeseca hrvatske knjige 2010., Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci upriličila je promociju ove knjige. Predstavili su je sam autor Ivan Peklić, recenzenti dr. sc. Darko Lukić, dramaturg, i dr. sc. Snježana Banović, kazališna redateljica.

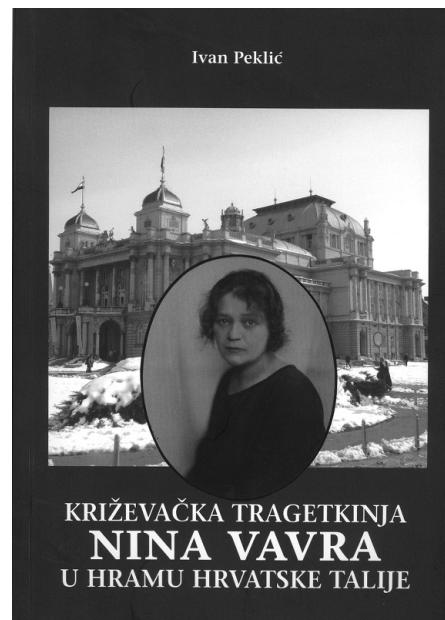
Dr. sc. Darko Lukić istaknuo je da ova knjiga predstavlja korisno i potrebno djelo koje još detaljnije prikazuje umjetnički rad Nine Vavre i koje će među knjigama koje se bave hrvatskim kazalištem, napose povješću hrvatskoga glumišta, zauzeti svoje mjesto kao uporabljivo vrelo informacija i korisna literatura. Smatra da je potencijalna čitalačka publika ove monografije vrlo raznovrsna, od kazališnih stručnjaka zainteresiranih za djelo Nine Vavre ili za vrijeme i kazališni kontekst njezina djelovanja, preko zainteresiranih za povijest i kulturni doprinos Križevaca hrvatskoj kulturi, do raznovrsne zainteresirane čitatelske publike.

Dr. sc. Snježana Banović istaknula je kako je autor, svjestan prolaznosti kazališnoga čina, učinio veliki napor da bi čitateljima na što sugestivniji način dočarao ne samo bogatu biografiju Nine Vavre, već i da bi uz dokumentiranje njezinih glumačkih dosegova oslikao i široki

dijapazon njezinih interesa izvan glume, pri čemu je nastojao oslikati i turbulentna vremena u kojima je ju-nakinja ove monografije predano gradila svoju izuzetno bogatu i dugu karijeru, od najmladih dana do poznih godina. Smatra da će rad Ivana Peklića biti vrijedan izvor za mnoge istraživače koji u budućnosti kane obrađivati razdoblje, događaje i pojedince iz hrvatske kazališne povijesti 20. st. te da će zanimati i brojne kazališne profesionalce i sve one kojima hrvatsko kazalište toga bogatoga i uzbudljivog doba predstavlja područje interesa.

Zahvaljujući petogodišnjem istraživanju i radu profesora Ivana Peklića te financijskoj podršci Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci, bogatiji smo za još jedno vrijedno djelo hrvatske povijesti. Sada će Križevčani, i svi drugi zainteresirani, moći na jednome mjestu saznati najvažnije podatke o životu i djelovanju iznimne Križevčanke Nine Vavre.

Kazališni su čini doista prošli, ali informacija o njima i svijest o njihovoj važnosti ostala je zabilježena. Drago nam je da smo i mi, Gradska knjižnica "Franjo Marković", pridonijeli čuvanju važnoga dijela zavičajne baštine.



Naslovica knjige posvećene Nini Vavri

## "MALA IGRAONICA" - NOVI PROGRAM U GRADSKOJ KNJIŽNICI "FRANJO MARKOVIĆ" KRIŽEVCI

Piše: Mihaela Doskočil, Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci

U studenome 2010. godine započeli smo s novim programom pod nazivom "Mala igraonica". To je posebno osmišljen program igara i aktivnosti prilagođen zajedničkom druženju djece u dobi od 1 do 3 godine starosti.

Susreti se organiziraju dva puta tjedno po sat vremena u prostoru naše igraonice koju smo dodatno opremili s nešto igračaka i materijala prema potrebama djece te dobi. Zasad postoje dvije grupe u dva termina, utorkom

i četvrtkom od 9,30 do 10,30 sati te od 11 do 12 sati. U svakoj grupi je desetero djece. Djeca u igraonici ne ostaju sama već u pratinji odrasle osobe - roditelja, baka i djedova, dadilja, itd.

Glavni cilj "Male igraonice" je upoznavanje djeteta sa slikovnicama, knjigama i knjižnicom u najranijoj dobi te razvijanje predčitalačkih vještina, a sve to u društvu svojih vršnjaka i roditelja kojima ovakvo druženje također višestruko koristi. Ovaj se projekt pokazao uspješnim i dobro je prihvaćen od strane roditelja i djece, a naša je Knjižnica ponosna što i na ovaj način pomažemo djeci u njihovu rastu i razvoju.



Mali i veliki polaznici "Male igraonice"

## PRVI ROĐENDAN KRIŽEVAČKOG BIBLIOBUSA

Piše: Igor Kuzmić, Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci

Kako bismo obilježili prvu godinu rada križevačkog bibliobusa, organizirali smo pravu rođendansku "feštu"! Na novouredenom Strossmayerovom trgu u Križevcima okupilo se 200-tinjak učenika i učitelja područnih i matičnih škola iz mesta koja obilazi bibliobus.

Povodom te obljetnice, u suradnji sa školama, organizirali smo literarno - likovni natječaj s temom "knjižnica na kotačima". Crteži, kolaži, priče, pjesmice - sve je to redom pristizalo na adresu knjižnice. Kako i priliči, najuspješnije radove valjalo je i nagraditi za što smo angažirali i posebno povjerenstvo koje nije imalo nimalo lak zadatak. No, uspjeli su među 103 likovna i 63 literarna rada odabrati 10 najuspješnijih. Autorima su podijeljene prigodne nagrade za uloženi trud. Također je u sklopu proslave organizirana i nagrada "najčitatelj bibliobusa" koja je izazvala najviše radosti među pobednicima, jer su među ostalima osvojili i besplatnu članarinu za sljedeću godinu!

Uz prigodni program koji se odvijao na pozornici, ples, pjesmu i igrokaze,

svakako je najveću pažnju djece dobila rođendanska torta sa slikom bibliobusa za koju se tražio tanjur više, te kao i uvijek (kad su djeca u pitanju) - baloni!!! Poslije programa na pozornici, u suradnji s Turističkom zajednicom, upriličena je šetnja djece kroz grad, upoznavanje s kulturno-povijesnim znamenitostima grada Križevaca pod vodstvom turističkog vodiča. Nakon obilaska grada, program se preselio u podrumsku dvoranu Hrvatskog doma, gdje je rođendanska svečanost i završila uz predstavu za djecu pod nazivom "Dašenjka", prema istoimenom djelu Karel Čapeka, a u izvođenju dramske skupine "Čarobna škrinjica".



Iako je ovo krizno doba, doba recesije, turskih sapunica i vrtoglavog rasta cijene barela, knjiga nikad nije bila poželjnija ni pristupačnija, pravi odmor od svih problema. Zato nastavljamo veselo dalje, pa makar i u leru, bar tu kod nas ima puno brjegova i dojava! Voli vas sve vaša posada bibliobusa !!!

## NAŠE MALO KAZALIŠTE

Piše: Katarina Pavlović, Gradska knjižnica Đurđevac

Kao što je već uobičajeno, u Gradskoj knjižnici Đurđevac se tijekom ljeta organizira niz događanja za aktivno provođenje ljetnih, a zimi i zimskih praznika. Uz uobičajene prikaze dokumentarnih i animiranih filmova, te računalnih igrica jednom tjedno, postoje i radionice koje uglavnom vode gosti - voditelji. Tako su čak tri radionice vodili bračni par Sanja i Zoran Vidaković.

Tema prve radionice pod njihovim vodstvom bila je izrada okvira za lutkarsko kazalište. Jednoj zaista velikoj kutiji izrezani su otvori naprijed i straga. Djeca su kutiju prvo iskaširala, dobro učvrstila i obojila. Druga grupa



Izrada okvira za lutkarsko kazalište

djece pisala je natpis za kazalište, dok je treća grupa izrađivala zavjese.

Druga radionica bila je posvećena izradi lutaka za kazalište. Budući da je odlučeno da se na trećoj radionici održi lutkarska izvedba, odabran je i tekst - lutke su tako izrađivane prema likovima iz priče Verice Coffoue *Ja neću biti vuk*. Djeca su napravila likove vuka, lisice, Mickyja i Mini Mouse, ježića, zeke i djevojčice Ane, a za sve likove

izrađene su lutke zijevalice.

Premijera je bila na studijskom odjelu. U publici koja je ispunila cijelo gledalište bili su tate i mame, bake i braća, i poneka teta. Budući da je bilo previše djece, a premalo likova, svaki lik je dobio dva glumca - jedan glumac je glumio, a drugi govorio. Izvedba je bila uspješna i dinamična!

## SURADNJA NARODNE KNJIŽNICE VIRJE I DJEČJEG FORUMA DRUŠTVA NAŠA DJECA VIRJE

Piše: Ana Škvarić, Narodna knjižnica Virje

Od osnutka 2007. godine, zapošljavanja stručne djelatnice na puno radno vrijeme 2008. godine, stjecanja osnovnih uvjeta za rad dovršetkom adaptacije, proširenja i opremanja prostora krajem 2008. i informatizacije svih odjela 2009. godine, Narodna knjižnica Virje od samih početaka samostalnog djelovanja kontinuirano radi na povećanju kvalitete usluga i promicanju knjižnice kao kulturnog i informacijskog centra. U tom smislu ostvarena je uspješna suradnja s osnivačem - Općinom Virje i virovskim udrugama, ustanovama i organizacijama (OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje, Društvo žena Virje, Glumišna družina Virje), a 2010. godinu obilježila je posebno uspješna suradnja s Dječjim forumom Društva Naša djeca Virje i voditeljicom foruma Natašom Sušanj.

Dječji forum Društva Naša djeca Virje prepoznao je prostor Knjižnice kao ugodno i poticajno mjesto za boravak, čitanje i druženje uz knjigu i internet, a ujedno i kao pravo mjesto za održavanje redovitih sastanaka foruma i radionica organiziranih i otvorenih kako za sve polaznike foruma, tako i za ostale zainteresirane korisnike Knjižnice.

Članice Dječjeg foruma pod vodstvom Nataše Sušanj tijekom 2010. organizirale su šest kreativnih radionica u Narodnoj knjižnici Virje. Radionice su organizirane tijekom cijele godine i svaka je okupila u prosjeku petnaest polaznika. Na radionicama su naučene osnove salvetne tehnike, a izrađivane su čestitke, bookmarkeri i božićni ukrsi salvetnom tehnikom i tehnikom kolaža.

Suradnja je ostvarena na obostrano zadovoljstvo - Knjižnica je polaznicima foruma osigurala prostor i dio materijala za radionice, a korištenje prostora Knjižnice od strane virovskih udruga i društava populariziralo je Narodnu knjižnicu Virje među mještanima općine i dovelo je nove korisnike, čime je učinjen važan korak prema dalnjem prepoznavanju Knjižnice kao "dnevнog boravka" i kulturnog centra Općine Virje. Suradnja Knjižnice i Dječjeg foruma nastavljena je i u 2011. godini, a osim redovitih sastanaka i radionica, proširena je i na organizaciju kulturnih događaja i književnih večeri.



Polaznici Dječjeg foruma Društva Naša djeca Virje izrađuju čestitke salvetnom tehnikom

## U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VIROVITICA OTVOREN KUTAK ZA SLIJEPE I SLABOVIDNE OSOBE

Piše: Višnja Romaj, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Na poticaj Udruge za slikepe i slabovidne osobe Virovitičko-podravske županije, tijekom travnja 2010. godine odlučila sam odvojiti vlastita sredstva Knjižnice za realizaciju projekta pod nazivom Kutak za slikepe i slabovidne osobe. Nakon konzultacija s ravnateljicom Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" u Koprivnici i njenim

suradnicima, krenula sam s izradom plana te osigurala prostor i namještaj. U dogovoru s članovima Udruge krenulo se s nabavom zvučnih knjiga, a nabavljena su i dva računala za rad. Prema planu sljedeći korak bio je, zajedno sa Udrugom i Lions Clubom Vereucha, krenuti uz pomoć humanitarnog koncerta u nabavku računalnog

govornog programa i gorovne jedinice koja omogućuje slijepim osobama korištenje računala.

Već 27. svibnja na otvorenju Kutka za slikepe i slabovidne osobe bilo je moguće koristiti jedno računalo u



*Kutak za slikepe i slabovidne osobe*

tu svrhu. Na otvorenju Kutka bila je otvorena i prigodna izložba knjiga i notnih zapisa na Brailleovom pismu koja je osmišljena povodom 200-te godine rođenja Luisa Braillea i već je gostovala u nekoliko hrvatskih gradova. Otvorenju izložbe prisustvovala je i ravnateljica Hrvatske knjižnice za slikepe iz Zagreba Sanja Freitag sa suradnicima, koji su za ovu prigodu postavili izložbu. Kutak je danas mjesto okupljanja slijepih i slabovidnih osoba koji se predstavlja javnosti kroz niz aktivnosti. Organiziraju se radionice za djecu i tribine za odrasle. Možemo istaknuti vrlo uspješnu tribinu sa slijepom pjesnikinjom Kristinom Semenjuk, te uspješnu radionicu za djecu (Djed Božićnjak u knjižnici). U dogovoru s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje (javni radovi) zaposlena je i jedna djelatnica koja se bavi poslovima vezanim uz Kutak. Ovaj projekt od velike je važnosti za Grad Viroviticu, Virovitičko-podravsku županiju, a ponajviše za osobe koje će postati korisnici naše Knjižnice. Vjerujem da nas očekuje lijepa i duga suradnja.

## **DONACIJA VELEPOSLANSTVA SAD-a U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VIROVITICA**

Piše: Višnja Romaj, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica tijekom ožujka 2010. gostovali su predstavnici Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj Maca Bahlen i Robert Post. Naši gosti donirali su Knjižnici dječje knjige (132 slikovnice) na engleskom jeziku i tako ujedno povećali i našu zbirku knjiga na stranim jezicima. Predstavnike je pozdravila ravnateljica Višnja Romaj koja je govorila o Knjižnici, a uz nju i voditelji pojedinih odjela koji su govorili o poslovima svakog odjela i mogućnostima koje pružaju našim korisnicima.

Robert Post, savjetnik za odnose s javnošću pri Veleposlanstvu, rekao je nekoliko riječi o svome poslu i zadacima Veleposlanstva te izrazio oduševljenje našom Knjižnicom. Ovim susretom potaknuta je suradnja između Knjižnice i Veleposlanstva, a dogovoreno je i skoro predavanje gospodina Roberta Posta u našoj Knjižnici. Ta je suradnja ujedno i jedan od uvjeta uspostave Američkog kutka u Knjižnici, dok se drugi uvjet odnosi se na suradnju Knjižnice sa studentima Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici. Predstoje daljnji dogовори, ali nadamo se da ćemo uspjeti realizirati i taj projekt.

## **OSTAVILI STE U KNJIZI**

Piše: Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U godini iza nas knjižničari virovitičke ljetopitice imali su pune ruke posla. Naime, odradili smo reviziju!!! Revizijom smo pospremili Knjižnicu, ali i knjige (stručna korekcija, označavanje, omatanje...), te u njima pronašli različite predmete koji su imali važnu ulogu straničnika. Našlo se tu ukosnica, karata za vlak, toaletnog papira, omota od čokolada, računa, poruka, recepata za kolače, popisa za kupovinu, podmetača za čaše, listića za kladićnice, salveta, fotografija, kalendara, starog novca (hrvatski dinari) i još mnogo toga. Izložbom *Ostavili ste u knjizi* pokazali smo korisnicima što smo pronašli, a vlasnici su pozvani uzeti vlastiti straničnik.



*Ostavili ste u knjizi*

## LEPTIRI U KNJIŽNICI

Piše: Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

U godini biološke raznolikosti virovitička Knjižnica imala je bogat prigodni program za Mjesec hrvatske knjige. U nizu tematskih događanja zanimljiva je bila izložba Borisa Kozjaka. Svojim fotografskim umijećem i istančanim ukusom autor je sakupio leptire i predstavio ih na izložbi *Leptiri u prirodi*. "Ideja nastanka ove izložbe bila je prezentirati na jednom mjestu, ushićenja radi, forme života s kojima smo neprekidno okruženi", napisao je autor u svom katalogu. Zanimljivo je da su leptiri snimljeni ovoga ljeta u neposrednoj okolini Virovitice, većina na virovitičkim ribnjacima, što svjedoči o bogatstvu, ljepoti i biološkoj raznolikosti našega zavičaja.

Novost na izložbi je i audiovizualni prikaz kojim se autor poslužio u predstavljanju i načinu svoga rada, jer tako brzi i mali objekti zahtijevaju određenu opremu, blisko snimanje s maksimalnim povećanjem i svakako - dobar trenutak. Podsjetio nas je da je ovaj insekt 1% svoga života leptir, 5% u formi jaja, 49% u formi gusjenice,

a 50% svog života je začahuren. Leptiri nemaju pigment već mikropločice koje reflektiraju različite boje (frekven-cije) svjetla. Čudesno, zar ne?

Boris Kozjak je virovitički odvjetnik, zaljubljenik u fotografiju i prirodu. Ovo mu je treća izložba fotografija u Knjižnici.



Fotografija leptira autora Borisa Kozjaka

## NEOBIČNI KUĆNI LJUBIMCI U GRADSKOJ KNJIŽNICI "MATO LOVRAK"

Piše: Ivana Ledić, Gradska knjižnica "Mato Lovrak" Grubišno Polje

Gradska knjižnica "Mato Lovrak" dana 13. travnja 2010. u suradnji s Osnovnom školom Ivana Nepomuka Jemeršića iz Grubišnog Polja omogućila je učenicima druženje s vrlo neobičnim kućnim ljubimcima. Riječ je



Gospodin Zdravko Harauzek, vlasnik egzotičnih zmija

o egzotičnim zmijama gospodina Zdravka Harauzeka iz Grubišnog Polja, koji već nekoliko godina u svom terariju u stanu drži zmije i guštare. Učenici su strpljivo gledali kako vlasnik u rukama izmjenjuje dva afrička kraljevska pitona, dvije brazilske dugine boe i australskoga zelenoga pitona, te su upijali svaku njegovu riječ dok je govorio o osobinama tih gmazova, njihovom načinu života i navikama. Iako su se isprva nećkali, učenici su kraljevskoga pitona ubrzo počeli prematati po rukama i na taj način barem na trenutak razbili strah od te životinje. Ipak, Harauzek je poručio da u prirodi valja biti oprezan i da se zmiji ne smije prilaziti bliže od dva metra kako se životinja ne bi uplašila. S obzirom na to da zmija nema uho, bitno je lupkati štapom po zemlji kako bi otisla.

Iz predavanja smo saznali i da u Hrvatskoj ima 16 vrsta zmija i sve su zaštićene, a u svijetu ih je ukupno oko 2900 vrsta. Iako opasnih zmija ima mnogo, činjenica je da više ljudi umre od uboda pčele ili ose, nego od zmijskoga otrova. Zmije gospodina Harauzeka uzgojene su u zatočeništvu, jer se iz prirode ne smiju uzimati. Vrlo, vrlo neobični kućni ljubimci!

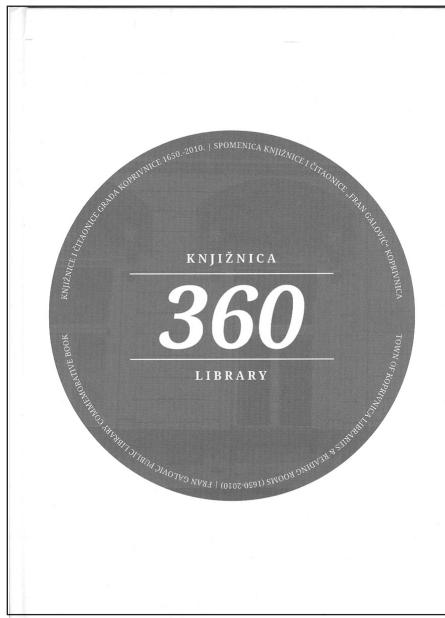
## KRUGOVI KOJI SE ŠIRE

Piše: Ilija Pejić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650.-2010. - Spomenica Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica.  
Glavna urednica Dijana Sabolović-Krajina. Koprivnica: Knjižnica i čitaonica "Fran Galović", 2010.

Izlaskom iz tiska u studenome 2010. monografija je Knjižnice i čitaonice grada Koprivnice 1650.-2010. - Spomenica Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica završio je četverogodišnji projekt. Dobili smo vrijednu i dugo očekivanu knjigu. Riječ je o kulturnom događaju godine u Koprivničko-križevačkoj županiji i najznačajnijem izdavačkom knjižničarskom pothvatu u Hrvatskoj 2010. Sadržajno dorađenom i likovno znalački opremljenom djelu. Mnogobrojni likovni prilozi (preslike dokumenata, pravilnika, novinskih članaka, starih i rijetkih knjiga, fotografija predsjednika čitaonica, kulturnih djelatnika, knjižničara i ravnatelja knjižnica, zgrada, odjela, službi, zbirk... ) obogaćuju tekstove i daju im nove, dodatne vrijednosti.

Simbolika kruga kao središnji provodni motiv od naslovnice pa do završnih riječi recenzenata dr. sc. Aleksandra Stipčevića i dr. sc. Dragutina Feletara samo pokazuju da je urednički tim (Božica Anić, Hrvoje Petrić, Vjekoslav Prvčić, Dijana Sabolović-Krajina, Josipa Strmečki, Kristian Ujlaki, Ljiljana Vugrinec) na čelu s glavnom urednicom mr. sc. D. Sabolović-Krajina dugo radio na tekstovima nastojeći u svome istraživanju dokučiti dublji (i trajniji) smisao. Krug je savršen, ali zatvoren niz točaka. Po savršenosti nalik je svemiru. Počinje točkom i završava točkom. Kad govorimo o knjižnicama početna točka je riječ, potom knjiga, kutija slova koja u sebi krije tu riječ. Početak početaka. Čovjek - čitatelj pokušava doprijeti do istine sakrivene u znakovima (simbolima, slovima). Igra traje otkad čovjek postoji, točnije od trenutka njegove svijesti da postoji istina i potreba da se istina mora



Naslovica monografije

otkriti.

Povod nastanku knjige je 360. godišnjica prvog spomena u kanonskim vizitacijama knjižnice Župe sv. Nikole u Koprivnici 1650. Otud i ideja kruga i misao o jednoj dugoj, ali uspješno svladanjo dionici. A samo putovanje je zanimljivije od radosnih usklika na kraju puta jer u

njem je sâm život. Prvi stavak nazvan *Koprivničke knjižnice i čitaonice kroz povijest 1650.-1945.* okuplja tekstove četvero autora: dr. sc. H. Petrića, J. Strmečki, mr. sc. D. Sabolović-Krajina i B. Anić. Na početku slika malobrojni učeni dio građanstva vojne utvrde Koprivnica u 17. stoljeću koji zna čitati i koristiti se knjigom da bi svoj život, a potom i svekoliki život grada, oplemenio i učinio ga humanijim i ljepšim. Ipak, priča o masovnom čitanju građanstva pričekat će početak 19. stoljeća, vrijeme revolucionarnih društvenih promjena i nacionalnih osviještenosti pa i buđenje hrvatskog naroda. Govorimo o hrvatskom narodnom preporodu, tridesetim i četrdesetim godinama 19. stoljeća, osnivanju brojnih društava, udruga: glazbenih, čitaoničkih, kazališnih, sportskih... Slično je bilo i u Koprivnici koja je svoju Čitaonicu (Kasino) dobila krajem 1846. zahvaljujući šaćici vrijednih preporoditelja predvodenih ivanečkim i koprivničkim župnikom Adamom Žuvićem. Prvotno oduševljenje brzo je splasnulo pa Koprivnica ponovno Narodnu čitaonicu dobiva 1867. Do kraja 1945., kada čitaonice prestaju s radom, u ovoj knjizi navedeno ih je petnaestak od kojih valja neke i navesti: Knjižnicu Glavne diečačke i trivijalne dievojačke škole (1865.), Društvo "Narodna čitaonica" (1867.), Trgovačko-obrtničku čitaonicu (1869.), Čitaonicu u Koprivnici (1888.), Hrvatsku čitaonicu (1896.), Društvo Hrvatska čitaonica (1912.), Narodnu čitaonicu (1918.), Knjižnicu Kluba akademičara (1928.), Radničku čitaonicu (1934.)...

U krugu je svaka točka važna. Ako jedna nedostaje, nema kruga, nema cjeline, kontinuiteta. Zgrada se može graditi samo na čvrstim temeljima. Čitaonice i slične udruge važne su sastavnice u razvitku hrvatskog društva jer su promicale nacionalnu svijest, našu knjigu i čitanje na spontan način, igrom, plesom, glumom... Odupirale su se stranim posezanjima: germanizaciji, mađarizaciji, srbizaciji. Krug nam nameće još niz poanti od kojih je u ovom surječju najvažnija kako mi nismo najvažniji, jer svijet s nama ne počinje i s nama ne završava. Ali bez nas ne postoji. Dužni smo odigrati svoju ulogu kako najbolje znamo. Nastavljamo djelo knjižničara koji su prije nas radili. Zato nam je važna povijest jer je propusnica za budućnost. *Spomenica Knjižnice i čitaonice "F. Galović"* sve to ima u vidu pa je i svojevrstan *hommage* svim tragačima za znanjem i ljepotama pisane riječi, potom osnivačima čitaonica, knjižnica, a potom i knjižničarima, skupljačima, čuvarima i posrednicima informacija i znanja.

Drugi stavak tročinske simfonije o povijesti, sa-dašnjosti i budućnosti koprivničkih knjižnica i knjižničarstva nazvan *Suvremena knjižnica 1945.-2010.* započinje završetkom Drugog svjetskog rata, a završava krajem stoljeća i tisućljeća. Ako bismo prvi stavak mogli nazvati "stavak o čitaonicama", drugi je u znaku knjižnica. Kratko je vremensko razdoblje, ali promjene su brojne i vrlo važne za knjižničarstvo kao struku. Gradska knjižnica u Koprivnici ranih pedesetih započinje život kao samostalna proračunska ustanova sa stalnim prihodima (1953.), upošljava se knjižničar s knjižničarskim zvanjem. Šezdesetih djelatnost se standardizira (UDK, katalozi). Sedamdesetih Knjižnica se povezuje s udruženim radom, širi mrežu na seoska područja, uvodi pokretnu knjižnicu.

Osamdesete su u znaku BIC-eva i BIS-a. Informatizacija i uvođenje interneta glavne su značajke devedesetih. Do početka devedesetih godina 20. stoljeća od mnoštva knjižničara i ravnatelja koji su znatno pridonijeli razvoju ove ustanove navest ćemo neke: Ilija Maravić, Radmila Marković (direktorica 1959.-1962.), Vlasta Kožić, Zdenka Vrančić, Snješka Haberštok (voditeljica 1967.-1970.), Ivan Peterlin, Branka Radanović (voditeljica 1970.-1980.), Božena Loborec (direktorica 1981.-1988.), Ana Kompari, Josip Blažek (direktor 1988.-1995.), Mladen Tudić, Ivan Trepotec, Anica Štambuk, Enerika Bijač, Dijana Sabolović-Krajina, Ljiljana Ernečić (Vugrinec)...

Nijedan segment rada Gradske knjižnice u ovoj knjizi nije zapostavljen. Prvo je prikazan kronološki njezin rad od 1945. do 1995. (D. Sabolović-Krajina), potom su naznačeni novi obzori, osamostaljivanje 1991. i promjena imena, dobivanje matičnosti i izbor novog ravnatelja (mr. D. Sabolović-Krajina), brojni projekti i organizacija stručnih i znanstvenih skupova, studijska putovanja, iskorak u europsko knjižničarstvo. Nepunih petnaest godina, korak velik nekoliko milja oslikao je K. Ujlaki. Nakon dva pregledna rada slijede četiri specijalna priloga: prvi o posebnim zbirkama (K. Ujlaki), a preostala tri iz pera Lj. Vugrinec (o lokacijama i adaptacijama Knjižnice, Biblio-busnoj službi i matičnosti).

Treći stavak o sutrašnjici nazvan *Knjižnica budućnosti - budućnost knjižnice* započinje uvodnim tekstom glavne urednice *Knjižnica danas, knjižnica ubuduće*, poslije kojega slijede sjećanja brojnih uglednih Koprivničanaca o Knjižnici, sve tamo od tridesetih godina 20. stoljeća pa do naših dana, *Esej o čitanju* V. Prvčića, pogovor I. Pejića, riječi gradonačelnika i riječi župana, recenzije te na kraju kazalo.

Budućnost je neizvjesna i opasna za nespremne. Knjižnica u Koprivnici na vrijeme je preuređila i opremila prostore, osnovala odjele i službe, uposlila motivirane i

na učenje spremne knjižničare. Stvorila je respektabilan tim za učestale projekte i sve složenije potrebe korisnika. Pažljiviji promatrač uočit će kompatibilnost uvođenja novih usluga sa suvremenim knjižničarskim streljenjima, posebice u skandinavskim zemljama, što mr. Sabolović-Krajina nerijetko i ističe. Socijalna inkluzija bila bi prepoznatljiva konstanta trećeg stavka, očigledna u ostvarenim i od javnosti dobro prihvaćenim projektima: *Korak po korak do oporavka* (1995.), *Dan otvorenih vrata* (2001.-), *Knjižnične usluge za slike i slabovidne* (2005.-2006., u okviru programa CARDS 2002, prepoznat u svjetskim razmjerima kao "jedna od četiri najbolje prakse u svijetu"), *Romska knjižna polica* (2007.), *Svi smo različiti, a opet slični* (2008.-), *Zajedno do zdravlja* (2008.-)... Knjižnica je postala dnevni boravak grada, radna soba građanima, park znanja, kuća kulture. Zakoračila je u nesigurnu sutrašnjicu postmodernističkog knjižničarstva u kojem su naglašene socijalne komponente personaliziranih usluga knjižničara novih, proširenih kompetencija, vještina i znanja. Brojna lokalna i državna priznanja knjižničarima i Knjižnici samo su znak da su i drugi prepoznati predan rad. Nagrade vesele, ali, u to sam siguran, neće uspavati ove vrijedne znalce, jer zatvaranjem jednog kruga otvaraju se novi, šire, umnažaju, prožimaju.

Monografija *Spomenica Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica* mnogima će poslužiti kao uzor "kako treba pisati ovakve sinteze" (A. Stipčević), jer obiljem izvora i literature, brojnim likovnim prilozima, preslikama dokumenata, povezivanjem činjenica u cjelinu, u povjesni prikaz kulturnog života Koprivnice u posljednjih sto i pedeset godina, već sada je "nezaobilazna baza za buduća detaljnija istraživanja". (D. Feletar)

## ŠESTI SUSRET NAJČITATELJA BBŽ-a

Piše: Ilija Pejić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

U prepunoj dvorani Osnovne škole S. Kolara u Hercegovcu održan je 22. travnja 2010.g. s početkom u 12 sati Šesti susret najčitatelja Bjelovarsko-bilogorske županije, a u povodu Dana hrvatske knjige. Književnicu Maju Sačer i sve nazočne na početku programa pozdravio je načelnik Boro Bašljan, a potom smo čuli nekoliko moslavackih napjeva u izvođenju Školsko-tamburaškog orkestra i ulomak iz knjige *Božji grijesi* koji su pročitali učenici Literarno-novinarske družine OŠ S. Kolara Hercegovac.

Gošća ovogodišnjeg susreta, mlada autorica Maja Sačer, nadahnuto je odgovarala na brojne upite prisutnih: o najdražim piscima, o pisanju kao vještini kojoj prethodi čitanje, druženje s knjigom, razmišljanje, vrednovanje, prihvaćanje, odbacivanje... Pisanje i čitanje nerazdvojne su čovjekove pratiteljice i bez njih on ne može ništa postići u svijetu punom znakova, zamki, zabluda, ispraznosti... Čitanje otvara vrata, a na tebi je uči ili ne uči.

Ponovno je od 11500 članova računalom izvučeno 15 najčitatelja i oni su nagrađeni plaketom i vrijednim

knjigama Algoritma iz Zagreba, sponzora susreta. Među nagrađenim najčitateljima 2009. su: Zlatko Turković, Darija Šimić, Ivona Brezić i Josipa Haraminec iz Bjelo-



Nagrađeni najčitatelji u Hercegovcu

vara, Gordana Diktić i Tea Baltić iz Čazme, Sanja Stošić, Karlo Kuzle i Zdenka Starek iz Daruvara, Romana Kovač i Magdalena Batinić iz Garešnice, Anita Matijašević i Valentina Ivačanin iz Grubišnog Polja te Slaven Marenić i Tara Pokopac iz Hercegovca.

Čitatelji su u 2009. g. najviše čitali knjige Ante Tomića (Čudo u Poskokovoj Dragi), Danijele Trbović (Hrvatica, majka, katolkinja), Mire Gavrana (Jedini svjedok ljepote), Miljenka Jergovića (Volga, Volga), Julijane Matanović (Knjiga od žena, muškaraca, gradova i rastanaka), Mirjane Krizmanić (Tkanje života, Živjeti s različitima), Romana

Baretića (Hotel Grand), Sanje Polak (Dnevnik Pauline P.), Stephenie Meyer (Sumrak, Praskozorje...), Victorie Hislop (Otok), Willama P. Younga (Koliba), Stiega Larsona (Muškarci koji mrze žene, Djevojka koja se igrala vatrom), Meg Cabot (Princezini dnevnići)...

Zahvaljujući gostoljubivim domaćinima i suorganizatorima Hrvatskoj knjižnici Hercegovac i njezinom voditelju Tihomiru Pokopcu, Općini Hercegovac i Osnovnoj školi Hercegovac na divnom druženju najavljen je 7. susret u Bjelovaru 2011. godine.

## PROGRAMI UČENJA ENGLESKOG JEZIKA NA DJEČJEM ODJELU NARODNE KNJIŽNICE “PETAR PRERADOVIĆ” BJELOVAR

Piše: Branka Mikačević, Narodna knjižnica “Petar Preradović” Bjelovar

Rano učenje stranih jezika smatra se iznimno važnim, posebno u današnjim uvjetima brzog razvoja znanosti, globalizacije i novih tehnologija. Mnoga znanstvena istraživanja upućuju na povoljne učinke ranoga učenja stranih jezika, na intelektualni, ali i cijelokupni razvoj djeteta.



Kao i kod razvoja govora, tako i kod učenja stranog jezika od velike je važnosti uloga odraslih osoba. Odrasli stvaraju bogato okruženje kako bi djeca stekla različita iskustva. Od presudne su važnosti zajedničke aktivnosti djece i odraslih. Vođeni mišljem da djeci trebaju odrasli u svakoj mogućoj aktivnosti te da im se nude novi sadržaji, na Dječjem odjelu Narodne knjižnice "Petar Pre-

radović" već nekoliko godina provodimo program engleske igraonice za predškolce koji se odvija jednom tjednu u trajanju od 45 minuta. Program je namijenjen djeci korisnicima Knjižnice. Budući da je interes zadovoljavajući, od školske godine 2009./2010. formirane su dvije skupine - mlađa i starija. Svaka skupina okuplja do petnaestero djece. Aktivnosti koje se provode su raznovrsne, a poticajni mnogobrojni (pjesmice, brojalice, CD ROM-ovi, slikovnice te ilustrirani slikovni rječnici). Kvaliteti igraonice pridonosi i bogato izgrađen fond Dječjeg odjela koji broji i 500-tinjak jedinica građe na engleskom jeziku.

Novina koja se provodi već drugu godinu jest i program *Tell Me More* koji je namijenjen školskoj djeci, uzrasta od 7-12 godina, a provodi se jednom tjedno u trajanju od sat vremena. Zašto *Tell Me More*?

- zbog interesa djece
- da se djeca još bolje upoznaju s engleskim jezikom
- da upoznaju Knjižnicu i literaturu koja se nudi na Dječjem odjelu Knjižnice
- da djeca putem pričaonica proširuju školsko gradivo i preko priče se pripremaju za pismenu i usmenu komunikaciju
- djeca bogate svoj rječnik
- zbog pristupa raznovrsnim sadržajima za učenje engleskog jezika
- zbog posudbe raznovrsne građe kao što su englesko-hrvatski rječnici, priručnici, slikovnice, knjige za djecu i odrasle te zvučne knjige, CD ROM-ovi i DVD-i

Što radimo osim što pričamo priču?

Ilustriramo,  
prevodimo,  
pričavamo,  
slušamo pjesme na engleskom jeziku.

Za naše korisnike izrađujemo i biltene s prinovljenim knjigama i drugom građom na engleskom jeziku s kratkim anotacijama.

## BJELOVARIANA I NA CD ROM-u

Piše: Tina Gatalica, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Bjelovariana, zavičajna zbirka Narodne knjižnice "Petar Preradović" dostupna je korisnicima na još jednom mediju. Podsjetimo, 2009. godine Bjelovariana je postavljena na Web kao kumulativna bibliografska baza podataka o Bjelovaru i bjelovarskom kraju, a krajem 2010. ova baza je ponuđena korisnicima i na istoimenom CD ROM-u. U paketu s CD ROM-om nalazi se brošura s najvažnijim podatcima o Bjelovariani. na hrvatskom i engleskom jeziku. CD ROM je interaktivn s bazom na Webu, što konkretno znači da je svaka promjena i nadopuna baze vidljiva i na CD ROM-u.

Danas Bjelovariana daje podatke o 5454 bibliografske jedinice koje se nalaze u fondu Zavičajne zbirke. Bibliografski opisi su vrlo detaljni i nadopunjeni anotacijama te mnoštvom predmetnica u obliku slobodno oblikovanih ključnih riječi. U bazi su vidljivi sadržaji primarnih publikacija (zbornika, godišnjaka, zbirki, antologija, kalendara) pa sve to bazu čini i analitičkom. Osim što je bibliografska i analitička, Bjelovariana ima karakteristike i biografske baze jer sadrži datoteku zavičajnih autora s njihovim biografijama. Velikoj vrijednosti baze doprinose svakako i cijeloviti tekstovi, odnosno digitalizirana građa zavičajne zbirke. A digitalizirane su sljedeće publikacije (sveukupno 9000 stranica):

*Grada za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije: od najstarijih vremena do danas / Antun Cuvalj. - Zagreb, 1910.-1913. - 11 svezaka*

*Od Garića do Illove i Česme: monografski prikaz o narodnim, vjerskim, prosvjetnim, gospodarskim i higijenskim prilikama u srezu garešničkom / Mato Božičević. - Garešnica, 1938.*

Pervenci: različne pjesme / Petar Preradović. - Zadar, 1846.

Prigodni govor / sabrao i priredio Vjekoslav Klemen. - Bjelovar, 1888.

Svakolika mu djela / Ivan Trnski. - Zagreb, 1881.-1882.

Bjelovariana na Webu i na CD ROM-u omogućuje najveći mogući pristup zavičajnoj građi. Korisnik više ne mora nužno biti član Knjižnice da bi došao do potrebne informacije. Informacija o građi i sama građa (digitalizirana) je dostupna na daljinu, što će svakako privući nove vrste korisnika i proširiti korisničku zajednicu Knjižnice.

Idejna začetnica i autorica projekta Bjelovariana je Tina Gatalica, a kompletну računalnu podršku pružila je tvrtka Point iz Varaždina.



S predstavljanja Bjelovariane, Studijski odjel, 28. 12. 2010.

## SURADNJA NARODNE KNJIŽNICE "PETAR PRERADOVIĆ" BJELOVAR I HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE PODRUČNI URED BJELOVAR

Piše: Sanja Jozic, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Narodna knjižnica "Petar Preradović" ostvaruje vrlo uspješnu suradnju s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje - Područna služba Bjelovar sudjelujući na dvije manifestacije u njihovoj organizaciji kao partner: *Dan profesionalnog usmjeravanja i Sajam poslova*.

5. svibnja 2010. godine u dvorani Hotela "Central" u Bjelovaru održan je već tradicionalni *Dan profesionalnog usmjeravanja* za učenike osmih razreda osnovnih škola. Predstavilo se ukupno deset srednjih škola s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, HOK, Obrtnička komora BBŽ-a, Bjelovarski klub mladih i Udruga Bjelovar WiFi. Knjižnica je na izložbenom pultu putem prezentacije, promotivnih materijala i osobnog kontakta s učenicima predstavila svoje odjele, zbirke, web stranicu, katalog

Knjižnice, građu i ostale usluge koje će učenici kao budući članovi Knjižnice moći koristiti za potrebe svog obrazovanja i slobodnog vremena.

Treću godinu za redom Narodna knjižnica "Petar Preradović" sudjeluje na *Sajmu poslova* kao partner Hrvatskog zavoda za zapošljavanje projektom "U knjižnici do diplome". Tako je i ove godine 29. 3. 2011. tim povodom na Studijskom odjelu otvorena izložba na kojoj su prezentirani diplomski i magistarski radovi izrađeni u 2010. godini uz pomoć grade Studijskog odjela. Autori radova su članovi i korisnici Knjižnice te studenti redovnih, izvanrednih i poslijediplomskih studija hrvatskih sveučilišta i veleučilišta. Izložba je izrađena na temelju baze podataka o korisnicima i korištenoj građi za izradu

diplomske i magistarske radove u Studijskom odjelu i uz odobrenje autora. Uz prisustvo gradonačelnika grada Bjelovara Antuna Korušeca, pročelnice Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područne službe Bjelovar Ruže Hrge i autora radova predstavljenih na izložbi predstavljena je online usluga "U knjižnici do diplome".

Usluga je besplatna i namijenjena je svima kojima imaju pristup internetu, a ne samo članovima Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar. Korisnici putem interneta mogu poslati upit informatorima Studijskog odjela o temi za izradu maturalnih, seminarских, završnih i diplomskih radova te magisterija, doktorata i ostalih stručnih i znanstvenih radova. Postoji arhiva pitanja koju je moguće pretražiti po ključnim riječima, svi odgovori organizirani su po UDK skupinama, bibliografske jedinice koje se odnose na određenu temu povezane su s katalozom Knjižnice, tako da korisnik odmah ima pregled na kojem se odjelu knjiga nalazi i je li dostupna za posudbu. Programiranje i dizajn sučelja djelo je tvrtke "Point" iz Varaždina i gosp. Danka Tkaleca koji su uvijek otvoreni

**KNJIŽNICA - MJESTO SUSRETA I IZVOR ZNANJA**

Pišu: Marinko Iličić i Sanja Jozic, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Narodna knjižnica "Petar Preradović" je i u 2010. godini nastavila s bogatim i raznovrsnim programom javnih kulturnih i obrazovnih događanja na koje je bjelo-



## Neka od događanja u Narodnoj knjižnici "Petar Preradović" tijekom 2010. godine.

za suradnju i nove ideje kojih kod nas knjižničara nikada ne nedostaje. Pristup usluzi je s web stranice knjižnice [www.knjiznica-bjelovar.hr](http://www.knjiznica-bjelovar.hr) ili direktno preko adrese <http://library.foi.hr/informator/>.

POČETAK	POSTAVI PITAJUJE	ARHIVA PITAJMA	PRAVILA KORIŠTENJA	
<b>U PRIMJEDBU DO DIPLOME</b> online je usluga Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar koja služi za pretraživanje, organizaciju i ponudu studija i znanstvene literature i informacija potrebnih za izradu referata, maturačnih, seminarističkih, završničkih i diplomske radove, te za razmatranje, razvijanje, dopisivanje, donosak i ostalih znanstvenih i stručnih radova.				
Ciljan ove usluge su: unapređenje informacijsko-referijske službe Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar, podupiranje obrazovanja, posebno visokog obrazovanja, te znanstvenog i stručnjavskog rada i shiranje tražnje bježe za samostalno pronađivanje relevantnih informacija.				
Osim knjižničnom uslugu strojne djelatnosti Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar, na temelju pretraživanja zbirki vlastite knjižnice i ostalih knjižnica, online baza podataka te drugim informacijama dostupnim putem interneta, korisnicima Knjižnice: učenicima, studentima, profesorima, znanstvenicima i stručnjacima, kroz i drugi građanima druge Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, ali i svima onima koji imaju pristup internetu, ponuđajući prizor izrada referata, seminara, završnih i diplomskih radova, magistrstva, doktorata, istraživačkih radova i sличno te oključavanju pronađivanjem i selekciju informacijskih izvora.				
Svoj upit možete postaviti: <a href="#">OVDJE</a> .				
				
OPĆENITO	FILOZOFIJA, PSICOLOGIJA	RELIGIJA, TEOLOGIJA	DRUŠTVENE ZNANOSTI	MATEMATIKA, PRIMJENJENE ZNANOSTI
				
PRIMJENJENNE NAUKE	UMJETNOST, ARHITEKTURA, FOTOGRAFIJA, MUSIČKI SPORT	JEDNO ZNANSTVO O JEZIKU KNJIŽEVNOSTI	ARHEOLOGIJA, ISTRAŽIVANJE, BOSANSKA POVJEĆINA	OSTALO
				

Sučelje "U knjižnici do diplome" - online

varska publika navikla pa ne bi bilo dobro iznevjeriti njihova očekivanja. Tako su nastavljeni stalni ciklusi i neki tradicionalni programi: *Grad i njegovi ljudi*, *Znanost svima*, *Novinari-knjževnici*, *glazbeno-poetski programi za Valentino* i Božić, itd.



## VAŽNI GOSTI

Piše: Marinko Iličić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

### VRIJEDAN DAR DJEĆJEM ODJELU ODJELU NARODNE KNJIŽNICE "PETAR PRERADOVIĆ"



Predstavnik Informacijskog centra Veleposlanstva SAD-a u Hrvatskoj Robert Prost sa suradnicima, u sklopu svog posjeta Bjelovaru, razgledao je sve odjele bjelovarske Knjižnice i

darovao kolekciju slikovnica i knjiga na engleskom jeziku njenom Dječjem odjelu. Ovom će se donacijom još više potaknuti učenje engleskog jezika u predškolskom i školskom uzrastu. Robert Prost je istakao suradnju Veleposlanstva s Fondacijom Sabre iz New Yorka zahvaljujući kojoj su knjige kupljene, a koja podupire kulturne, prosvjetne i humanitarne projekte.

Dječji odjel dobio je donaciju i zbog toga što je postao šire prepoznatljiv po mnogobrojnim kreativnim aktivnostima za djecu i roditelje, a posebno po svojim programima engleske igraonice za predškolce i pričaonice priča za djecu nižih razreda osnovne škole pod nazivom TELL ME MORE.

### ZNATIŽELJNI TAMURA

Da i narodne knjižnice mogu biti zanimljiva "destinacija" prilikom obilaska jednog grada, pokazuje dolazak veleposlanika Japana Yoshija Tamure u Narodnu knjižnicu "Petar Preradović" Bjelovar 14. lipnja 2010. godine. Tamura je, osim znatiželje, pokazao i zavidno poznavanje knjižničarstva zapitujući nas za broj knjiga i druge građe, članova, posjeta, posudbi knjiga, broju djetalnika, broju knjiga iz japanske književnosti itd. Završavajući svoj prvi posjet Bjelovaru, japanski veleposlanik izrazio je zadovoljstvo viđenim te dodao da je njegov dolazak samo početak dobre suradnje, darujući nam turistički vodič Japana i neizbjegnu lepezu.



## ANECDOTE

Piše: Marinko Iličić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

### Nogomet i knjižnica

Na sjednici Upravnog vijeća Knjižnice obrazlagao sam izvješće o radu za prošlu godinu i požalio se na blagi pad prosječnih dnevних posjeta korisnika s 570 na 550. Ohrabrio me vanjski član Upavnog vijeća dr. Marinko Prka kazavši: - Što hoćeš? Pa vi imate više korisnika nego naši nogometni prvoligaši gledatelj!

Možda nije usporedivo, ali lijepo zvuči.

### Ulica nesretnih žena

Pripremao sam se za književni susret s Milanom Vuković-Runjić i promociju njenog romana "Ulica nesretnih žena". Malo kasnije, na putu kući svratio sam u kafić, gdje sam sreo starog poznanika. Onako usput, između ostalog, pitam ga: "Dodeš večeras na "Ulicu nesretnih žena?" Nadobudno sam mislio da svi znaju za "ovaj događaj", ali on me ozbiljno upita: "Gdje je ono ta ulica?"

### Ciljana publika ili Rodljak

Šaljive "gastarbajterske" priče o Rodljaku Ćipi novinara i pisca Petra Miloša vrlo su omiljene u Bjelovaru. Organizirali smo gostovanje ovog pisca iz Tomislavgrada, jer u Bjelovaru i okolici živi veliki broj doseljenika iz tog kraja. Mnoštvo pozivnica upućeno je na tzv. "ciljane skupine zemljaka", od

kojih su neki po prvi puta u životu dobili pozivnicu za ovaku kulturnu priredbu.

Naviknut da poštari i pisma obično ne donose ništa dobra, jedan od "rodiljaka" mi se požalio:

"Uplaši me bolan ona tvoja kuverta. Kolika je, mislila sam ili je od suda ili porezne. Kad sam vidjela da je od Knjižnice, počeoja sam vikat na maloga zašto ne vraća knjige na vrime".

### Konobarica i knjižničari

Dva autobusa prepuna knjižničarki i ponekog knjižničara mile Dalmatinom od Zagreba prema Benkovcu na otvorenje Mjeseca hrvatske knjige. Nismo se dugo zaustavliali jer je uvijek neka "stiska" s vremenom. Nakon prosvjeda najhrabrijih i onih koje je najviše "stislo", zaustavili smo se na odmorištu.

Kolega s posla, legendarni Vojo, "fletno" je, kao i uvijek, prvi od 80-ak putnika naručio kave od pretjerano ljubazne konobarice. Nakon što smo popili, pozvali smo je da platimo. Međutim, ona je na naše iznenadenje rekla: "Vi ne plaćate". "Zašto" - upitali smo uglas. "Pa vi ste vozači. Jeste li možda i za sendvič?" - srdačno je uzvratila protupitanjem. Iako joj je Vojo pokušavao objasniti da mi nismo nikakvi vozači nego "knjižničari iz Bjelovara", nije mogla skriti svoju zbumjenost i nevjericu u ono što je čula i vidjela.

## FACEBOOK U SLUŽBI PROMIDŽBE NA PRIMJERU NARODNE KNJIŽNICE "PETAR PRERADOVIĆ" BJELOVAR

*Piše: Lucija Miškić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar*

Sav je rad uzaludan ako korisnici nisu upoznati s onime što im nudimo. Moramo pridobiti sve korisničke skupine i uvijek raditi na pridobivanju novih korisnika. Knjižnice moraju koristiti razne komunikacijske kanale da pridobiju korisnike.

Internet je u današnje vrijeme vrlo bitno komunikacijsko sredstvo jer veliki broj svih korisničkih profila koristi internet. Svaka knjižnica mora imati svoju web stranicu koja je privlačna izgleda i jasno strukturirana tako da svi uspiju pronaći informaciju koju trebaju. Sama web stranica nije dovoljna jer tehnologija se brzo mijenja, a s tehnologijom mijenjaju se i navike korisnika. Prije par godina su blogovi i forumi bili najkorišteniji, a danas je

većini ljudi prvo što pogledaju na internetu Facebook. Knjižničari se moraju truditi biti prisutni tamo gdje su im korisnici. Narodna knjižnica "Petar Preradović" otvorila je svoju grupu na Facebooku u siječnju 2010. Od tada pa do trenutka pisanja ovog članka skupili smo 219 članova koji su većim dijelom korisnici Knjižnice. Na tim stranicama članove grupe obavještavamo o radnom vremenu, novim knjigama, dogadjajima u Knjižnici, izložbama, posjetima, programima i slično. Trudimo se redovno ažurirati stranicu grupe i usmjeravati korisnike s Facebooka na naše mrežne stranice i katalog. Prednost je Facebooka u tome što nam omogućuje besplatnu promidžbu i povratnu informaciju.

## STO GODINA POSLIJE

*Piše: Mirjana Štelcer, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar*

Povodom obilježavanja stote obljetnice smrti prvoga bjelovarsko-bilogorskoga župana, književnika i predvoditelja Ivana Viteza Trnskog krajem studenoga protekle godine, u prostorijama Općine Nova Rača postavljena je izložba pod nazivom "IVAN (vitez) TRNSKI - STO GODINA POSLIJE".

Autorica izložbe prof. Tina Gatalica istom je nešto ranije život i djelo Trnskoga predstavila korisnicima Studijskog odjela Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar, a potom je kao stalni postav ustupila Novoj Rači. Slikom i riječju izložba predstavlja njegova najznačajnija postignuća, a kao posebnu zanimljivost vrijedi naglasiti crtice pod nazivom "Jeste li znali" koje govore o nešto

manje poznatim ili pak, za hrvatsku povijest važnim Trnskovim uradcima.

Skromnu svečanost otvorenja izložbe organizirala je Područna knjižnica Nova Rača u suradnji s djelatnicima općine. Za tu je prigodu troje mladih članova Knjižnice uz pomoć knjižničarke pripremilo prigodan recital Trnskowych stihova, a jednu od njegovih najpoznatijih uglazbljenih pjesama "O jesenske duge noći" uz harmoniku je izveo račački narodni glazbenik.

Izložba postavljena u hodnicima Općine bit će dugotrajan podsjetnik svakom Račancu kao i dobrodošlom gostu na čovjeka rođenog u ovoj maloj općini, osobu čiji je život i rad velikim djelima obilježio hrvatsku političku i književnu scenu.

## BIBLIOBUS - KAZALIŠTE NA KOTAČIMA I EUROBUS

*Piše: Željko Prohaska, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar*

Bjelovarski bibliobus uz svoje svakodnevne poslove već tradicionalno u Mjesecu hrvatske knjige djeci područnih škola dovodi u goste poznate književnike i glumce predstavljajući nove knjige i predstave.

Suradnja je ostvarena s glumcem Hrvojem Zalarom, čija predstava "Pavao i njegov glavao" iz godine u godinu oduševljava nove generacije djece. Predstava "Sijač sreće" u izvedbi Dubravka Sidora zbog lake prilagodljivosti svakom prostoru, radosti, smijeha i veselja koje u obilju sije svugdje gdje se dogodi toplo je primljena kod mlađih gledatelja, a osim toga u svakom srcu ostavlja trag porukom da sreća nije u grabljenju prema sebi, nego u darivanju drugima. Sijač sreće predstava je jednog



glumca, bez i jednog rekvizita i u tome je njena posebna draž. Ipak u predstavi aktivno sudjeluje mala publika, a neki od njih postaju partneri glumcu u igri, te se tako ostvaruje istinska interaktivnost. Jadranka Čunčić Bandov svojim lutkarskim igrokazom "Šale, trice, zvrnadlice" djecu zabavlja i uči kako da izrade igračke i lutke od priručnih i prirodnih materijala, a Kristijan Ugrina gostovao je s predstavom "Bonton ili kako pristojno provesti dan", za koju je inspiraciju pronašao u svojoj djeci i odlučio druge podučiti lijepim manirama.

Sa svim gostima je ostvarena izvrsna komunikacija i na taj su način knjiga i kazališna predstava približene

djeci koja stanuju daleko od središta grada i često ih mimođu kulturni sadržaji dostupni gradskoj djeci.

Uz suradnju i pokroviteljstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, Županijskog odjela za europske integracije, bjelovarski bibliobus svakoga svibnja postaje Eurobus. Aktivnost se odvija u djelovanju bibliobusa kao promotor-a ulaska Hrvatske u Europsku uniju dijeljenjem brošura o Europskoj uniji, zastavica, balona i ekološko-edukativnih slikovnica djeci i odraslima na svojim stajalištima. I ove godine upravo smo u pripremama za obilježavanje Europskog tjedna od 2. svibnja 2011.

## KNJIŽNICA U GOSTIMA ILI USUSRET KORISNIČKOJ JAVNOSTI

Piše: Irena Hlupić-Rašo, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Komunikacija je proces razmjene informacija preko dogovorenog sustava znakova, sebi ili bilo kojem drugom entitetu, najčešće putem jezika. Ima tri dimenzije: sadržaj, formu i cilj. Sadržaj komunikacije i forma kreiraju poruke koje se šalju prema cilju. Cilj može biti sam čovjek, druga osoba ili grupa. Za uspješnost komunikacije potrebno je znati prenijeti svoju *poruku* kao ideju ili sustav ideja koje idu od najjednostavnijih tvrdnji i konstatacija pa do najsloženijih misaonih konstrukcija. Svaka takva *poruka* treba imati svoj *sadržaj i oblik*. *Sadržaj poruke* obično su neke konstatacije, obećanja, zaključci i mnoge druge ideje (u našem slučaju predstavljanje programa, radionica, projekata,...). *Oblik poruke* je vanjski izraz kojim se neki sadržaj prenosi (od knjižničarke do djece, roditelja, učiteljica...). Osim pisanih poruka, najznačajnija je *govorna poruka* koja se prenosi riječima ili verbalna komunikacija.

Obraćajući se našoj korisničkoj javnosti u *društvenim skupinama* potencijalnih korisnika, najčešće koristimo *skupnu komunikaciju* kao najučinkovitiju kombinaciju pisanih i govornih poruka.

Prezentacija *Knjižnica u gostima* namijenjena je *ciljanoj društvenoj skupini* - učenicima nižih razreda osnovnih škola. Informiranjem javnosti o uslugama i djelatnostima, te primjerima dobre prakse u kreiranju slobodnog vremena

djece u knjižnici, nastojalo se motivirati ključnu javnost na korištenje knjižničnih usluga, programa i građe.

Kako to postići?

Jedan od načina koji uspješno spaja tradicionalne i suvremene metode svakako je priprema sljedećih poruka/sadržaja: izrada Power Point prezentacije, torba puna knjiga, bilten za učiteljice, letak Knjižnica u gostima.

Zadatak prezentacije je predstaviti svakodnevne programe (Igraonica društvenih igara, Računalna igraonica, Kutić Stop dosada!), redovite tjedne programe (Svijet kreativnosti, Izašli iz priče, Tell me more, Book fun club, Abeceda učenja, Instrukcije iz matematike, Pričopričalice, Lektira kroz igru, Radionica priča), projekti (Zimski praznici, Proljetni praznici, Ljetni praznici).

Cjelinu ćemo zaokružiti u suradnji s medijima, jer i za njih, ali i za naše potencijalne i stvarne korisnike, važno je odgovoriti na osnovna novinarska pitanja: tko, što, kada, gdje zašto i kako.

Evaluacija je pokazala konkretne rezultate: u Mjesecu hrvatske knjige 2010. u posjetu dvjema osnovnim školama programom je obuhvaćeno dvadeset razreda ili 398 učenika, od kojih je njih 5% postalo novim članovima Dječjeg odjela, što se odrazilo na porast posjeta knjižnici i posudbi građe.

## MANJINSKA KNJIŽNICA U ZNAKU STABLA

Piše: Fanika Stehna, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar - Središnja knjižnica Čeha u Republici Hrvatskoj

Kako je prošlogodišnja manifestacija Mjesec hrvatske knjige bila u znaku biološke raznolikosti, u Središnjoj knjižnici za češku manjinu odlučili smo cijelu jesen posvetiti stablima i krošnjama drveća. Obilježavajući značaj knjige i vrijednost čitanja organizirali smo aktivnosti za preškolce, učenike viših razreda osnovne škole i odrasle polaznike. Jedini kriterij sudjelovanja bio je *čitaj na češkom jeziku*.

Čekali smo da osvane sunčano prijepodne i dan kad ćemo stati ispod krošnje spomenika vrtne kulture

ginka bilobe u Daruvaru. Ispred dvorca grofa Jankovića od 1777. godine stoji najstariji *Ginkgo biloba* u Hrvatskoj. Osim što je najstariji, on je najljepši primjerak te vrste u Hrvatskoj. Najljepši je u jesen, kad njegovi lepezasti listovi postanu limunasto žuti i upravo tada su ljekoviti. Pod tom krošnjom ginka bilobe održali smo pričaonice za dvije skupine djece češkog vrtića Ferda Mravenec. Oduševljeni mališani tražili su i skupljali svatko svoj listić ginka, a onda smo zajedno u vrtiću crtali. Uspješnost ove

pričaonice potvrđena je i time da su mali bilingvisti pitali "A kad ćemo priču glumiti?". Ova će djeca zasigurno znati što znači čuvati biološku raznolikost.

U višim razredima češke škole Josef Ružička u Končanici, a u suradnji sa školskom knjižnicom, održali smo kviz za poticanje čitanja *Upoznajmo najstarija stabla u Češkoj*. U ovaj kviz uključili smo i nastavno osoblje, a školska pedagoginja pripremila je nagrade najboljima. Odbirom ove teme željeli smo pokazati kako se kreativnošću knjižničara mogu spojiti elementi globalnog, lokalnog, za-



Pričaonica pod krošnjom ginka bilobe

vičajnog i manjinskog znanja. Od sudionika u ovom kvizu dobili smo povratnu informaciju da se ovako zanimljivi sadržaji rijetko prezentiraju, a želja učenika bila je da ponovo pripremimo nešto slično. Knjižničari su oduvijek brinuli za pisano baštino i prenosili je mlađim generacijama, mi uvažavamo želje natjecatelja i razvijat ćemo i dalje učenički doživljaj, istraživanje i samoučenje.

S obzirom na to da je manjinska knjižnica istovremeno javna knjižnica i uslužna ustanova koja ima posredničku ulogu između korisnika i izvora informacija iz različitih medija te uvažava strukturu svojih korisnika, pripremili smo i radioemisiju na češkom jeziku. Češka redakcija Radio Daruvara opredijelila se za žanrovsku raznolikost emisija, primjerice, urednički obrađenim razgovorima i povećanim brojem reportaža s terena. Tako Radio Daruvar svakodnevno emitira polusatnu emisiju na češkom jeziku. U okviru sustavnog praćenja kulturnog života regije češka redakcija Radio Daruvara ostvaruje i tonske zapise najrazličitijih žanrova sa značajnjim manjinskim stručnjacima. Naša Središnja knjižnica za češku manjinu u suradnji s Radio Daruvarom snimila je emisiju pod nazivom *Lipe na korzu*. Pitanje zašto lipe... razloga je nekoliko - od globalnog do manjinskog značaja. U češkoj literaturi stablo lipe je posebno cijenjeno, zaštitni je simbol Slavena i češkog naroda. U emisiji smo ugostili poznate daruvarske Čehe i s njima razgovarali o motivu lipe u djelima manjinskih slikara, ekologa, graditelja, književnika i pjesnika.

## RODITELJI S BEBAMA - DOBRO DOŠLI U KNJIŽNICU!

Piše: Ljiljana Budja, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar

Čitanje od najranije dobi vrlo je važno u životu svakog čovjeka. Projekt pod nazivom "Čitajmo im od najranije dobi" ušao je 2010. godine u treću godinu realizacije u našoj Knjižnici. Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar i ove je godine darivala najmlađe Daruvarčane prigodnim poklon paketom koji sadrži dvije slikovnice namijenjene najmlađima te jednogodišnjim besplatnim članstvom i pristupnicom za pohađanje novoga ciklusa igraonice *Roditelji i bebe*.

21. prosinca 2010. godine u dvorani naše Knjižnice okupilo se pedesetak roditelja i beba kojima je uz darivanje poklon paketima, ravnateljica Knjižnice uputila



Svečana podjela poklon paketića

nekoliko riječi - pozdravila je novorođene bebe s područja grada Daruvara te informirala roditelje o našem projektu "Čitajmo im od najranije dobi". Pozvala je roditelje da ispune pristupnice i na taj se način aktivno uključe u igraonice *Roditelji i bebe* u kojima će jednom mjesечно moći poslušati razna predavanja naših stručnjaka: psihologa, defektologa, nutricionista... koji će im pružati korisne savjete o odgoju djecu.

Projekt "Čitajmo im od najranije dobi" namijenjen je roditeljima sa svrhom da oni sami budu poticaj svojoj djeci u svim aktivnostima vezanim uz čitanje.

## RAZGLEDNICA IZ ČAZME

Piše: Vinka Jelić-Balta (Gradska knjižnica Čazma)

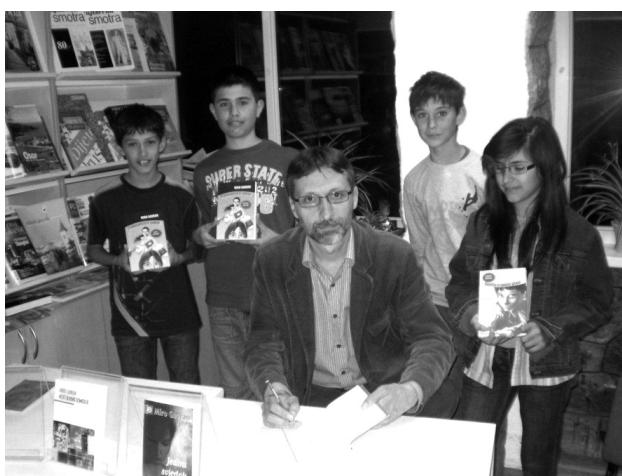
*Petkom u knjižnici - knjižnica u zajednici* projekt je kojim Gradska knjižnica Čazma otvara vrata građanima, odnosno njihovoj kreativnosti, stvaralaštvu, inovativnosti, a nastavak je programa *Knjižnica kao mjesto susreta lokalne zajednice*. Cilj je projekta poticanje umjetničkog stvaralaštva i shvaćanja knjižnice kao umjetničkog prostora gdje lokalni autori mogu predstaviti svoje radove, pa su se tako čazmanskoj publici u protekloj godini predstavili domaći književnici, glazbenici, slikari i fotografi.

U Tjednu cjeloživotnog učenja 2010. otvoren je info-pult za građane *Cjeloživotno učenje - osobno, građansko, društveno i profesionalno djelovanje*, te je predstavljen projekt *Internet za sve - protiv društvene isključenosti* kojim se Gradska knjižnica Čazma uključila u nacionalni program cjeloživotnog učenja.

U Međunarodnoj godini biološke raznolikosti, u nizu akcija i programa, valja svakako izdvojiti programe koji su se bavili ekološkim i prirodoslovnim temama vezanim za područje rijeke Česme koja protjeće kroz naš grad - izložbu fotografija Čazma i voda o rijeci Česmi i predavanje *Upoznavanje s prirodom uz rijeku Česmu*.

Najatraktivniji program po reakcijama sugrađana bila je čazmanska verzija akcije *Čitajmo pod krošnjama*. U Čazmi se čitalo pod Kolarovom brezom uz cijelnevni program u kojem su sudjelovali učenici i građani i koji je završio čitanjem djela domaćih pisaca i gostiju iz Zagreba i Bjelovara; Vedrana Premuža, Katice Kovrljje, Radovana Dožudića, Ivana Dimoskog i Hrvoja Kovačevića.

U nizu radionica i predavanja ističe se radionica *Nenasilno rješavanje sukoba* koju su vodili djelatnici Centra za socijalni rad Čazma, psiholog Duško Jaković i socijalna radnica Sandra Barzellatto-Bukva, a bila je namijenjena učenicima Osnovne škole Čazma. Organizirano je i predstavljanje Obiteljskog centra Bjelovarsko-bilogorske županije koji je u Knjižnici imao svoj info-dan s tribinom *Stvaranje pozitivnog okruženja za djecu i mlade*.



Miro Gavran i mladi čitatelji

Bilo je i zanimljivih promocija i gostiju u Knjižnici - promocija knjige i predavanje Lidije Gajski *Lijekovi ili priča o obmani*; gostovanje književnika Mire Gavrana s novim romanom *Jedini svjedok ljepote*; susreti s dječjim književnicama Silvijom Šesto, Nadom Mihelčić i Željkom Horvat-Vukelja... Po prvi put je u Knjižnici gостovala i autorica znanstvene fantastike, književnica Milena Benini koja je uz predstavljanje svojih djela govorila i o hrvatskoj SF i fantasy sceni, a održano je i putopisno predavanje uz promociju knjige "Mura" Gorana Šafareka.



Za vrijeme ljetnih praznika tu je program *Ljeto u knjižnici* gdje djeci i mladima nudimo sadržaje kao što su projekcije filmova, društvene igre, dječje igraonice, kreativne i likovne radionice, klub čitatelja, besplatno korištenje interneta. A već drugu godinu zaredom provodimo i akciju *Razmjena udžbenika - pronađi-razmijeni-pokloni*.

I na kraju, valja napomenuti da je pred vama samo izbor programa i projekata Gradske knjižnice Čazma, u kojem smo nastojali prikazati knjižnicu kao mjesto znanja, kulture, pismenosti, socijalizacije lokalne zajednice.

Srdačan pozdrav iz Čazme!



## NOVO INFORMACIJSKO OKRUŽENJE: IZAZOV ZA UČENIKE, UČITELJE I KNJIŽNIČARE

Piše: Adrijana Hatadi, Osnovna škola "Braća Radić", Koprivnica

### **Izvješće stručnog vijeća školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko- križevačke županije**

Stručno vijeće školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko-križevačke županije broji 29 školskih knjižničara koji rade u 23 osnovne škole, 8 srednjih škola te Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci. Sastaju se tri puta tijekom školske godine.

Dana 16. studenog 2010. godine u Gimnaziji "Fran Galović" u Koprivnici održano je predavanje s radionicom *Novo informacijsko okruženje: izazov za učenike, učitelje i knjižničare* u organizaciji Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" kao županijske matične knjižnice te Stručnog vijeća školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko-križevačke županije. Edukaciji su prisustvovali školski knjižničari, njihovi ravnatelji te knjižničari narodnih knjižnica.

S obzirom na promjene u informacijskim potrebama učenika i učitelja, a još više u načinima pretraživanja i pronalaženja pravovaljane, točne i pouzdane informacije ne samo u tiskanim, nego sve više i u elektroničkim medijima, ova se tema pokazala vrlo važnom u današnjem odgojno-obrazovnom procesu. Upravo su školski knjižničari ključne osobe u organiziraju izvora informacija i znanja te u učinkovitoj podršci učenicima i



učiteljima pri stjecanju informacijske pismenosti. Podrška ravnatelja škola je, dakako, nezaobilazna u razvijanju informacijske pismenosti, kao središnjeg skupa vještina i sposobnosti u konceptu cjeloživotnog učenja.

Voditeljice radionice, dr. sc. Sonja Špiranec, docent i dr. sc. Mihaela Banek Zorica, docent, kroz kombinaciju predavanja i rada u grupama, upoznale su polaznike s konceptom informacijske pismenosti i preprekama u provođenju programa informacijskog opismenjivanja. Polaznici su osvijestili vlastitu ulogu u informacijskom opismenjivanju, razumjeli polazišta i okvire za razvoj novih programa informacijskog opismenjivanja te se ospozobili na koncipiranje i implementaciju takvog programa.

Nastavak ove teme uslijedio je 25. ožujka 2011. na stručnom skupu Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara pod nazivom *Informacijska pismenost - iskustva i primjeri dobre prakse* u Osnovnoj školi "Braća Radić" u Koprivnici.

Zaključili smo kako je informacijska pismenost kompetencija bez koje se danas ne može (predavanje mr. sc. Dijane Sabolović-Krajine, knjižničarske savjetnice). Knjižničari iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica Petar Lukačić i Danijela Petrić predstavili su uslugu Osobni knjižničar. Školske knjižničarke Nataša Švaco i Adrijana Hatadi pokazale su na primjerima kako obrađuju temu informacijske pismenosti u 4. i 8. razredu osnovne škole, a viša knjižničarka Ljiljana Vugrinec predstavila je konačnu verziju Smjernica za upućivanje učenika u informacijsko pretraživanje na zadatu temu.

Bavili smo se još temama kao što su pripreme za reviziju i otpis u školskoj knjižnici i službenom dokumentacijom školske knjižnice, stručnim ispitom pri Ministarstvu kulture - Hrvatskom knjižničnom vijeću te saznali novosti iz Hrvatske udruge školskih knjižničara.

Iduće je Vijeće planirano za svibanj 2011. s temama kao što su izvješće s Proljetne škole školskih knjižničara, revizija i otpis u programu Metel, a školski knjižničar Jerko Barišić prikazat će nam projekt OŠ "Grigor Vitez" Sveti Ivan Žabno *Igra se nastavlja i nakon 100 godina*.

## **STRUČNO VIJEĆE ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BBŽ-a**

Piše: Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

Rad Stručnog vijeća školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Bjelovarsko-bilogorske županije uglavnom predstavljamo kroz održane stručne skupove. Od prošlog objavljenog broja Sveska voditeljice Vijeća, Mirjana Milinović i Zorka Renić, organizirale su četiri stručna skupa te jedno predavanje i radionicu.

Sada svima već pomalo davnog ožujka 2010. održano je u Đulovcu Županijsko stručno vijeće na kojem su uglav-

nom predstavljena iskustva iz prakse naših knjižničara. Zanimljiva izlaganja te brojne pojedinosti o svojim uspješnim projektima prenijele su nam kolegice Katica Grgurić, Janja Dorić, Vlatka Tokić, Dejana Kurtović, Alicia Baćeković Pavelić, Tatjana Petrec, Danica Popilovski i Zdenka Venus-Miklić. Voditeljica Stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije, profesorica i stručna suradnica savjetnica Ljerka Medved, održala je

poticajno izlaganje *Čitanje kao dio knjižnično-informacijskog obrazovanja* u okviru kojeg je predstavila knjigu Susan Zimmermann i Chryse Hutchins "7 ključeva čitanja s razumijevanjem".

Krajem travnja 2010. u Medicinskoj školi Bjelovar održano je predavanje i radionica profesorice Nade Poturićek naslovljeno *Knjižnični izvori znanja*. Unatoč činjenici da je skup bio prvenstveno namijenjen knjižničarima pripravnicima i njihovim mentorima, okupio se velik broj i ostalih knjižničara zainteresiranih i željnih znanja. Velik broj sudionika odrazio se i na kvalitetu rada. Kao i uvek, profesorica hrvatskog jezika, dramska pedagoginja i diplomirana knjižničarka Nada Poturićek, istaknula je značenje vlastitog primjera nastavnika, a ključ uspjeha je, po njenom, u pripremljenosti i pozitivnom stavu prema učenju i radu.

Već je u svibnju 2010. održano Vijeće u Osnovnoj školi Rovišće na kojem je glavna tema bila otpis i revizija u Metelu. Nositelj ovog velikog bloka bio je voditelj Županijske matične službe, knjižničarski savjetnik Ilijan Pejić, koji je iscrpljivo teorijski i praktično pokazao kako što uspješnije odraditi ovaj dio knjižničarskog posla. Vijeće je bilo i prigoda da se članovi izvijeste o značajnim skupovima i stručnim izletima. Kroz izlaganja Tatjane Kreštan, Ilijan Pejića i Zdenke Venus-Miklić proputovali smo tako od Splita, Zagreba i Rijeke do Ougulina. Kao voditeljica Sekcije za školske knjižnice Mirjana Milinović bila je suorganizator državnog stručnog skupa *Zajedno na dobrobit naših korisnika : suradnja dječjih i školskih knjižnica* koji je održan u Knjižnici Medveščak u Zagrebu. Budući da je malen broj članova našeg Vijeća bio na skupu, kolegica Milinović je nešto više rekla o njemu i ponovila svoje izlaganje *Školske knjižnice - prirodni partneri dječjih knjižnica*.



Članovi Vijeća knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije u Hercegovcu

U srijedu 3. studenoga 2010. održan je stručni skup u Osnovnoj školi Slavka Kolara u Hercegovcu. Skup je započeo dobrodošlicom i kratkim prikazom rada Škole o čemu je prisutnima govorila ravnateljica Vera Obrovac, a učenici su u kratkom programu pokazali dio narodnih plesova, pjesama i nošnji istočne Moslavine.

Ovim skupom obilježena je važna 125. obljetnica postojanja školske knjižnice o čijem je povijesnom raz-

voju govorila i rezultate svog istraživanja prikazala profesorica i knjižničarka Anita Kaladija Palić. Hercegovac je mjesto koje se može pohvaliti dugom tradicijom čitanja i pozitivnog odnosa prema kulturi, pisano riječi, pjevanju i dramskom izričaju. Mjesto je to u kojem već više od stoljeća djeluje i Hrvatska čitaonica o čijem je radu na skupu nadahnuto i s ponosom govorila najmlađa predsjednica ove čitaonice, diplomirana učiteljica Zrinka Cjetović. O povijesnom razvoju Općinske knjižnice Hercegovac govorio je knjižničar Tihomir Pokopac. Knjižničarski savjetnik, profesor Ilijan Pejić istaknuo je značenje pozitivnog kulturnog ozračja, očuvanja baštine, tradicije čitanja i knjižničarstva te predstavio knjigu "Povijesnica Hrvatske čitaonice Hercegovac" profesora Stjepana i Nikoline Banas.

U drugom dijelu stručnog skupa knjižničari su obradili aktualne teme školskog knjižničarstva, pokazali svoje primjere dobre prakse te prenijeli spoznaje sa stručnih skupova. Izlagачi su bili: Zdenka Venus-Miklić, Zorka Renić, Mirjana Milinović, Rajna Gatalica, Katarina Belančić i Margareta Popčević. Aktivni sudionik skupa bila je i viša savjetnica, profesorica Biserka Šušnjić iz Agencije za odgoj i obrazovanje koja nam je govorila o Kongresu školskih knjižničara Slovenije.

Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar bila je domaćin stručnog skupa u ožujku 2011. Odmah na početku valja kazati da se škola domaćin predstavila i kroz svoje uspješne kulinarske kreacije te opravdala epitet jedne od najboljih strukovnih škola u državi.

Ovo vijeće bilo je tematski raznoliko, sadržajno bogato pa stoga i dulje nego što je to uobičajeno. Budući da je i vremenski najbliže, o njemu ću nešto detaljnije.

Biserka Šušnjić, prof., viša savjetnica, u svom je izlaganju govorila o načinima borbe protiv svakodnevnog stresa na poslu. Boljke suvremenog života, pa tako i knjižničara, su preopterećenost informacijama i stres.

Naša gošća bila je i mr. sc. Sonja Tošić Grlač, viša knjižničarka, koja je imala izlaganje *Izrada referata u školskoj knjižnici*. Da bi uspješno uputili učenike u sve faze izrade referata, mr. sc. Sonja Tošić Grlač predstavila je neke od informacijskih modela: model prikupljanja bobica, relacijski model C. Brucea, model 6 velikih vještina i dr. Nakon njezina izlaganja uslijedila je kraća panel rasprava.

Uvijek rado videna i slušana Ljerka Medved, prof., stručna suradnica savjetnica, imala je izlaganje *Vještina slušanja u komunikaciji*. Uspostavljanje dobrih uzajamnih odnosa zahtijeva određene oblike ponašanja i vještina među kojima su i slušanje. Brojni su razlozi za aktivno slušanje te je kolegica Medved dala smjernice za aktivno slušanje.

*Suradnja s nastavnicima strukovnih predmeta* bila je tema izlaganja Zorke Renić iz Medicinske škole Bjelovar. Nakon uvodnih riječi o suradnji općenito te o prednostima suradnje s nastavnicima u školi, uslijedili su primjeri iz prakse te je predstavljen projekt *Überi zdravlje* i aktivnost *Čajanka u školskoj knjižnici*. Zdenka Venus-Miklić, prof., dipl. knjižničarka, govorila je o radionici o Ivanu Kukuljeviću Sakinskom koji je proveden u Gimnaziji Bjelovar. Poticaj za organiziranje radionice bio je upućivanje učenika na korištenje knjižnične grade i interneta kao izvora infor-

macija. Kolegica Mira Barberić predstavila je državne, regionalne i lokalne programe za poticanje čitanja u Češkoj (*Cijela Češka čita djeci; Čitam*). Projekti su usmjereni na obitelji, škole i širu zajednicu, a specifični su po tome što uključuju i potporu svih zainteresiranih subjekata (nakladnika, znamenitih osoba, autora...).

Dejana Kurtović, knjižničarka bjelovarske IV. osnovne škole govorila je o novom broju školskog lista "Popoljci". Naglasila je važnost uloge školske knjižnice i knjižničara u prikupljanju i oblikovanju tekstova, ali i distribuciji i promidžbi školskog lista.

Mirjana Milinović, prof., stručna suradnica savjetnica, govorila je o Stručnom skupu za školske knjižničare pripravnike osnovnih škola i njihove mentore svih županija koji je održan u veljači 2011. godine u Zagrebu. Sličan stručni skup s istom temom održan je za školske knjižničare pripravnike srednjih škola i njihove mentore svih županija.

Svi stručni skupovi realizirani su u suradnji s Matičnom službom BBŽ-a i voditeljem Ilijom Pejićem.

## OD SKUPŠTINE DO SKUPŠTINE

Piše: Damir Balković, Srednja škola Marka Marulića, Slatina

### Izvješće stručnog vijeća školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Virovitičko-podravske županije

Stručno županijsko vijeće knjižničara osnovnih i srednjih škola Virovitičko-podravske županije bilo je u posljednjih godinu dana prilično aktivno. Održana su tri županijska i jedan međuzupanijski skup na kojima su bile obrađene vrlo zanimljive teme za našu struku.

U svibnju prošle godine u Špišić Bukovici bilo je stručno vijeće na kojemu su gosti predavači bili prof. Ilija Pejić i prof. Mirjana Milinović. Prof. Pejić je govorio o svevremenosti Lovrakovih, Kästnerovih, Kolarovih i Molnárovih djela, a prof. Milinović izlagala je o suradnji školskih knjižnica i dječjih odjela. "Čitaju li današnji srednjoškolci manje od svojih vršnjaka prije deset godina?" pitao se prof. Damir Balković i nakon svoga izlaganja potaknuo kolege i kolegice na raspravu. Prof. Tanja Kolar Janković govorila je o Prijedlogu uređenja zbirke starih i rijetkih knjiga knjižnice Franjevačkog samostana u Virovitici. Na Vijeću smo još "sredivali" dojmova s Proletne škole školskih knjižničara održane u Zagrebu, a voditelji su podnijeli izvješće sa seminara održanog u Splitu. O promjenama u HUŠK-u govorio je prof. Josip Strija.

Međuzupanijski skup knjižničara Virovitičko-podravske i Sisačko-moslavačke županije održan je u Topuskom sredinom lipnja. Na skupu je bilo četrnaestero knjižničara iz našega Vijeća. U kulturno-umjetničkom programu predstavile su se škole domaćina (osnovna i srednja), a

u radnom dijelu skupa obrađene su teme Učenje učenja - naglasci sa stručnih ispita (viša savjetnica Biserka Šušnjić), Zavičajna zbirka (prof. Jasmina Jagarčić Borić iz NKČ Sisak), Čitanje kao dio Knjižnično-informacijskog obrazovanja (Ljerka Medved, voditeljica Vijeća za osnovne škole), Četiri godišnja doba (film Željka Felbara o Slatini, a o filmu je govorio Damir Balković, voditelj Vijeća za srednje škole). Nakon radnog dijela upoznali smo Topusko i zabavili se na gradskim bazenima. U poslijepodnevnim satima krenuli smo kući.

Prvo Vijeće u novoj školskoj godini održano je u Industrijsko obrtničkoj školi Slatina. Na Vijeću se predstavila nova savjetnica za našu županiju, prof. Tamara Zadravec. Govorila je o stručnim ispitima koji će se od sada održavati u Osijeku. O pretpriступnim fondovima Europske Unije govorila je prof. Melita Schmitz iz OŠ Eugena Kumičića. "Nasilje na knjigama" tema je o kojoj je izlagao prof. Damir Balković. Prof. Mirjana Kotromanović iz Gradske knjižnice Virovitica podnijela je izvješće sa stručnog skupa održanog u Zagrebu. Voditelji Vijeća iznijeli su godišnji plan i program rada Vijeća i podnijeli izvješće sa stručnog skupa održanog u Zagrebu na kojem je bilo riječi o informacijskoj pismenosti. Na državnom skupu održanom u Sisku povodom Mjeseca školskih knjižnica, bili su nazočni i voditelji našeg Vijeća, a prof. Damir Balković iznio je primjer dobre prakse "Biblia u knjižnici" kao korelačijski sat nastave vjeronauka i školske knjižnice.

## NAŠIH DESET GODINA: STRUČNO VIJEĆE U VOĆINU

Piše: Ljerka Medved, OŠ Voćin, Voćin

Jesenje jutro, 28.listopada 2010. godine. Svi putovi školskih knjižničara naše županije danas vode u OŠ Voćin. Danas nije uobičajeno Vijeće pretrpano stručnim temama iz knjižničarstva, primjerima dobre prakse i našim ugodnim "čavrlijanjem" kojem nema kraja. Takvi smo mi - školski knjižničari. Evo već deset godina organizirani i objedinjeni u Županijsko vijeće.

I stižu gosti iz susjednih županija, naše savjetnice Šušnjić i Zadravec iz Agencije za odgoj i obrazova-

nje. Najprije se prisjećamo najdojmljivijih trenutaka u desetogodišnjoj suradnji. Svi smo zadovoljni radom, rezultatima i zalaganjem svih knjižničara Vijeća, naročito voditelja.

U radnom dijelu skupa bio je prikazan nastavni sat korelace je školske knjižnice i hrvatskog jezika kroz obradu teme mita i legende u osmom razredu.

O proteklih deset godina i suradnji dvaju vijeća BBŽ-a i VPŽ-a govorili su kolege voditelji. Prisjetili su se

zajedničkih vijeća, stručnih skupova, obrađenih tema i zajedničkih druženja u proteklom vremenu. Tu smo nglasili žaljenje što s nama nije kolega Ilijan Pejić, koji je mnogo doprinio napretku i razvoju školskog knjižničarstva na našem području.

Knjižničari našeg Vijeća izlagali su o aktivnostima u svojim knjižnicama vezanim uz Međunarodni mjesec školskih knjižnica i Mjesec hrvatske knjige. Na kraju je kolega Josip Strija predstavio dosadašnji rad vijeća na



stranici [www.knjiznicari.hr](http://www.knjiznicari.hr) i pozvao nazočne na suradnju.

Zatim smo, uz miris i okus pečenih kestena, svi krenuli u jedan ugodan obilazak voćinskim čuvenim parkom i upoznali se s obnovom i restauracijom svetišta Gospe voćinske.

Za kraj - iznenadenje domaćina: ugodno druženje uz glazbu i odabrane brdanske specijalitete. Pravi ugodaj i osjećaj da smo svi jedna velika obitelj, knjižničari na djelu.

## **OBRAZOVNI ASPEKT MEĐUPREDMETNOG POVEZIVANJA SA ŠKOLSKOM KNJIŽNICOM**

Piše: Damir Balković, Srednja škola Marka Marulića Slatina

### **Stručna ekskurzija učenika II. razreda Opće gimnazije Srednje škole Marka Marulića Slatina u Zagreb**

Međupredmetno povezivanje učenjem ne smatra samo usvajanje znanja. Uče se različiti sadržaji i činjenice - znanje, razumijevanje, prepoznavanje, prosudjivanje... uče se nove strategije i metode usvajanja znanja - kako potražiti informaciju, kako planirati, organizirati, oblikovati...

Kako stvoriti zajedništvo različitih nastavnika i školskog knjižničara, pitanje je koje nam se svakodnevno nameće, ali to je i preduvjet za uspješno obrazovno i odgojno djelovanje. Da se može objediniti nastava hrvatskoga jezika, biologije, kemije, fizike i školske knjižnice, rekli bismo da je gotovo nemoguća misija. Međutim, dobrom organizacijom, planiranjem i međupredmetnim povezivanjem u timskom radu uspjeli su profesori slatinske Srednje škole Marka Marulića u toj misiji. Od svih navedenih predmeta isprepleo se u školskoj knjižnici vjenac koji je učenike i profesore povezao u jednu cjelinu te im dao smjernice kako organizirati i realizirati stručnu ekskurziju.

24. svibnja 2010. godine krenulo se autobusom u Zagreb. Na put su pošli učenici drugih razreda Opće gim-

nazije te 16 najuspješnijih učenika, sudionika različitih natjecanja. Tim učenicima bilo je ovo putovanje nagrada za njihov trud i postignut uspjeh na natjecanjima. S njima su bile profesorice Željka Barić, Dragana Carević, Ana Krpačić, profesor Dragan Klement te školski knjižničar profesor Damir Balković.

Nakon ugodne trosatne vožnje stigli smo u Zagreb, točnije u Institut Ruđer Bošković, koji je bio naše prvo odredište. U Institutu nas je dočekao dr. Stjepko Krehula, bivši učenik slatinske gimnazije, koji nam je pomogao u realizaciji ove posjete i koji se angažirao kako bismo mogli što više čuti i saznati o Institutu. U dvorani za predavanja poslušali smo tri predavanja mladih znanstvenika s Instituta. Slušali smo o dagnjama, o povezanosti fizike s društvenim znanostima te o kemiji materijala. Nakon predavanja krenuli smo u obilazak nekih laboratorijskih prostorija. Vidjeli smo Laboratorij za sintezu novih materijala i u njemu pretražni elektronski mikroskop, rendgenski difraktometar za prah, Mossbauerov spektrometar, infracrveni spektrometar i spektrometar za UV i vidljivo zračenje. U Zavodu za eksperimentalnu fiziku pokazali su nam neke svoje instrumente koji su vrlo zanimljivi i atraktivni, kao što je npr. Tandem Van de Graaff akcelerator.

Vrijeme je u Institutu brzo prošlo i mi smo morali krenuti dalje. Naše sljedeće odredište bila je Matica hrvatska.

Tamo nas je ljubazno dočekao njen potpredsjednik prof. Stjepan Sučić. Prof. Sučić je govorio o povijesti ove institucije, o njenom razvoju do današnjih dana, o nakladništvu. Učenici su mogli pogledati i knjige koje su izašle u izdanju Matice hrvatske. Na kraju svoga izlaganja darovao je prof. Sučić svim nazočnima knjige za uspomenu na ovaj susret.

Uslijedio je odmor uz šetnju i razgledavanje Zagreba.

U 18.30 našli smo se na Trgu bana Jelačića, odakle smo krenuli u Gradsko kazalište Gavella na predstavu "Život je san". Ovo su djelo učenici obrađivali na satu hrvatskoga jezika te im je sada bila prigoda da nakon odgledane predstave povuku paralelu između književnog i kazališnog djela, što je bio i jedan od zadatka ekskurzije.

Nakon predstave krenuli smo kući. Umorni, ali puni dojmova i novih znanja, vratili smo se u Slatinu.

Svi sacrtani zadatci i ciljevi uspješno su i realizirani. Upoznali smo nove ljudе, doživjeli nešto što se ne može doživjeti svaki dan, shvatili da se međupredmetnim suodnosom, cjelovitošću u poučavanju, usporedbom sadržaja,

ukazivanjem na sličnosti i razlike unutar određenih područja znanja može usvojiti kvalitetno znanje. To se sve može postići ljubavlju koja nadahnjuje međusobne odnose i daje nam snagu koja oblikuje i oživotvoruje zajedništvo.



Kod kipa Rudera Boškovića

## U MJESECU HRVATSKE KNJIGE - GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA VIROVITICA U POSJETU KNJIŽNICAMA OSNOVNIH ŠKOLA

Piše: Višnja Romaj, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

### Predavanje u organizaciji Gradske knjižnice u knjižnici OŠ "Vladimir Nazor"

U sklopu čitavog niza manifestacija vezanih uz Mjesec hrvatske knjige koji je ove godine posvećen zaštiti i očuvanju biološke raznolikosti, a u organizaciji Gradske knjižnice, održano je predavanje Gorana Šafareka, uglednog biologa iz Koprivnice, o biološkoj raznolikosti vezanoj uz rijeke Hrvatske. Predavanje je bilo odlično pripremljeno, učenici su puno toga pitali i bili zadovoljni prezentacijom. Ravnateljica škole, knjižničarka i nastavnici koji su vezani uz ovaj predmet, doista su pokazali visok stupanj organizacije i velik trud da se ovakvo zanimljivo predavanje s uspjehom održi.



Predavanje Gorana Šafareka u OŠ "Vladimir Nazor"



### Predavanje u knjižnici OŠ Ivane Brlić Mažuranić

U sklopu manifestacija vezanih uz Mjesec hrvatske knjige održano je, u prostoru OŠ Ivane Brlić Mažuranić, predavanje o močvarnim područjima kako bi se nglasila važnost ove teme za očuvanje ukupne biološke raznolikosti na našem planetu. Predavač je bio ugledni biolog i istraživač Goran Šafarek, koji je mnogobrojne učenike oduševio, ne samo znanjem, nego i slikovnim materijalima. Osim toga, te atraktivne slikovne materijale znao je prezentirati na način da bude blizak razini znanja i interesa učenika. Pohvalujemo i kolege knjižničarke i nastavnice koje su ovo predavanje pripremile s puno pedagoškog i stručnog znanja. To se odnosi i na trud oko pripreme radova za malu izložbu.

## STRANIČNICIMA DO PORTUGALA I SAD-a

Piše: Vesna Zvečić, Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić, Virovitica

### **Obilježavanje Međunarodnog mjeseca školskih knjižnica u OŠ Ivane Brlić-Mažuranić u Virovitici**

Međunarodna udruga školskog knjižničarstva (International Association of School Librarianship) već nekoliko godina raznim aktivnostima tijekom mjeseca listopada potiče škole diljem svijeta na obilježavanje Međunarodnog mjeseca školskih knjižnica. Tema mjeseca za 2010. godinu bila je *Raznolikost, izazovi, prilagodljivost - školske knjižnice imaju to sve.*

Jedan od projekata kojim se obilježava taj mjesec je i *Projekt Straničnik* koji povezuje škole iz različitih krajeva svijeta tako što njihovi učenici izrađuju i međusobno razmjenjuju straničnike. Njegov je cilj naglasiti ulogu i važnost školskih knjižnica. Cijeli projekt provodi se tijekom nekoliko mjeseci. U mjesecu lipnju školski se knjižničari prijavljuju administratoru, komuniciraju putem e-maila i tijekom ljeta dobivaju škole partnerne. U rujnu se izrađuju straničnici koji se poštom šalju dodijeljenoj školi kako bi na odredište stigli tijekom listopada.

Ove je godine u projektu sudjelovala i OŠ Ivane Brlić-Mažuranić iz Virovitice s dvije skupine učenika. Učenici 2.a razreda suradivali su s učenicima drugog razreda iz Macks Creecka iz SAD-a. Uz pomoć svoje učiteljice izradili su straničnike s motivom slavonskog veza, koje su ukrasili u zlatnoj i srebrnoj boji. Svojim su novim prijateljima poslali i razglednicu našega grada i škole u obliku prezentacije. Krajem listopada stigli su straničnici malih Amerikanaca koji prikazuju nasmijana lica. U knjižnici je priređena izložba tih straničnika koji su kasnije podijeljeni vrijednim učenicima 2.a razreda.

Učenici 8.e razreda suradivali su s osmašima iz gradića Alcainsa



iz Portugala. Izradili su straničnike različitih oblika koji prikazuju motive naše zemlje - kravatu, zastavu, more, penkalu, narodni vez, Viroviticu... U paketu koji je poletio za Portugal našle su se, osim straničnika, i dvije prezentacije - pismo portugalskim učenicima i prikaz hrvatske prirode i kulturne baštine.

Školske su knjižničarke učenicima zadale još mnogo posla. Napravljena je korelacija između osam različitih školskih predmeta. U suradnji s predmetnim nastavnicima učenici su se podijelili u skupine i istraživali različite teme vezane uz Portugal. Izradili su prezentacije kako bi ostatku razreda izložili svoja istraživanja. Tako su se na nastavnom satu geografije predstavljali reljef, klima i gradovi Portugala, nacionalni parkovi na satu biologije, a povijest Portugala na satu povijesti. Portugalska književnost, povijest straničnika i intervju s hrvatskim nogometašem Danielom Stojanovićem koji profesionalno igra u Ligi Sagres (portugalska 1. liga) predstavljeni su na satu hrvatskoga jezika. Portugalski se sport proučavao i za sat TZK, a za glazbenu i likovnu kulturu portugalska glazba (fado) i likovne umjetnosti. Na satu vjeronomuške saznalo se nešto više o Majci Božjoj Fatimskoj. Učenici su na taj način uspjeli stvoriti cjelovitu sliku Portugala i života u njemu.

Nakon posljednjeg izlaganja osmaši su svoje zadovoljstvo sudjelovanjem u projektu ocjenjivali ocjenom od jedan do deset. Prosječna ocjena projekta iznosi visokih 8,7, iz čega je moguće zaključiti da učenici vole istraživački način nastave.

Portugalski prijatelji poslali su nam (osim svojih straničnika) video uradak kojim su nam predstavili svoj grad i školu. Na pozadini straničnika nalazile su se e-mail adrese učenika koji su ih izrađivali pa su neki naši učenici već pokušali stupiti u kontakt s malim Portugalcima i na taj se način priča nastavlja...

## BOOKMARK PROJECT

Piše: Margareta Popčević, III. osnovna škola Bjelovar

Međunarodna udruga školskih knjižničara (IASL) svake godine organizira međunarodni *Bookmark Project* kome je cilj razmjena straničnika između dviju škola. U lipnju prošle školske godine knjižničarka III. osnovne škole Bjelovar prijavila je 4.a razred, a u kolovozu je dobila školu suradnicu - Southwell School iz Novog Zelanda.

Sudjelovanjem u ovom projektu obilježen je mjesec školskih knjižnica koji se svake godine obilježava u listopadu. U realizaciji projekta sudjelovala je učiteljica 4.a razreda Jasna Margetić i školska knjižničarka Marga-

reta Popčević. Na prvom satu knjižničarka je učenicima prikazala Power-point prezentaciju u kojoj ih je upoznala s pojmom straničnika, njihovom povijesti, zatim s Bookmark Projectom, Novim Zelandom i školom Southwell School. Tijekom sljedeća dva školska sata učenici su izradivali straničnike. S jedne strane oslikali su ih motivima biljaka i životinja našega kraja te obojili bojicama, a s druge su strane ispisali poruke o knjizi i čitanju na engleskom i hrvatskom jeziku. Baš toga dana kada su učenici izrađivali straničnike, dobili su pismo iz South-

well School s njihovim straničnicima. Osobito su ih se dojmili oni s napisanim hrvatskim riječima i nacrtanom hrvatskom zastavom. Uz straničnike, školi suradnici poslali smo i promotivne materijale o Hrvatskoj koje smo pribavili u Turističkoj zajednici.

Sudjelovanje u ovom projektu svima je bilo zabavno. Ostvarena je korelacija s različitim nastavnim predmetima: likovnom kulturom, zemljopisom, engleskim jezikom, prirodom i društvom. Isto tako, proširio je djeće horizonte, omogućio im da budu dio međunarodne zajednice i međunarodne kulture te omogućio doticaj s različitim idejama, iskustvima i stavovima na što obvezuje i UNESCO-ov Manifest za školske knjižnice.



Straničnici iz Southwell School, Novi Zeland

## MEĐUŠKOLSKI KNJIŽEVNI KVIZ

Piše: Margareta Popčević, III. osnovna škola Bjelovar

Međunarodni dan dječje knjige svake godine se obilježava 2. travnja. Naime, tog dana se slavi rođendan velikog pisca bajki, H. C. Andersena. Na poseban način taj dan obilježavaju knjižničari u svojim knjižnicama. Knjižničarke IV. osnovne škole Bjelovar Dejana Kurtović i III. osnovne škole Bjelovar Margareta Popčević odlučile su organizirati međuškolski književni kviz za učenike petih razreda kojemu je cilj promicanje čitanja i interesa za knjigu. Usپoredivoši lektirne naslove u obje škole, odlučile su se za "Junake Pavlove ulice" mađarskog autora Feranca Molnára. Nakon upoznavanja učenika s tom idejom, svaka škola odabrala je deset učenika natjecatelja. Dakle, formirane su ukupno četiri skupine u kojima je bilo po petero učenika. Kviz je održan 5. travnja 2011. u knjižnici III. osnovne škole Bjelovar. Pitanja su prezentirana pomoću Powerpointa, a natjecatelji su nakon međusobnog dogovora, odgovore pisali na papir. Po završetku natjecanja, knjižničarke su prionule ispravljanju, a učenici su se okrijepili malom zakuskom i u sljedećoj prezentaciji pogledali točne odgovore.

Nije bilo potrebe za dalnjim pitanjima, jer smo dobili pobjednika - skupinu koju su činili učenici 5.a i 5.d

razreda IV. OŠ. Pobjednici su dobili vrijedne knjige, a svi ostali natjecatelji utješne nagrade.

Opravданost organizacije i uspješnost ovog kviza najbolje su nam pokazala zadovoljna i nasmijana lica učenika kao i pitanja: "Kad će biti sljedeći kviz?" Nadamo se da će ovakav oblik druženja i bavljenja lektirom postati tradicija te da će se dogodine uključiti i druge škole.



Zadovoljna lica petaša nakon završetka kviza

## KULTURNA I JAVNA DJELATNOST KNJIŽNIČARA U IV. OSNOVNOJ ŠKOLI BJELOVAR

Piše: Dejana Kurtović, IV. osnovna škola Bjelovar

Najpoznatija i najstalnija javno-kulturna djelatnost školskog knjižničara su književni susreti. Od samog osnutka u našoj školi održavamo književne susrete. Književni susreti su vrlo korisni dogadjaji u knjižnici jer približavaju djeci knjigu kroz razgovor s njezinim autorom. Činjenica je da knjige proizlaze iz misli autora koji ih na kraju pretoči u riječi koje učenik čita. Upoznavajući i razumijevajući

život, rad i djela jednog književnika, učenik ulazi u onu dubinu pročitanog, koju ne dobiva čitajući samu knjigu. Upoznajući književnika, učenik upoznaje pozadinu samog djela. Književni susreti su odlična prilika za popularizaciju djela nekog pisca među učenicima jedne škole, a posredno i među njihovim učiteljima, nastavnicima, roditeljima i prijateljima.

Budući da djeca žele upoznati autora i s njim poričati o njegovom životu i djelu, organizirala sam u protekle dvije godine mnogo književnih susreta. Tako sam u četvrtom mjesecu prošle godine pozvala u goste našu slavnu autoricu dječjih romana Sanju Pilić.

U knjižnici prepunoj mališana od trećeg do petog razreda, Sanja Pilić je plijenila pozornost do samog kraja. Učenici su, nakon što im je predstavila svoje knjige "Mrvice iz dnevnog boravka" i "Nemam vremena", autoricu zasuli pitanjima i tako je zadržali više nego je bilo predviđeno. Sljedeća naša draga gošća bila je naša domaća pjesnikinja, poznata ekologinja, Božica Jelušić, koja je djeci predstavila svoju najnoviju knjigu "Pogled stablu". Ove školske godine našu knjižnicu je posjetio legendarni bjelovarski književnik Goran Tribuson, koji je svoj dugogodišnji rad predstavio učenicima sedmih i osmih razreda te ostalim uvaženim i dragim gostima, koji su pohrlili u našu Školu upravo zbog njegovih knjiga.



Goran Tribuson u "Crvenoj Ljepotici"

Posljednji gost 2010. godine naše knjižnice bio je književnik Jadranko Bitenc. Nekadašnji nastavnik hrvatskog jezika, a sadašnji voditelj Pučkog otvorenog učilišta u Ivanić-Gradu toliko je zainteresirao djecu svojim jezgrovitim i duhovitim dogovštinama iz djetinjstva i iz svojih knjiga da su pohitali po njegove autograme i knjige.

Osim književnih susreta, knjižničarka IV. osnovne škole Bjelovar organizira i sudjeluje u organizaciji brojnih drugih kulturnih događanja u školi, poput predavanja za učenike i roditelje, izložaba i večeri.

Tako nas je u listopadu 2009. posjetio član Astronomskog društva Andromeda, koji nas je povodom Međunarodne godine astronomije 2009. upoznao sa čarima astronomije i svemira, te Dubravka Bouša, autorka knjige "On je bio Vedran", koja je zajedno s predsjednikom Društva tjelesnih invalida Zagreb predstavila navedenu knjigu i djelovanje udruge tjelesnih invalida u Zagrebu i Bjelovaru.

Knjižničarka Branka Mikačević iz Narodne knjižnice "Petar Preradović" u studenome 2009. predstavila nam je englesku pričaonicu "Tell me more" koja se održava u sklopu Dječjeg odjela Narodne knjižnice. U istom sam mjesecu kao knjižničarka sudjelovala u žiriju Modne revije 4. d razreda, čiji je cilj bio skupiti novce za projekt "Škole za Afriku".

Predsjednice Obiteljskog centra BBŽ i Udruge mladih Sreganeet održale su učenicima u knjižnici predavanje s

temom "Facebookmania - opasnosti interneta" u prosincu 2009., predstavljajući opasnosti Interneta i Facebook-a. Povodom Valentinova sudjelovala sam u organizaciji Večeri ljubavne poezije. Tom su prilikom učenici čitali svoje najbolje ljubavne pjesme i nagradeni zbirkom ljubavne poezije.



4. razred IV. OŠ Bjelovar u PŠ Gornje Plavnice - 30. 3. 2010.

Dan voda i šuma u prostorijama Škole i knjižnice obilježili smo 23. ožujka 2010. manifestacijom pod nazivom Eko-dan. Tom su prigodom učenici 4. d razreda drugim učenicima na moj poticaj prikazali dva ekološka igrokaza iz knjige Maštarije, a učenici ekološke grupe predstavili su sa svojom nastavnicom biologije projekt "Kako smo spasili sove", s kojim su pobijedili na Županijskom natjecanju Ekološkog kviza "Lijepa naša" 2010. U prostorijama knjižnice predstavnica Hrvatskih šuma u Bjelovaru, Željka Sabol, učenicima je održala predavanje o očuvanju i krčenju šuma. Ekološke igrokaze 4. d razred je na moj poticaj održao i učenicima područne škole Gornjih Plavnica u njihovoј školi.

U svibnju sam s ravnateljem i Udrugom Roma-Lovara u holu škole organizirala manifestaciju Dan romske kulture, kojom se nastojalo približiti romsku kulturu učenicima naše škole. Aktivno sam sudjelovala i u organizaciji događaja povodom Dana škole 21. svibnja 2010.

U organizaciji školske knjižnice, a u suradnji s nastavnicom njemačkog jezika, vjeroučiteljem, nastavnicom



Drvo ima srce - igrokaz na njemačkom jeziku učenica IV. osnovne škole Bjelovar

povijesti, nastavnikom tehničke kulture te nastavnicama biologije, 7. lipnja 2010. održan je eko-projektni dan "Pogled stablu", kojem je prisustvovala i pjesnikinja Božica Jelušić, predstavljajući nam svoju istoimenu knjigu pjesama.

U sklopu knjižnice postavljane su svakog mjeseca izložbe kojima je knjižnica obilježavala pojedine događaje i datume. Tako je u rujnu postavljena izložba "Moj grad Bjelovar", u listopadu izložba o plodovima jeseni i astronomiji te o kruhu, u studenome plakat o pravima djeteta, o pomoći djeci u Africi i o Mati Lovraku. U prosincu su obilježene godišnjice rođenja i smrti četiriju velikih književnika: Kolara, Molnára, Kästnera i Lovraka. Krajem prosinca i u siječnju postavljena je izložba o Božiću. U veljači smo izložbom obilježili Valentinovo. Povodom Dana žena, 8. ožujka, Mali knjižničari su s knjižničarkom napravili izložbu "Žene kroz povijest - one su obilježile svijet", kojom su se dotakli biografija poznatih svjetskih i hrvatskih književnica, fizičarki, humanitarki, medicinskih sestara, časnih sestara i dr. Za Uskrs su učenici zajedno sa studenticom bibliotekarstva Jelenom Sabljak postavili izložbu "Uskršnji običaji u Hrvata". Za Dan voda i šuma postavili smo izložbu o stanju voda i šuma nekad i danas. Poslije nje je uslijedila izložba o knjigama u svijetu "Naj kod knjiga", kojom smo obradili koja je najveća i najmanja knjiga, koja je najstarija knjiga, i sl. Povodom eko-projektnog dana obradili smo raznovrsna stabla i postavili izložbu pod nazivom "Raznolikost stabala", čime smo obilježili i Međunarodnu godinu biološke raznolikosti 2010.

Osim u navedenim djelatnostima, aktivno sam sudjelovala i u cijelokupnom javno-kulturnom životu grada. Zajedno s Malim knjižničarima sudjelovala sam na otvorenju izložbe o hrvatskim jezikoslovima u Narodnoj

knjižnici "Petar Preradović" za Dan hrvatskog jezika, kao i književnom susretu s Nadom Mihelčić. Za Svjetski dan knjige 22. travnja, u suradnji s učiteljima, odvela sam učenike prvog razreda na predstavu za poticanje čitanja "Očko čitačirko". S članovima Malih knjižničara sam tijekom Europskog tjedna sudjelovala na otvorenju izložbe lutaka u Gradskom muzeju Bjelovar. U suradnji s Dječjim odjelom uputila sam učenike i učitelja 1. d razreda na književni susret i radionicu "Uberi priču" u Narodnu knjižnicu.

Javno-kulturna djelatnost naše knjižnice nastavila se i ove školske godine, 2010./2011. Tako sam tijekom listopada s nastavnicima hrvatskog jezika i nastavnicom likovne kulture sudjelovala u organizaciji projekta pod nazivom "Pjesnik u spomen", kojim smo obilježili 105. godišnjicu rođenja Dragutina Tadijanovića. Zatim sam tijekom studenoga, zajedno s pedagogom Marijem Horvatom, održavala predavanja o društvenim igrama, razredne turnire, polufinalne i finalne turnire, kroz koje smo nastojali, prije svega, promicati kvalitetno provođenje slobodnog vremena i toleranciju među učenicima. Kako bismo istaknuli krilatiku da nije važno pobijediti, nego sudjelovati, pobjednike smo nagradivali samo pohvalnicama. U prosincu 2010. organizirala sam u suradnji s vjeroučiteljem, nastavnicom povijesti, nastavnicom hrvatskog jezika i nastavnicom glazbene kulture, Večer duhovne glazbe, kojim smo našim učenicima predstavili bogatstvo crkvene glazbe i odlične vokalne sastave duhovne glazbe iz Daruvara i Bjelovara. U prosincu smo kolegica Rajna Gatalica i ja održale zajedničku radionicu IV. i V. osnovne škole Bjelovar, kojom smo djecu učile zajedničkom suživotu, radu i vrijednosti svakog učenika kao "posebnog trokuta velikoga kruga".

Nastavljajući dosadašnju tradiciju, pripremamo igroku Malih knjižničara "Od korice do police" i Večer ljubavne poezije i brojne druge manifestacije.

## ŠKOLSKI LIST - JAVNI MEDIJ ŠKOLE

Piše: Dejana Kurtović, IV. osnovna škola Bjelovar



Jedan od poslova školskog knjižničara je pomoći u izradi školskog lista i njegovog plasiranja u javnost. U izradi našeg lista Popoljci, kao školska knjižničarka trenutno malo pomažem. Više pomažem u plasiranju lista javnosti. Tako školski list kroz knjižnicu biva dostupan učenicima, njihovim roditeljima i svim zaposlenicima škole, ali i svim našim

dragim priateljima i gostima, koji ga dobiju na poklon. Zatim uređujem podstranicu školskog lista na web stranici škole te surađujem s web portalom [www.skole.hr](http://www.skole.hr), na kojem

objavljujemo najnovije brojeve školskog lista u cijelosti u pdf. formatu. List uređuje naša kolegica Zvjezdana Barila-Faletar, nastavnica hrvatskog jezika i knjižničarka OŠ Štefanje.

Kad govorim o školskom listu kao javnom mediju škole, smatram da je školski list izvrsna kulturna i javna prezentacija škole učenicima, njihovim roditeljima, bakama i djedovima, svima u lokalnoj zajednici te svim prijateljima i gostima škole. List pišu prvenstveno učenici, no urednici su njihovi nastavnici i knjižničari koji predstavljaju učeničke rade i postignuća tijekom jedne godine. Među rubrikama se javlja i knjižnica kao kulturno i javno središte škole, koja učenicima osigurava pristup značajnim događanjima u knjižnici, školi i gradu putem obavijesti ili ih sama organizira.

Naša knjižnica je ove godine, u najnovijem broju školskog lista (Popoljci, br. 6, 2009./2010.) poslužila kao izvrsni izvor mnogim člancima naših učenika. U jednom

su članku prezentirali svoju knjižnicu koja je iz stare preuređena u novu, u drugom su razgovarali sa svojom knjižničarkom o njenom poslu i mišljenju o radu knjižnice i knjižničara, u trećem, četvrtom i petom napisali su osvrte na događaje usko vezane uz predavanja i izložbe u knjižnici, dok su u šestom članku napravili intervju s poznatom književnicom Sanjom Pilić, koja je posjetila njihovu školu i održala književni susret u njihovoj školskoj

knjižnici. Zanimljiva je i rubrika u kojoj novinarka Ivona Lovrić preporučuje knjige za čitanje. Još jedna vrlo interesantna činjenica je da su naši školski novinari preporučili knjižnicu kao mjesto kamo se može pobjeći od kućne dosade.

Školski list uveseljava, obavještava i zabavlja i male i velike. Odličan je primjer javno-kultурне prezentacije škole, pa i njezine knjižnice.

## POTICANJE ČITANJA U ČEŠKOJ

Piše: Mira Barberić, Češka osnovna škola J. A. Komenskog, Daruvar

Posljednje PISA testiranje (2009. g.) koje je stavilo naglasak na čitalačku pismenost dalo je zabrinjavajuće rezultate učenika u Češkoj (kao i u Hrvatskoj) koji su znatno ispod prosjeka zemalja članica Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) i partnerskih zemalja.

U Češkoj republici su rezultati i ostali pokazatelji PISA istraživanja iskorišteni kao pokazatelji potrebe poduzimanja i provođenja akcija i projekata za poticanje čitanja. Za promicanje i razvoj čitanja neophodne su institucije koje mogu u znatnoj mjeri utjecati na čitatelje. U Češkoj republici nositelji akcija i projekata poticanja čitanja su knjižnice i knjižničarske udruge, ali vrlo velika važnost pridaje se utjecaju u obitelji, školama, izdavačima - i medijima. Profesionalna knjižničarska udruga SKIP (Svaz knihovníků a informačních pracovníků - Udruga knjižničara i informacijských stručnjaka) posvećuje promicanju čitanja kontinuiranu pozornost organiziranjem niza akcija na nacionalnoj razini kojima nastoje utjecati na širu javnost. Neke od tih akcija istovjetne su onima koje se organiziraju i kod nas, ali u Češkoj su daleko brojnije: *Tjedan knjižnica*, *Veliko listopadsko zajedničko čitanje* (Velké říjnové společné čtení - VŘSC) koje se provodi na način da se određenog dana u listopadu organizira zajedničko čitanje u knjižnicama diljem Češke, *Ožujak - mjesec čitatelja* u okviru kojeg se obilježava i *Tjedan čitanja* (u knjižnicama dominiraju akcije čitanja naglas), *Moja knjiga* - projekt odabira najpopularnije knjige na temelju anketiranja čitatelja iz cijele zemlje, obilježavanje obljetnica značajnih književnika...

Najznačajnija akcija SKIP-a i njegovog ogranka KDK-a (Klub dětských knihoven - Klub dječjih knjižnica) i ujedno najveća akcija poticanja dječjeg čitanja u Češkoj je *Noć s Andersenom* (Noc s Andersenem). Provodi se od 2001. godine na dan rođenja H. C. Andersena (2. travnja), a cilj projekta je da korisnici knjižnica na netradicionalan i zabavan način provedu noć u knjižnici uz zajedničko čitanje i razne druge aktivnosti povezane uz knjigu. Akcija se provodi i u drugim zemljama (Poljska, Slovenija, Slovačka) i u nju se svake godine uključuje sve veći broj čitatelja.

SKIP i KDK zajednički provode ili sudjeluju i u nizu drugih projekata usmjerenih na mlađe čitatelje s ciljem poticanja čitanja, razvijanja maštete i kreativnosti te stvaralaštva kod djece i mladeži, organizirajući razne literarne, dramske i likovne radionice na zadatu temu, literarne natječaje te kvizove.

Vrlo zanimljiv projekt SKIP-a na nivou cijele države s ciljem populariziranja čitanja poznatih književnih djela je i onaj iz 2005. g. u okviru kojeg je tiskana serija plakata "Pročítajte to prije Hollywooda" - ("Přečtěte si to dřív než Hollywood"). Plakati prikazuju provokativne fotografije fiktivnih filmskih adaptacija kojima se duhovito kritizira degradiranje poznatih književních djela kada ih se pretvara u proizvod masovne zabave. Plakati su popraćeni sloganom: *Pročítajte to prije Hollywooda jer nakon filmske adaptacije roman postaje neprepoznatljiv*.



Pročítajte ovo prije Hollywooda. Nakon filmske adaptacije roman može postati neprepoznatljiv.

Na ovaj projekt nadovezao se projekt plakata "Čtu" (po uzoru na američki projekt "Read") na kojima poznate i javne osobe poziraju čitajući omiljenu knjigu. U Češkoj je na plakatu pozirao pjevač, učesnik prvog godišta showa "Češka traži zvijezdu" i na taj način je kampanja bila usmjerena prema mlađoj populaciji.

Jaki utjecaj medija (kao što su televizija, radio i Internet) iskorišten je u projektu *Cijela Češka čita djeci* (*Celé Česko čte dětem*) čiji su pokrovitelji Ministarstvo kulture, Ministarstvo školstva, mladeži i sporta, UNICEF te Vaclav Havel kao individualni pokrovitelj. Iz projekta *Cijela Češka čita djeci* izrasla je neprofitna organizacija čija je misija učvršćivanje i jačanje odnosa unutar obitelji svakodnevnim čitanjem djeci barem 20 minuta. Redovito čitanje djeci vrlo je važno za emocionalno zdravlje djece, razvijanje pamćenja i maštete, razmišljanja i ujedno stvara čitateljske navike kod djece. Zajedničko čitanje jača vezu

između djece i roditelja. Popularnosti i uspjehu projekta uvelike je pridonijela Češka televizija (ČTV) koja se 2009. g. uključila kao partner u kampanju svakodnevnim emitiranjem televizijskih spotova u kojima se ističe važnost glasnog čitanja djeci. Spotovi su emitirani na sva tri programa Češke televizije tijekom cijele godine. Medijsko podupiranje ideje redovitog čitanja djeci jedan je od glavnih ciljeva nacionalne kampanje *Cijela Češka čita djeci*, a cijelu kampanju prati i Češki radio. Nacionalna knjižnica ČR je web stranicu [www.celeceskoctedetem.cz](http://www.celeceskoctedetem.cz) izabrala kao relevantan izvor informacija koji je arhiviran kao dio kulturne baštine Češke republike. S ciljem propagiranja kampanje tiskan je kalendar s motivima bajki u kojima su poznate ličnosti iz javnog života pozirale sa svojom djecom u ulozi likova iz bajki, zatim plakati s motivima iz poznatih bajki s duhovitim natpisima.



Princ: "Za vaše dijete poljubit ču i žabu!" Vi možete učiniti puno više.  
Čitajte svojoj djeci barem 20 minuta - svaki dan.

U okviru projektu su zanimljive i vrlo popularne i akcije javnog čitanja u kojima poznate osobe iz javnog i kulturnog života čitaju pred okupljenim čitateljima - slušateljima. Ovaj oblik populariziranja knjiga i čitanja prilično je čest i omiljen. Ove godine je tijekom Ožujka - mjeseca čitatelja organizirana akcija Maraton čitanja u okviru

kojeg su organizirani susreti s autorima koji su glasno čitali svoja djela čitateljima. Kao jednu od predstojećih aktivnosti u ovoj godini koja bi trebala poprimiti šire razmjere je i organiziranje *Međunarodnog tjedna čitanja djeci*. Kao suorganizator projekta bit će *Cala Polska Czyta Dzieciom* (Poljska) i odvijat će se od 1. - 7. lipnja 2011. Cilj tjedna čitanja djeci je početak trajne suradnje s međunarodnim organizacijama, čije aktivnosti njeguju ljubav prema književnosti i potiču čitanje kao način njegovanja obiteljskih vrjednota. Međunarodni tjedan čitanja planira prerasti u međunarodni projekt na europskoj razini, pod nazivom "All of Europe Reads to Kids".

Osim navedenog, u Češkoj su se kao jedan od načina upoznavanja književnih klasika, pojavile audioknjige. Na web stranici Češkog radija duhoviti banneri "Nosi Boženu u metro" ili "Povezi Aloisa na biciklu" zapravo propagiraju klasike češke književnosti (Božena Němcová, Alois Jirásek) koji se mogu presnimiti u mp3 formatu s internetskog portala. Radi se o vrlo kvalitetnim zvučnim snimkama u kojima su sudjelovali poznati glumci.

Udruga knjižara i nakladnika i društvo *Svijet knjige* također su inicijatori propagandne kampanje poticanja čitanja knjiga u Češkoj u okviru projekta *Rastemo s knjigom* (*Rosteme s knihou*). Obraća se uglavnom djeci predškolske i školske dobi, a o njihovim aktivnostima je šira javnost informirana putem web stranice [www.rostemesknihou.cz](http://www.rostemesknihou.cz). Internet kao medij također je dobro iskorišten u Češkoj i za ljubitelje knjiga, kao i za one koji će to tek postati. Njima su na raspolaganju brojne web stranice s vrlo kvalitetnim sadržajima koji populariziraju knjigu i čitanje i potiču čitanje kroz razne natječaje i kvizove.

Navodeći samo neke od brojnih oblika poticanja čitanja u Češkoj, htjela sam informirati svoje kolege knjižničare i navesti ih na razmišljanje o tome što se sve kod nas u Hrvatskoj poduzima u cilju promicanja čitanja, a što bi se još moglo poduzeti - i eventualno potaknuti na neki novi projekt kojim bismo knjigu i čitanje, knjižnice i knjižničare široj javnosti predstavili ne samo nezaobilaznim u društvu koje teži napretku - već i neophodnima.

"Narod koji malo čita, malo zna. Narod koji zna malo, donosi loše odluke - kod kuće, u poslovanju, na sudu, na biralištu. Neobrazovana većina može nadvladati obrazovanu manjinu - to je vrlo opasni aspekt demokracije". (Jim Trelease, "The Read-Aloud Handbook")

## KNJIŽNIČNI ODGOJ I OBRAZOVANJE KROZ PET LJUDSKIH VRIJEDNOSTI

Piše: Rajna Gatalica, Tehnička škola Bjelovar

Danas je već svima poznato da poslovi školskog knjižničara prelaze osnove katalogizacije, klasifikacije, zaduživanja i razduživanja knjiga. Jedno od područja kojim se školski knjižničar bavi je i knjižnični odgoj i obrazovanje. Dakle, osposobljava učenike za pretraživanje informacija, vrjednovanje i korištenje istih. Što sam se više uključivala u nastavu, počelo me zanimati kako učenicima što bolje prenijeti znanje i informacije koje će

im trebati, ali i način dobrog odgoja kojim će oni postati cjelovite osobe te znati koristiti stečeno znanje u korisne svrhe. Kako izgraditi učenikov karakter kada svi nastavnici od njega traže da buba činjenice napamet? Kako razviti dobre osobine kad se od učenika očekuje samo petica na kraju godine? Odgovor je vrlo jednostavan: integracijom ljudskih vrijednosti u nastavu. Kao primjer ču navesti Metodiku Sathya Sai odgoja u duhu ljudskih vrijednosti

koja koristi pet ljudskih vrijednosti kao temelj odgoja i obrazovanja.

To je univerzalan program, a temelji se na usvajanju i korištenju pet ljudskih vrijednosti: mira, istine, ljubavi, ne-nasilja i ispravnog djelovanja, te njihovih podvrijednosti.

Informacijska tehnologija 21. stoljeća učinila je znanje lako dostupnim svima. Zato je danas neophodno razviti sposobnost razlučivanja što je dobro, a što nije i kako na pravu način upotrijebiti lako dostupne informacije. Naj-jednostavnija metoda je metoda pet ljudskih vrijednosti jer ih ne trebamo učiti, one su svakom čovjeku dobro poznate, samo ih je potrebno vježbat i provoditi u djelu. Uz svaku nastavnu lekciju može se vezati jedna ljudska vrijednost. One se uključuju u nastavu pomoći pet tehnika poučavanja. U dalnjem tekstu ću svaku detaljnije objasniti.

Sjedenje u tišini ili vođena vizualizacija tehnika je kojom se poboljšava koncentracija učenika, stvaralaštvo te sposobnost shvaćanja i pamćenja. Učenike se privikava na svakodnevno kratko sjedenje u tišini, a samo u trenutcima organizirane tišine moguće je promišljati o vlastitim postupcima i kako ih poboljšati.

Molitva, geslo ili poslovica je tehnika koja se danas u školama može koristiti kao motivacija prije obrade gradiva. Ako knjižničar napiše na ploču neku zanimljivu misao, ona će svakako zainteresirati učenike i potaknuti ih na razmišljanje. Ova tehnika se može koristiti i na kraju nastavnoga sata, kao sinteza. Može se zatražiti od učenika da smisle neku poslovicu na kraju lekcije, a odgovara njezinu temi.

Pričanje priča je u svim odgojno-obrazovnim sustavima prihvaćeno kao vrlo dobra tehnika poučavanja. Priča treba prenosi i istaknuti vrijednost koju učitelj želi poučiti. Važno je učenicima, osobito starijima, naglasiti da nikada nismo prestari za priče.

Izbor priče je veoma važan: ona treba biti u skladu s učenikovim sposobnostima shvaćanja; duljina i težina priče ovise o dobi djece. Dobrobiti koje djeca dobivaju slušanjem priča su nebrojive: stječu znanje, razvijaju koncentraciju, potiču stvaralaštvo i maštu, stvaraju osjećaj zadovoljstva... Zato se priča može uvrstiti u svaki dio nastavnoga sata, motivaciju, obradu novoga gradiva ili sintezu.

Svima su nam dobro poznate dobrobiti slušanja glazbe i ta tehnika se u školama vrlo često provodi. Samo treba biti oprezan s odabirom glazbe. Ljudsko tijelo ima određeni ritam ako uzmemo u obzir kucanje srca i di-

sanje. I upravo zato glazba utječe na ritam srca, disanje i raspoloženje. Ako slušamo smirujuću, meditativnu glazbu, osjećat ćemo se smirenije i ugodnije, dok slušajući rock ili punk naš ritam srca i disanje se ubrzavaju te postajemo nervozni. Ne želim reći da na satu nikada ne treba pustiti rock glazbu, samo treba biti oprezan s učinkom koji želite postići.

Posljednja tehnika poučavanja je rad u grupama. Grupne aktivnosti potiču zajednički rad, međusobno pomaganje, komunikaciju i toleranciju. Sve ljudske vrijednosti se mogu promicati kroz grupne aktivnosti, a učenici će ih vrlo rado pamtiti i usvajati. U grupnim aktivnostima puno je lakše ostvariti stvaralački rad. Stvaralaštvo učenici prije svega vole jer potiče maštu, služi kao sredstvo izražavanja, za opuštanje, očituje skrivene talente, razvija vještine i jača koncentraciju.

Ovih pet tehnika poučavanja najjednostavnija su sredstva uključivanja vrijednosti u nastavni sat. One su vrlo prilagodljive i može ih se sve koristiti na jednom satu, kao i samo jednu, npr. pričanje priča. Također, može ih se uključiti na satove obrade bilo kojeg nastavnoga gradiva. Na primjer, sat upoznavanja s knjižnicom je prvi sat koji školski knjižničar održi prvim razredima. Osim predstavljanja građe koje knjižnica posjeduje i poslova koje knjižničar obavlja, učenicima se knjižnica može predstaviti kao mjesto obitavanja istine i svega znanja svijeta. Učenike se na taj način potiče na istraživanje i radoznalost. Knjižničar može učenicima ispričati i priču o drevnim knjižnicama i što se u njima odvijalo, samo je važno da pričom prenese jednu od vrijednosti.

Na satu izrade plakata i postera, učenici će raditi u grupama pa ćemo time poticati suradnju među učenicima, složnost i timski rad, a time nenasilje i ispravno djelovanje kao vrijednosti. Sigurna sam da već brojni knjižničari koriste neke od ovih metoda rada te prenose i određene vrijednosti učenicima, samo toga nisu svjesni. Ali da bi prenijeli znanje i vrijednosti u potpunosti, knjižničar mora osvestiti cilj sata, metode, kao i vrijednost koju želi prenijeti.

Treba naglasiti da odgoj i obrazovanje trebaju stremiti ka cijelovitoj izgradnji učenika. U takvom odgojno-obrazovnom sustavu nastava se ne bazira samo na usvajanju znanja i činjenica, već potiče učenikove moralne i etičke osobine. Ako ćemo učenike poticati da razvijaju karakter, oni će izrasti u samosvesne i cijelovite ljude koji će raditi odgovorno, predano i poštено. Tko ne bi htio takav svijet?

## SLIČICE IZ NAŠE KNJIŽNICE

Piše: Jerko Barišić, Osnovna škola "Grigor Vitez" Sveti Ivan Žabno

Povodom Mjeseca hrvatske knjige 2010., 22. listopada održana je svečanost **Čitajmo pod krošnjama**. Iako smo željeli biti pod krošnjama u parku, zbog vremenskih uvjeta preselili smo u hol. No, nije to bio hendikep jer su domar, čistačica i učiteljica likovne kulture napravili scenu kao u parku. Na vješalice za odjeću povješali su hrastove grane. Dolje je bilo lišće. Čitanje, govorenje, recitiranje i gluma

događali su se pod pravim pravcatim krošnjama. Sve u tonu. Nema što.

U svečanost čitanja nazočne su uveli Lana Mršić, učenica 3. r., skladbom na violini i školski knjižničar, koji je govorio sonet Vladimira Nazora "Čitaocu". Ispod krošnji po lišću prodefilirali su i čitali prvašići (Tulipani), drugaši (Krijesnice), trećaši (Leptiri), četvrtići (Šafrani). Prenijeli

su nazočnima poruke optimizma kroz razigrane stihove Zlatka Zvrka, Grigora Viteza, Stanislava Femenića, Jadranke Čunčić-Bandov, Marinka Marinovića, Ivanke Borovac i Vesne Parun. Dva trećaša iz PŠ Trema čitala su prozne uratke Bruna Kumana i Ljiljane Lokin.

Glumačka družina iz 6.a (Histrioni) izvela je scenu iz "Kamenih svatova", a učenici iz 7.d (Povjesničari), uz projicirane portrete poznatih povijesnih ličnosti, čitali su anegdote o njima.



*Antonio i Nino čitaju prozne uratke*

Nasutupili su i su oni s velikim iskustvom (Oldtimeri). Učiteljice Nevenka i Jelena vrlo su uvjerljivo interpretirale snažnu pjesmu Zlatka Zvrka "Tvoja staza", a pjesnici Sanja i Nikola, koji imaju objavljene zbirke, pročitaše po dvije svoje pjesme. Nastupio je i čistač, gospodin Darko, s pjesmom "Balada o glancerici", koja je zajednički uradak čistača, i pobrao pljesak svih nazočnih.

U srijedu 27. listopada gostovalo je Kazalište SVAROG iz Zagreba. Svi učenici razredne nastave i polaznici Male škole u Matičnoj i područnim školama gledali su predstavu "Avionko se ženi".

Još jedna svečanost održana je u Knjižnici 29. listopada. Ravnateljica Nevenka Bajšić predala je pohvalnice i priznanja. Pohvalnice su dobine učenice koje su svojim slikovnicama sudjelovale na natječaju "Moja prva knjiga" u Karlovcu. Među 434 pristigla rada iz cijele Hrvatske, dvanaest slikovnica bilo je iz OŠ "Grigor Vitez" Sveti Ivan Žabno. Ravnateljica je pohvalila sve sudionike i zahvalila učiteljicama na radu s darovitim učenicima te im uručila priznanja.



*Mali novinari svojim pitanjima "rešetaju" književnicu*

Povodom Mjeseca hrvatske knjige, 5. studenoga, održan je i književni susret s Majom Brajko-Livaković. Susretu je prethodila priprema. Učenici sedmih i osmih razreda - njih dvadesetak - pročitali su njezin roman "Kad pobijedi ljubav".

Susret je počeo pozdravom gošći, učiteljicama i učenicima sedmih i osmih razreda. Slijedilo je natjecanje učenika 8.c u vrlo zanimljivom kvizu o pročitanom romanu. Nekoliko učenika 8.b prikazalo je karakterizaciju likova iz djela "Kad pobijedi ljubav". Mali novinari iz 7.d održali su intervju s književnicom.

Scenu iz romana izvele su dvije učenice iz 8.a. Budući da nije bilo vremena predstaviti sve učeničke uratke, književnica je preuzeila kritike romana koje su pisali učenici 7.c. Naravno, očekuju povratnu informaciju. Prikaz cijelog djela poslat će učenici 7.d književnici putem elektroničke pošte.

Roman je svojom temom i fabulom privukao mlade čitatelje jer se u njemu govori o problemima mladih. U njemu susrećemo likove koji se drogiraju, odaju alkoholu i zapuštaju školu. Neki ipak uspijevaju, zahvaljujući prijateljima, izići iz pakla ovisnosti. Lennon i Reed žele se prestati drogirati. Iako im Dora pomaže, u tome ne uspijevaju. Reed se predozira i umire. "Oni koji se drogiraju... nemaju slobode, a o slobodi stalno sanjaju", poruka je ovoga romana.

U svome obraćanju književnica je naglasila kako je najvažnije njegovati prijateljstvo. Istakla je kako voli mlade. Čovjeku dođu bore na lice, a u svojoj nutrini je mlađi i razumijeva mlade.

Nadamo se da će većina učenika poželjeti pročitati roman "Kad pobijedi ljubav". Svoj interes za knjigom pokazali su i kupnjom ostalih njenih romana na prodajnoj izložbi poslije susreta.

### **Vitezova jezična igra privlači djecu i odrasle**

23. studenoga prošle godine navršile su se 44 godine od smrti Grigora Viteza. Tim povodom u Knjižnici Osnovne škole "Grigor Vitez" Sveti Ivan Žabno organizirano je prisjećanje na velikoga pjesnika.

Školski knjižničar predstavio je učenicima triju petih i 7.a razreda Vitezova pisma koja je šezdesetih godina prošloga stoljeća pjesnik pisao učiteljici Elzi Gažan i Literarnoj grupi Osnovne škole u Svetom Ivanu Žabnu. Poslao im je sedam pisama. Tada su i Literarna grupa i školski list dobili ime "Krijesnica", po Vitezovoj pjesmi. Iz prvog broja "Krijesnice" 1964. g. tadašnja učenica 6. b, Snježana, a sada nastavnica njemačkoga jezika, pročitala je učenicima 7.a nekoliko svojih pjesama.

Školski knjižničar upoznao je učenike i s Vitezijadom - susretima osnovnih škola koje nose Vitezovo ime. Zadnji susret održan je 1990. u Svetom Ivanu Žabnu.

Osim izloženih pisama učenici su pregledali Vitezove knjige s posvetom, koje je pjesnik poklonio učenicima Osnovne škole iz Svetoga Ivana Žabna. Kroz prezentaciju saznali su kako je izgledao logo naše škole nakon što je 1967. dobila Vitezovo ime. Motiv je uzet iz Vitezove pjesme Tri tulipana. Nakon čitanja Vitezovih pjesama

slijedile su njegove zagonetke. Neki su ih bez problema odgonetnuli.

Na kraju svi su dobili zadatok napraviti umnu mapu pjesme Krijesnica u kojoj će biti vidljiva stilska izražajna sredstva kojima se poslužio pjesnik u stvaranju ove pjesme.

Ovom obljetnicom nastojalo se učenicima približiti bogatstvo Vitezova pjesničkog stvaralaštva i tako se uključiti u projekt kojim se obilježava 100. obljetnica pjesnikova rođenja 15. veljače 2011. godine.

## 30 GODINA ŠKOLSKE KNJIŽNICE U FERDINANDOVCU

Piše: Lidija Levačić Mesarov, Osnovna škola Ferdinandovac

Školska knjižnica Osnovne škole Ferdinandovac nalazi se u prizemlju škole neposredno uz ulaz. Na nešto više od pedeset četvornih metara prostora smješteno je više od pet i pol tisuća knjiga. Knjižnica je opremljena lektirnim naslovima, lijepom književnošću za slobodno čitanje, stručnim knjigama i referentnom zbirkom. Također prima 18 naslova periodike, a ima i tristotinjak jedinica audiovizualne grade.

### Povijest - ukratko

Školska knjižnica Osnovne škole Ferdinandovac osnovana je 1980. godine. Tada su knjige koje je škola posjedovala prikupljene na jedno mjesto, upisane u knjigu inventara, klasificirane, tehnički obradene te je počela sustavna nabava i posudba knjiga. Prva je knjižničarka bila profesorica Elizabeta Kralj. Godine 1985. knjižnična je građa preseljena u sadašnji prostor. Dolaskom nove stručne knjižničarke Lidije Levačić Mesarov intenzivira se kulturno-animacijska djelatnost knjižnice. Priređuju se književne matineće, manje izložbe, među kojima je bila izložba rariteta, organiziraju promocije knjiga, izrađuje književni kalendar, potiče čitanje nagradivanjem učenika koji su posudili najviše knjiga te uključivanjem u kvizove čitanja. Program knjižnično-informacijskog obrazovanja provodi se upoznavanjem učenika s knjižnicom, njezinom funkcijom, načinom djelovanja i korištenja. Djecu se upućuje na istraživački rad, pomaže pri obradi određenih tema, osposobljava za samostalno korištenje referentnom zbirkom i dr. Sustavno se nabavlja periodika i knjižnica je opremljena audiovizualnom opremom i gradom. 1997. te 2007. knjižnica dobiva tri velike donacije: prof. Đure Fučija i Vladimira Fučija, ukupno šestotinjak knjiga. Godine 2000. do knjižnice se dograđuje informatička učionica čime se stvara multimedijsko središte škole. Knjižnica je informatizirana. 2009. dobiva zaseban prostor čitaonice što je uvelike poboljšalo kakvoću knjižnične usluge.

### Tko knjige poštuje, knjigama je poštovan!

Broz Kolunić, 1486.

Zabljesnulo je geslo na nadvratniku novoga ulaza u školsku knjižnicu Osnovne škole Ferdinandovac. Svevremenska je to izreka hrvatskoga glagoljaša iz 15. stoljeća, iz razdoblja rađanja knjige, kojom nam se želi reći da poštujemo li knjige, dakle čitamo li ih, čuvamo i poznamo, bit ćemo i sami poštovani, tj. obrazovani, uljudeni, a u društvu cijenjeni. Izreka je potekla iz konteksta onoga

vremena kad je knjiga bila rijetkost i pravo bogatstvo, pa je bila teško dostupna i nije do nje bilo lako doći. Osim toga, htio li si joj prići, morao si i sam biti pismen, što je u ono vrijeme također bila privilegija bogatih i klera. Običnom je čovjeku knjiga bila nedostupna.

Kako je danas? Na prvi bi se pogled dalo zaključiti, da je knjiga svuda oko nas, lako je dostupna, relativno jeftina, učenici bi rekli da su zatrpani knjigama. Ipak, sve se manje čita pa su učitelji i knjižničari pred izazovom kako knjigu djeci približiti, potaknuti ih da posegnu za njom, čitaju je i zavole. I danas je knjizi teško prići u šumi, ili bolje rečeno poplavi, različitim medijima kojima smo okruženi. Teško joj je prići i jer to zahtijeva stanicu koncentraciju i vrijeme, kojega je u ubrzanim informatičkom svijetu sve manje. No svi koji su u tome uspjeli, višestruko su nagrađeni: obogaćeni su, zadovoljni, obrazovani i poštovani.



Neka ovo geslo bude poticaj učenicima da što češće dođu u školsku knjižnicu i da se s knjigom druže.

To od ove školske godine mogu učiniti i u novom prostoru čitaonice u koju je funkcionalno preuređena bivša garderoba škole. Osim knjiga, tu će naći nove zanimljive časopise, rječnike i druge priručnike kojima mogu obogatiti svoje slobodno vrijeme ili prikratiti čekanje.

Do preuređenja je došlo iz potrebe da se izbjegne ometanje izvođenja nastave u informatičkoj učionici. Budući da se izborna nastava informatike odvija u svim razredima predmetne nastave, a i informatička se učionica učestalo koristi i na drugim predmetima poput tehničke kulture, geografije, sata razrednika i drugih, nužno je bilo osigurati novi ulaz u knjižnicu. Idealnim se pokazao prostor bivše garderobe škole, čiji je jedan zid ostakljen, tako

da je knjižnica dobila novi ulaz te svijetao i otvoren prostor za čitaonicu. Za njegovo se uređenje pobrinuo domaćin škole Zdravko Benko, a oslikale su ga bivša učenica škole Ana Benko i učiteljica likovne kulture Ivana Devčić. Svima im zahvaljujem.

Treba reći da su učenici, otkada su započele intervencije u prostoru, svakodnevni posjetitelji, pri čemu posebno ističem učenike razredne nastave.

U školskoj je knjižnici živo i otkada djeluje knjižničarska skupina. Članovi su vrlo vrijedni pri spremanju, izdavanju, tehničkoj obradi i zaštiti knjiga. Naučili su ponešto o djelovanju i funkciji knjižnice, a posjetili smo i upoznali durđevačku Gradsku knjižnicu. Knjižničarke su pomogle i pri izradi učeničkih iskaznica. Zajedno smo čitali. Odaziv učenika i nije bio velik, pa čemo na popularizaciji čitanja raditi i ubuduće.

Prema potrebama školskog kurikuluma u knjižnici se održava nastava, satovi slobodnih aktivnosti, filmske projekcije. To se naročito intenziviralo u Mjesecu hrvatske knjige.

### Mjesec hrvatske knjige

Tijekom Mjeseca hrvatske knjige učenici od 4. do 8. razreda sudjelovali su Librokvizu. Bilo je to interaktivno



natjecanje u poznavanju opće kulture s ciljem da se učenici pojedinih razreda malo ogledaju u poznavanju svemira, planeta Zemlje, živoga svijeta, naroda i civilizacija, mesta i gradova, otkrića i izuma te komunikacija i informatike, ali i da im se ukaže da na zanimljiv, aktivan način kroz druženje, igru i zabavu mogu mnogo toga novog i naučiti. Učenici su pokazali dosta dobro znanje, a pobjednici su nagrađeni vrijednim prigodnim knjigama.

Od filmskih projekcija prvašići su gledali Kravu na Mjesecu i Tvrdoglavu mače, drugaši Pinokija, a Brezu Ante Babaje, učenici predmetne nastave.

Učenici Knjižničarske skupine pano su ukrasili Jesenkom napravljenom od jesenskog šarenog lišća oko koje su bili prijedlozi za čitanje i koja je pozivala na zajedničko čitanje. Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" iz Koprivnice i naše je učenike razredne nastave darovala predstavom Pavao i njegov glavao. Bila je to prigoda da učenici uživaju u predstavi, ali i da kroz razgovor s glumcem Hrvojem Zalarom doznaaju nešto više o njemu i glumi. Predstavu su gledali i učenici područnih škola koji su dolazak u matičnu školu iskoristili i za posjet školskoj knjižnici.

### Izložba

Cijelo vrijeme školska je knjižnica uključena u provedbu mnogobrojnih projekata te kulturnih i društvenih priredaba na razini škole i u mjestu. Izdvajamo izložbu rukotvorina roditelja naših učenika i zaposlenika škole "Naše rukotvorine" upriličenu u povodu Dana škole. Odaziv je bio više nego dobar, a mogli su se vidjeti različiti vezovi, tkanja, kukičani stolnjaci, predmeti rezbareni ili tokareni u drvu, aranžmani od suhog cvijeća, ukrasi od lavande, nakit te posebnom tehnikom bušenja ukrašene pisanice.

Krajem 2010. godine nabavljen je dio novih polica tako da je sada sva građa adekvatno smještena, tj. dostupna učenicima.

Dodite u školsku knjižnicu, uživajte u čitanju, jer tko knjige poštuje ...

### KVIZ - MOTIVACIJA ZA ČITANJE LEKTIRE

Piše: Maja Baksa, Srednja škola "Ivan Seljanec" Križevci

Kulturna i javna djelatnost, kao jedna od djelatnosti koja se ostvaruje u školskoj knjižnici, obuhvaća i organizaciju, pripremu i provedbu natjecanja u znanju. Tako se već treću godinu zaredom organizira kviz "Čitanjem do nagrada". Prema Pravilniku o radu školske knjižnice, korisnik koji pravodobno ne vrati knjižničnu građu, dužan je platiti zakasninu. Nagrade za učenike koji postignu najbolje rezultate kupuju se tim novcem. Većinom su to poznati beletristički naslovi poput Harryja Pottera, Hobbita, Sumrak sage, djela Mire Gavrana...

Cilj kviza je dodatno motivirati učenike za čitanje, prvenstveno lektire. Prošle godine prednost su dobila lektirna djela koja su u Ispitnom katalogu za državnu maturu za višu razinu ispita iz hrvatskog jezika. Na primjer, djela iz kojih su bila pitanja za 4. razred: *Suze sina razmetnoga* - Ivan Gundulić; *Dundo Maroje* - Marin Držić; *U registraturi*



- Ante Kovačić; *Baraka Pet Be* - Miroslav Krleža i *Preobražaj*  
 - Franz Kafka. Sva navedena djela su u Ispitnom katalogu. Na taj način učenici su dodatno motivirani za čitanje i pripremu za državnu maturu.

Kviz se održava krajem travnja povodom Svjetskog dana knjige. Sudionici su najčešće učenici prvih i četvrtih razreda. Učenici se natječu pojedinačno. Broj sudionika ograničen je na deset učenika po razredu. Prijavljaju se u knjižnici.

Profesori hrvatskog jezika i knjižničar pripremaju pitanja za kviz, koji se održava u računalnoj učionici, u besplatnom računalnom programu za izradu kviza "Hot Potatoes". U izradi kviza pomaže i profesor informatike. Takvim timskim radom postignuta je viša kvaliteta kviza, a knjižnica se aktivno uključila u motiviranje učenika za pripremanje državne mature iz hrvatskog jezika.

## KNJIŽNICA NA DVA KOLOSIIJEKA

Piše: Antonija Šikulec, Osnovna škola Koprivnički Bregi i Osnovna škola "Ivan Lacković Croata" Kalinovac

Raditi u dvije škole i biti školski knjižničar u dvije različite knjižnice, često se postavlja kao dvostruki izazov i zadovoljstvo. Dvije škole, dvije knjižnice - jedan knjižničar!

Što se radilo u knjižnici Osnovne škole "Ivan Lacković Croata" Kalinovac prošle i ove školske godine? Ugostili smo poznatog književnika Mladena Kušeca, koji je nas nastavnike vratio u djetinjstvo, kada smo "gutali" njegove knjige i dječje emisije, a našim učenicima približio svoj rad.



Susret s književnikom

Ove godine tema Mjeseca knjige posvećena je Biološkoj raznolikosti. U suradnji s nastavnicom biologije napravili smo jedno malo istraživanje. Učenici su pozvani na istraživački rad biljaka i životinja svojega kraja. Svaki učenik dobio je obrazac koji je morao ispuniti, a u kojem se traže osnovne informacije o biljnoj ili životinjskoj vrsti. Na taj način učimo kako pronaći pravu informaciju i naučili smo nešto o biljnim i životinjskim vrstama našega kraja, a s druge strane uključili smo se u akciju Mjeseca hrvatske knjige. Svi radovi izloženi su u prostoru knjižnice.

Svake godine posebno se veselimo našim đacima prvacima koji dolaze u posjet knjižnici. Ove godine predili smo im šarene akreditacije s njihovim imenima, ukrasne bundeve, vještice šešire, čarobne napitke... Našim najmlađima prvi susret s knjižnicom uljepšale su učenice viših razreda čitajući im priču *Oprostite, jeste li vi vještice?*

Ubrzo nakon toga u knjižnicu su nam došli učenici drugog razreda kojima smo čitali lektiru Poštarska bajka. Nakon razgovora o knjizi učenici su oslikavali svoje vlastite omotnice za pisma.



Poštarska bajka

U knjižnici Osnovne škole Koprivnički Bregi započeli smo novu školsku godinu s jednim novitetom: dobili smo novi prostor, koji je veći, svjetlij i veseliji. Ono što je posebno razveselilo naše učenike, šarene su vreće za sjedenje koje su knjižnicu pretvorile u pravi mali "dnevni boravak". Od skučenog sivog prostora nekadašnje knjižnice, dobili smo prostor koji svakodnevno okuplja naše učenike u igraonici i čitaonici.

I Bregovci su dočekali svoje đake prvake čitajući im priču, uključili su se aktivno u Mjesec hrvatske knjige istražujući biljne i životinjske vrste svojega kraja. Ugostili smo i učenike našeg Područnog odjela Glogovac, gdje su im petaši pokazali sve čari knjige i čitanja.

Posebno su se razveselili učenici četvrtog razreda koji su imali integrirani dan u školskoj knjižnici na temu Duh u močvari. Gledali smo film, razgovarali o lektiri te na kraju izradivali svoje stripove i pisali svoje pustolovne priče. Stripovi i priče izloženi su u knjižnici da svi učenici mogu vidjeti kako su naši četvrtići maštoviti i kreativni.

Još nas mnogo toga čeka do kraja ove školske godine.

Koliko god puta pomislim kako je zahtjevno raditi u dvije škole, čim okrenem ključ i uđem u "svoje" dvije knjižnice, shvatim da ih ne bih mijenjala, jer je svaka na svoj način drugačija i posebna. I dvostruko više dječjih osmijeha prati me svaki radni dan, a to je nezamjenjivo.

## NOVOSTI IZ KNJIŽNICE OŠ "ĐURO ESTER" KOPRIVNICA

Piše: Mario Kolar, Osnovna škola "Đuro Ester" Koprivnica

U školskoj knjižnici Osnovne škole "Đuro Ester" iz Koprivnice od školske godine 2010./2011. uvedene su neke novosti kojima knjižnica bitno proširuje opseg usluga za svoje korisnike. Najvažnija novost u knjižnici je nabava četiriju računala s internetom za učenike. U knjižnici do sada, nažalost, nije bilo računala za učenike, što je bio nemali nedostatak za ispunjavanje jedne od osnovnih zadaća knjižnice kao informacijskog središta škole. No, od nove školske godine učenici mogu samostalno koristiti računala za pretraživanje interneta, pisanje referata, izradu računalnih prezentacija i sl., ili ispunjavanje slobodnog vremena. Osim toga, učenici sada prilikom edukacija za korištenje referentne zbirke redovito uče koristiti i referentne izvore na internetu, kao što su internetska enciklopedija (npr. Portal znanja Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža" - <http://enciklopedija.lzmk.hr/>) i internetski rječnici (npr. Hrvatski jezični portal - <http://hjp.srce.hr>), a nerijetko koriste i novu uslugu lektira dostupnih na internetu (E-lektire - <http://lektire.skole.hr>). Paralelno s time,



Nova računala u knjižnici

od ove školske godine pojačano se počinje raditi i na upoznavanju učenika s načinima učinkovitog pretraživanja i vrjednovanja informacija na internetu.

Povezano s time, valja reći i da su nastavnici Škole na Učiteljskom vijeću upoznati s potrebom informacijskog opismenjivanja kako učenika tako i njih samih, te su im za početak predstavljene *Smjernice za upućivanje učenika u informacijsko istraživanje na zadatu temu* koje su osmisili koprivnički osnovnoškolski knjižničari u suradnji s Knjižnicom i čitaonicom "Fran Galović" iz Koprivnice, te koje je potvrdilo Stručno vijeće školskih knjižničara Koprivničko-križevačke županije. *Smjernice* učiteljima preporučaju koje bi sve kriterije trebalo učenicima zadati prilikom upućivanja učenika u samostalno izrađivanje radova (referata, prezentacija, plakata i sl.) te su određeni odjeci *Smjernica* već sada vidljivi, a s vremenom se nadamo i njihovom još većem uvažavanju.

Druga važnija novost u knjižnici je nabava knjiga na engleskom jeziku. Radi se o knjigama iz poznate edicije Oxford University Pressa koje služe za razvijanje čitalačkih sposobnosti na engleskom jeziku. Knjige donose pričani, prilagođeni sadržaj svjetskih književnih klasičnika ili djela modernih autora. Uz to, vrlo su atraktivno ilustrirane te sadrže popise nepoznatih riječi i zadatke uz tekst. Također, knjige su prilagođene stupnjevima poznavanja jezika tako da učenici biraju knjige prema stupnju svojeg poznavanja engleskog jezika.

Od novosti, spomenut ću još činjenicu da je knjižnica od prošle školske godine počela voditi svojevrsnu hemeroteku - knjižničar svaki tjedan prati lokalne, regionalne i nacionalne tiskane medije te iz njih izrezuje i kopira članke koji govore o našoj školi. Hemeroteka, koja danas ima već lijep broj izrezaka i kopija, bit će predstavljena za Dan škole.

## JADRANKO BITENC I "TWIST NA BAZENU"

Piše: Luca Matić, Osnovna škola "Antun Nemčić Gostovinski" Koprivnica

U knjižnici Osnovne škole "Antun Nemčić Gostovinski" 28. siječnja 2011. održan je knjiženi susret s Jadrankom Bitencem, autorom romana *Twist na bazenu*, lektirnog djela za 6. razred.

Svi učenici koji su bili na književnom susretu pročitali su ovo djelo iznimno zanimljivog sadržaja - školske i ljubavne brige, maštanja dvanaestogodišnjaka, problemi odrastanja, problemi u obitelji...

S obzirom da djelo sadrži i autobiografsku elemente, što je čitatelju bilo iznimno i zanimljivo i važno, razvila se prava rasprava te je ovaj književni susret bio drukčiji. Upravo ti autobiografski podaci bili su ono što je zaintrigiralo učenike pa u htjeli dozнати što više.

Nakon toga uslijedila su i pitanja vezana uz život književnika. Posebno ih je zanimalo zlostavljanje u



obitelji, kao problem koji je u današnje vrijeme sve više prisutan. Književnik im je odgovarao govoreći o svom

odrastanju u problematičnoj obitelji, o ocu alkoholičaru, baki koja je, kako on kaže, bila zločesta...

Učenike je oduševila lakoća kojom je književnik govorio o svom životu - odrastanju, školi, problemima koji su ga pratili, pisanju... Posebno je zanimljiva njegova izjava: "Uzor mi je Albert Camus. Njegove su rečenice kucale kao moje srce."

Ovo nezaboravno druženje naš gost je završio ri-

jećima: "Ako si se rodio u nesređenoj obitelji, kao što je bila moja, moraš puno učiti, imati samopoštovanja, samopouzdanja i tada ti nitko ne može ništa."

Možda će upravo ovaj književni susret, ovo druženje s Jadrankom Bitencem pomoći i nama da nademo svoj put i da, kako je naš gost rekao, uz sve probleme s kojima se kao dječak susretao, ništa ga nije sprječavalo da u školi blista i da postane ovo što danas jest - veliki književnik.

## VRTIĆEVCI "MASLAČKA" U KNJIŽNICI

Piše: Nataša Švaco, Osnovna škola Grgura Karlovčana Đurđevac

Povodom Mjeseca hrvatske knjige knjižnicu OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac posjetili su mališani vrtića *Maslačak*. U ugodnom druženju naučili su tko i što stanuje u knjižnici, kako se čuvaju i listaju slikovnice. Razgovarali smo o listanju i čitanju slikovica i čime sve možemo zabilježiti gdje smo stali s prelistavanjem. Nakon pročitane priče o bojama, mališani su oslikavali već pripremljene straničnike prema želji. Crtali su cvijeće, drveće, knjižničarku, police s knjigama, obitelj. Razveselila ih je mala lutkarska družina 3.b razreda i učiteljica Marijana Kralj izvedbom lutkarskih predstava "Maca papučarica" i "Kraljevna i žabac".

Tijekom radionice došli su ravnatelj i tajnica. Ravnatelj je djecu zabavio s nekoliko pitalica. Svi posjetitelji, mali i veliki, obradovali su se slatkim poklon-paketićima,

a tete Duda i Senka domaćinima su poklonile prelijepе dječje radove. Svi zajedno uživali su u druženju i razmjeni poklona.



## ŠUŠTAVO LIŠĆE S BOŽICOM

Piše: Nataša Švaco, Osnovna škola Grgura Karlovčana Đurđevac

Povodom Međunarodnog mjeseca školskih knjižnica, u knjižnici OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac, 28. listopada 2010. god., organizirano je sijelo s književnicom i ekologijom Božicom Jelušić. Veselu jesen duginih i razigranih boja uljepšao je dolazak književnice. Nakon uvodnih zanimljivih životpisnih priča naše vjerne spisateljice te njenog kazivanja izabranih pjesama iz nove zbirke *Ljestve od svile*, druženje smo nastavili s kreativnim učiteljem Zoranom Vidakovićem. On je voditelj likovno-ekoloških radionica u kojima učenici uvek uživaju u knjižnici. Ovog puta u radionici *Jesenje lišće* sudjelovali su učenici od trećeg do sedmog razreda. Učenici su podijeljeni u skupine, a predstavnici svake skupine izabrali su nasumce jednu od ponuđenih tema: *Igra vjetra s lišćem*, *Mozaik od lišća*, *Lišće na pločniku*, *Lišće i stablo* i *Lišće na kiši*. U radu su koristili kombiniranu tehniku novinskog kolaža i akvarela. Dragi gosti

radionice bili su učenici 3. r. iz Sirove Katalene te učenice iz 3. a i 3. b razreda matične škole.

Učenice novinarske grupe i njihova voditeljica, učiteljica Ivana Topolčić, iskoristile su priliku za intervju s književnicom koji će biti objavljen u školskom listu Đurek. Knjižničarska grupa napravila je dva plakata o radu književnice s izborom njenih citata, recenzija, pjesama te zanimljivim dijelovima razgovora s njom. Likovni radovi učenika - polaznika radionice te plakati knjižničarske grupe izloženi su u knjižnici. Bilo je to ugodno druženje uz jesenske plodove - kestene i lišće u trajanju puna dva sata. Druženje s književnicom nakon radnog dijela nastavili smo uz slastice naših kuvara. Pričala nam je neobične priče iz doba kad je radila kao učiteljica u našoj Gimnaziji i Strukovnoj školi. Baš smo se od srca i nasmijali. Spisateljici smo poklonili, njen najdraži cvijet, egzotičnu Streliciju, a ona je nama, za vrlo uspješno druženje, darovala vrijedan plakat te dva naslova iz svog opusa stvaralaštva.



## KNJIGA I KNJIŽNICE U PRVOM SVJETSKOM RATU

Piše: Božica Anić, Muzej grada Koprivnice

### Crtice iz povijesti knjižnica

Kao što je knjiga duhovna, odnosno kulturna potreba čovjeka, tako su i knjižnice kulturna potreba neke društvene zajednice. Odraz su kulturnog života sredine u kojoj djeluju i jedan od njegovih pokazatelja. Međutim, potreba za knjižnicama, njihov nastanak, kao i njihova uloga u raznim razdobljima i sredinama nije uvijek bila ista. Razlike između, primjerice, današnjih knjižnica i knjižnica s početka 20. st. velike su, počevši od načina i uvjeta njihova nastanka, preko svih onih elemenata potrebnih da bi se moglo govoriti o organiziranoj knjižničnoj djelatnosti, pa sve do momenta koji je pak zajednički jednima i drugima, a to je ponajprije afirmacija znanja i kulture, a onda i obrazovanja. Za razliku od današnjih, knjižnice s početka 20. st. uglavnom djeluju kao društva (udruge) ili su u sastavu nekog društva. Rad im određuju usvojena pravila, najčešće na osnivačkoj skupštini, kojima se utvrđuje svrha nastanka, zadaci, članstvo, način finansiranja, a kao njegov najčešći vid su članarine, prihodi od organiziranih akcija (zabave, kazališne predstave i sl.) ili pak darovi fizičkih i pravnih osoba. Pravila kao i rad društva, u ovom slučaju knjižnica, bila su odobravana od strane vlasti.

Široka akcija osnutka knjižnica u Hrvatskoj započeta je 1902. kada su đaci Zagrebačkog sveučilišta usvojili ideju Stjepana Ortnera.<sup>1</sup> U tom pravcu djeluje i Društvo hrvatskih književnika u čijem sastavu 1903. je osnovana Glavna uprava za osnivanje pučkih knjižnica u Hrvatskoj. Godine 1906. osnovano je Društvo za pučku prosvjetu s istom zadaćom.<sup>2</sup> Akcija nije ostala bez odgovora, bila je zapravo snažan poticaj osnutku brojnih pučkih knjižnica koje nastaju u navedenom periodu.

Zanimljiva je, primjerice, činjenica da spomenuti pokret rezultira nastajanjem brojnih pučkih knjižnica u većim naseljima koprivničke okolice (Peteranec, 1902., Đelekovec 1905.; Drnje 1907. ili Pučka čitaonica u Virju, 1903.; Hrvatska čitaonica, Đurđevac 1907.), dok poznatih pisanih tragovi koji bi potvrdili postojanje pučke knjižnice navedenog razdoblja u Koprivnici zasada nema. Pučka knjižnica u Koprivnici osnovana je 1912. godine. Lokalni tisak spominje i neke ranije, a o čemu se zapravo radi morat će utvrditi neka buduća istraživanja.

Da bi se saznalo kakav je bio rad pučkih knjižnica i koliko dugo su opstale, trebalo bi svakako razmatrati pojedinačne slučajeve jer razlike svakako postoje, no jedno je sigurno, da je Prvi svjetski rat utjecao na njihov rad. Valja napomenuti da početkom rata ban donosi pro-

glas o zabrani rada društava<sup>3</sup> kojima je Zemaljska vlada odobrila pravila. Kao što je rečeno, većina ondašnjih knjižnica jesu društva, pa se onda i naredba bana odnosi na njih. Ubrzo nakon srpanjske naredbe, ban u rujnu donosi drugu naredbu kojom se dozvoljava rad dobrotvornih, pripomoćnih, potpornih i ostalih karitativnih društava, uz odobrenje vladinih povjerenika na terenu. Prema tome za zaključiti bi bilo da one knjižnice i čitaonice koje se angažiraju u dobrotvornom pokretu tijekom Prvog svjetskog rata mogu nastaviti s radom u nešto izmijenjenim okolnostima. No, pitanje je da li je bilo i koliko je zapravo bilo takvih slučajeva. Poznato je, primjerice, da je Narodni kasino u Zagrebu tijekom Prvog svjetskog rata raspušten<sup>4</sup> ili u Koprivnici Pučka knjižnica osnovana 1912. do Prvog svjetskog rata već je prestala s radom, pa se naredba na nju nije mogla niti primijeniti. Zanimljiv primjer i svakako ga treba ovdje spomenuti, opet je ovaj koprivnički. Naime prikupljanje pripomoći za razne kategorije ratom ugroženog stanovništva (vojnici, ratni invalidi, obitelji poginulih na ratištu, ratna siročad, udovice) tijekom rata sveprisutno je. Uključuje sva karitativna društva, posebice vrlo aktivnu novoosnovanu podružnicu Crvenog križa (kolovoz 1914.) kao i pojedince koji svojim radom žele doprinijeti prikupljanju pripomoći za potrebe vojnika. Kako je u Koprivnici osnovana područna bolnica Crvenog križa i u jesen 1914. počinju pristizati i prvi ranjenici, za njih se počinju prikupljaju raznorazni darovi. Uz cigarete, odjevne predmete i sl., jedna osoba, doznaće se iz lokalnog tiska (Podravska hrv. straža 1914), darovala je ranjenim vojnicima u koprivničkoj bolnici u tu svrhu prikupljene knjige. Osim knjiga, ranjene vojниke po bolnicama opskrbljuje se i novinama. Primjerice, zagrebačke Novosti dostavljane su na bezbroj adresa po hrvatskim bolnicama, o čemu je čitateljstvo obavještavalo uredništvo novina.

Ipak, jedna od najvećih akcija prikupljanja knjiga potaknuta je okružnicom bana Kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije od 2. ožujka 1917. br. 775/Pr. o sabiranju knjiga za vojničke čitaonice Hrvata na ratištu.<sup>5</sup> Naime, inicijativom zagrebačkog nadbiskupa dr. Ante Bauera krajem 1916. u Zagrebu osnovan je Odbor za vojničke čitaonice Hrvata na ratištu. Odbor je osnovan pod vrhovnim carskim pokroviteljstvom sa svrhom da našim hrabrim četama pribavi zdravo štivo, koje bi im u dokolici pružalo duševnu hranu i okrepnu. Zadaća mu je u prvom redu bila da opskrbi svaku hrvatsku pukovniju na ratištu dobrom čitaonicom, a za-

<sup>3</sup> Naredba bana... Br.4.232/Pr.od 27. srpanj 1914. // Narodne novine, 170 (27.7.1914.) 3

<sup>4</sup> Vijoleta Herman Kaurić. Koliko je društava djelovalo u Zagrebu za vrijeme Prvog svjetskog rata? // Historijski zbornik 62, 2(2009) 427-463. Društvo Narodni kasino nije dobilo dozvolu za rad, prema službenom obrazloženju, zbog toga što se vlast bojala nezadovoljstva članova odlukom uprave društva o isključenju pojedinih članova društva, pa je društvo jednostavno raspušteno.

<sup>5</sup> Službeni glasnik kr. hrv.-slav.-dal.zem. vlade, Odjel za bogoštovlje i nastavu, Zagreb 31. ožujka 1917.

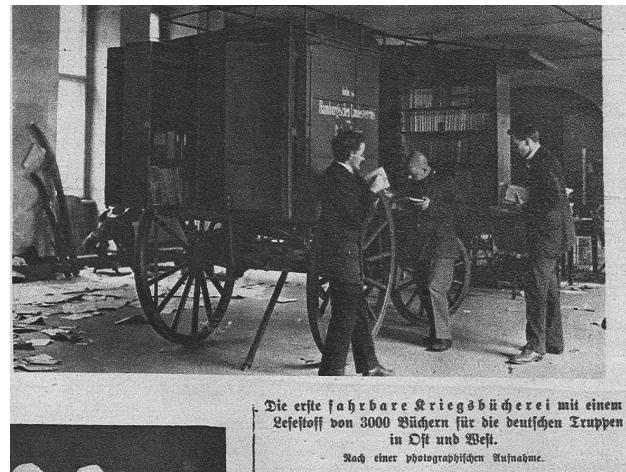
<sup>1</sup> Ortner, Stjepan, hrv. pravni i povjesni pisac (Krapina, 1869.-1935.). Nakon stjecana doktorata prava u Zagrebu (1895.), jedno od radnih mjesto bilo mu je i u Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Posebne zasluge pripisuju mu se za rad na podizanju pučke prosvijete i susjedstvu nepismenosti te organiziraju pučkih knjižnica u Hrv. zagorju.

<sup>2</sup> Enciklopedija Jugoslavije. Sv.I. Zagreb: leksikografski zavod FNRJ, 1955.

tim da pomogne i hrvatskim etapnim četama i ranjenim hrvatskim vojnicima u bolnicama. Akcijom je sabrano više tisuća knjiga, časopisa, raznih brošura, društvenih igara, slika, pisačeg pribora i sl. No, da bi uspjeh akcije bio što bolji, Odbor se obratio Zemaljskoj vladi sa zamolbom da pozove sve javne oblasti u zemlji da se uključe i organiziraju prikupljanje za potrebe vojničkih čitaonica Hrvata na ratištu gotov novac, knjige, društvene igre, različita glazbala i sl. Nadalje, mole se predstojnici oblasti da darovano šalju neposredno na adresu "Odbor za vojničke čitaonice Hrvata na ratištu" Zagreb, Palmotićeva 31. Predsjednica odbora bila je Julijana Brunšmid. Pripominje se da je Odbor u svojoj molbi istaknuo *da bi bilo lijepo, kad bi gradovi, naročito sijela hrvatskih pukovnija, a i drugi, sami preuzeli troškove za uređenje jedne vojničke čitaonice, u koju bi svrhu bila potrebna svota od kojih 1200-2000 K.*<sup>6</sup>

Na žalost, s podatkom o broju prikupljenih knjiga nakon banove okružnice ne raspolaže se, no zna se da je velik dio knjiga koje je prikupio Odbor, poslano na ratišta. Da Hrvatska nije bila u organiziranju vojničkih knjižnica izoliran slučaj u Monarhiji doznaje se iz bečkog lista "Das interessante Blatt"<sup>7</sup> iz kojeg se prenosi slika prve pokretne vojničke knjižnice.

I napomena za kraj. Svrha teksta svakako je ukazati na ovu značajnu crticu iz povijesti naših knjižnica, no ako se zanemari njegov historiografski aspekt, knjižničarski gledano, uočit će se neki elementi koje suvremeno knjižničarstvo koristeći današnju terminologiju označava kao: bibliobusna služba (preteča pokretne knjižnice), skupine s posebnim potrebama ili biblioterapija.



Prva pokretna vojnička knjižnica (Austrija)

## INFORMATIZACIJA KNJIŽNICE VISOKOG GOSPODARSKOG UČILIŠTA U KRIŽEVCIIMA

Piše: Sandra Kantar, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

Knjižnica Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima je vrlo dobro informatizirana, što prije svega znači da je njezin ukupan fond knjiga (11 920) obrađen računalnom bazom podataka pod nazivom KNJIGA - aplikacija za stručnu obradbu knjižnične građe (verzija Medveščak 94.8.1L.). KNJIGA se najčešće koristi prilikom obradbe knjižne građe, pretraživanja građe za pripremu i polaganje ispita, seminarских radova, završnih radova i stručno - znanstvenih istraživanja za studente, nastavnike i ostale korisnike knjižnice. Baza KNJIGA je konvertirana u Excell tablicu kako bi bila dostupna na web stranici Učilišta u zasebnoj rubrici učilišne knjižnice. U tom obliku, pretraživa je po naslovu, autoru, godini izlaženja, inventarnom broju i ostalim elementima kataložnog opisa i neprestano se ažurira novim naslovima. Isto tako, i podaci o stručnim časopisima Čitaonice pohranjeni su u Excell tablici i dostupni na web stranici VGUK. Časopisna baza obuhvaća sljedeće podatke: naziv časopisa, godinu izlaženja, redni broj izlaženja i broj primjeraka svakog naslova. Učestalost korištenja obaju bazu podataka ovisna je o potrebama studenata i predmetnog nastavnika. U prilog dobre informatizacije knjižnice ide i činjenica da je knjižnica kao jedan od segmenata Učilišta zastupljena na web stranici Učilišta kao zasebna rubrika: KNJIŽNICA ([www.vguk.hr](http://www.vguk.hr)). U rubrici se mogu pronaći svi relevantni podatci o sljedećim kategorijama podataka:

**KNJIŽNICA.** U odjeljku o knjižnici mogu se dobiti podatci o povijesti knjižnice, njenoj lokaciji, radnom vremenu (radnim danima i subotom), bazi podataka, kontaktu, fondu, obrascima za narudžbu knjiga, Pravilniku o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe, te ostale korisne informacije.

**ČITAONICA.** U odjeljku za čitaonicu mogu se dobiti osnovni podatci o čitaonici, lokaciji, radnom vremenu, kućnom redu, Pravilniku za korištenje osobnih računala koji se nalaze u čitaonici, te časopisna baza podataka.

**MUZEJSKA ZBIRKA.** Ovaj odjeljak je zastupljen samo informacijama o lokaciji zbirke.

**ON-LINE SKRIPTARNICA** (u pripremi). U ovom odjeljku nalaze se on-line dostupna skripta i udžbenici nastavnika/predavača u PDF formatu za potrebe korisnika. On-line skriptarnica se treba dodatno vizualno osmislitи.

Bitno je istaknuti da se knjižnica na webu kontinuirano sadržajno i tehnički dotjeruje, sukladno potrebama korisnika. Informatizacija knjižnice bit će potpuna kada se primijeni dugo najavljuvana elektronička knjižna baza podataka za cjelokupni sustav visokoškolskih, veleučilišnih, fakultetskih, stručnih, odjelnih, knjižnica instituta i ostalih knjižnica u sustavu. Tada će i ova knjižnica biti umrežena i korisnija za daleko veći broj korisnika akademiske (i ostale) zajednice.

<sup>6</sup> Isto.

<sup>7</sup> Das interessante Blatt (Beč) 35, 11(16. 3.1916.)

## DNEVNIK S IFLA-INOG KONGRESA I KONFERENCIJE "Otvoreni pristup znanju - promicanje održivog razvoja" Gothenburg, 10. - 15. kolovoza 2010.

Piše: Kristian Ujlaki, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Gothenburg (Gšteborg), drugi po veličini grad u Švedskoj, bio je mjesto održavanja Kongresa i konferencije IFLA-e 2010. Smješten je na zapadnoj švedskoj obali i najveća je morska luka u nordijskim zemljama. Ima oko 500 000 stanovnika. U njemu živi i radi priličan broj Hrvata. Jedno je od najjačih sveučilišnih središta u nordijskim zemljama. Grad je mladih, grad s mnogo uličnih događanja i ležernom atmosferom.

Prvog dana Konferencije na rasporedu su bili organizirani, vođeni posjeti knjižnicama za koje su se sudionici prijavili prilikom prijava na konferenciju. Odabrao sam knjižnicu Hisingen zbog toga što je to središnja knjižница na otoku Hisingen, ima dvije podružnice i po ustroju i veličini fonda podsjeća na našu Knjižnicu "Fran Galović". Knjižnica je smještena u zgradu u kojoj se nalazi i lokalna uprava, što je u Švedskoj čest slučaj. Posjeduje bogatu zbirku zvučnih knjiga i zbirku na stranim jezicima. Upoznao sam njihov program *One step further* i uvjete učenja za studente, uslugu pomoći kod izrade domaćih zadaća, *cafe* za učenje švedskog jezika namijenjen imigrantima i projekt pretraživanja interneta za stariju populaciju korisnika. Detaljnije nam je prezentiran projekt pomoći i stručnog vodstva *Swedish for Immigrants* kroz oblik cafea za učenje švedskog jezika i pomoći pri izradi domaćih zadaća za učenike i studente imigrante.

Drugog dana na rasporedu je bilo svečano otvorenje konferencije koja je ove godine imala geslo "Otvoren pristup znanju - promovirajući održivi razvoj". Pred 2400 sudionika iz 121 zemlje plenarna izlaganja održali su Ellen R. Tise, predsjednica IFLA-e i Jan Eliasson, bivši predsjednik Opće skupštine UN-a i ministar vanjskih poslova Švedske. Ellen R. Tise je istaknula ulogu knjižnica kao esencijalnog faktora u osiguravanju jednakog pristupa znanju svima i za sve pod jednakim uvjetima, dok je Jan Eliasson u nadahnutom i duhovitom obraćanju sudionicima govorio o osnovnim temama koje su obilježile kongres: o slobodnom pristupu znanju, dostupnosti za sve, otvorenosti i društvenoj uključivosti, otvorenosti za ideje i otvorenom nakladništvu.

Poslijepodne sam odabrao predavanja pod tematskim nazivom *Informacijska pismenost sa referentnim i informacijskim uslugama - nemojte čekati da budete pitani - prema novoj generaciji referentne i informacijske pismenosti*.

Izdvojio bih predavanje **Developing Inclusive Models of Reference and Instruction to Create Information Literate Communities** (Sheffield, UK). Autorica se dosta bavila pojašnjavanjem terminologije vezane uz informacijsku pismenost. Prikazala je kako se knjižnične referentne usluge u sklopu informacijske pismenosti transformiraju zahvaljujući tehnološkom napretku, društvenim promjenama i obrazovnom razvoju. Tradicionalni referen-

tni pult je dobio mobilnost, on dosiže korisnike na novim područjima, kako fizičkim, tako i virtualnim. Informacijska pismenost je postala dio obrazovnih kurikuluma pomičući strategije i politike knjižnica i učionica na nove lokalne i globalne prostore. Na operativnoj razini, uloga profesionalaca koji se bave referentnim uslugama se razvila i traži od njih da budu specijalisti-praktičari od kojih se očekuje da djeluju na najvišoj razini. Također se očekuju novi specijalisti za digitalno okruženje gdje su multifunkcionalne aktivnosti u više disciplina u tehnološki zahtjevnim uvjetima postale norma. U radu je prikazano da je važnost edukacije univerzalno prepoznata i u klasičnom ili osobnom i u digitalnom pružanju referentnih usluga, ali često nije adekvatno artikulirana u formalnim politikama i planovima, pogotovo u segmentu potreba obrazovanja djelatnika. Taj jaz je velika slabost u naporima knjižnica da razvijaju informacijsku pismenost.

Idućeg dana sam od prijepodnevnog rasporeda odabrao predavanja tematske cjeline *Metropolitan libraries with public libraries* gdje su najavljeni predavanja na temu inovacija u poslovanju knjižnica u svrhu jačanja uloge kao mjesta učenja i okupljanja korisnika raznih dobnih, interesnih i skupina drugih obilježja.

Svakako vrijedi izdvojiti predavanje Rolfa Hapela **From institutions of the industrial age to change agent for the networked society** (Aarhus, Denmark). U izuzetno zanimljivom izlaganju, uz mnogo slikovitih slajdova i ilustracija, upoznao sam inovacije u pristupu korisnicima i inovacije u opremi i uslugama koje se primjenjuju u knjižnicama u danskom gradu Aarhusu. Predstavljena su tehnološki nova rješenja poput interaktivnih elektroničkih zemljopisnih karata grada za djecu na kojima oni traže određene lokacije, izlazaka knjižnice i knjižničara s nekim uslugama među građane na neuobičajena mjesta, raznih uredaja pomoći kojih djeca mogu slušati kratki sadržaj knjiga ili slikovnica koje ih zanimaju i slično.

U vremenu od 12 do 14 sati predviđena su poster izlaganja pa sam to vrijeme proveo pored svog postera kojim sam predstavio projekt "Svi smo različiti, a opet smo isti" koji je Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" provela u partnerstvu s lokalnim vrtićima i stručnjacima iz specijaliziranih ustanova za rad sa slijepom i slabovidnom djecom i djecom s višestrukim oštećenjima. Cilj projekta je bio edukacija, integracija i senzibilizacija videće djece za potrebe djece oštećena vida i djece s višestrukim oštećenjima. Istovremeno Dijana Sabolović Krajina je predstavila svoj poster na temu zdravstvenih konzultacija pod knjižničnim suncobranima koje je osmisnila naša knjižnica i koje provodi tijekom ljeta na prostoru glavnog gradskog trga ispred zgrade Knjižnice.



Dijana Sabolović-Krajina ispred svog postera

Sa zadovoljstvom mogu konstatirati da su naši posteri po našem sudu, uspoređujući konkurenциju, bili zaista dobro grafički i sadržajno oblikovani. To dokazuju i brojni sudionici konferencije koje je poster privukao i s kojima smo razgovarali dijeleći dodatne materijale o našim projektima. Bilo je brojnih upita vezanih za projekte, ali i onih vezanih uz knjižnični sustav u Hrvatskoj, kao i o Hrvatskoj općenito. Projekt i uloga knjižnice su bili mahom hvaljeni i pozitivno komentirani. Dio kolega je izrazio zadovoljstvo i svojevrzano iznenadenje zbog činjenice da u Hrvatskoj postoje narodne knjižnice koje izlaze iz ubičajenih okvira posudbenih, referentnih i sličnih usluga i javljaju se kao inicijatori i partneri u projektima poput onog koji je naša knjižnica provela. Inače od 170 izloženih postera koje je prihvatio organizacijski odbor između tisuću pristiglih prijedloga, četiri su bila iz Hrvatske, a od toga su dva bila iz našeg Društva knjižničara.

Nakon predstavljanja postera, u popodnevnom terminu bio sam na predavanju vezanim uz djelovanje ALP-a (*Action for Development through Libraries Programme*) i FAIFE-a (Free Access to information and Freedom of Expression). U obliku izvješća bili su predstavljeni njihovi programi i aktivnosti provedeni širom svijeta.

Sljedećeg dana za prijepodnevni set predavanja odabrao sam blok predavanja pod nazivom *Knowledge Management, Continuing Professional Development and Workplace Learning with Information Technology Global learning systems: how they foster learning and sharing of information*.

Zanimljivo izlaganje je bilo **Impact of Intranet as a knowledge sharing tool: experiences of ZIMRA** (Harare, Zimbabwe).

Izlaganje iz Afrike je dobar primjer koji dolazi iz ne razvijenih zemalja i knjižničnih sustava koje je moguće usporediti s izlaganjima iz razvijenih zemalja i društava i tako dobiti uvid u velike razlike u kvaliteti tehnologije i ostalih materijalnih preduvjeta koji u svijetu nisu ravnomjerno raspoređeni. U radu je riječ o iskustvima ZIMRA-e (Zimbabwe Revenue Authority) u uporabi In-

traneta u dijeljenju znanja, odnosno podataka i informacija. Rezultat je taj da je učinak korištenja Intraneta nizak iako je prisutna svjesnost da je Intranet koristan u dijeljenju znanja. Slabo korištenje je u velikoj mjeri povezano s ograničenim pristupom osobnim računalima i nedostatak veza i povezanosti. Tehnički nedostaci su najveći problem ne samo Zimbabwe, već i čitave Afrike. Autorica je dala podatak da u gradu New Yorku ima više računala nego u čitavoj Africi, što je dovoljan pokazatelj stanja.

Od 12 do 14 sati bilo je predviđeno za predstavljanje postera, odnosno mi autori postera smo u tom razdoblju morali biti pored svojih postera i biti na raspolaganju za upite zainteresiranih. I tada je bilo izrazito frekventno, bilo je mnogo upita i podijeljeno je dosta promotivnog materijala o projektu predstavljenim na posterau.

Nakon još jednog termina dežurstva pored svojih postera, popodnevni termin sam iskoristio za posjet središnjoj Gradskoj knjižnici u Gothenburgu. Uz stručno vodstvo, upoznao sam prostore i najvažnije usluge i činjenice vezane uz građu. Knjižnicu godišnje posjeti preko milijun i sto tisuća posjetitelja, održavaju se brojni sadržaji, izložbe i radionice, a tu je i preko 390 000 knjiga na 60 jezika. Posebno je bogata kolekcija za slike i slabovidne osobe i osobe s poteškoćama u čitanju. Knjižnica raspolaže zbirkom od čak 28 000 zvučnih knjiga, taktilnih igračaka i slikovnica te građe za osobe s disleksijom.

Posljednjeg dana konferencije odabrao sam skup predavanja vezanih uz knjižnične zgrade i opremu pod zajedničkim nazivom **Inspiring interiors - creating and designing practical and exciting library spaces to promote use** (inspirativni interijeri - kreiranje i dizajniranje praktičnih knjižničnih prostora za promociju njihova korištenja).

Od više izrazito zanimljivih prezentacija izdvojio bih dvije. U prvoj prezentaciji upoznali smo knjižnice u području Barcelone koja doživljava pravi knjižnični procvat. U toj regiji godišnje se otvoru deset novih narodnih knjižnica i neke od reprezentativnih su nam predstavljene u slikovitoj prezentaciji. Prezentirani su knjižnični prostori sa stajališta arhitekata te korisnika i djelatnika knjižnica. Pojašnjavani su važnost rasporeda, boja, osvjetljenja i ostalih elemenata koji čine funkcionalni prostor.

Druga prezentacija bila je **The Adventure of the ICMC/IKMZ Building of Cottbus** iz Njemačke. Predstavljena je zgrada informacijskog, komunikacijskog i medijskog centra koja je dio brandenburškog tehničkog fakulteta. Riječ je o jedinstvenoj arhitektурnoj avanturi koja je rezultirala impresivnom građevinom čiji tlocrt ima oblik djeteline s četiri lista i koja pored funkcionalnosti ima osobinu turističke atrakcije koja godišnje privuče desetke tisuća posjetitelja.

Za kraj, nakon sredenih dojmova, kao knjižničara iz jedne od vodećih narodnih knjižnica u Hrvatskoj mogu reći da me je posebno veselilo da smo u našoj Knjižnici svjesni položaja, uloge, novih situacija i okolnosti koje traže promjene i prilagodbu knjižnica i knjižničara na novonastale uvjete. Svim raspoloživim sredstvima

pokušavamo prilagoditi se novonastalim potrebama korisnika, pa čak i potaknuti svjesnost onih korisnika koji ih još nisu postali svjesni. Razlog za zabrinutost glede budućnosti naše knjižnice ali i ostalih hrvatskih narodnih knjižnica nema, jer smo svjesni i spremni prihvatići nove zadaće i funkcije koje se traže od narodnih knjižnica u

svremenim društvima. Gotovo sve preporuke, trendove i vrijednosti koje smo mogli čuti na konferenciji se u skladu mogućnostima primjenjuju ili se pokušavaju primijeniti i kod nas. Ukoliko negdje ili u nekim segmentima i nije tako - razlog nije u knjižničarima, već u materijalno-tehnicičkim mogućnostima koji se moraju osigurati.

## **“OPEN ACCESS TO KNOWLEDGE - PROMOTING SUSTAINABLE PROGRESS OTVORENI PRISTUP ZNANJU - PROMICANJE ODRŽIVOG RAZVOJA” Gothenburg, Švedska, 10. - 15. kolovoza 2010.**

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

### **Svjetski knjižnični i informacijski kongres i 76. generalna konferencija i skupština Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i organizacija (The International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA)**

Dvoje koprivničkih knjižničara - Kristian Ujlaki, dipl. knjižničar-informator i voditelj Stručno-znanstvenog odjela i Dijana Sabolović-Krajina, ravnateljica Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica sudjelovali su na Svjetskom knjižničnom i informacijskom kongresu i 76. generalnoj konferenciji i skupštini Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i organizacija (The International Federation of Library Associations and Institutions - IFLA) u Gothenburgu, Švedska, 10.-15.8.2010. Ovaj najveći svjetski knjižničarski skup održan je pod nazivom "Open access to knowledge - promoting sustainable progress / Otvoren pristup znanju - promicanje održivog razvoja". Okupio je 3700 sudionika iz 128 zemalja svijeta i svih kontinenata. Kongres se odvijao u formi usmenih izlaganja na mnogobrojnim sesijama i izlaganja na posterima, a održan je festival bibliobusa i izložba nakladnika i proizvođača računalnih programa i opreme za knjižnice. Održano je preko 200 izlaganja na posterima i preko 300 usmenih izlaganja.

Izlaganja na posterima održali su i koprivnički knjižnici. Praksa Knjižnice i čitaonice "Fran Galovć" Koprivnica i ove je godine prepoznata kao inovativna te uvrštena među primjere najbolje knjižnične prakse na međunarodnoj razini. Dijana Sabolović-Krajina izlagala je o knjižničnom programu zdravstvenih konzultacija ("Health information under library parasols: Program of promoting healthcare issues in a different way"). Kristian Ujlaki je zajedno s Josipom Strmečki pripremio izlaganje na posteru o projektu suradnje koprivničke Knjižnice s Udrugom slijepih Koprivničko-križevačke županije u senzibilizaciji vrtičke djece na potrebe slijepih i slabovidnih vršnjaka ("We are different, but yet we are alike: project of raising awareness of kindergarten sighted children for needs of their peers with visual and other impairments"). Ovi posteri privukli su svojim sadržajem i grafičkim

rješenjem pozornost brojnih kolega te omogućili direktnu razmjenu iskustava i informacija, a ujedno i promovirali našu zemlju. Dio stranih kolega je izrazio zadovoljstvo i svojevrsno iznenadenje zbog činjenice da u Hrvatskoj postoje narodne knjižnice koje izlaze iz uobičajenih okvira posudbenih, referentnih i sličnih usluga i javljaju se kao inicijatori i partneri u projektima poput ovih koje provodi koprivnička Knjižnica.

Uz aktivno sudjelovanje na poster sesiji, koprivnički knjižničari su prisustvovali brojnim izlaganjima, kako plenarnima tako i onima na pojedinim sesijama. Prisustvovali su i plenarnim izlaganjima koje su tijekom kongresa održali Henning Mankel (u Hrvatskoj najviše poznat kao pisac kriminalističkih romana, ali i pisac za djecu i socijalno angažiran u afričkoj državi Mozambique) i znanstvenik Hans Rosling, koji se bavi povezanošću ekonomije i zdravlja, odnosno globalnih ekonomskih i demografskih trendova s razinom obrazovanja, zdravstvene skrbi i javnih službi (što su oni razvijeniji, to je i siromaštvo manje).

Koprivnički knjižnici prisustvovali su izlaganjima organiziranim unutar mnogih IFLA-ih sekcija - Sekcije za genealogiju i lokalnu povijest, Sekcija za dječje knjižnice i mlađe odrasle u suradnji sa Sekcijom za školske knjižnice, Sekcije za informacijsku pismenost u suradnji sa Sekcijom za referentne i informacijske usluge, Sekcije za velegrad-



Narodna knjižnica u gradiću Molnlycke

ske knjižnice u suradnji sa Sekcijom za narodne knjižnice, Sekcije za upravljanje znanjem u suradnji sa Sekcijom za stalno stručno usavršavanje i Sekcije za knjižnične zgrade i opremu.

Osim toga, Dijana Sabolović-Krajina je sudjelovala u radu dvije *off-site* sesije i to u organizaciji Sekcije za djeće knjižnice i mlađe odrasle u Narodnoj knjižnici u gradiću Molnlynke (narodna i školska knjižnica pod "jednim krovom") i Posebne interesne grupe za informiranje i knjižnice za žene, održane u Sveučilišnoj knjižnici Gothenburg, u okviru koje je sudjelovala na dvije radionice "Profesionalne vještine za 21. Stoljeće (blog i mikro-blog)" i "Razvojne strategije za samo-promociju koristeći 2.0 alate".

Sudjelovanje na IFLA-inom Svjetskom kongresu uključivalo je organizirane i spontane posjete knjižnicama u Gothenburgu i okolicu. Koprivnički knjižničari posjetili su Gradsku knjižnicu Gothenburg, Središnju knjižnicu Hisingen (na istoimenom otoku), Središnju knjižnicu Ale u regiji Västra Gothland, Narodnu knjižnicu Härlando/Šrgkyte (najnoviju knjižnicu u Gothenburgu u zgradi nekadašnjeg zatvora), Sveučilišnu knjižnicu Gothenburg (Žensku povjesnu zbirku, koja je također švedski nacionalni resurs za rodne studije) i Narodnu knjižnicu Molnlynke. Prilikom posjete knjižnicama susreli su se s konceptom organizacije tipičan za nordijske zemlje, a to je tzv. Kulturhuset ili Kuća kulture, čiji su dio gotovo u pravilu i knjižnice. Pod "jednim krovom" smještene su kulturne, ali i neke druge obrazovne ili socijalne institucije (vrtići, škole, kazališta, restorani itd.).

Koprivnički knjižničari imali su priliku upoznati se i sa švedskim putujućim knjižnicama. Ispred kongresnog centra upriličen je festival bibliobusa, koji su se svakodnevno izmjenjivali i plijenili pozornost svojim tehničkim i tehnološkim rješenjima.

Atrakcija kongresa bila je i velika izložba nakladnika i proizvođača opreme i softvera za knjižnice.

## ZAKLJUČAK

Predavanja odnosno izlaganja na konferenciji pružila su uvid u širok dijapazon primjera dobre knjižnične prakse u različitim društвima. Knjižnice, odnosno knjižnični sustavi pojedinih zemalja odraz su njihovog političko-gospodarskog stanja. Primjetan je jaz između razvijenih i nerazvijenih koji je kao realnost prisutan u globalnim razmjerima u svim gospodarskim ili političkim sferama života. Knjižničarska zajednica akceptira evidentan problem neravnomjernog razvoja knjižničnih sustava u razvijenim i bogatim zemljama u odnosu na one u razvoju ili siromašne, te otvoreno i objektivno prikazuje stanje te pokušava u svojoj domeni napraviti što je moguće da bi se taj jaz što prije premostio.

Isticana je važnosti knjižnica u suvremenom društvu i uloga koje trebaju zauzeti u novonastalim društvenim i tehnološkim okolnostima i to ne samo kroz gesla i deklarirane vrijednosti Kongresa, nego i kroz stavove svih izlagača, predavača, gostiju, govornika te ostalih sudionika.

Praktični i teorijski međunarodni primjeri dobre prakse koje je ponudio ovogodišnji Kongres IFLA-e bili su u znaku redefiniranja načina rada knjižnica, partnerstava knjižnica s drugim institucijama, socijalnih mreža i izlazaka iz zadatosti fizičkih zgrada u virtualne prostore i razne realne prostore lokalnih zajednica. Stoga veseli da koprivnička knjižnica svojom praksom slijedi svjetske trendove te da iskustva i ideje širi hrvatskoj knjižničarskoj zajednici.

Zahvaljujemo Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, Gradu Koprivnici i Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja na finansijskoj pomoći, čime je omogućeno sudjelovanje koprivničkih knjižničara na najvećem knjižničarskom svjetskom skupu i predstavljanje koprivničke dobre prakse, koja je uvrštena među najbolje u svijetu.

## "UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA U KONTEKSTU CJEOŽIVOTNOG OBRAZOVANJA"

### 3. okrugli stol Knjižnice i suvremeni menadžment - Zagreb, 16. travnja 2010.

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

*Upravljanje ljudskim potencijalima u kontekstu cjeloživotnog obrazovanja* naziv je 3. okruglog stola Knjižnice i suvremeni menadžment, održanog 16. travnja 2010. u Zagrebu u organizaciji Komisije za upravljanje i Komisije za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje Hrvatskoga knjižničarskog društva. Prisustvovalo mu je preko sto sudionika (ravnatelja i voditelja samostalnih knjižnica i knjižnica u sastavu, voditelja knjižničnih odjela, službi i programa te ostalih knjižničnih djelatnika i studenata knjižničarstva). Cilj je bio unaprijediti znanje knjižničara o: upravljanju ljudskim potencijalima, kvalitetnijem korištenju tehnika i alata o upravljanju ljudskim poten-

cijalima u praktičnom radu i knjižničarskom obrazovanju, akademском i cjeloživotnom obrazovanju knjižničara i/ili informacijskih stručnjaka, promjenama studijskih programa knjižničarstva na sveučilištima i snalaženju na tržištu rada te preduvjetima za vrjednovanje i priznavanje stalnog stručnog usavršavanja. Finansijsku potporu pružilo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

Prof. dr. sc. **Nina Pološki Vokić**, predavačica na Katedri za organizaciju i menadžment Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, održala je uvodno izlaganje "Upravljanje ljudskim potencijalima u kontekstu cjeloživotnog obrazovanja". Strategijsko upravljanje ljudskim potencijalima sadrži

10 ključnih aktivnosti: Uskladivanje svih aktivnosti sa strategijom organizacije (vizijom, misijom, vrijednostima); Planiranje ljudskih potencijala (aktivnosti zasnovane na zakonskim i podzakonskim aktima); Analiza posla (zasniva se na specifikaciji radnih mjesta i temelj je za mnoge kasnije aktivnosti u upravljanju ljudskim potencijalima - zapošljavanje, nagradivanje, stručno obrazovanje, otpuštanje i dr.); Pribavljanje ljudskih potencijala (koristiti što više metoda); Selekcija ljudskih potencijala (koristiti što više metoda); Praćenje i ocjenjivanje radne uspješnosti (formalne procedure radne uspješnosti su osnov za sustav nagradivanja, daljnog stručnog obrazovanja i dr.); Strategije materijalnog nagradivanja; Nematerijalne strategije motiviranja; Obrazovanje i razvoj; Upravljanje karijerom (uskladivanje potreba pojedinaca i potreba organizacije).

Dr. sc. **Ana Barbarić**, predavačica na Katedri za bibliotekarstvo Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, održala je izlaganje "Kompetencije knjižničara s osvrtom na kompetencije knjižnice kao tima". Upućene su preporuke ravnateljima knjižnica da donesu Strategiju ustanove-knjničnice, u koju će ugraditi i strategije upravljanja ljudskim resursima (strategije motiviranja, metode obrazovanja, sustav stimulativnog nagradivanja). Tto prije treba donijeti Strategiju hrvatskog knjižničarstva kao temeljnog dokumenta za strategije ustanova te inicirati izradu prijedloga stručnog kompetencijskog profila knjižničara i ugraditi ga u Hrvatski kvalifikacijski okvir.

Drugi dio okruglog stola održan je kao panel diskusija pod nazivom "Kakvog knjižnično-informacijskog stručnjaka trebamo/želimo?", u kojem su s pet kraćih izlaganja sudjelovale članice Komisije za upravljanje. Zaključeno je da je kvalitetnija i pravodobna suradnja između katedri i knjižničarske zajednice pretpostavka rješavanja mnogih problema s kojima se susrećemo u našim knjižnicama, kao i djelatnosti u cijelini. Stalna planska integracija prakse i znanosti/obrazovanja knjižnično-informacijskih stručnjaka pretpostavka je suvremenog knjižničarstva, podložnog brzim i stalnim promjenama u društvenom okruženju. Strategija razvoja hrvatskog knjižničarstva bazirana na zapisanoj viziji, misiji, vrijednostima i dr. omogućila bi promišljeniji sustav poslovanja knjižnica na svim razinama, kao i sustavan, planski i ujednačeniji razvoj hrvatskog knjižničarstva. Znanja i vještine iz suvremenog knjižničnog menadžmenta, tzv. upravljačka znanja, trebaju biti sastavni dio obrazovanja knjižnično-informacijskih stručnjaka na temeljnim knjižničarskim poslovima. Takoder je dobro poznавanje knjižničarstva nužno za obavljanje upravljačkih poslova u knjižnicama. Knjižnice trebaju razraditi kvalitetne sustave za strategijsko upravljanje ljudskim potencijalima, a unutar toga za motiviranje i nagradivanje djelatnika koji se baziraju na sustavima praćenja, vrjednovanja i nagradivanja djelatnika, budući da je zadovoljan i uspješan zaposlenik osnov upravljanja ljudskim potencijalima. Zbog sve veće interdisciplinarnosti knjižničarske struke knjižnice trebaju definirati profile ne-knjničarske struke potrebne u knjižnicama. Knjižničari se trebaju educirati o modelima upravljanja

organizacijom kao dijelom upravljanja ljudskim potencijalima te o važnosti vrjednovanja knjižnica i knjižničara od strane korisnika (izvan i unutar knjižnice). Knjižničari se i nadalje trebaju sustavno educirati o znanjima i vještinama suvremenog knjižničnog menadžmenta zbog promjena u funkcijama javnog sektora, sve jače konkurencije, razvoja novih tehnologija, smanjivanja financija iz javnog budžeta i potrage za novim izvorima financiranja te sve složenijih zahtjeva naših korisnika (članova, financijera, donositelja političkih odluka, najšire javnosti i dr.).

Treći dio okruglog stola održao se pod nazivom "Akademска izobrazba kao ishodište programa cjeloživotnog obrazovanja". Sudionici su bili prof. dr. sc. **Aleksandra Horvat** (Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti, Katedra za bibliotekarstvo), izv. prof. dr. sc. **Damir Hasenay** (Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet u Osijeku, Odsjek za informacijske znanosti) i prof. dr. sc. **Tatjana Aparac Jelušić** (Sveučilište u Zadru, Odjel za knjižničarstvo).

Četvrти dio okruglog stola održao se pod nazivom "Obrazovanje i profesionalni razvoj - vrjednovanje i priznavanje stalnog stručnog usavršavanja: koje su mogućnosti cjeloživotnog učenja knjižničara kroz obrazovanje i stalno stručno usavršavanje u Republici Hrvatskoj". Zaključeno je da HKD i njegova Komisija za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje trebaju u najkraćem roku inicirati izradu prijedloga stručnog kompetencijskog profila, koji bi bio temelj za donošenje ostalih pravnih akata kojima se regulira napredovanje u struci i sl., a koji može poslužiti i za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) i pomoći pri izradi sadržaja studijskih programa. U sve ove aktivnosti potrebno je uključiti relevantne sudionike kao što su katedre, poslodavci i dr. Rezultati projekta *Cjeloživotno učenje knjižničara - CUK* pružaju dobru podlogu za izradu stručnog kompetencijskog profila knjižničara. Istaknuta je važnost kvalitetne suradnje između katedri koje obrazuju stručnjake za rad u knjižnicama, razmjena nastavnika i studenata, kao i zajednički projekti. Potrebno je razmotriti ujednačavanje akademskih zvanja stečenih akademском izobrazbom stručnjaka za rad u knjižnicama te ih usuglasiti s važećim pravnim aktima (Zakon o knjižnicama, Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci i dr.), ili po potrebi dopuniti ili izvršiti izmjene na postojećim pravnim aktima.

Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku i Odjel za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru zatražili su institucionalnu suradnju s CSSU-om kao nacionalnim programom trajne izobrazbe knjižničara.

U raspravi je izraženo nezadovoljstvo kriterijima za viša zvanja te HKD tome treba posvetiti dužnu pozornost - u kontekstu izrade Pravilnika o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (koji će i to definirati). Kao jedan od mogućih boljih sustava za procjenu i vrjednovanje kompetencija predložena je primjena sustava portfolia.

Izražena je potreba za češćim organiziranjem razgovora i rasprava s ovom tematikom.

**"PRIVACY RIGHTS IN THE DIGITAL AGE: THE ROLE OF LIBRARIES IN THE 'PEEP CULTURE' / PRAVO NA PRIVATNOST U DIGITALNO DOBA: ULOGA KNJIŽNICA U 'KULTURI ZAVIRIVANJA' "**

**Predavanje Barbare M. Jones - Zagreb, 9. prosinca 2010.**

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Barbara M. Jones ravnateljica je Ureda za intelektualnu slobodu i izvršna ravnateljica fondacije *Freedom to Read* pri Američkoj knjižničnoj udruzi (ALA) u Chicagu u SAD-u. Specijalizirala se za pitanja intelektualne slobode, a o toj je temi objavila i dvije knjige: *Libraries, Access, and Intellectual Freedom* (1999.) i *Defending Intellectual Freedom in Your Academic Library* (2009.), obje u izdanju American Library Association. Najveći dio radnog vijeka radila je u visokoškolskim knjižnicama. Članica je brojnih komisija i odbora, među ostalim i ALA-inog odbora za intelektualnu slobodu te IFLA-inog Odbora FAIFE, u kojem je pomogla izraditi tečajeve za primjenu *Manifesta za internet, HIV/AIDS i Knjižnice kao čimbenici transparentnosti*. Bavi se pitanjima cenzure i privatnosti.

Teza od koje je krenula u svojem predavanju za hrvatske knjižničare u okviru Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara je: *Vaša privatnost nestaje, malo pomalo*. Upozorila je da se dobrovoljno odričemo privatnosti. Kao ilustraciju ove teze, navela je primjere iz praktičnog života:

1. Podatci koje dajemo prigodom dobivanja putovnica (biometričke putovnice, skeniranje tijela).
2. Kupovina - da bismo dobili kartice za popust u supermarketima dajemo sljedeće podatke: adresa, spol, bračno stanje, broj članova obitelji, podaci o zaposlenju, kupovne navike i dr.
3. Kreditne kartice - također dajemo niz svojih podataka.

Pitamo li se kako drugi koriste podatke o našoj privatnosti? Što je s našim podacima koje dijelimo na društvenim mrežama - blogovima, Facebooku, My space, YouTube, Mobitel, e-mail i dr.?

Budite oprezni kada koristite društvene mreže, upozorava B. Jones. I svojim studentima postavlja pitanje: želite li da vaše informacije koje ostavljate na društvenim mrežama budu dostupne vašem budućem šefu?

Osnovno pitanje svojeg predavanja B. Jones je koncentrirala oko pitanja: brine li vaša knjižnica o privatnosti svojih korisnika? Tko ima pristup podacima o našem čitanju i posudbi? Zna li itko drugi što pitam referentnog knjižničara? Što je s politikom privatnosti u RFID sistemu (radio-frekvencijski prijenos podataka)? Promatra li knjižničar moje aktivnosti na internetu?

Važan zadatak svakog knjižničara je zadržati osobni identitet korisnika u tajnosti!

Jedna od značajki suvremenog društva je da živimo u *peep-kulturi* (zavirivanje u privatnost drugih). Stoga knjižničari trebaju voditi brigu i osigurati privatnost korisnika. Važno je da knjižnica ima zapisanu politiku o zaštiti privatnosti u knjižnici. B. Jones je navela praksu američkih knjižnica kako osvještavaju javnost o pravu na privatnost. Prvi tjedan u svibnju proglašile su za Tjedan privatnosti pod sloganom *Izaberite privatnost*, a budući da se radi o kampanji, tiskaju postere i bookmarkere.

Savjeti koje je uputila Hrvatskom knjižničarskom društvu su: Objavite etički kodeks HKD-a pod nazivom *Poštujte privatnost knjižničnih korisnika* i slavite u hrvatskim knjižnicama Tjedan privatnosti!

**"KNJIGA I SLOBODNO VRIJEME"**

**Međunarodni interdisciplinarni stručni skup, Split, 24. rujna 2010.**

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

U Gradskoj knjižnici Marka Marulića Split održan je 24. rujna 2010. Međunarodni interdisciplinarni stručni skup *Knjiga i slobodno vrijeme*. Svrlja i ciljevi bili su istražiti položaj knjige u suvremenom društvu, analizirati promjene u čitalačkim navikama, analizirati interese, potrebe i navike čitateljske publike te analizirati utjecaj različitih faktora na čitanje i poticanje čitanja.

Na skupu su knjiga i čitanje problematizirani s različitim aspekata - znanstvenog, nakladničkog, autorskog, knjižničarskog. Uvodno izlaganje održao je prof. dr. sc. **Slobodan Prosperov Novak** (Odsjek za hrvatski jezik i književnost, Filozofski fakultet u Splitu). Istaknuo je značaj knjižnica i knjižničara za njegov znanstveni rad ("Veći dio

mojih knjiga napisale su knjižničarke iz knjižnica koje sam posjećivao po cijelom svijetu"). Konstatirao je da u knjižnicama ima više mrtvih, nego živih knjiga ("Kako da knjizice ne budu poput mrtve vojske? - Odgovor je u čitanju"). Upozorio je na problem nedostatka književnih kritičara i relevantnih kritika u hrvatskom miljeu, na *estradijaciju* kulturnog života ("Knjige su postale dio estrade"). Smatra da je na djelu totalni neuspjeh i marginalizacija hrvatske književnosti, koja teško da će uspjeti izaći iz svojih okvira, a takva je sudsbita svih malih naroda ("Taj svijet izvan naših granica - njihove teme su naše, a naše nisu njihove, i to je veliki problem"). Sve manje je i ozbiljne književnosti, a sve više onih koji vjeruju da je

književnost privatni govor, a ne javni govor, što nikada tako nije, a svodi se na kolumniste. "Mi moramo postavljati pitanja, važna i teška, a gdje bi to bilo više moguće, ako ne u biblioteci", zaključio je izlaganje jedan od naših najznačajnijih povjesničara hrvatske književnosti.

Prof. dr. sc. **Anči Leburić** (Odsjek za sociologiju, Filozofski fakultet u Splitu) održala je izlaganje *Mladi i čitanje - knjiga kao element popularne kulture*. Danas je nestala razlika između popularne i elitne kultura. Ulogu i sudbinu medija u suvremenom društvu odražava podjela na stare medije (tv, radio, novine) i nove medije (mobilni, kompjuter, kamera, DVD, fotoaparat, internet...). Gledajući generacijski, sve više i više gubi se razlika između starih i mlađih u korištenju novih medija. Smatra kako je važna pluralizacija životnih stilova mlađih, a u novim dimenzijama čitanja (npr. auditivno čitanje) prepoznaje sudbinu knjige.

Doc. dr. sc. **Ivana Stričević** (Odjel za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru) u izlaganju *Informacijske potrebe i čitateljski interes građana Hrvatske* iznijela je rezultate istoimenog istraživanja, koje je provedeno na uzorku od 800 ispitanika. Jedan od pokazatelja govori da je 44% onih koji su pročitali knjigu u posljednja tri mjeseca. Vrlo je mali broj čitatelja koji konzultiraju knjižničare kod odbira knjige, bez obzira na uzrast. Zaključak je da je čitanje nezamjenjiva aktivnost u razvoju produktivnosti odraslih ljudi, kao i zdravih zajednica. Kakva god dobrobit bila od novih medija, ona ne može biti nadomjestak za čitanje. U Hrvatskoj ne postoji strategija razvoja kulture čitanja i pismenosti, ne postoje cijelovite smjernice za izgradnju informacijskog društva. Agresivno rezanje troškova za tiskanje knjige će utjecati na porast elektronskih usluga, ali i na porast jeftinih čitalačkih materijala. Narodne knjižnice trebaju biti aktivni čimbenik i one bi trebale izraditi strateški plan informacijskog opismenjivanja i ukazati državi na tu potrebu, te preuzeti aktivnu ulogu u bazičnom i informacijskom opismenjivanju.

Dr. sc. **Nives Tomašević** (Odjel za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru) održala je izlaganje *Slobodno vrijeme i čitanje (s osvrtom na trendove u nakladništvu)*. Trendovi u hrvatskom nakladništvu vrte se oko dizajna, formata, vrste papira za tisak, ekologiji. U pogledu trendova čitanja, najzastupljeniji su *chick-lit*, zatim romani o egzotičnim i dalekim krajevima (arapski, kineski, indijski, japanski), dakle ono što je nepoznato i što nas privlači, zatim teme koje obrađuju goruća pitanja u društvu (mafija, terorizam), biografije, te priručnici za samopomoć - većina ih nemaju neku kvalitetu, ali se rado čitaju. Govorila je i o zavodenju naslovnicom - tisak sa zlatofolijom, koji također utječe na kupovinu. Činjenica je, iako nepravedna, da se, primjerice, Irena Vrkljan i Nedjeljko Fabrio, tretiraju jednako kao i Nives Celzijus. Zaključak njezinog izlaganja je da je jako važna nakladnička politika, povjerenje u nakladnika i stvaranje nakladničkog *branda*, kao i prisutnost nakladnika u knjižarama, papirnicama, supermarketima, e-knjžarama (to ovisi o snazi nakladničke kuće)..

Mr. sc. **Martina Dragija Ivanović** (asistentica na Odjelu za književnost Sveučilišta u Zadru) iznijela je rezultate istraživanja o razlozima nedovoljnog čitanja. To su:

nedostatak slobodnog vremena, nedostatak povjerenja u preporuku književnih kritičara, nedostatak poticaja kriterija vrsnoće u preporuci književnih kritičara.

Izv. prof. dr. sc. **Angelina Banović Markovska** (Odjel za makedonsku i južnoslavensku književnost, Filološki fakultet u Skopju) održala je izlaganje *Stvaranje i razvijanje kulture čitanja u suvremenom društvu (s osvrtom na situaciju u Makedoniji)*. Pitanje je čita li se lijepa književnost i danas, usprkos velikoj poplavi šunda i kiča. Nekada je papir bio posrednik, a danas je to ekran. Osrnula se na cijelokupno razdoblje od pronalaska pisma, preko Gutenbergove tiskarske preše, do Interneta i umrežavanja. Postavila je pitanje: "Tko preuzima odgovornost za loše prijevode i popularizaciju loše literature? Kakva nam je obrazovna i kulturna sredina, takva nam je i čitateljska publiku."

**Ivica Prtenjača**, pisac, voditelj odnosa s javnošću i urednik u izdavačkoj kući "Profil" održao je izlaganje pod nazivom *Pogled insajdera - situacija s knjigom 2010. u Hrvatskoj*. Opisao je situaciju u nakladničkoj kući u kojoj radi. Promocije su jako bitne, jer ukidaju barijere između autora i čitatelja. Ulazak knjige u trgovачke centre ne mogu finansijski podnijeti mali nakladnici.

**Slavoljub Stanković**, dipl. filozof, pisac, copywriter iz Srbije, autor vrlo čitane knjige *Split na duhoviti je način prezentirao položaj knjige u svojoj zemlji (Srpsko pisanje: tko to tamo kome piše)*. I u Srbiji se traži sve senzacionalnija, ekskluzivnija i provokativnija literatura, a najprodavanija je šund literatura. "U Srbiji je oko 1,3 milijuna funkcionalno nepismenih ljudi, a od toga su žene 3 puta nepismenije", konstatirao je Stanković.

U dijelu stručnog skupa koji se bavio strategijama za promicanje knjige i čitanja u knjižnicama istaknuta je važnost knjižnica u formiranju čitateljskih navika i kulture čitanja te promicanju knjige. U pozvanim izlaganjima predstavljena su tri primjera dobre prakse. **Potpisnica ovih redova** govorila je o temi *Uloga knjižnice u životnom ciklusu: promicanje čitanja i pismenosti u lokalnoj zajednici: praksa Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica*. Navela je programe koje knjižnica provodi u suradnji s rodilištem, vrtićima, školama, veleučilištima, te o događanjima na trgovima i parkovima pod geslom: *knjižnica otvorena svima i pismenost za sve*. Istakla je važnost socijalne inkluzije kao strateškog cilja ove knjižnice i suradnju s brojnim udrugama, ustanovama i pojedincima.

**Jasna Kovačević**, voditeljica Knjižnice Bogdana Ogrizovića u Zagrebu, govorila je o *programima i uslugama namijenjenima promociji knjige i čitanja*. Naglasila je nepobitnu činjenicu kako ljudi žele živu riječ i osoban odnos, a što ne može nadomjestiti nikakva tehnologija. Istaknula je i jednu posebnost ove Knjižnice, a to je rad nedjeljom (nedjeljni talk show *Kava i kolači*). Knjižnica je izdavač časopisa za mlade i neafirmirane pisce "Zagrijavanje do 27". Na tribini "Paralelni svjetovi" gosti su profesori i znanstvenici - namijenjena je višoj akademskoj skupini, ali je i jako dobro posjećena.

**Breda Podbrežnik**, ravnateljica Matične knjižnice Kamnik, Slovenija, govorila je o *programima i uslugama koji su namijenjeni promicanju knjige i čitanja*. Program *Čitateljski mozaik* promocija je obiteljskog čitanja, u kojem se obrađuje literatura za očeve, mame, slikovnice i dr. Odaziv

je veliki, oko polovica mama se odazove takvom pozivu, kojeg dobiju već u rodilištu. Program *Ljetno obiteljsko čitanje* okuplja članove obitelji kada imaju više slobodnog vremena, odabiru se knjige koje zajedno čitaju i djeca i roditelji, na taj način se potiče čitanje. Na kraju svake te manifestacije je priredba, a svaka obitelj dobije priznacnicu i knjige kao poklon. Program *Bibliopedagoške djelatnosti* zasniva se na suradnji sa školama. Knjižnica je prostor cjeloživotnog učenja i izbor za čitanje u slobodnom vremenu, a kvalitetu ovih programa potvrđuje i sve više prijavljenih iz godine u godinu.

**Helena Buzančić** iz Gradske knjižnice "Marko Marulić" govorila je o *programima i uslugama namijenjenima promicanju knjige i čitanja*. Uspješno se provodi "Projekt 13 knjižnica" (za sada ih je 10), a postojeći prostori su adaptirani. Osmišljeni su novi sadržaji kao što su: radionica za djecu i mlade (likovna, eko, dramska, škola jezika, mandolina, vezenje...), a već treću godinu zaredom ostvaruju

se programi, kao što su *Ljeto u knjižnici, Zima u knjižnici*. Primjeri dobre prakse su: *Program astronomije, Tombola, Bajkaonica, Dani vila, Mali knjigolupci* te mnogobrojni gosti koji u tim programa učestvuju.

Skup je završio predstavljanjem knjige **Danka Plevnikova** "Tko je vaš najbolji čitalac". Po njemu, postoji čitava vojska "ovlaštenih" i superiornih čitalaca (lektori, korektori, redaktori, recenzenti, urednici, nakladnici, katalogizatori, klasifikatori, prevoditelji, selektori za izbor najboljih knjiga, kritičari, knjigo-kolumnisti, povjesničari, teoretičari, nastavnici, pedagozi, bibliotekari, biblioterapeuti, knjižari, bibliofili, bibliomani, knjigo-blogeri...), kao i vojska "neovlaštenih", ali utjecajnih čitalaca, kao što su roditelji, bračni partneri, djeca, prijatelji, i profesionalni kolege... Pisanje sve više postaje derivat čitanja i čitaoca kao autora ili "snažnog čitaoca". Ako se nekad uobičajilo pitati: "Tko je vaš najbolji pisac?", danas bi bilo mnogo aktualnije pitati: "Tko je vaš najbolji čitalac?"

## SAVJETOVANJA ZA NARODNE KNJIŽNICE U HRVATSKOJ - 2009. i 2011.

Piše: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Savjetovanja za narodne knjižnice na nacionalnoj razini u Hrvatskoj se održavaju redovito od 2003. Skupovi su do sada održani u Splitu, Osijeku, Topuskom, Plitvicama, Lovranu, Puli i Šibeniku, uvijek s ciljem promišljanja i razmatranja s različitim aspekata neke od vitalnih nacionalnih, ali i globalnih knjižničarskih tema.

### 7. savjetovanje za narodne knjižnice

#### Šibenik, 16. - 19. 9. 2009.

Posljednje u nizu, 7. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj s temom "Zavičajne zbirke u narodnim knjižnicama", održano je u suorganizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, kao glavnog organizatora, i Hrvatskog knjižničarskog društva te Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" Šibenik, od 16. do 19. rujna 2009.

Cilj 7. savjetovanja bio je svratiti pozornost knjižničarskoj zajednici te široj kulturnoj javnosti na važnost očuvanja, zaštite i popunjavanja bogatih i često jedinstvenih zavičajnih zbirki pohranjenih u narodnim knjižnicama, njihova popularizacija i promidžba te davanja na korištenje. Skup je okupio ukupno 174 sudionika iz Hrvatske i iz susjednih zemalja, a predstavljeno je 25 izlaganja i 21 poster, među njima i nekoliko izlaganja članova Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kraljevskog prigorja: prezentacije Tine Gatalice iz Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar pod nazivom "Belo-varensia - moja zavičajna zbirka" i Višnje Romaj iz Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica pod nazivom "Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica", te posteri Ilijе Pejića, Romane Horvat, Josipe Strmečki, Marjane Janeš-Žulj, Mirjane Kotromanović, Roberta Fritza i Nele Krznarić kojima su svoje zavičajne zbirke prezentirale knjižnice iz Daruvara, Koprivnice, Križevaca i Virovitice.



Dio ekipe našega Društva u Šibeniku - Vinka Jelić, Ilija Pejić, Anica Šabarić i Marjana Janeš-Žulj

Zaključci 7. savjetovanja bili su sljedeći:

1. U svezi s glavnom temom Savjetovanja Zavičajne zbirke u narodnim knjižnicama i održanom raspravom na Okruglom stolu, knjižničarska zajednica iskazuje zadovoljstvo što se razmatrala problematika zavičajnih zbirki. Također pozdravlja novonastale Preporuke za zavičajne zbirke koje je izradila Komisija za zavičajne zbirke pri Hrvatskom knjižničarskom društvu.
2. Zaključeno je da je potrebna daljnja izgradnja zavičajnih zbirki u narodnim knjižnicama Republike Hrvatske te da posebnu pozornost treba posvetiti digitalizaciji zavičajne građe, stručnim djelatnicima koji bi u knjižnicama sustavno brinuli o zavičajnoj građi te vodili zbirku, zatim se javlja pitanje prostora kao stalno prisutni problem većine knjižnica.

3. Potrebno je posebnu pozornost posvetiti obradi građe zavičajne zbirke.
4. Potiču se narodne knjižnice da šire opseg informacija o zavičajnoj zbirci te na taj način razvijaju interes javnosti za građu zbirke.
5. Potiče se rad na donošenju zakonskih propisa kojima bi se precizno utvrdila autorska prava.

## **8. savjetovanje za narodne knjižnice -**

**Sv. Martin na Muri, 18. - 21. 5. 2011.**

Prilikom posljednjeg, 7. savjetovanja održanog u Šibeniku 2009. dogovoreno je da će se savjetovanja za

narodne knjižnice ubuduće održavati svake dvije godine. Tako se ovogodišnje, osmo po redu Savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, održava u Sv. Martinu na Muri, od 18. do 21. svibnja 2011. s temom "Knjižnica - komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice". Cilj Savjetovanja je skrenuti pozornost na knjižnicu kao središte lokalne zajednice te pokazati programe i akcije s kojima ona to postiže za sve članove bez obzira na nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski ili radni status te obrazovanje.

## **"ULOGA PUTUJUĆIH KNJIŽNICA U OKVIRU MREŽE NARODNIH KNJIŽNICA"**

### **16. susret slovenskih putujućih knjižnica, Ravne na Koroškem, 18. - 19. lipnja 2010.**

Piše: Mladen Tudić, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Ravne na Koroškem bile su domaćin 16. susreta slovenskih putujućih knjižnica, održanog 18. i 19. lipnja 2010. pod naslovom "Uloga putujućih knjižnica u okviru mreže narodnih knjižnica". Susretu su iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica prisustvovali Ivo Trepotec i Mladen Tudić, te iz Igor Kuzmić iz Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci. Već po tradiciji, osim stručnog dijela skupa, održana je uvijek atraktivna i zanimljiva izložba svih slovenskih bibliobusa, dok su u radnom djelu susreta održana četiri izlaganja.



Sudionici stručnog dijela skupa

**Tjaša Mrgole Jukić** iz Ptuja, inače predsjednica slovenske Sekcije za putujuće knjižnice, u svom izlaganju *Putujuće knjižnice i statistika za 2009. godinu* osvrnula se na

stanje slovenskih putujućih knjižnica u 2009. godini. Slovenija ima 12 putujućih knjižnica, od toga 6 je napravljeno na podvozu kamiona, 4 na autobusnom i 2 su kombija. Bibliobusi obilaze 83 općine u Sloveniji, te tri općine u pograničnim područjima - dvije u Italiji i jednu u Mađarskoj. U 2009. imali su 18 190 članova i 652 334 jedinice posudene građe.

**Gorazd Vodeb** iz Nacionalne in univerzitetne knjižnici u Ljubljani i uLAGANju *Uloga putujućih knjižnica u okviru mreže narodnih knjižnica* kazao je kako putujuće knjižnice imaju veliku ulogu u sklopu rada narodnih knjižnica, što pokazuje i njihova statistika rada. Zbog toga je ovaj skup i održan u Koroškoj jer ovo područje nije još pokriveno bibliobusnom službom, pa se nadaju da će, bez obzira na ekonomsku i financijsku situaciju u državi, uspjeti nabaviti vozilo i pokrenuti bibliobusnu službu u ovom kraju. **Miran Treplak** iz Nove Gorice u izlaganju *Predstavljanje zemljopisca bibliobusnih stajališta Republike Slovenije* predstavio je projekt izrade mape stajališta bibliobusa u Sloveniji. Mapa je kreirana u dva oblika: tiskanom i digitalnom, i to tako da bude što jednostavnija i preglednija za primjenu.

**Nika Pugelj**, koja je svojedobno radila na mjestu predsjednice Sekcije za putujuće knjižnice Slovenije, a sada je umirovljenica, u izlaganju *Iz sna u stvarnost i nazad* prisjetila se 31 godine rada u knjižnici, od kojih je većinu provela u bibliobusnoj službi te ispričala o svom iskustvu knjižničarke-umirovljenice kao volonterke u jednom mjesnom knjižničnom ogranku.

## **LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE (LIDA) Zadar, 24. - 29. svibnja 2010.**

Piše: Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Na Sveučilištu u Zadru od 24. do 29. svibnja 2010. održana je jedanaesta po redu međunarodna konferencija LIDA (Libraries in the Digital Age) na kojoj su sudjelovali koprivnički knjižničari.

Konferencija se inače održava od 2000. godine i bavi se problemima vezanim uz promjene okruženja knjižnica i informacijskih sustava koje su nastale pojavom nove informacijsko-komunikacijske tehnologije te tako potaknule

nove izazove u području knjižničarstva i informacijskih znanosti.

Organizatori ove renomirane konferencije bili su Odjel za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru i Sveučilište Rutgers iz Sjedinjenih Američkih Država.

LIDA se svake godine bavi određenim aktualnim temama iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti, organiziranim u dvije cjeline. Tako se ove godine prvi dio konferencije bavio problemima vezanim uz znanstveni i akademski prostor u digitalnom okruženju, dok se drugi odnosio na digitalne urođenike, odnosno na nove generacije koje od rođenja žive u digitalnom svijetu (mladi rođeni nakon pojave interneta). Koprivnički knjižničari su na ovom drugom dijelu na posteru prezentirali svoje usluge "Osobni knjižničar" i "Knjižnica na Facebooku". Naslov posteru bio je "Kako premostiti jaz između digitalnih urođenika i digitalnih pridošlica: iskustvo Knjižnice

i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica". Cilj ovih usluga je razvijati digitalne kompetencije knjižničnih korisnika, podupirati informacijsku, informatičku i knjižničnu pismenost, a istovremeno popularizirati knjižnične tiskane i elektroničke resurse koristeći najnovija tehnološka pomagala.

Organizatori su se i ove godine potrudili da pozvani predavači budu poznati svjetski stručnjaci. Tefko Saracević (Sveučilište Rutgers, SAD), Frances Harris (Sveučilište Illinois, Urbana-Champaign, SAD), Ross Todd (Sveučilište Rutgers, SAD), Gary Marchionini (Sveučilište Sjeverne Karoline, Chapel Hill, SAD), Marie L. Radford (Sveučilište Rutgers, SAD), Vittore Casarosa (ISTI - CNR, Pisa, Italija), te Edward Fox (Virginia Tech, SAD) - ugledni istraživač koji je ujedno bio počasni gost.

Na konferenciji je sudjelovalo otprilike 110 sudionika iz Europe, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Australije, Azije te, dakako, Hrvatske.

## **"KNJIGA SVIMA: LITERATURA NAMIJENJENA KORISNICIMA POSEBNIH KNJIŽNIČNIH PROGRAMA"**

### **7. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, Zagreb, 17. rujna 2010.**

Piše: Vesna Prvčić, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

U organizaciji Hrvatskog knjižničarskog društva, Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama, te suorganizaciji Komisije za čitanje(HKD), Knjižnice grada Zagreba-Gradske knjižnice, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, održan je 7. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama. Tema Okruglog stola bila je *Knjiga svima: literatura namijenjena korisnicima posebnih knjižničnih programa*.

Skupu je nazočilo 60-tak sudionika, mahom predstavnika ustanova koje se na određeni način bave pružanjem usluga korisnicima s posebnim potrebama, predstavnici organizatora i suorganizatora te predstavnica Ministarstva kulture. Gospođa Janković iz Ministarstva kulture te gospođa Sviben kao predstavnica organizatora u pozdravnom obraćanju skupu naglasile su potrebu i važnost zajedničkih napora Ministarstva i struke u rješavanju širokog spektra problema koje tematizira ovaj skup.

U programu Okruglog stola sudjelovalo je 20-tak izlagača koji su u svojim izlaganjima uglavnom obuhvatili i predstavili sve segmente pružanja usluga korisnicima s posebnim potrebama te akcentirali probleme s kojima se susreću u svom radu, dok su se iz pojedinih izlaganja mogli čuti i primjeri dobre prakse, što je vrlo poticajno djelovalo na većinu sudionika.

Teme izlaganja bile su sljedeće:

*Obrazovna literatura za osobe s disleksijom i teškoćama čitanja i pisanja: iskustva ISHEDS projekta* (Mirjana Lenček, Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb)

*Čitanke po mjeri učenika ili čitanke lake za čitanje* (Zrinka, Stančić, Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb.; Biserka Draganić, OŠ Franje Krste Frankopana, Zagreb.; Danuška Ružić, OŠ Dugave, Zagreb.)

*Obrazovna literatura za učenike s intelektualnim teškoćama* (Vesna Đurek, OŠ Nad Lipom, Zagreb)

*Problematika izdavanja udžbenika za slijepce i slabovidne osobe* (Sanja Frajtag, Hrvatska knjižnica za slijepce i slabovidne, Zagreb)

*Obrazovna literatura za osobe s oštećenjem vida i problemima u psihomotornom razvoju* (Nada Bjelčić, Udruga roditelja "OKO")

*Obrazovna literatura za osobe s perceptivnim teškoćama (cerebralna paraliza, snižene intelektualne sposobnosti)*, (Dragica Ćigrovski, OŠ Horvati, Zagreb)

*Stručna podrška uključivanju djece s teškoćama kroz izdavačku djelatnost Udruge IDEM* (Snježana Sekušak-Galešev, Udruga IDEM)

*Dostupnost literature na hrvatskom jeziku o Downovom sindromu* (Dinka Vuković, Hrvatska zajednica za Downov sindrom)

*Prilagodba obrazovne literature za slijepce i slabovidne osobe* (Jasmina Bele, Centar za odgoj i obrazovanje Vinko Bek, Zagreb)

*Hrvatski savez slijepih-ideje, inicijative i ostvarenja za pristupačnu knjigu* (Ivica Robić, Hrvatski savez slijepih, Zagreb)

*Proizvodnja prilagođene obrazovne literature za slijepce i slabovidne osobe* (Ivica Krznarić, Udruga za unaprjeđenje i obrazovanje slijepih i slabovidnih, Zagreb)

*Pomognimo im da uživaju čitajući* (Meri Butirić, Splitska udruga za osobe s disleksijom DYXY,St.)

*Problemi vezani uz nakladu prilagođene obrazovne literature za osobe s invaliditetom* (Dunja Merkler, Školska knjiga, Zagreb.)

*Knjiga za svakoga* (Dunja Marija Gabrijel, NSK, Zagreb) - knjižnica je akcentirana kao mjesto promocije i dostupnosti knjige lagane za čitanje. Nabavom takve vrste građe upravo knjižnice omogućavaju širok pristup informacijama i kulturnom izražavanju za sve vrste korisnika.

*Moji sat vremena čitanja - radionice čitanja za mlade s intelektualnim poteškoćama* (Davorka Semenić-Premec, KGZ)- Sudionici i polaznici radionice su mlađi s različitim stupnjevima i oblicima mentalne i tjelesne invalidnosti. Radionica se sastoji od čitanja naglas. Razgovora o pročitanom i biranju knjiga za posudbu. Nakon dvije godine održavanja radionice uočeno je bitno poboljšanje vještine čitanja te postignut veći stupanj socijalizacije kod svih sudionika.

*Knjiga prilagodena starijim čitateljima* (Sanja Bunić, KGZ)- Suradnja KGZ-a s domovima za starije i nemoćne. Provedena anketa o strukturi korisnika, načinu korištenja knjižnog fonda te čitalačkim navikama korisnika domova. Rezultati ankete koriste se kao temelj za odabir knjiga iz fonda Gradske knjižnice za stacionare u domovima za stare i nemoćne. Istraživanje je također pokazalo trajni

nedostatak knjiga koje su veličinom slova prilagođene starijoj populaciji.

*Žive knjige* (Ljiljana Sabljak, KGZ) - U tom konceptu "pisci u interakciji s publikom prepričavaju svoja životna iskustva - postaju knjige" i čitatelju pričaju o sebi što predstavlja još jedan poticaj za čitanje.

Zaključak koji se nameće je da su sudionici skupa, svaki sa svoga aspekta i ovisno o vrsti usluge koju pružaju svojim krajnjim korisnicima, akcentirali probleme s kojima se suočavaju u svom radu a koji uglavnom nastaju zbog nedostatka adekvatnih i nužnih pomagala i građe. Zaključak ovoga, kao i vjerojatno svih prethodnih skupova na tu temu, nameće se sam po sebi. Sve ove iznesene primjere i probleme iz prakse koji su uglavnom tužni i poražavajući, nužno je iskoristiti kao poticaj i predložak za sinkronizirani napor svih mjerodavnih (ministarstva, načelnici, udruge, centri, knjižnice, škole) u stvaranju boljih uvjeta za dostojanstveniji život i ostvarivanje elementarnih ljudskih prava. Prema tome i prava na čitanje. U navedenim izlaganjima zapaženi su rijetki primjeri dobre prakse poput naše usluge za slike i slabovidne osobe. Biti predstavnik knjižnice spomenute u kontekstu dobre prakse bilo je sasvim ugodno iskustvo.

## EDUKACIJE U METELU

Piše: Ilija Pejić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Od 2001. pa do danas edukacije u Metelu (ukupno 25) pokazale su se pravim oblikom stručnog usavršavanja, posebice dragocjena pomoć knjižničarima početnicima. U narodnim knjižnicama početnici mogu računati na pomoć kolega s kojima rade, ali školski knjižničari nisu u takvom povlaštenom položaju jer najčešće rade sami.

Knjižnični program MetelWin stalno se razvija, uvodi nove mogućnosti i u obradi, i u pregledima, i u korištenju grade pa su edukacije prigoda da se knjižničare upozna s novinama. Uglavnom, edukacije uvode knjižničare u osnove programa (preuzimanje zapisa, inventarizaciju, kreiranje vlastite baze, zaštitu podataka, restauraciju podataka, ažuriranje podataka, ispise raznih vrsta, osnove pretraživanja i pregleda, učlanjivanje korisnika...), a kad upoznaju program i kad unesu nekoliko stotina jedinica u svoju bazu, tad Matična služba organizira i drugi dio edukacije. U drugom dijelu edukacije polaznici nauče sami obrađivati građu u Metelu. Malo je građe koja nije već negdje obrađena da ne bismo mogli preuzeti zapise. Ipak, postoje i takvi slučajevi, posebice za građu lokalnog značenja pa knjižničari koji stvaraju svoje zavičajne zbirke često se s tim susreću. Malobrojni slučajevi izazov su knjižničarima da provjere svoje katalogizatorske i klasičifikatorske vještine.

Edukacije (radionice) u Metelu, koje vode programer Danko Tkalec i Ilija Pejić, knjižničarski savjetnik, prava su škola knjižničarstva, jer u proteklih deset godina kroz njih je prošlo više od 200 knjižničara.

Prvom dijelu edukacije (14. prosinca 2010.) održalo se 13 polaznika: Ivana Štironja (Srednja gospodarska škola Križevci), Dijana Bagarić (Osnovna škola B. Mađera

Novigrad Podravski), Martina Barberić (Osnovna škola Trnovitica), Maja Augustinčić (Osnovna škola Nova Rača), Brankica Brnjanec (Gradska knjižnica S. Kolara Čazma), Andrea Jasenko (Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar), Mirjana Bučar (Ekonomска i birotehnička škola Bjelovar), Katarina Belančić (Obrtnička škola Bjelovar), Rajna Gatalica (Tehnička škola Bjelovar), Ivanka Novoselac (Osnovna škola M. Pereša Kapela), Neven Ražov (Osnovna škola Berek), Marija Kuštan (Osnovna škola Ivanska), Jerko Barišić (Osnovna škola "G. Vitez" Sv. Ivan Žabno).

Drugi dio edukacije (3. ožujka 2011.) polazilo je 8 polaznika. Obadvije edukacije organizirala je Županijska matična služba, a održane su u Narodnoj knjižnici "P. Preradović" Bjelovar.



Polaznici edukacije u Metelu: 2. dio. Sjede slijeva: Jerko Barišić, Vedran Šperanda, Martina Barberić, Mirjana Bučar. Stoe slijeva: Ilija Pejić, Maja Augustinčić, Ivana Štironja, Ivanka Novoselac, Neven Ražov i Danko Tkalec.

## ELEKTRONIČKI REFERENTNI IZVORI

### III. osnovna škola Bjelovar, 9. veljače 2011.

Piše: Ilija Pejić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

U suradnji sa CSSU-om Županijska matična služba Narodne knjižnice "P. Preradović" organizirala je 9. veljače 2011. u knjižnici III. osnovne škole Bjelovar radionicu Elektronički referentni izvori kojoj se odazvalo 18 knjižničara iz narodnih i knjižnica srednjih škola Bjelovarsko-bilogorske županije.

Voditeljica radionice prof. Zdenka Sviben, viša knjižničarka, na početku nas je upoznala s pojmom referentna zbirka, njezinim formiranjem, smještajem i najznačajnijim karakteristikama (referentnost, upotrebljivost).

Referentni izvori se nalaze u tiskanom i elektroničkom obliku. S tekstualnim izvorima knjižničari su uglavnom dobro upoznati (enciklopedije, leksikoni, rječnici, kalendarji, atlasi, biografije, bibliografije...). U najnovije vrijeme sve više se koriste elektronički referentni izvori na internetu (baze podataka) koji su u velikoj prednosti pred tekstualnim poradi istovremene dostupnosti za više korisnika, stalne dostupnosti (0-24 sata), brzine pretraživanja, štednje na prostoru... Prof. Sviben uz prednosti ističe i nedostatke: stalna mijenjanja medija, premještanja sadržaja, povećane troškove, dugo očitavanje po opsegu velikih baza, tehničke poteškoće servera, kvarove lokalnih mreža i računala, nepouzdanost podataka... Knjižničar je u stanju stalnog stručnog usavršavanja, budnoj brizi i provjeravanju točnosti pronađenih informacija obzirom na autorstvo, ugled autora, područje kojim se bavi, nakladnika, domenu na kojoj je sadržaj, namjenu sadržaja, redovitost dopuna, vrijeme objavljivanja...

Polaznici radionice bili su u prigodi odgovoriti na brojne upite koristeći se pouzdanim (relevantnim) izvorima iz različitih područja kao što su: duljina rijeke Save, prva crna žena s licencem pilota, Garavo lice, Shakespeare... Od svjetskih enciklopedija koje nam mogu pomoći u svakodnevnom radu, bilo da su u tiskanom ili u elektroničkom obliku, (ako smo pretplaćeni) u ovom kontekstu navode se neke: The New Encyclopedia Britannica, La grande encyclopédie (Larousse), Brockhaus Enzyklopädie, Wikipedia... Mnoštvo je podataka i



u godišnjacima (The Europa Yearbook...), almanasima (Whitakers Almanack...), biografskim leksikonima (Hrvatski biografski leksikon, Biography...), statistikama (Državni zavod za statistiku, Eurostat, UN Statistics Division, UNdata, CIA World Factbook...), kalendarima (Timeanddata...), atlasima, kartama (Atlapedia...).

Za upite iz pojedinih struka služe nam specijalistički izvori kao što su stranice o zdravlju (Medline Plus), filozofiji (Guide to Philosophy on the Internet), umjetnosti (Artlex)... Online su nam dostupni i brojni rječnici kao i druga jezična problematika na raznim portalima: Hrvatski jezični portal, Enotes, Scholar Google, Yourdictionary...

Na kraju navedimo i nekoliko portala koji mogu puno pomoći knjižničarima u njihovom svakodnevnom radu jer nam nude odgovore na brojna pitanja: Online reference sources, Librarins Internet Indeks, Hrčak, Pitajte knjižničare, stranice Instituta "R. Bošković"...

Radionica Elektronički referentni izvori zorno opovrgava sve predrasude glede knjižničarstva jer riječ je o dinamičnoj struci u vrtlogu brzih i učestalih mijena komunikacijskih tehnologija. Knjižničar je pred izazovima kao rijetko koji stručnjak.

Istraživanje Romane Horvat i Ilike Pejića Društveni utjecaj Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar na život lokalne zajednice (2009.) pokazuje da građani knjižnicu uglavnom vide kao obrazovnu (125 odgovora ili 93%) i kulturnu (113 odgovora ili 84%) ustanovu, a potom i kao informacijsko središte (107 odgovora ili 80%) koje je potpora formalnom (osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko) i neformalnom obrazovanju (cjeloživotno učenje). U

predstavljanju knjižnica previše se ističe socijalna dimenzija neformalnog druženja, provođenja slobodnog vremena, čitanja tiska..., a prešutno zanemaruju stalne potrebe za novim znanjima i vještinama društva znanja, društva koje uči. Ovakvim i sličnim radionicama, ne samo za knjižničare, već i za korisnike recentnih informacija, pokazale bi se knjižnice u novom svjetlu, odnosno naglasili bi se njihovi neiskorišteni potencijali.

## NOVA STATISTIKA ZA NARODNE KNJIŽNICE, KOOPERATIVNA OBRADA ČASOPISA...

Piše: Ilija Pejić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Sastanak ravnatelja i voditelja narodnih knjižnica, voditelja obrade i voditelja županijskih matičnih službi triju županija (Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke i Virovitičko-podravske) održan je 24. studenoga 2010. u

Narodnoj knjižnici "P. Preradović" u Bjelovaru. Sastanak je organiziran u suradnji s Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, a nazočan je bio i Danko Tkalec, glavni programer Metela.

**S novom statistikom za narodne knjižnice** načočne su upoznali Ljiljana Vugrinec kao članica Radne skupine za izradu statistike i kao voditeljica "MS-a KK"-a te I. Pejić. Objasnjava je svaka rubrika budući da je riječ o znatno proširenijoj i obuhvatnijoj statisitici koja je uskladena sa standardima za statistiku ISO 2789. U diskusiju se uključivao i programer gosp. D. Tkalec koji će neke od spomenutih zahtjeva ugraditi u MetelWin. Brojne su novine u usporedbi sa starom statistikom: police u metrima, podjela multimedija na zvučnu, vizualnu i elektroničku građu, podjela novina i časopisa prema uzrastu (za djecu, za odrasle), edukacija korisnika za korištenje knjižnicom, prihodi i rashodi s brojnim stavkama i s posebnim naglaskom na nabavi knjižnične građe, zaposlenici... Najviše pitanja i najviše poteškoća u statistici pojavljuje se u poglavljju Korištenje građe i korisnici. Sama struktura članstva po novoj klasifikaciji treba biti pregledna u programu kao i korištenje građe, broj posudbi unutar knjižnice i izvan knjižnice, broj posjeta, broj pristupa internetu, broj riješenih zahtjeva u projektu Pitajte knjižničara...

Na statistici, koja je za 40% opširnija od stare, i koja po prvi put uvodi brojne novine, radile su kolegice Ljiljana Črnjar (Rijeka), Tatjana Nebesny (Zagreb), Sonja Tošić-Grlač (Zagreb) i Ljiljana Vugrinec (Koprivnica), članice Radne skupine koju je imenovao Hrvatski zavod za knjižničarstvo NSK-a, mahom priznate stručnjakinje u polju narodnog knjižničarstva. Kao pomoć knjižničarima priložene su i detaljne *Upute za popunjavanje tabela sa statističkim podacima o radu narodnih knjižnica*.

**Obrada periodike u programu MetelWin.** Povjerenstvo za razvoj Metela već prije dvije godine pokrenulo je zajedničku obradu periodike, iako bjelovarska Knjižnica periodiku računalno obrađuje već duže vrijeme i to naslove: *Dijete i društvo*, *Drvo znanja*, *Ekološki glasnik*, *Ekonomski pregled*, *Hrvatsku reviju*, *Meridijane*, *Hrvatski zemljopis*, *Književnu republiku*, *Narodni zdravstveni list*, *National geographic*



Prvi red slijeva: Ljiljana Vugrinec, Tihomir Pokopac, Marjana Janeš-Žulj, Ilija Pejić. Drugi red slijeva: Ana Knežević, Ivana Ledić. Treći red slijeva: Karlo Galinec, Dijana Sabolović-Krajina, Maja Dizdarević, Vinka Jelić, Romana Horvat, Marinko Iličić.

(hrv. izdanje) i *Republiku*. Cilj je obuhvatiti što veći broj naslova časopisa koji će biti svima pretraživi i dostupni. Riječ je o kooperativnoj katalogizaciji u kojoj svaka od knjižnica obrađuje pojedine naslove, a Metel će ih sve obuhvatiti u zajedničku bazu. Na taj način će se uštedjeti na vremenu, a zapisi pojedinih članaka će biti ujednačeni (standardi-zirani). U toj raspodjeli svaka od knjižnica preuzela je pojedine naslove: *Prirodu* (Point Varaždin), *Dijete i društvo* (Knjižnica i čitaonica "F. Galović" Koprivnica), *Drvo znanja* (Gradska knjižnica Đurđevac), *Ekološki glasnik* (Gradska knjižnica "F. Marković" Križevci), *Meridijane* (Pučka knjižnica Daruvar), *National geographic* (Gradska knjižnica Virovitica) i *Hrvatsku reviju* (Gradska knjižnica S. Kolara Čazma). Daljnja pitanja su dubina razrade i nabava prema potrebama korisnika, posebice studenata novoosnovanih studija u Bjelovaru, Koprivnici i Virovitici.

## "DJEĆJA KNJIŽNICA DANAS - IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE" Zagreb, 18. listopada 2010.

Piše: Vjeruška Štivić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Povodom 60. obljetnice odjela za djecu i mladež Knjižnice grada Zagreba organizirale su Međunarodni stručni skup pod nazivom "Dječja knjižnica danas - između teorije i prakse" koji se je održao 18. listopada 2010. godine u Odjelu za djecu i mladež Gradske knjižnice. Stručni skup bavio se pitanjem u kojoj mjeri dječje knjižnice u praksi ostvaruju svoju svrhu i zadaće zacrtane u IFLA-inim smjernicama za knjižnične usluge za djecu i mladež. S pozvanim izlaganjima, na skupu su sudjelovali predavači iz Hrvatske i inozemstva: Christian Brasel, Integrationsbibliothek Winterthur, Švicarska, Veronika Čelić-Tica, Hrvatski zavod za knjižničarstvo, NSK, Zagreb, Hela Čišćko, odjel za djecu i mladež Gradske knjižnice, KGZ, Viviane Ezratty, Bibliothèque "L'Heure Joyeuse", Pariz, Francuska, Ranka Javor, Hrvatski centar za dječju knjigu, KGZ,

Darja Lavrenčič Vrabec, Mestna knjižnica Ljubljana, Slovenija, Knjižnica Otona Župančića, Center za mlađinsko književnost i knjižničarstvo, Slovenija, Jannik Malvud, Aarhus Public Libraries, Danska, Ivanka Stričević, Sveučilište u Zadru, Odjel za knjižničarstvo. Teme koje su izlagaci predstavljali bile su aktualne i iznimno zanimljive. Publika je sa zanimanjem pratila predavanja i povremeno se javljala s pitanjima ili komentarima. No, krenimo redom. Na samom početku Hela Čišćko je održala kronološko predavanje *Odrastanje uz knjigu: 60 godina prve dječje knjižnice u Hrvatskoj* u kojem je dala pregled najvažnijih događaja Dječjeg odjela Gradske knjižnice Zagreb tijekom tih 60 godina. Bili su pioniri u razvijanju dječjeg knjižničarstva u Hrvatskoj koji su mnogi slijedili. Ivanka Stričević je u svojem izlaganju pod nazivom *Dječje knjižnice u 21. stoljeću*

za djecu 21. stoljeća govorila o značajnim promjenama koje su se dogodile na području dječjeg knjižničarstva. Ističe da nova načela na kojima danas počiva knjižničarstvo i koja određuju djelovanje knjižnica za djecu polaze od osnaženog djeteta koje sudjeluje u informacijskom dobu i pravu na pristupu informacijama, djetetu kao čitatelju i djetetu kao članu zajednice te djetetu u globalnom multikulturalnom okruženju. Jannik Mulvad je u svom predavanju pod nazivom *U vremenu kada je promjena jedina konstanta, surađujemo s korisnicima na idejama za knjižnicu budućnosti* predstavio svoju knjižnicu - dječju interaktivnu knjižnicu koja je prototip neke buduće knjižnice. Na nekoliko vrlo interesantnih primjera, kao što su *Mindspot* ili *3D catalogh*, prikazao nam je kako bi trebale izgledati knjižnice novog doba čiji se rad temelji na tehnološkim inovacijama i integraciji novih stilova učenja u novim modernim prostorima.

Izlaganje *Međunarodna dječja digitalna knjižnica: hrvatski doprinos* održala je Veronika Čelić-Tica. Prikazala je model, ustrojstvo i razvoj Međunarodne dječje digitalne knjižnice (International Children's Digital Library - ICDL) koji je započeo 2002. godine. Povjerenstvo za izbor knjiga koje se sastoji od predstavnika NSK i voditeljice Centra za dječju knjigu iz KGZ-a izabiru naslove hrvatske dječje književnosti koji predstavljaju nacionalnu kulturnu baštinu. Na taj se način popularizira hrvatska dječja knjiga u svijetu. Iz prve dječje knjižnice u Francuskoj stigla je Viviane Ezratty koja ju je kronološki predstavila u izlaganju pod nazivom *Francuske knjižnice za djecu: što se izmijenilo od osnivanja L'Heure Joyeuse u Parizu, 1924., godine?* Viviane zaključuje da čak i ako su knjižnice širom svijeta različite, stručni se rad dječjih knjižničara i ne razlikuje bitno - "Važno je uvijek pronaći pravu knjigu ili glazbu ili informaciju za pravo dijete u pravom trenutku". Christian Brassel je govorio o multikulturalnosti njegove sredine koja se ogleda i u radu knjižnice. Predavanjem pod nazivom *Međukulturalne usluge za djecu i mlade u knjižnicama grada Winterthura* upoznao

nas je s Integracijskom knjižnicom ib Knjižnica grada Winterthura koja nudi korisnicima koji nisu njemačkog podrijetla pristup medijima na glavnim doseljeničkim jezicima. Naglašava da su otvorenost, slobodan pristup i privlačan prostor sa širokim izborom medija temeljni preduvjet da se dopre do djece i mladih, ciljne skupine korisnika dječjih knjižnica. Darja Lavrenčić Vrabec predstavila je novine u slovenskom dječjem knjižničarstvu u izlaganju *Novi razmještaj beletristike na policama u odjelu za djecu i mladež*. Na teorijska razmišljanja nadogradili su i praktični dio tako što su rezultate istraživanja primjenili u praksi. Novi razmještaj knjiga na policama dio je koncepta razmještaja prema čitalačkim perspektivama koji iskorištava sva pozitivna svojstva razmještaja po dobnim skupinama koji slijede rezultate iz razvojne perspektive i za njih vezane edukativne i didaktičke posljedice. Izlaganje je izazvalo brojne reakcije te se raspravljalo o mogućnostima za istim ili sličnim projektom u Hrvatskoj, na što je Ivanka Stričević, kao predstavnica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mlade, odgovorila da su u tijeku pripreme za donošenje novih smjernica za dječje knjižnice, te se u sklopu toga promišlja i o toj problematici, koja je važna dječjim knjižničarima na terenu, koji su isto tako osjetili da je došlo vrijeme za promjene. Na samom kraju Ranka Javor je cijenjenom skupu predstavila knjigu *Časopisi za djecu i mladež*. Pri Hrvatskom centru za dječju knjigu nalazi se posebna zbirka građe u kojoj se nalaze i dječji časopisi koji su dio Zaštićenog fonda. 2009. godine ta bogata zbirka časopisa je stručno obrađena i na taj način postala on-line dostupna korisnicima. Kako je skup bio posvećen 60. toj obljetnici *Odjela za djecu i mladež* Gradske knjižnice Zagreb, gosti su redom upućivali čestitke domaćinima za predani i savjesni rad u razvijanju dječjeg knjižničarstva, sa željama da tako i nastave, a domaćini su, kao i na svim rođendanim, sve pozvane počastili slavljeničkom tortom.

## **"ZAJEDNO NA DOBROBIT NAŠIH KORISNIKA: SURADNJA DJEČJIH I ŠKOLSKIH KNJIŽNICA"** **Zagreb, 19. ožujka 2010.**

Piše: Mirjana Milinović, Osnovna škola Rovišće

U organizaciji Hrvatskoga knjižničarskog društva - Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež i Komisije za osnovnoškolske knjižnice te Knjižnica grada Zagreba - Knjižnice Medveščak, u Knjižnici Medveščak u Zagrebu održan je 19. ožujka 2010. godine stručni skup pod nazivom *"Zajedno na dobrobit naših korisnika: suradnja dječjih i školskih knjižnica"*. Gotovo stotinu knjižničara iz cijele Hrvatske i različitih vrsta knjižnica imalo je priliku poslušati dva pozvana izlaganja i devet primjera suradnje s "tržišta dobre prakse", a aktivni sudionici bili su i članovi našega Društva.

Prvo izlaganje imala je dr. sc. Ivanka Stričević s Odjela za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru, pod nazivom *Dječje i školske knjižnice - od suradnje do partnerstva*. Podsjetila je

prisutne na niz dokumenata i smjernica u kojima se suradnja spominje kao jedan od nezaobilaznih oblika djelovanja svake ustanove koja služi svojim korisnicima. Suradnjom se stvara dodana vrijednost, tj. ono što nije moguće ostvariti samostalnim djelovanjem niti jedne ustanove. Spomenula je mnogobrojne razloge za suradnju dječjih i školskih knjižnica. Tako je, primjerice, jedna od dobiti koju od suradnje imaju korisnici što na raspolaganju imaju više iskoristivih izvora, viša je kvaliteta programa, a suradnjom se osigurava i kontinuitet ponude u zajednici. Za knjižnicu je suradnja važna jer se njome ostvaruje poslanje, povećava se iskorištenost i pridonosi prepoznatljivosti u zajednici. Dr. sc. Stričević govorila je o dva osnovna modaliteta suradnje koje dječje i školske

knjižnice mogu primijeniti u zajedničkom djelovanju: suradnji kao neobveznom i povremenom obliku djelovanja, te partnerstvu kao višem obliku koji obvezuje i osigurava kontinuitet.

Predsjednica Komisije za osnovnoškolske knjižnice, Mirjana Milinović iz OŠ Rovišće, u svom je izlaganju pod nazivom *Školske knjižnice - prirodni partneri dječjih knjižnica* govorila o tome zašto je partnerstvo među njima posve prirodno: imaju zajedničke korisnike i zajedničke specifične ciljeve koje je moguće u potpunosti ostvariti tek kvalitetnom suradnjom. Zajedno treba planirati, izraditi i provesti planirani program te na kraju vrjednovati učinjeno, što je temelj na kojem treba graditi daljnji rad.

Na "tržištu dobre prakse" ove se godine našlo devet izuzetno zanimljivih primjera suradnje školskih i narodnih knjižnica. Sudjelovali su knjižničari iz cijele Hrvatske:

1. Ivana Hrvat Kričančić i Verena Tibljaš, Gradska knjižnica Rijeka: *Gdje se sve krije budući suradnik?*
2. Tatjana Basar, Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić", Karlovac: *Mali za velike - veliki za male: suradnja Igraonice s ustanovama, udrugama i pojedincima*
3. Jadranka Gregorec, Knjižnice grada Zagreba - Gradska knjižnica Ante Kovačića, Zaprešić: *Poetski susreti djece Zaprešića*
4. Željko Vrbanc, Irena Bekić, Knjižnice grada Zagreba - Knjižnica S.S. Kranjčevića: *Ako ništa drugo, barem je bilo ugodno*
5. Ida Bogadi, Knjižnica OŠ Gustava Krkleca, Zagreb i Vesna Radošević, Knjižnice grada Zagreba - Knjižnica Novi Zagreb: *Knjigotrag ili (očajnička) potraga za knjigom u Knjižnici Novi Zagreb*
6. Marija Purgar, Knjižnica OŠ Nikole Andrića, Vukovar i Irena Bando, Knjižnica OŠ J. Truhelke, Osijek: *Suradnja osnovnoškolskih knjižnica*
7. Ana Sudarević, Knjižnica OŠ Dubovac, Karlovac i Kristina Čunović, Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić", Karlovac: *U knjižnici na pozornici: igrokaz povodom Međunarodnog dana dječjih prava*
8. Danijela Petrić i Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović", Koprivnica: *Suradnja gradske i školskih knjižnica u jačanju digitalnih kompetencija i čitateljskih navika učenika*
9. Grozdana Ribičić, Helena Bužančić i Antonija Medak, Gradska knjižnica Marka Marulića, Split, Središnja

knjižnica, Odjel za djecu i mlade: *GKMM i osnovne škole - zajedno za dobrobit splitske djece*

Izdvojila bih tek primjer kolegica iz našega Društva, Ljiljane Vugrinec i Danijele Petrić iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica. One su predstavile dva projekta koja su tijekom 2009. osmišljena u njihovoј Knjižnici. *Osobni knjižničar* nova je usluga osmišljena u suradnji sa školskim knjižničarima koprivničkih osnovnih i srednjih škola, a radi se o edukativnim radionicama u kojima knjižničari gradske knjižnice poučavaju zainteresirane polaznike informatičkim i informacijskim vještinama.



Drugi oblik suradnje su *knjižnični stacionari gradske knjižnice u školskim knjižnicama koprivničkih škola*, koji imaju za cilj potaknuti čitateljske navike učenika, osobito onih koji su udaljeni od gradske knjižnice. Dobit je višestruka, za obje strane.

Sva izlaganja možete pronaći na [http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/arhiva/u\\_zemlji/](http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/arhiva/u_zemlji/).

Nakon zanimljive diskusije, koja ipak nije bila onako "žestoka" kako se očekivalo, dr. sc. Ana Barbarić, s Odsječka informacijskih znanosti FF-a u Zagrebu, predstavila je hrvatsko izdanje novih IFLA-inih *Smjernica za knjižnične usluge za mladež*.

Ovакvi su stručni skupovi izuzetno važni upravo zbog razmjene iskustava, nakon čega se možemo uspoređivati i vidjeti "gdje smo mi to" u odnosu na druge, pa u skladu s time planirati daljnja naša djelovanja i slijedeći dobre primjere, nastojati od sebe dati ono najbolje.

## DJEČJI ODJELI KROZ SURADNJU S JAVNOŠĆU

Piše: Irena Hlupić-Rašo, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Obilježavajući 45. obljetnicu utemeljenja Dječjeg odjela, Gradska knjižnica "Juraj Šišgorić" u Šibeniku tom je prigodom organizirala stručni skup Dječji odjeli kroz suradnju s javnošću. Skup je održan 27. i 28. siječnja 2011. u prostoru knjižnice. Knjižničare iz cijele Hrvatske pozdravio je gradonačelnik Grada Šibenika dr. Ante Županović, koji je istaknuo važnu ulogu odnosa s javnosti i medijima u izgradnji slike knjižnice kao gradskog kulturnog i informacijskog žarišta. Upravo stoga

skup je posvećen toj temi uz stručnu potporu Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskoga knjižničarskog društva. U službenom dijelu programa održano je 21 izlaganje te 6 izlaganja na posteru, a izdvojila sam neka meni najzanimljivija.

Izlaganje Edite Bačić (Pravni fakultet Split) *Knjižnične usluge za mlade i javno zagovaranje* dirnulo je u samu srž problematike (ne)osnivanja odjela za mlade. Razvoj knjižničnih usluga za mlade moguće je ostvariti stal-

nom brigom i sustavnim javnim zagovaranjem mlađih ljudi na nivou šire društvene zajednice, naročito u okviru obrazovnih i drugih institucija koje su svojim poslanjem vezane za promicanje interesa mlađih. U tom smislu mogu se formirati grupe stručnjaka ili druge partnerske skupine zainteresirane za razmjenu ideja i zajedničkih projekata na lokalnoj i nacionalnoj razini. Posebno se to odnosi na knjižničarske djelatnike, koji u okviru stručne javnosti mogu zagovarati interes svojih mlađih korisnika u odnosu na kompetencije knjižničarskih djelatnika u pogledu struke, zatim razumijevanja razvojnih potreba mlađih kao i poznavanja mlađenачke kulture i modernih trendova. Istodobno djelatnici će stjecati vještine javnog zagovaranja, razvijati prilagodljivost, suradnju i partnerstvo s naglaskom na aktivno učenje i kritičko mišljenje.

Na temu Elektronski mediji - čarobna formula u saradnji dečjih odjela s javnošću govorio je Mirko Marković iz Biblioteke grada Beograda. Novi način komunikacije s najmlađima uvjetovao je i razvoj novih oblika rada u knjižnicama, ali i drugačiji nastup i predstavljanje u javnosti. Ključnu ulogu u tome imaju elektronički mediji. Uz programsku suradnju s TV kućama, posebno specijaliziranim za djecu "Dečja TV", "Happy channel", "Pink kids" i dr. Marković posebno ukazuje na specijaliziranu mrežnu stranicu <http://www.bgb.org.rs/zmaj/>, članicu mreže

<http://www.decjabilblioteka.org/>. Napravljene su prezentacije na internetskim društvenim mrežama, formirane su e-mail liste medija, ali i korisnika. Poseban uspjeh postigla je SMS kampanja u suradnji s Telekomom u povodu Svjetskog dana dječje knjige 2009. god. Biblioteka grada Beograda osmisnila je višednevnu akciju *Dođi kroz noć, kroz san*, u koju se uključilo više od tisuću djece koja ispisuju stihove u obliku SMS poruke i šalju je na natječaj, a popularni pjesnici za djecu ih ocjenjuju i nagrađuju. Preporuka za nagrade: ne knjige, već skupi mobiteli. Foto natječaji, informacije putem SMS-a, prezentacija dječjih odjela na Facebooku, izravna javljanja s događanja i snimanja u dječjim odjelima pa sve do putujuće knjižnice na rijeci, dovest će do značajnih statističkih pomaka kao rezultata takvog načina rada.

Za kraj ću pobrojati još neke interesantne teme: Komunikacija preko internetskih društvenih mreža, Analiza sadržaja i usluga knjižnice: web stranice za mlade, Osvajanje javnosti: misija korak po korak i dr.

Umjesto zaključka: kako bi neprestano podizale kvalitetu usluga za djecu i mlade, knjižnice trebaju osmislit različite promotivne aktivnosti i usluge koristeći mogućnosti novih tehnologija, suradujući pritom s vrtićima i osnovnim školama, kulturnim i drugim javnim ustanovama, lokalnom zajednicom i - medijima.

## PREKO 150 ODRŽANIH MANIFESTACIJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI VIROVITICA

Piše: Višnja Romaj, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

**Uspješno sudjelovanje i izlaganje na 6. međunarodnom stručnom skupu Knjižnica - nositelj kulturnog identiteta (Knjižnica središte znanja i zabave), Karlovac, 16. i 17. rujna 2010.**



Predavanje ravnateljice Gradske knjižnice Virovitica Višnje Romaj, prof.

U petak, 17. rujna 2010., održala sam predavanje o Knjižnici pod naslovom: *Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica - knjižnica 21. stoljeća*, s osvrtom na održane mnogobrojne

manifestacije, a vezano uz temu skupa. Predavanje je bilo popraćeno i kraćom prezentacijom o Knjižnici koju je pripremio Jasen Platenik. Izlaganje i prezentacija, kao i popratni promidžbeni materijali, bili su vrlo dobro prihvaćeni na stručnom skupu, posebno od vrlo ljubaznih domaćina, svih sudionika skupa, kao i od voditeljica knjižnica iz Slovenije. Svoje izlaganje započela sam informacijom o preseljenju Knjižnice 2007. u moderan, prostorn i u informatičkom smislu dobro opremljen prostor.

No, ono što sam u samom izlaganju nastojala istaći jest to da je taj novi i reperezentativni prostor Knjižnice sada uspješno ispunjen i reprezentativnim programskim sadržajima (održano je preko 150 različitih manifestacija). Pri tome, nastojala sam naglasiti da sam kriterij promijenila, tj. da sam ustanovila kriterij v r s n o s t i pri odabiru autora: književnika, znanstvenika, glazbenika, pjevača, predavača, slikara, fotografa, filmofila... Uz to, naglasak sam stavila na predstavljanje najnovijih romana, znanstvenih istraživanja te na susrete s brojnim poznatim književnicima i književnim kritičarima, te različito profiliranim gostima (Viktor Žmegač, Miro Gavran, Miljenko Jergović, Julijana Matanović, Pavao Pavličić, Nedjeljko Fabrio, Josip Bratulić, Mani Gotovac, Mirjana Krizmanić, Branko Grisogono, Andelko Milardović, Branimir Donat, Vinko Brešić, Ante Stamać, Ive Mažuran, Goran Šafarek i dr.). Nadalje, naznačila sam da se sljedeća promjena odnosi i na uvođenje nečega što smo nazvali večeri šansone.

Zašto koncerti u knjižnici, zašto šansona? Upravo zbog toga što je tekst šansone često vezan uz književnost. Tako su tijekom proteklih tri godine u Knjižnici gostovali vrsni šansonjeri, kantatori i interpreti (Arsen Dedić, Ibrica Jusić, Lada Kos, Dunja Knebl, Srđan Depolo, Lidija Bačuk, Massimo Savić i drugi). A tu su i Jazz večeri, te večeri klasične glazbe (Višnja Mažuran) s kojima smo također imali puno uspjeha.

Neki su sadržaji bili ciljano uvedeni i odnosili su se na privlačenje publike. To se odnosi i na strip tribine s poznatim teoretičarima stripa (Rudi Aljinović, Veljko Krulčić, Mladen Novaković...). Napominjem da je Gradska knjižnica izdala i dvogodišnji strip kalendar u kojem su predstavljeni virovički autori, koji već sada predstavlja raritetno izdanje.

Uz to, uveli smo i predavanja s područja astronomije. Predavači su bili Slobodan Danko Bosanac, a o digitalnoj fotografiji govorio nam je Danijel Reponj, te nam je mnoga zanimljiva tematska predavanja pripremio prof. Zlatko Kovačević. Prostor ispred Knjižnice iskoristili smo kao poligon s teleskopima za promatranje svemira. Naša publika, odnosno naši korisnici rado dolaze i na putopisna predavanja. Možemo tako izdvojiti i predavanje *Pustinjski blues - Hrvoja Ivančića, Razglednice s Kilimanjara* - Milice Fuček, *Egipat uzduž i poprijeko* iste autorice, te Irsku i Englesku - Žarka Klaića.

Tijekom ovog razdoblja realizirali smo i čitav niz tribina s područja psihologije, klimatologije, užih i širih tema s područje gospodarstva, socio-politološkog razmatranja.

Nastojala sam i uspjela oživjeti rad Igraonice koja se nalazi u sklopu našeg Dječjeg odjela. Naime, uz već postojeće radionice za djecu, pričaonice, te izložbe dječjih radova, pokrenula sam i projekt vlastitih lutkarskih predstava (prema predlošku slikovnica: Zdenka Kasapić Foret, Nikolina Bošnjak).

Uz to, Knjižnica nastoji njegovati princip jednakosti događanja unutar Knjižnice, kao i događanja ispred Knjižnice: to se vidi i u redovitom održavanju sajma knjiga Viroliber u vrijeme proslave Dana grada (Rokovo), kao i u održanim manifestacijama ispred nje: večer folklora, portretiranje Virovitičana, likovne radionice za djecu. Taj sajam je posjećen i uspješan te dokazuje da ni danas, u eri interneta i velikih tehničkih i tehnoloških dostignuća, knjiga nije nešto zastarjelo i sasvim nepotrebno, nego nešto temeljno, ono bez čega se ne može.

Od projekata koji su realizirani u protekle tri godine, svakako treba spomenuti *Kutak za slijepе i slabovidne osobe*, koji vrlo dobro funkcioniра i koji sada ima i jednu zaposlenu djelatnicu koja se bavi programima vezanim uz Kutak. I tu sam pokrenula inicijativu da se krene i s redovitim programskim sadržajima (održana tribina sa slijepom pjesnikinjom Kristinom Semenjuk), te različitim radionicama za djecu i odrasle (Djed Božićnjak u Knjižnici).

Svakako treba spomenuti i dobro posjećen Kutak za čitanje na stranim jezicima koji je vezan uz našu zbirku na stranim jezicima.

Poradila sam i na prostoru, odnosno na policama Kutka za naše najmlađe, te Kutka za mlade gdje je smještena i pripadajuća literatura. Prošle godine sudjelovali smo na 7. savjetovanju za narodne knjižnice gdje sam imala izlaganje o našoj Zavičajnoj zbirci, na koju smo također ponosni i koja je okosnica naših tribina Značajni Virovitičani.

Tijekom 2010. sudjelovali smo i na međunarodnom stručnom skupu Knjižnica - nositelj kulturnog identiteta u Karlovcu 16. i 17. rujna 2010. Napominjem da sam tijekom 2010. godine uspjela pripremiti i snimiti film o Gradskoj knjižnici koji je emitiran i na HRT-u (dvadesetak minuta). Svi naši napori rezultirali su brojnom i vjernom publikom u Knjižnici.

#### Zaključak:

Uz stručan rad (nedavno smo završili reviziju kompletног fonda te redovito održavanje stručnih seminara u okviru Županijske matične službe, te održavanje velikih skupova na razini Grada i Županije) držimo da je podjednako važno o t v o r i t i v rata knjižnica i sadržajima koji potiču kreativnost, koji ljudi čine ne samo informiranim nego i opuštenima, sretnima i zadovoljnima.

No, sve je to potrebno realizirati u skladu sa spomenutim kriterijem vrsnosti i visoke kvalitete na koju sam nastojala upozoriti.

U tom smislu mogu navesti izvrsnu večer i neformalno predstavljanje knjige Arijane Čuline *Za Europu spremni* na kojoj se u maniri stand-up komedije, interpretiralo, plesalo i pjevalo.

Posebno duhovitu i vedru atmosferu napravio je i Željko Pervan na predstavljanju knjige Željka Pažina *Duhovitošću do duhovnog zdravlja*.

Sve to donosi Knjižnici epitet živog i posjećenog mjestu u koji korisnici doista rado dolaze i mesta kojemu se uvijek rado vraćaju.

## “ŠKOLSKA KNJIŽNICA I SLOBODNO VRIJEME UČENIKA”

### 22. proljetna škola školskih knjižničara, Zagreb, 7. - 10. travnja 2010.

Piše: Jerko Barišić, Knjižnica Osnovne škole "Grigor Vitez", Sveti Ivan Žabno

#### “U tebi mora gorjeti ono što želiš zapaliti u drugima” (Marko Aurelije)

Prošlogodišnja Proljetna škola školskih knjižničara Republike Hrvatske održana je u Zagrebu. Na ovom najvećem stručnom skupu školskih knjižničara ponovo je došla do izražaja dobra suradnja između Hrvatske udruge školskih knjižničara, Filozofskoga fakulteta - Odsjeka za

informacijske znanosti, Ministarstva obrazovanja i športa te Agencije za odgoj i obrazovanje, koji su i organizirali ovu Školu. Na Školi se okupilo više od četiristo školskih knjižničara iz osnovnih i srednjih škola.

*Školska knjižnica i slobodno vrijeme učenika; Neposredno i posredno uključivanje knjižničara u školski kurikulum*, bila je tema Škole.

Raznolik program započeo je prvoga dana u Gradišelskoj tehničkoj školi, a nastavljen sutradan u Industrijskoj strojarskoj školi i Strojarskoj tehničkoj školi Fausta Vrančića. Sudionici su odslušali sedam plenarnih izlaganja kojima su prethodili pozdravi te veselo i kreativan scenski program učenika iz Osnovne škole Kustošija pod vodstvom Emilije Centner-Čižmešija, školske knjižničarke. O ishodu učenja u kontekstu Bolonjske reforme u programima studija informacijskih znanosti govorila je Jadranka Lasić-Lazić, dok je Mira Zovko izlagala o školskom knjižničaru u suvremenom kurikulumu. O povezanosti školske knjižnice i programa Likovne kulture nazočne je izvjestila Mirjana Tomašević-Dančević. Draženka Stančić izlagala je o slobodnom vremenu korisnika knjižnice kao izazovu školskom knjižničaru. O ulozi školske knjižnice u programskoj diferenciranosti koja se odnosi na darovite učenike govorila je Veronika Čelić-Tica. Knjižničarske kompetencije i ishode cjeloživotnog učenja prikazala je u svom izlaganju Dijana Machala. Plenarna izlaganja završila su predavanjem Maline Zuccon Martić o slobodnom vremenu u Muzeju za umjetnost i obrt.

Nakon toga školski knjižničari sudjelovali su u dobrovornoj akciji "Srce na dar", a Hrvatska udruga školskih knjižničara održala je Skupštinu na kojoj je dodijeljena Nagrada "Višnja Šeta" najzaslužnijim školskim knjižničarima. Na Školi je održano dvadeset šest radionica. Zaista velika ponuda! Čak pet radionica održano je u gradu na različitim lokacijama: dvije u muzejima, dvije na otvorenom i jedna u Domu Marije Jurić Zagorke.

Sudjelovao sam u četiri radionice. Ana Sudarević, OŠ Dubovac, Karlovac pokazala je u radionici kako izraditi digitalne materijale u školskoj knjižnici. Izradom digitalne publikacije potiče se čitanje i razvija informatička pismenost.



U Domu Marije Jurić Zagorke

Voditelji radionice *Naše niti u 2.0 mreži* (Ivana Vladilo, Milena Klanjac, Tihomir Dunderović, Nataša Mesić Muharemi i Josip Rihtarić) pomogli su sudionicima: otvoriti račun gmail pošte, prijaviti se putem google računa na stranici, imenovati blog, odabrati izgled bloga, započeti bloganje, pisati post i umetati slike.

Radionicu o informacijskoj pismenosti održala je Sonja Špiranec. Da bi procesi informacijske pismenosti u školama bili kvalitetni, treba ih utemeljiti na osmišljenim programima. Kroz vježbe sudionici su povezali ishode učenja s konkretnim aktivnostima. Cjeloživotno učenje je nezamislivo bez informacijske pismenosti. Predstavnici tvrtke "MARBET" su pokazali materijale za zaštitu novih



Sudionike je jako zanimalo kako izraditi digitalne materijale

i popravak oštećenih knjiga. Sudionici su na kraju vrlo uspješno popravljali i omatali knjige. Održana su dva okrugla stola. Na prvom okruglom stolu govorilo se o međunarodnoj suradnji u školskom knjižničarstvu. Na okruglom stolu HUŠK-a raspravljao se o školskoj knjižnici u suradničkom ozračju kao putu prema kvalitetnoj školi. S pozicije knjižničara najveće prepreke uspostavi kvalitetne suradnje s nastavnicima kriju se u zastarjelim stereotipima o knjižnici i knjižničarima, jer nastavnik ničim nije motiviran da u nastavnom procesu uporabi bilo koji izvor osim glasa, krede i ploče, a knjižnica je najkorisnija kad je dio nastavnog procesa..., naglasio je Josip Rihtarić. Savjetnica Ana Krželj rekla je da na ovakve skupove uvijek dolaze oni koje kvalitetno rade s puno entuzijazma i da njima ne treba govoriti o negativnostima... Svoju raspravu završila je pitanjima: "Zašto knjižničari nisu prepoznati kao važni i potrebni, zašto se u svakom rebalansu proračuna štedi na knjižnicama i je li to samo iskaz odnosa moći pojedinih ministarstava unutar izvršne vlasti ili slika stanja i odnosa cjelokupne vlasti prema obrazovanju kao takvom? Kao odgovor jedna je sudionica preporučila da bi trebalo ojačati položaj obrazovanja u društvu pa time popraviti i status školskih knjižnica. Na Školi su se usporedno predstavljali primjeri dobre prakse za osnovne i srednje škole. Kako sam limitiran prostorom, samo ću nabrojiti primjere na kojima sam prisustvovao, a čija je tema čitanje, lektira: Ana Sudarević: *Škitnja s lektirom: izrada atlasa za lektiru*, Ana Šebo: *Knjižnica bez zidova - Snovogradска knjižnica*, Katica Novoselac: *Klub ljubitelja čitanja*, Luca Matić i Senka Pintarić: *Suradnja školskog knjižničara i učitelja razredne nastave na projektu Moja prva knjiga* i Darija Klaričić-Veg: *Multimedijalna lektira Plesna haljina žutog maslačka*. Također sam odslušao i video cijeli program čija je tema korelacija, kulturni projekti: Ivica Josipović: *Zemlja - treći kamenčić od Sunca*, Marija Vesel: *Otvorene radionice*, Irja Jerković: *Znameniti Dubrovčani - godišnji projekt*, Zora Hajdarović: *U svijetu bajki i priča braće Grimm*.

Iz navedenoga je vidljivo da je i 22. proljetna škola ponudila, kao i prošle, mnogo sadržaja. Svi održani programi nalaze se u Zborniku koji su sudionici dobili na Školi. Možda bi bilo dobro napraviti selekciju na razini županija kako bi se predstavilo ono što je isključivo vezano za temu Škole. I samo usporedno predstavljanje primjera iz prakse posebno za osnovnu, a posebno za srednju školu, pokazalo se uspješnim. Bi li se mogla održati Proljetna škola posebno za osnovne, a posebno za srednje škole?

## POSJETILI SMO KNJIŽNICE U MILANU

Pišu: Karlo Galinec, Dijana Sabolović-Krajina, Kristian Ujlaki i Jasmina Vajzović, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Tijekom boravka na kongresu IFLA-e u Milatu (2009.) imali smo priliku posjetiti nekoliko vrlo zanimljivih knjižnica - nacionalne knjižnice Ambrosianu i Brajdensianu, Gradsku knjižnicu Sormani i Specijaliziranu knjižnicu Centra za pomoć djeci s mentalnim poteškoćama i invaliditetom.

### **Knjižnica Ambrosiana**

U sklopu IFLA-inog kongresa u Milatu organizirane su grupne posjete knjižnicama, uz uvjet posjedovanja vaučera za posjet određenoj knjižnici. Ja sam posjetio slavnu Knjižnicu Ambrosiana. Prvi dio obilaska uključivao je upoznavanje s kratkom poviješću knjižnice. Knjižnica je nazvana prema Ambroziju, svecu zaštitniku Milana, a osnovana je na poticaj kardinala Frederica Borromea čiji su izaslanici proputovali zapadnu Europu, Grčku i Siriju u potrazi za knjigama i rukopisima. U vredniju građu koju posjeduje Ambrosiana ubrava se zbirkam rukopisa benediktinskog samostana iz Bobbia, gradića i komune u okolini Piacenze, te 12 rukopisa Leonarda da Vincijskog uključujući i Codex Atlanticus, zbirku zapisa i crteža. U sklopu knjižnice Ambrosiana nalazi se i umjetnička galerija "Pinacoteca Ambrosiana".

Drugi dio obilaska obuhvatio je samo galerijski dio zgrade u kojem je u tom trenutku uz stalni postav, koji uključuje velik broj vrijednih slika, bila organizirana zanimljiva izložba starih, prekrasno iluminiranih rukopisnih knjiga, uključujući i one arapske. Na čitaonicu smo (vidi fotografiju) tek bacili pogled kroz staklo. Više informacija o knjižnici i galeriji Ambrosiana možete pronaći na web stranici [www.ambrosiana.eu](http://www.ambrosiana.eu). (K. Galinec)



Slika 1: Čitaonica slavne Ambrosiane

### **Nacionalna knjižnica Breidensiana**

Nacionalna knjižnica Breidensiana smještena je u Palači Brera, u istoimenoj živopisnoj milanskoj četvrti, a zgradu dijeli s Umjetničkom galerijom i Akademijom umjetnosti. Knjižnica je otvorena javnosti 1786. i to na zahtjev Marije Terezije. Budući da je u to vrijeme

Knjižnica Ambrosiana sadržavala uglavnom rukopise, ova je knjižnica trebala ponuditi tiskane knjige te biti otvorena javnoj upotrebi, "svakome tko želi kultivirati svoj um i stjecati znanje". Knjižnica je 1880. postala nacionalna. Tijekom dvjestotinjak godina bogatila je svoj fond mnogobrojnim donacijama, zbirkama i obaveznim primjerkom. Sastoji se od niza dvorana, koje odišu svečanom atmosferom i izazivaju gotovo strahopoštovanje zbog starih knjiga, grandioznog starinskog namještaja, oslikanih stropova, kristalnih lustera i vrijednih slika. Knjižnica se sastoji od sobe s katalozima, Dvorane Marije Terezije, Čitaonice, Studijske čitaonice, Čitaonice rukopisa i dr. Iako se baš izgledom ne uklapaju u taj starinski svijet, u knjižnici su zastupljena i računala, kao i ostala suvremna tehnologija bez koje je danas teško zamisliv ozbiljan istraživački rad. Više na [www.brajdense.it](http://www.brajdense.it) i <http://milan.arounder.com/en/views/brera/brajdense-national-library.html> (D. Sabolović-Krajina)

### **Središnja gradska knjižnica Sormani u Milatu**

Knjižnica Sormani smještena je u istoimenoj palači vrlo vrijedne i značajne kulturne povijesti. Središnja je knjižnica u gradskom knjižničnom sustavu Milana, koji se sastoji od 25 knjižnica i posjeduje bogatu zbirku kulturnog nasljeđa, ponajviše iz područja humanističkih znanosti, prava i umjetnosti. Posjeduje zbirku od preko 600.000 knjiga i bogatu glazbenu zbirku od preko 40.000 audio kaseta, gramofonskih ploča i ostale neknjižne grade. Osim uloge sakupljanja i čuvanja grade, uloga ove knjižnice je i pružanje referentnih usluga, osiguranje pristupa bazama podataka, informacijskoj tehnologiji (20 računala za korisnike s pristupom internetu). Glavno obilježje ove knjižnice je harmoničan spoj suvremenih tehnologija i knjižničnih usluga s impresivnom kulturno-povijesnom vrijednošću. Imali smo zadovoljstvo pogledati izložbu pod nazivom La biblioteca magica ili Čarobna knjižnica Gianfilippa Usellini - jednog od glavnih predstavnika čarobnog realizma, čije slike predstavljaju spoj sna, mita i bajke. (K. Ujlaki)

### **Specijalizirirana knjižnica Centra za pomoć djeci s mentalnim poteškoćama i invaliditetom (Centro Benedetta D'Intino onlus)**

Za razliku od ostalih ovdje spomenutih knjižnica, koje se nalaze u starim palačama, ova knjižnica smještena je u modernoj, novoj zgradi. Dio je Centra za pomoć djeci s mentalnim poteškoćama i invaliditetom, koji je osnovan 1994. godine kao neprofitna organizacija s dvije misije - prva je psihoterapija, a druga alternativna komunikacija. Prvi je i jedini centar u Italiji koji ima školu alternativne komunikacije. Djeluje kao dnevni centar unutar kojega se provode brojne aktivnosti i programi prilagođeni individualnim potrebama svakog djeteta. Namijenjen je djeci i adolescentima koji imaju mentalne i fizičke poteškoće i njihovim roditeljima. U okviru centra 2007. otvorena je specilizirana knjižnica čija je svrha kreativna terapija (kroz



Slika 2: Knjižnica Centra Benedetta D'Intino onlus

igru, maštu, kreativnost i stvaralaštvo potiče se motorički, perceptivni, emocionalni, socijalni rast i razvoj djeteta), obučavanje i omogućavanje čitanja djeci s poteškoćama u razvoju. U tu svrhu postoji niz rješenja i pomagala, od specijalnih stolica za sjedenje, zvučnih komunikatora, zbirke simbola od magnetnih i kartonskih pločica pa do raznih držača knjiga. Dio pomagala rađen je po narudžbi, ali puno korisnih i maštovitih pomagala izradile su same djelatnice kako bi svakom djetetu omogućile pristup knjizi i čitanju. Prostor i pristup knjižnicu u potpunosti su prilagođeni djeci s teškoćama u razvoju, a stručnost i entuzijazam mlađih ljudi koji tamo rade veliki je doprinos izvrsnim rezultatima koje njihovi korisnici postižu. Više na mrežnim stranicama [www.benedettadintino.it/](http://www.benedettadintino.it/) (J. Vajzović)

## KOPRIVNIČKI KNJIŽNIČARI NA STRUČNOM IZLETU U LJUBLJANI

Piše: Dijana Sabolović-Krajina i Petar Lučić, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Knjižničari iz Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica proslavili su dobivanje Nagrade Zaklade dr. Ljerka Markić Čučuković stručnim izletom u Ljubljani u subotu 24. travnja 2010. Nagrada im je dodijeljena za poseban doprinos knjižničarskoj struci i centar izvrsnosti u 2009. godini. Cilj izleta bio je posjet Gradskoj knjižnici "Oton Župančič", koja se odnedavna nalazi u preuređenom i obnovljenom prostoru nekadašnjeg trgovачkog centra Mercator u samom središtu grada. Posebice su ih se dojmili prostori i usluge dječjeg odjela, medijateke i klupskega prostora za mlade, kao i softver koji omogućuje automatizirano upravljanje računalima i internetom. Oduševila ih je i dislocirana jedinica - knjižnični ogrank koji se nalazi u pothodniku ljubljanskog Željezničkog kolodvora. Ova knjižnica je netipična, budući da nema police i knjige, nego samo računala i malu zbirku priručnika. Radi se o svojevrsnoj info-točki, koju koriste za učenje i razonodu ponajviše putnici u prolazu - učenici, studenti, zaposleni, prolaznici i turisti. Usluga ove neobične knjižnice je informacijska i informativna, a sama pozicija na ovako frekventnom mjestu, kao što je željeznički kolodvor, jako je dobra za plasiranje informacija i održavanje kulturnih događanja. Slobodan pristup informacijama i

znanju, kakav pruža ljubljanska Knjižnica Kolodvor, stoji u temeljnoj misiji svake knjižnice. Više nego zadovoljni viđenim, koprivnički knjižničari će novostečena saznanja iskoristiti za uvođenje novih usluga i unaprjeđenje kvalitete vlastitog rada.



Slika: Koprivnički knjižničari u Ljubljani

## STRUČNI IZLET KOPRIVNIČKIH KNJIŽNIČARA U PTUJ

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

U okviru stalnog stručnog usavršavanja zaposlenici Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica posjetili su 26. 3. 2011. Knjižnicu Ivana Potrča Ptuj (<http://www.knjiznica-ptuj.si>). Ptuj sa svojih 24.000 stanovnika slovi kao najstariji slovenski grad s vrijednom kulturnom baštinom, pa se to odražava i u bogatstvu

Knjižnice. Pturska Knjižnica jedna je od većih u Sloveniji, kao i jedna od vodećih po rezultatima rada. Od 2000. godine svi odjeli smješteni su u obnovljenom kompleksu povijesne palače u staroj gradskoj jezgri. Knjižnica ima preko 350.000 jedinica građe (koprivnička oko 140.000), 13.000 aktivnih članova (koprivnička 8500) i 31 zapo-



slenika (koprivnička 22). Naziv je dobila po ptujskom književniku Ivanu Potreću (1913. - 1993.).

Zahvaljujući velikoj susretljivosti ptujskih kolega i ravnatelja Matjaža Neudauera, koprivnički knjižničari upoznali su usluge, knjižnične odjele i službe, a posebno ih je oduševila podjednaka skrb za bogate povijesne zbirke i nove knjižnične trendove. Za razliku od koprivničke, ptujska Knjižnica ima odgovarajuće zasebne prostore za bogate donacije poznatih Ptujčana, kao i za zavičajnu zbirku s dragocjenostima kojima dominiraju tri inkunabule ili prvtisci iz 1475., 1480. i 1497. godine. Ptajska Knjižnica je nedavno uvela i knjigomat, uređaj za samoposlužu pri zaduživanju i razduživanju knjiga, a kako bi potakla na njegovo korištenje, organizirala je nagradnu igru s bogatim nagradama. Tijekom godine Knjižnica održi brojne bibliopedagoške programe za djecu i odrasle, kojima je cilj poduka korisnika kako koristiti knjižnicu i knjižnične zbirke i izvore za obrazovanje i razonodu. Osim što imaju kampanje čitanja za djecu, tzv. Bralne značke, koje se u cilju poticanja čitanja provode već desetaljećima s velikim uspjehom u cijeloj Sloveniji, ptujska Knjižnica je pokrenula i akciju poticanja čitanja za odrasle, koja je također izazvala veliki odjek.

Koprivničke knjižničare je oduševio prostor Pričonice (za razliku od preskučene koprivničke), u kojem se odvijaju programi za predškolsku i školsku djecu, a posebice program pričanja priča uz vježbu yoge. Utjecaj ove svojevrsne biblioterapije pokazao se učinkovit, posebno za hiperaktivnu djecu i djecu s poremećajem pažnje. Ptajska Knjižnica ima, kao i koprivnička, pokretnu knjižnicu-bibliobus koji obilazi brojna mala naselja u ptujskoj okolini, ali je za razliku od koprivničkog bibliobusa bogatiji gradom - osim knjiga ima zbirku časopisa i novina te filmove na DVD-ima i glazbene CD-e. U bibliobusu se redovito održavaju pričaonice za najmlađe. Što se tiče informacijske djelatnosti, pretraživanja složenih tema se naplaćuju i 15 eura, a svoju konferencijsku dvoranu Knjižnica iznajmljuje za 120 eura.

Zahvaljujući gostoprimestvu domaćina, koprivnički knjižničari su posjetili i muzej u Ptujskom gradu, gdje su se osvijedočili o brizi za muzejsku baštinu, a pri šetnji gradom naišli su i na oslikanu pisanicu, koju je dan ranije postavila Turistička zajednica Koprivničko-križevačke županije na jednom od središnjih ptujskih trgova. Stečena saznanja i inspiracije koprivnički knjižničari će, s obzirom na mogućnosti, primijeniti u budućem radu za boljšak svojih korisnika, djece i odraslih.

## BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2010. GODINI

Piše: Tina Gatalica, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar

Izdavačka djelatnost u Bjelovaru u 2010. godini bilježi više značajnih publikacija. Uz stalna izdanja Čvora (dvotjednik Osmosmjerka, mjesecnici Ribići & ribe, Županijski oglašnik, gradski informacijski vodiči za Bjelovar, Kutinu i Sisak), ogranka Matice hrvatske (časopis Ru-san), Ogranka Hrvatskoga pedagoško-knjževnog zbornika (časopis Bjelovarski učitelj), Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad (Radovi), Gradskog muzeja (katalozi izložaba), Bjelovarskog sajma (katalozi izložaba) i srednjih škola (godišnjaci i ljetopisi), tiskano je i nekoliko knjiga u nakladi autora, a kao izdavači pojavili su se i Dječji vrtić Bjelovar, Općina Veliko Trojstvo, Narodna knjižnica "Petar Preradović", Ogranak Hrvatskoga šumarskog društva i Bjelovarsko-bilogorska županija. Treću godinu izlaženja bilježi mjesecnik Agro-hit (časopis za ekologiju i ruralni razvoj) i tromjesečnik Lovočuvar (jedini hrvatski stručni časopis o lovstvu). Također, u Bjelovaru izlaze dva tjednika: Bjelovarski list (izlazi od 2008. godine) i Bjelovarac (izlazi pod promijenjenim nazivima od 1945.).

Slijedi popis izdanja s kratkim anotacijama.

**ATLETSKI klub Bjelovar:** Godišnjak Atletskog kluba Bjelovar: za sezonu 2009. - Bjelovar : Atletski klub Bjelovar, 2010.

Godišnjak donosi detaljan statistički izvještaj, uz obilje fotografija u boji, o nastupima atletičarki i atletičara AK Bjelovar u 2009. godini na domaćim i međunarodnim atletskim stazama.

**ĆURAK, Mato:** Sjećanja na Domovinski rat 1990. - 1995. - Zagreb: Grafocentar; Bjelovar : Matica hrvatska, Ogranak, 2010.

Ova fotomonografija je nastavak knjige "Ratni doživljaji kroz fotografije" (2009.). U njoj se nalaze fotografije o svim pobjedonosnim bitkama Domovinskog rata od 1991. pa sve do "Bljeska" i "Oluje".

**EKONOMSKA i birotehnička škola (Bjelovar):** Školska godina 2008./2009. - Bjelovar : Ekonomski i birotehnički škola, 2010.

Godišnjak Ekonomski i birotehničke škole za 2008./2009. priredio je Vojislav Kranželić. U njemu su zabilježena najvažnija događanja u ovoj školskoj godini. Godišnjak Ekonomski škole ima najdužu tradiciju izlaženja te predstavlja značajan izvor za proučavanje školstva u Bjelovaru.

**EUHARISTIJSKO slavlje prigodom uspostave Bjelovarsko-križevačke biskupije i biskupsko ređenje prvoga bjelovarsko-križevačkog biskupa mons. Vjekoslava Huzjaka.** - Bjelovar : Odbor za pripremu Proslave uspostave Bjelovarsko-križevačke biskupije, 2010.

U knjizi se nalazi tekst Bule pape Benedikta XVI. o uspostavi Bjelovarsko-križevačke biskupije i ređenju mons. Vjekoslava Huzjaka za biskupa, nadalje tekst Stjepana Kožula o Bjelovarsko-križevačkoj biskupiji te na kraju Misa ređenja.

**GATALICA, Tina :** Bjelovariana : zavičajna zbirka Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar : bibliografska baza podataka o Bjelovaru i bjelovarskom kraju : [Elektronička grada]. - Bjelovar : Narodna knjižnica "Petar Preradović", 2010.

Bibliografska baza podataka o Bjelovaru i bjelovarskom kraju izrađena je na temelju bogate grade zavičajne zbirke Narodne knjižnice "Petar Preradović". Baza je postavljena na Web 2009. godine, a sada je otisnuta i na CD ROM. CD ROM je povezan s bazom na Webu te su na njemu vidljive i pretražive sve promjene i unosi novih podataka. Uz CD ROM se nalazi i popratna knjižica s tekstom na hrvatskom i engleskom jeziku s najvažnijim informacijama o sadržaju Bjelovariane, kreiranju baze i mogućnostima pretraživanja.

**HABEK, Dubravko :** Bjelovarska antologija anestezije. - Bjelovar : Čvor : Grad Bjelovar : Bjelovarsko-bilogorska županija, 2010.

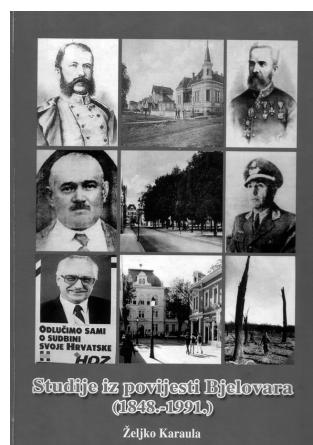
U monografiji "Bjelovarska antologija anestezije" autor analizira protokole anestezije za različite operacijske zahvate koji su se odvijali u Bjelovarskoj bolnici od samog početka do sedamdesetih godina 20. stoljeća i dolaska prve stolnog specijaliste anestesiologa.

**IVKOVIĆ, Zdravko ; VUSIĆ, Josip ; BLAŽEKOVIC, Anita :** Jugoslavensko nasilje i prešućivane žrtve Drugoga svjetskoga rata i porača s područja današnje Bjelovarsko-bilogorske županije. - Bjelovar : Matica hrvatska, Ogranak Bjelovar, 2010.

U dvanaest poglavlja i na gotovo tisuću stranica autori donose popis prešućivanih žrtava po gradovima i općinama na području današnje Bjelovarsko-bilogorske županije. Popisi su rađeni ponavljajući na temelju priopćenja svjedoka, a nešto manje na temelju arhivskih dokumenata i do sada objavljenih žrtvoslova. U knjizi se nalaze i popisi žrtava stradalih na području BBŽ-a s prebivalištem izvan županije, zatim žrtava Drugog svjetskog rata i porača iz susjednih i ostalih država, kao i žrtava nepoznatog posljednjeg prebivališta, popis poginulih hrvatskih vojnika za koje nisu pronađeni osobni podaci te prešućivane žrtve iz ostalih dijelova RH i BiH koje su zabilježene iako nisu poginule na području BBŽ niti su tamo imale prebivalište. Konačno slijedi i popis pokopanih na ratnom groblju u Bjelovaru za vrijeme Drugog svjetskog rata.

**KARAULA, Željko :** Studije iz povijesti Bjelovara : (1848.-1991.). - Bjelovar : Čvor, 2010.

Mladi bjelovarski povjesničar Željko Karaula (rođen u Bjelovaru 1973.) nije nepoznat bjelovarskoj



javnosti. Proteklih je godina napisao više zapaženih članaka kojima je dao svoj doprinos ubrzavanju procesa istraživanja bjelovarske povijesti. On je u ovoj knjizi sa brao devetnaest radova (od toga petnaest objavljenih u razdoblju od 2006. do 2009. godine i četiri neobjavljena teksta). Time je autor dao svoj prilog izučavanju povijesti Bjelovara i okolnih prostora od 1848. do 1991. godine.

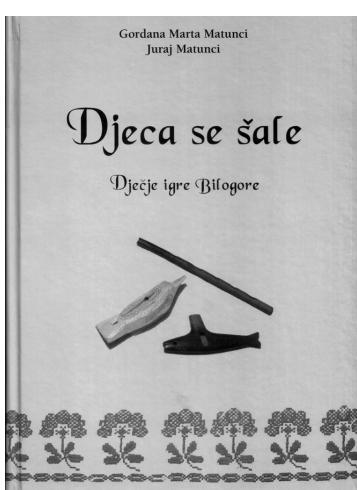
**KOMERCIJALNA i trgovačka škola (Bjelovar)** : Ljetopis 2009./2010. - Bjelovar : Komercijalna i trgovačka škola, 2010.

Ljetopis Komercijalne i trgovačke škole u Bjelovaru bilježi četvrtu godinu izlaženja. U njemu su zabilježeni (tekstom i obiljem fotografija u boji) svi važni događaji iz života škole u školskoj godini 2009./2010. Urednice Ljetopisa su Nataša Vibral i Tatjana Kreštan.

**MATOŠ, Dijana** : Neka iskustva o poticanju emocionalne inteligencije u dječjem vrtiću: primjeri iz odgojno-obrazovne prakse. - Bjelovar : Dječji vrtić Bjelovar, 2010.

Priručnik je nastao kao rezultat višegodišnjeg rada na području emocionalnog opismenjavanja djece predškolske dobi u Dječjem vrtiću Bjelovar. Napisale su ga zaposlene ovoga vrtića: Ines Tomić, pedagoginja i Dijana Matuš, psihologinja. Priručnik je namijenjen svim djelatnicima u sustavu ranog odgoja i obrazovanja. Od pedagoške godine 2007./08. do 2008./09. provodio se kao pokušni program "Sreća je moj izbor", koji je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

**MATUNCI, Gordana Marta ; MATUNCI, Juraj** : Djeca se šale : dječje igre Bilogore. - Veliko Trojstvo : Općina Veliko Trojstvo, 2010.



autora o načinu odvijanja pojedine aktivnosti.

**PRKA, Marinko** : **Bukove šume i bukovina bjelovarskog područja**. - Bjelovar : Hrvatsko šumarsko društvo, Ogranak Bjelovar, 2010.

Knjiga predstavlja zaokružen ciklus autorova dugogodišnjeg znanstvenoistraživačkog i stručnog rada na području šumarskih znanosti, a podijeljena je na tri glavne cjeline: Razvoj šumarstva na području Bjelovarsko-bilogorske županije od njezina osnutka do danas, Čimbenici koji utječu na strukturu drvnih sortimenata gospodarskih bukovih sastojina i Sortimentna struktura bukovih šumske proizvoda.



**PUČKI kalendar Bjelovarsko-bilogorske županije : 2010.** / urednik Stjepan Horvat. - Bjelovar : Čvor, 2010.

Pučki kalendar za 2010. godinu donosi kratke informacije i sažete preglede iz života Bjelovarsko-bilogorske županije u prošlosti i sadašnjosti. Rubrike pokrivaju društvena, politička, gospodarska, kulturna i sportska događanja te običaje ljudi ovoga kraja.

**RADOVI Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru** : sv. 3 / glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela ; urednik sveska Vladimir Strugar. - Zagreb ; Bjelovar : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački rad u Bjelovaru, 2010.

Ovo je zbornik radova sa znanstvenog savjetovanja "Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju" održanog u Bjelovaru 26. studenoga 2009. godine. U zborniku se nalazi šest radova koji obraduju najvažnije odrednice razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije: gospodarstvo znanja, ljudske potencijale, cijeloživotno obrazovanje, tržište rada, tržište znanja te ulogu narodnih knjižnica u formalnom i neformalnom obrazovanju.

**ROPAC, Darko** : **Sjećanja na Bjelovar**. - Bjelovar : D. Ropac, 2010.

Poznati hrvatski epidemiolog Darko Ropac u knjizi opisuje svoj život u Bjelovaru od 1950., kada je imao tri godine, pa do 1965., kada je maturirao i otišao u Zagreb. Njegova sjećanja obuhvaćaju život u obitelji, susjedstvu, vrtiću, školi. Na stranicama se mogu pronaći zapažanja i bilješke o ljudima i događajima, o svakodnevnom životu u Bjelovaru 50-ih i 60-ih godina 20. st.

**ROPAC, Ivan** : **Bjelovarski šetač kroz život i povijest**. - Bjelovar : D. Ropac, 2010.

Umirovljeni bjelovarski profesor Ivan Ropac, na pragu 95. godine života, napisao je knjigu "Bjelovarski šetač kroz život i povijest". Točnije, pisao ju je godinama, a u njoj su probrani dijelovi iz 6 600 stranica dnevničkih zapisa. Njegovi dnevnični svjedočanstvo su zaljubljenika u život, a obuhvaćaju vremensko razdoblje od 1920. do 2009. godine. Obilje sjećanja i uspomena protkano je i autorovim intelektualnim razmišljanjima o povijesnim događajima kojima je svjedočio, što knjizi daje i notu angažirane proze.

**SABLJAK, Sanja** : **Pčelica Melica**. - Bjelovar : Bjelovarsko-bilogorska županija, 2010.

Izložbom likovnih radova učenika osnovnih škola i dječjih vrtića i predstavljanjem dvojezične ekološke

brošure obilježen je Europski tjedan u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Svoje rade poslalo je 737 osnovnoškolaca i predškolaca, a stručno povjerenstvo odabralo je one koji su najbolje pratili priču Sanje Sabljak "Kako je Maja zavoljela pčeles". Tako je nastala ekološka slikovnica "Pčelica Melica", tiskana na hrvatskom i engleskom jeziku.

**SLAVINIĆ, Siniša : Bjelovarske ratne novine** : etički prijepori ratnog izvještavanja. - Bjelovar : Čvor, 2010.

Autor u knjizi opisuje i analizira troje novine koje su izlazile u Bjelovaru u vrijeme Domovinskog rata (1991. - 1992.). To su: BjeloWARac, Vihor i 55 : ratne novine 55.

samostalnog bataljuna Bjelovar. Istovremeno, autor pokazuje da te ratne novine nisu bile u funkciji raspirivanja mržnje, već da su uglavnom imale funkciju izvještavanja i podizanja borbenog morala.

**ŠARKANJ, Stjepan : Uzakanje Majke Božje u Paulovcu i ostala ukazanja u svijetu.** - Veliko Trojstvo : Općina Veliko Trojstvo, 2010.

Stjepan Šarkanj u knjizi opisuje ukazanje Gospe u Paulovcu, nedaleko Velikog Trojstva, te presjek Marijinih ukazanja u svijetu. Nastavak je to dviju njegovih ranijih knjiga: Moja hodočašća (2007.) i Gospina lipa (2008.).

## DESET GODINA ĐURĐEVAČKOG NAKLADNIŠTVA

Piše: Vesna Brozović, Gradska knjižnica Đurđevac

Zavičajna zbirka Gradske knjižnice Đurđevac u proteklih deset godina obogaćena je mnogim djelima koja su se pojavila na lokalnoj sceni. Knjižnica prikuplja i čuva, pored knjiga i časopisa, grafičke mape, kataloge izložaba, brošure, ali i sadržaje na novim medijima kao što su CD-i.

Gradska knjižnica Đurđevac u proteklom desetljeću bila je najznačajniji nakladnik s ovog područja s desetak knjiga i četrdesetak kataloga koji su pratili izložbe u galeriji Ex libris.

Godine 2003. slikovnicu Mirjane Lichtner Kristić "Sad znam tko su Picoki, a ti?" ilustrirao je Zdravko Šabarić, a izdanje na engleskom jeziku prevela je Božena Kristić.

Godine 2004. knjižnica je izdala knjigu "Pero Topljak Petrina: crteži", 2006. "Đurđevački pjesaci : pjesaci u Podravini" Radovana Kranjčeva i knjigu Božice Jelušić "Libela i druge pjesme" s fotografijama Andreje Dugine. Godine 2004. "Zavičajno blago Slavka Čambe" Anice Šabarić fotografijama su obogatili Zdravko Šabarić i Krunoslav Heidler. Godine 2008. Knjižnica je nakladnik povijesnog romana "San u močvari: legenda o Picoku" Marinka Ivaniševića i slikovnice "Priča o Jakovu Oblaku" Božice Jelušić s akvarelima Dragice Lončarić. Iste godine Knjižnica se pojavljuje kao suizdavač knjige "25 ljeta đurđevački goričari vino toče" uz Društvo vinogradara i voćara.

Kao nakladnici na đurđevačkom području javljaju se još Centar za kulturu Đurđevac s katalozima izložbi, publikacijom "Trideset godina Galerije Stari grad Đurđevac" Zdravka Šabarića i Edite Janković Hapavel (2006.), grafičkom mapom Pere Topljaka "Petrinovi bregi i podolja" (2008.), te CD-om "Pozvale so dekle dečke" Ženskog vokalnog ansambla Đurđevčice (2009.) te prigodnom publikacijom "Fašenk v Đurđevcu" koju je uredio Zdravko Šabarić.

Ogranak Matice hrvatske u Đurđevcu nakladnik je slikovnice "Izgubljeno more" Davora Jendrašića (2003.), "Lirike đurđevačke Podravine" koju je uredio Zdravko Seleš (2003.), knjige Vladimira Miholeka "Paperki i pepovje" (2008.), slikovnice "Veselo dvorište" đurđevačke učenice

Mirte Kožar (2010.), a svake godine izdaje i kalendar-plakat poezije domaćih autora.

Lirika đurđevačke Podravine Grafokom iz Đurđevca nakladnik je knjiga na esperantu : "Biografia leksikono de kroatiaj esperantisto" Josipa Pleadina (2002.), "Dorno en la koro" Đure Rašana (2006.), "Ordono de verda plumo" Josipa Pleadina , "La Verde Tritiko" Sidonie Gabrielle Colette (2009.), "Antigona" Jeana Anouilha (2009.).

Turistička zajednica Đurđevca izdavač je prigodnih CD-a "Zakaj nam vele Picoki?", Slavko Čamba u vlastitoj je nakladi objavio "Žrtve tudine: (svjedočanstva 1945.-1991.)" (2002.), drugo izdanje "Bleiburških udovica" (2005.) te iste godine knjigu "Ta draga domaća reč", Marica Hasan knjigu stihova "Glas srca" (2002.), Marija Marinović-Redep knjigu priповijedaka "Ulica jorgovana", Đuka Tomerlin Picok "(Ne)dorečeno življene" (2006.).

Godine 2004. tiskana su dva prigodna izdanja, "230. obljetnica škole u Đurđevcu" Nikole Vukovića u izdanju Osnovne škole Grgura Karlovčana Đurđevac i "Radio Đurđevac 1964.-2004.: četiri desetljeća u službi svojih slušatelja" Marinka Ivaniševića, izdavač je Radio Đurđevac.

**Mirjana Lichtner Kristić**

Ilustracije:  
Zdravko Šabarić

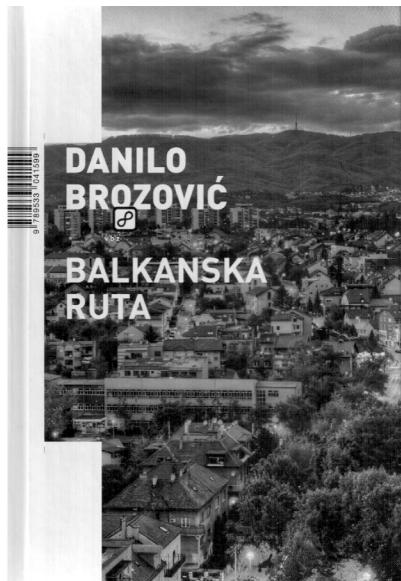
**SAD ZNAM TKO SU PICOKI, A TI?**

Zagreb, lipanj 2003.

## IZ ZAVIČAJNE ZBIRKE GRADSKE KNJIŽNICE ĐURĐEVAC U 2010.

Piše: Vesna Brozović, Gradska knjižnica Đurđevac

Brozović, Danilo : Balkanska ruta. - Zagreb : V.B.Z., 2009.



sve više i važnije položaje u mafijaškoj hijerarhiji.

Jelušić, Božica : Ljestve od svile. - Zagreb : Profil, 2010.

Ovo je prošireno izdanje zbirke pjesama Zmaj od papira koju je Božica Jelušić objavila 1992., dopunjene su sa četrdesetak novih pjesama i razgovorom urednice knjige Nade Babić s autoricom. Knjiga je obogaćena umjetničkim fotografijama Andreja Dugina.

Franjić Radulović, Josipa : Zimske radosti. - Zagreb : vlast. nakl., 2009.

U slikovnici, koju prati i CD, nalaze se sadržaji vezani za zimsko razdoblje, od početka prosinca pa sve do kraja veljače.

Roman realiziran u dvije fabularne linije i prati uspon dvaju središnjih likova, zagrebačkog Albanca Flamura Harasanija i beogradskog Crnogorca Marka Popovića. Sve je u toj fabuli utemeljeno na strogom paralelizmu: priča o protagonistima kreće od njihovih prvih, sitnih koraka u svijetu kriminala i zatim prati njihov uspon na

Franjić Radulović, Josipa : Pozdrav proljeću. - Zagreb : vlast. nakl., 2010.

U slikovnici se nalaze sadržaji vezani uz proljetno razdoblje, od početka ožujka do kraja svibnja.

Franjić Radulović, Josipa : Veselo ljeto. - Zagreb : vlast. nakl., 2010.

Sadržaji vezani za ljetno razdoblje, od početka lipnja pa sve do kraja kolovoza.

Franjić Radulović, Josipa : Boje jeseni. - Zagreb : vlast. nakl., 2010.

Uz slikovnike su priloženi i CD-i, te ponuđene zanimljive kreacije od papira i drugih materijala.

Jurkas, Andelo : Bez rocka trajanja : glazbeno dešifriranje Balkana. - Zagreb : Znanje, 2010.

Knjiga, CD soundtrack i grafička glazbena mapa koje je pripremio glazbeni novinar Andelko

Jurkas donosi glazbeno dešifriranje Balkana i naše regije i preko stotinu rasprava.

Hodalić, Ivan : 100 godina uzgoja simentske pasmine goveda na području Đurđevca i okolice 1910. - 2010. - Đurđevac : Stočarska udruga Đurđevac, 2010.

Katalozi izložaba u galeriji EX LIBRIS Gradske knjižnice Đurđevac:

Zoran Vidaković : Krletka među koricama : izložba ručno uvezanih knjiga, tekst Božica Jelušić

Andreja Živko : Srce andela, tekst Ana Huzjak

Margareta Krstić : Ususret Uskrsu, tekst Zdravko Šabarić

Zdravko Benko i djeca, tekst Katarina Pavlović

Andreja Dugina : Zeleni vjetar, ljubičasta zraka: izložba eko fotografija, tekst Božica Jelušić

Eleonora Grgac i Gorana Grgac Palček : Dodir jeseni, tekst Anica Šabarić

Bioološka raznolikost Podravine : izložba umjetničke fotografije Željka Cara, Krunoslava Heidlera, Zdravka Šabarića i Josipa Tomice, tekst Anica Šabarić

## KOPRIVNIČKO NAKLADNIŠTVO

Piše: Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Početkom ove godine, točnije 12. 01. 2011. napunilo se petnaest godina otkako je u lokalnim novinama, Glasu Podravine i Prigorja, objavljen prvi osvrt na koprivničko nakladništvo u godini 1995. i netom završenu izložbu u izlozima Knjižnice i čitaonice "Fran Galović". Od početnog predstavljanja izdavaštva s područja grada Koprivnice i okolnih općina, izložba je tijekom godina prerasla u predstavljanje županijskog nakladništva. Također je potaknula đurđevačku i križevačku Knjižnicu na preuzimanje prakse predstavljanja svojih lokalnih autora i izdavača. Zahvaljujući kontinuiranom objavljuvanju osvrta na izložbu, može se pratiti županijska nakladnička produkcija, koja

je inače sastavni dio Zavičajne zbirke Knjižnice i čitaonice "Fran Galović". (S obzirom na to da druga dva županijska središta, Đurđevac i Križevci, također donose priloge o izdavaštvu na svom području, ovaj pregled donosi samo osvrt na koprivničku produkciju, uz napomenu da su stručne monografije i ostala vrijedna djela koja se tiču Đurđevca i Križevaca integralni dio Zavičajne zbirke koprivničke Knjižnice).

Gledajući unatrag, može se zaključiti kako nam je domaća nakladnička djelatnost (bila) itekako produktivna i vitalna, unatoč novim situacijama u kojima su se našli autori, knjige i knjižnice. Prisjetimo se samo nekih

- uvođenja PDV-a, pojave knjiga na novim medijima, e-knjige na internetu, jeftine knjige uz tisak na kioscima, problemi financija, globalna kriza... Kroz cijelo to vrijeme naši su autori i nakladnici nalazili načina za objavu vrijednih i zanimljivih knjiga pa je i protekla, 2010. godina, po količini tiskanih djela bila na razini prijašnjih. Objavljeno je pedesetak knjiga i to poetskih djela (BIJAČ, E. : Riječ do riječi; GJEREK, M. : Nebo; MIHOKOVIĆ, A. : Dva zavičaja: u sjećanju mojih sjećanja; PILAŠ, B. : Zlatni snovi: izbor hrvatskog pjesništva za djecu; SALAJPAL, T. : Tragom srca; VRHOVEC, M. : Morti kakva ljubaf : kajkavska stihozbirka i proznih djela (FRAN Galović: prilozi / Milivoj Solar, Dražen Ernečić; IVAN LEVAČIĆ : hrvatska biciklistička legenda; JOVIČIĆ, I. : Djevojka bez domovine; MAĐARIĆ, D. : Dječak koji je govorio Bogu; VUČEMILOVIĆ, N. : Prijateljski šapat; VUČKOVIĆ, G. : Duhovni razgovori : knjiga druga), umjetničke i stručno-znanstvene monografije (DAMJANOVIĆ, D. : Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Molvama; LENKOVIĆ, M. : Rajski vrt : Adam i Eva u likovnim prikazima hrvatske naivne umjetnosti; SUMPOR, S. : Ivan Generalić : 1930-1945.; ŠPOLJAR, M. : Romano Baričević; BOTANIČKI važna područja Hrvatske; KNJIŽNICE i čitaonice grada Koprivnice 1650.-2010.; KRANJČEV, R. : Jadranski pučinski otoci : prilozi vrednovanju prirodne baštine i biološke raznolikosti dijela pučinskih otoka; MOLVE - ljudi, selo i okoliš u dugom trajanju; PODRAVSKI zbornik ; SMILJANIĆ, V. : Mara Matočec : hrvatska spisateljica, prosvjetno-kulturna aktivistica i političarka : biografija; ŠAFAREK, G. : Ušće Mure - hrvatska Amazona), memoarska proza (BARTOLIĆ, F. : Rijeka sjećanja; HORVAT, M. : Sjećanja : krhotine jednog vremena; POKOS, V. : Život u raju; STANEŠIĆ, M. : Je li vrijedilo? : 30 godina Udruge žena Koprivnički Bregi); djela koja obrađuju etnološku tematiku (BUKOVČAN, M. : Novigradske priče za sećanje i pripovedanje; CUGOVČAN, J. : Narodna nošnja Podravskih Sesveta. Koprivnica; KOVAČIĆ, Ž. : Pastirske igre i športovi Podravskih Sesveta), te publicistička djela (DESPOT, Z. : Pisma Titu : što je narod pisao jugoslavenskom vodi?; SIMIĆ, P. ; DESPOT, Z. : Tito : strogo povjerljivo : arhivski dokumenti; GAŽI-PRPIĆ, S. : Male tajne : 100 kulinarskih delicija; PAVKOVIĆ, M. : Pobjednik ostaje sam; SEDLANIĆ, Z. : Renesansna kuharica : kraljevska jela).

Na primjeru "Šarenog dućana" ogleda se ustrajnost i vitalnost domaćeg nakladnika čija su birana izdanja već odavno prepoznata po kvaliteti te su i adekvatno nagrađena. Naime, Kruno Lajetić, vlasnik "Šarenog dućana", dobio je književnu nagradu "Kiklop" za 2010. kao urednik godine. Čak petnaest novih naslova objavljeno je prošle godine čime se popularni "Dućan" definitivno potvrdio kao zapaženi hrvatski izdavač. Osim po bogatoj produkciji "Šarenog dućana", prošlogodišnje nakladništvo ima i nekih drugih zanimljivosti. Damir Mađarić, autor dviju knjiga za djecu, također je bio u nominaciji za nagradu "Kiklop". Skoro svake godine pojavi se neko novo autorsko ili nakladničko ime, a kao kuriozitet spominjemo petnaestogodišnjeg virovitičkog gimnazijalca Vlatka Smiljanica koji je napisao biografiju Mare Matočec, hrvatske književnice-seljanke rođene u Đelekovcu.

S križevačkog i đurđevačkog područja ove godine bilježimo skromniju, ali vrijednu knjižnu produkciju. Evo kako je izgledalo nakladništvo Koprivničko-križevačke županije u 2010.:

**BARTOLIĆ, Franjo** : Rijeka sjećanja. - Kozarevac : vlast. nakl.

**BIJAČ, Enerika** : Riječ do riječi. - Koprivnica : Društvo hrvatskih književnika Podravsko-prigorski ogrank 2010

**BOTANIČKI** važna područja Hrvatske. - Zagreb : Školska knjiga [etc.]

**BUKOVČAN, Marija** : Novigradske priče za sećanje i pripovedanje. - Novigrad Podravski : vlast. naklada,

**CUGOVČAN, Josip.** : Narodna nošnja Podravskih Sesveta. - Koprivnica : Zajednica kulturno-umjetničkih udruga Koprivničko-križevačke županije

**DAMJANOVIĆ, Dragan** : Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Molvama. - Zagreb : Leykam International

**DESPOT, Zvonimir** : Pisma Titu : što je narod pisao jugoslavenskom vodi?. - Zagreb : Večernji posebni proizvodi; **SIMIĆ, Pero** ; **DESPOT, Zvonimir** : Tito : strogo povjerljivo : arhivski dokumenti. Zagreb: Večernji posebni proizvodi

**FRAN Galović** : prilozi / Milivoj Solar, Dražen Ernečić. - Koprivnica : Ogranak Matice hrvatske

**GAŽI-PRPIĆ, Sonja** : Male tajne : 100 kulinarskih delicija. - Zagreb: Profil Multimedija d.o.o.

**GJEREK, Maja** : Nebo. - Koprivnica : Društvo hrvatskih književnika Podravsko-prigorski ogrank **HORVAT, Marijan** : Sjećanja : krhotine jednog vremena. - Varaždinske toplice : Tonimir

**IVAN LEVAČIĆ** : hrvatska biciklistička legenda. - Virje: Športsko društvo Podravac

**JOVIČIĆ, Ilija** : Djevojka bez domovine. - Zagreb : Nova knjiga Rast

**KNJIŽNICE** i čitaonice grada Koprivnice 1650. - 2010. - Koprivnica : Knjižnica i čitaonica "Fran Galović"

**KOVAČIĆ, Željko** : Pastirske igre i športovi Podravskih Sesveta. - Koprivnica : Zajednica kulturno-umjetničkih udruga [etc.]

**KRANJČEV, Radovan** : Jadranski pučinski otoci : prilozi vrednovanju prirodne baštine i biološke raznolikosti dijela pučinskih otoka. - Varaždinske Toplice : Tonimir

**LENKOVIĆ, Mario** : Rajski vrt : Adam i Eva u likovnim prikazima hrvatske naivne umjetnosti. - Zaprešić : Muzej "Matija Skurjeni"

**MAĐARIĆ, Damir** : Dječak koji je govorio Bogu. - Koprivnica : Ogranak Matice hrvatske

**MIHOKOVIĆ, Ana** : Dva zavičaja : u sjećanju mojih sjećanja. - Đelekovec : VENDI

**PAVKOVIĆ, Mladen** : Pobjednik ostaje sam. - Koprivnica : Ogranak Matice Hrvatske, Baltazar PILAŠ, Branko : Zlatni snovi : izbor hrvatskog pjesništva za djecu. - Medugorje: Naklada M design ; Zagreb : Synopsis

**PODRAVSKI zbornik.** - Koprivnica : Muzej grada Koprivnice

**POKOS, Vlatka** : Život u raju. - Zagreb : Znanje

**RIKIĆ, Petar** : Oko svijeta. - Koprivnica: Petar Rikić i Baltazar

SALAJPAL, Tereza : Tragom srca. - Koprivnica : Ogranak Matice hrvatske

SEDLANIĆ, Zlatko : Renesansna kuharica : kraljevska jela. - Koprivnica: Anno Domini

SMILJANIĆ, Vlatko : Mara Matočec : hrvatska spisateljica, prosvjetno-kulturna aktivistica i političarka : biografija. - Virovitica : vlast. naklada

STANEĐIĆ, Milka : Je li vrijedilo? : 30 godina Udruge žena Koprivnički Bregi. - Koprivnica : Bogadigrafika

SUMPOR, Svjetlana : Ivan Generalić : 1930. - 1945. - Zagreb: Hrvatski muzej naivne umjetnosti

ŠAFAREK, Goran : Ušće Mure - hrvatska Amazona. - Križevci : Izdavačka kuća Veda

ŠPOLJAR, Marijan : Romano Baričević. - Koprivnica : Pastorala [etc.]

VRHOVEC, Miško : Morti kakva ljubaf : kajkavska stihobirka. - Koprivnica : vlastita naklada

VUČEMILOVIĆ, Nevenka : Prijateljski špat. - Vepriac : vlast. nakl.

VUČKOVIĆ, Gavrilo : Duhovni razgovori : knjiga druga. - Sokolovac : Manastir Lepavina

Znanstveni skup MOLVE - ljudi, selo i okoliš u dugom trajanju. - Molve : Društvo za povjesnicu i starine Molve

ZAPISNIK Poglavarstva slobodnog i kraljevskog grada Koprivnice : svezak I : 1698. - 1702. - Varaždin : Državni arhiv u Varaždinu

### Šareni dučan:

BUKOWSKI, Charles : Ispovijesti starog pokvarenjaka : nesabrane priče

CHARNEY, Noah : Kradljivac umjetnina

CORTAZAR, Julio : Priče o kronopijima i famama : upute za pjevanje i plakanje

EINSTEIN, Albert : Genijalne misli

FITZGERALD, F. Scott : Veliki Gatsby

GOGOLJ, Nikolaj Vasilevič : Mrtve duše : epopeja

HARR, Jonathan : Izgubljena slika Michelangela

Merisia znanog kao Caravaggio

HARVELL, Richard : Zvona

HAŠEK, Jaroslav : Dobri vojak Švejk uoči rata i druge čudnovate zgode

POLIĆ Kamov, Janko : Ispovijest heroja naših dana : novele i lakrdije

SHAKESPEARE, William : Uzvišene misli

STOKER, Bram : Dracula

TARANTINO, Quentin : Nemilosrdni gadovi

THOMPSON, Hunter Stockton : Dani ruma

## KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2010. GODINI S KRATKIM OSVRTOM NA NAKLADNIŠTVO U KRIŽEVIMA OD 2000. DO 2010.

Piše: Marjana Janeš-Žulj, Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci

### 2000. - 2010.

Za 13. broj Sveska predložila sam Uredništvu da u rubrici zavičajnog nakladništva pokušamo sumirati desetogodišnje razdoblje i uočiti ono najvažnije i naj-vrjednije što se pojавilo u lokalnom izdavaštvu. Prema broju i opsegu pristiglih članaka, može se zaključiti da je izdavačka produkcija u trima našim županijama bila značajna i raznovrsna ne samo po tematici nego i po vrstama grade. Najviše su zastupljene monografske publikacije i periodična izdanja, ali i vrlo vrijedni katalozi izložaba, brošure, kalendarji i sl., no sve se više pojavljuju i elektronička izdanja te se izdavaštvo pomalo seli u druge medije.

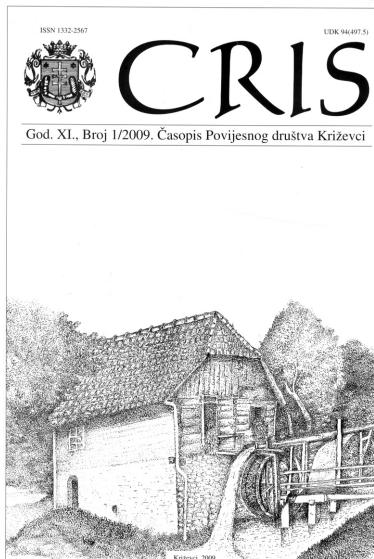
Izdavačka djelatnost na području Križevaca i okolice u posljednjih deset godina bilježi znatan porast broja i kvalitete izdanih monografskih publikacija. Posebno treba istaknuti vrijedna djela koja oslikavaju povijest Križevaca i njegove kulturne i spomeničke baštine.

Izdvajam kataloge izložaba knjiga iz spomeničke knjižnice Grkokatoličke biskupije u Križevima: Biblija u Križevima, 1998.; Vegh, Ž.: Ilustrirane znanstvene knjige, iz 2002.; Inkunabule i knjige 16. stoljeća, 2007.; Liturgijske knjige, 2007.; Geografske knjige, 2008.

Od monografija izdvajam: Dečak, I.: Raven i okolica, 2001.; Peklić, I., Starešec, V. : Sidonija Rubido Erdödy, 2001.; Balog Z.: Križevačko-kalnička regija u sred-

njem vijeku, 2003., Žulj, N.: Križevci i Kalničko prigorje, 2006.; Taras, I.: Cirkvena, 2004., Palošika, V.: Glogovnica, 2010.; Peklić, I.: Nina Vavra, 2010. Antun Toni Šramek je pripremio više knjiga vezanih za kulturnu baštinu Svetog Ivana Žabna: Stare igre; Izvori života; Kak` bi naši stari rekli; Nepoznato o poznatom.

Najproduktivniji institucionalni izdavači u proteklom periodu bili su: Udruga "Dr. Stjepan Kranjčić i Sveti



Marko Križevčanin" (15-tak izdanja), Ogranak matice hrvatske, Gradska knjižnica "Franjo Marković" i Gradski muzej Križevci. Od komercijalnih izdavačkih kuća treba svakako spomenuti nakladničku kuću Veda d.o.o. Križevci (Nikola Žulj) s izdanjima nacionalne vrijednosti: Bratulić, J., Damjanović, S. : Hrvatska pisana kultura (3 sv.) za koja je primio više nagrada.

Od periodičnih izdanja važno je napomenuti neprekinitu izlaženje godišnjaka *Cris* - znanstvenog časopisa Povjesnog društva Križevci, koji je od vrlo velikog značaja za prezentaciju našeg kraja u zemlji i u inozemstvu i mjeseca - *Križevačkog vjesnika*, koji prati sve važnije događaje u gradu i okolnim općinama.

## 2010.

Usprkos recesijskoj godini, Zavičajna zbirka "Crisienia" je u 2010. obogaćena novim izdanjima monografskih publikacija, kataloga izložaba, brošura te periodičnim izdanjima. U konačnom zbroju prikupljene i obradene građe vidljivo je da imamo manji broj objavljenih monografskih publikacija u odnosu na prijašnje godine, ali se na naše zadovoljstvo održao broj tiskanih kataloga izložaba, brošura i periodičnih izdanja.

Izdvajam značajnija izdanja, prema abecednom redu autora ili naslova.

### Monografske publikacije (izdvojeno):

MEĐUNARODNI znanstveni skup : Kršćanska baština i plemstvo u Hrvatsko-mađarskoj pograničnoj regiji : Križevci i Kalnik, 16. i 17. listopada 2010. - Križevci : Grad Križevci, Križevci : Povjesno društvo, 2010.

Publikacija je zbornik radova sa Međunarodnog znanstvenog skupa. "Kršćanska baština i plemstvo u hrvatsko-mađarskoj pograničnoj regiji", u sklopu projekta P2P Heritage "Ljudi ljudima - Zajednička kulturna i povijesna baština granične regije Križevci - Pečuh" koji sufinancira Europska unija kroz program predpristupne pomoći (IPA) u sklopu prekogranične suradnje Mađarska - Hrvatska. Publikacija je trojezično (hrvatsko, mađarsko, englesko) izdanje što će doprinijeti boljem rasvjjetljavanju zajedničke prošlosti hrvatskog i mađarskog naroda, obrazovanju i boljoj povezanosti pograničnih dijelova Hrvatske i Mađarske.

**NA PUTU DO NEBA :** 2. susret hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić": Križevci 2010. - Križevci : Udruga za promicanje znamenitih Križevčana "Dr. Stjepan Kranjčić", Križevci : Glas koncila, 2010.

Zbornik "Na putu do neba" tiskan je povodom 2. susreta hrvatskoga duhovnog književnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić", koji je održan 4. prosinca 2010. g. u Križevcima. Publikacija sadrži najbolje rade s područja hrvatskoga duhovnoga stvaralaštva koji su pristigli na natječaj za duhovnu književnost.

**PALOŠIKA, Vladimir:** Glogovnica: Župna crkva Uznesenja Marijina. - Križevci - Samobor : Meridijani, 2010.

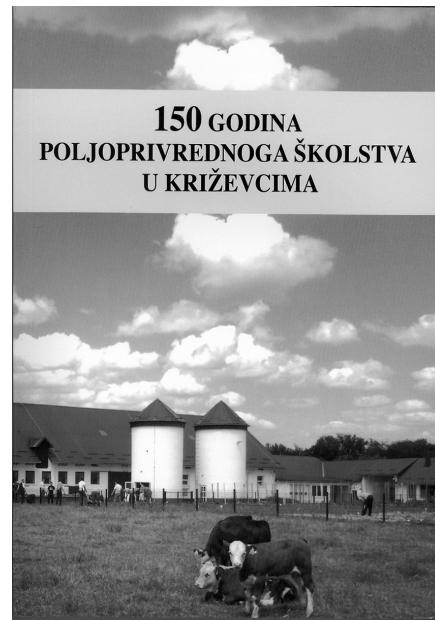
Knjiga govori o župnoj crkvi u Glogovnici i kapelama u Sv. Heleni i Apatovcu. Čitavo područje Kalničkog prigorja povijesno je veoma zanimljivo, ali još nedovoljno

istraženo, kako navodi Dragutin Feletar, recenzent knjige, ističući veliki doprinos Palošike u istraživanju glogovničke crkve Uznesenja Marijina, kao i šireg područja.

**PEKLIĆ, Ivan:** Križevačka tragetkinja Nina Vavra u hramu hrvatske Talije. - Križevci : Gradska knjižnica "Franjo Marković", 2010.

Gradska knjižnica nositelj je projekta izdavanja knjige o znamenitoj hrvatskoj dramskoj umjetnici s početka 20. stoljeća, spisateljici i prevoditeljici, Nini Vavri (1879.-1942.).

[STOPEDESET] 150 godina poljoprivrednog školstva u Križevcima. [Urednici Renata Husinec, Vinko Pintić]. - Križevci : Visoko gospodarsko učilište, Srednja gospodarska škola, 2010.



Spomenica povodom 150 godina poljoprivrednog školstva u Križevcima govori o povijesti poljoprivrednog školstva u Križevcima te utjecajima i temeljima na kojima i danas rade dvije obrazovne ustanove - Visoko gospodarsko učilište i Srednja gospodarska škola Križevci.

**ŠAFAREK, Goran :** Ušće Mure - hrvatska Amazona. [urednik Nikola Žulj]. - Križevci : Veda, 2010.

Fotomonografija hrvatskog istraživača, biologa i fotografa divljine Gorana Šafareka o prašumi na ušću Mure u Dravu.



**Periodična izdanja (izdvojeno)**

**CRIS:** časopis povijesnog društva Križevci, Križevci: Povijesno društvo Križevci, I/2009., (god. XI.; broj:1)

**KRIŽEVAČKI vjesnik:** mjesecne novine grada Križevaca i općina Sveti Ivan Žabno, Sveti Petar Orešovec, Gornja Rijeka i Kalnik : Radio Križevci, 2010. ( god III.)

**ŽUMBERAČKI kries:** kalendar : 2010. - Križevci : Žumberački vikarijat Križevačke biskupije, 2010.

**Brošure (izdvojeno)**

**KALNIČKE vinske kapljice.** - Kalnik : Kalnička vinska zadruga, 2010.

**MIKLENIĆ, Ivan :** Križni put sa sv. Markom Križevčaninom. - Križevci : Udruga za promicanje znamenitih Križevčana "Dr. Stjepan Kranjčić", 2010.

**NE KRIŽAJ Križevce :** kronologija građanske inicijative. - Križevci : Udruga "P. O. I. N. T.", 2010.

**Katalozi izložaba (izdvojeno):**

**BOŽJI dar hrvatskom narodu :** Hrvatski sveci, blaženici i sluge Božji te općecrkveni sveci, blaženici i sluge Božji štovani u Hrvata : izložba : siječanj. - Križevci (et al.) : Gradski muzej Križevci (et. al.), 2010.

**IVAN Zakmardi i njegovo nasljeđe :** izložba : 11. listopada 2010. - Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2010.

**MATO GERECI :** krajolici i druge slike : izložba : 18. - 30. studenoga. - Križevci : Likovna galerija Gradskog muzeja Križevci, 2010.

**ZDRAVKO ŠABARIĆ :** biciklini - gizdavi železni konjići : izložba : 13. - 29. svibnja 2010. - Križevci : Gradski muzej Križevci, 2010.

## **ZAVIČAJNA ZBIRKA GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA (2000. - 2010.)**

Piše: Nela Krznarić, Gradska knjižnica Virovitica

U razdoblju između 2000. - 2010. godine Zavičajna zbirka virovitičke Knjižnice bogatija je za 399 naslova. Od toga broja, 75 publikacija ima mjesto izdavanja i izdavača u Virovitičko - podravskoj županiji. Periodika u ovim brojkama nije obuhvaćena jer nije stručno obrađena, ali je sustavno prikupljana.

Najviše naslova izdano je u Virovitici - 43. Zatim slijede: Slatina 13; Pitomača 7; Orahovica 5; Suhopolje 3; Grubišno Polje 2; Špišić Bukovica 1; Gradina 1.

Zastupljene su sve UDK skupine, a najviše publikacija je iz skupine 8 (17 naslova). Slijede: skupina 9 (15 naslova); skupina 3 (12 naslova); skupina 7 (9 naslova); skupina 1 (6 naslova); skupine 6 i 2 (sa po 5 naslova); skupine 5 i 0 (sa po 3 naslova).

Zavičajna zbirka obuhvaća knjige, spomenice, zbornike, pjesmarice, kataloge, brošure i 3 slikovnica.

Slikovnica Pustolovine Mravka Kraljića, objavljena 2004. u Virovitici, autorice Kasapić-Foret Zdenke, bila je predložak lutkarske predstave koju je pripremio Dječji odjel u našoj Knjižnici.

Razmjerno s navedenim razdobljem stvaranja zavičajne literature, godine 2002. izdano je najviše naslova (13), a 2006. i 2010. najmanje (po 3 naslova). Pregled po godinama izgleda ovako:

2000.: 5 naslova; 2001.: 5 naslova; 2002.: 13 naslova;  
2003.: 9 naslova; 2004.: 7 naslova; 2005.: 8 naslova;  
2006.: 3 naslova; 2007.: 10 naslova; 2008.: 5 naslova;  
2009.: 7 naslova; 2010.: 3 naslova.

U Virovitičko - podravskoj županiji česti izdavači su Ogranak Matice hrvatske u Virovitici i Ogranak Matice hrvatske u Slatini. Godine 2002. zajedno su objavili knjigu "Poruka pateru Kolbu", autora Milka Kelemena, a godine 2004. Ogranak Matice hrvatske u Virovitici, zajedno s Državnim arhivom iz Osijeka, objavio je knjigu "Stanovništvo Virovitice i okolnih sela", koju je priredio

Stjepan Sršan. Kao izdavači javljaju se javne ustanove gradova i općina, društva, udruge, a nekoliko naslova objavljeno je u vlastitoj nakladi.

Ovo su neki od izdavača: MikešLand, Pusa, Grafoprojekt, Dječji vrtić Cvrčak, Opća bolnica Virovitica, Županija, Obiteljski centar, Gradski muzej Virovitica, Franjevački samostan, Gimnazija, Industrijsko-obrtnička škola, Zavod za javno zdravstvo sv. Rok, Lions Club Vereucha, Zavičajni muzej Slatina, Udruga stvaratelja u kulturi Kult, Hrvatsko društvo političkih zatvorenika, Pučko otvoreno učilište Slatina, pitomački Croming, BB-art, Astronomsko društvo, Župni ured Gradina i drugi.

Za knjižničara svaka publikacija ima važnost, naročito ako pripada Zavičajnoj zbirci. Ipak, ukoliko promatrano navedeno razdoblje, izbor onih važnijih pada na sljedeće:

**HORVAT, Rudolf :** Povijest grada Virovitice. - Virovitica : Matica hrvatska, 2001.

**BREŠIĆ, Vinko :** Knjiga o Virovitici. - Virovitica : MikešLand, 2002.

**MAŽURAN, Ive :** Orahovica : 1228. - 2008. - Orahovica : Matica hrvatska, Ogranak, 2008.

**POVIJESNA i kulturna baština Voćina.** / [pripremila i uredila Dragica Šuvak]. - Slatina : Matica hrvatska : Pučko otvoreno učilište : Zavičajni muzej Slatina, 2000.

**KELEMEN, Milko :** Poruka pateru Kolbu = Message to father Kolb. - Slatina : Matica hrvatska ; Virovitica : Matica hrvatska, 2002.

**POCRNIĆ-Mlakar, Sandra :** Virovitičanka u Zagrebu : vodič za mlade. - Virovitica : Pusa, 2007.

**GRADE MOJ :** poetsko-slikovna razglednica / [priredio Denis Ostrošić]. Slatina : Udruga stvaratelja u kulturi Kult, 2002.

**KOVAČEVIĆ, Mirko :** Čežnjive daljine. - Virovitica : Matica hrvatska, 2000.

**PELIKAN, Dragutin :** Putevima pogibije hrvatskih branitelja Virovitičko-podravske županije u Domovinskom ratu 1991. - 1995. - Slatina : Udruga ratnih veterana Hrvatski domobran, Ogranak, 2007.

**JERGOVIĆ, Marijan :** Podravske pjesme, polke i čardaši. - Pitomača : Croming, 2004.

**TRICK :** pripovijest o jednoj slikarskoj obitelji / [fotografija Mirna Saša Pjanić ; urednica Mihaela Kulej]. - Virovitica : Gradski muzej, 2009.

**STOTA obljetnica opće bolnice Virovitica** / [glavni urednik Ljiljana Valenčak-Tonković ; fotografije Rudolf Vandija]. - Virovitica : Opća bolnica, 2002.

**VIROVITIČKI astronomski zbornik:** zbornik radova u povodu obilježavanja 15. obljetnice rada Astronomsko-astronautičkog kluba Osnovne škole Vladimira Nazora u Viroviticama [i] 245. obljetnice rođenja astronoma i prosvjetitelja Marka Danijela Bogdanića. - Virovitica : Matica hrvatska, Ogranak, 2007.

**DENT, Josip :** Trag u vremenu : 75. godina Seljačke slove, Ogranak Špišić Bukovica. - Špišić Bukovica : vlast. naklada, 2003.

**90 GODINA Gimnazije u Virovitici** / [uredništvo Zdenka Kos, Ivana Bešir]. - Virovitica : Gimnazija Petra Preradovića, 2009.



## IZ ZAVIČAJNE ZBIRKE VIROVITIČKE KNJIŽNICE

Piše: Nela Krznarić, Gradska knjižnica Virovitica

U protekle dvije godine naša Zavičajna zborka bogatija je za 70 novih naslova. Za ovaj broj Sveska izdvajamo:

**ŽMEGAČ, Viktor: SMS eseji** : zapisi 2007-2009. - Zagreb : Profil Multimedija, 2010. (Biblioteka Velimir Visković bira za Vas)

U ovoj knjizi Žmegač pokazuje umijeće da govori u kratkoj eseističkoj formi, često na rubu beletrističkog, autobiografskog i feljtonističkog stila. Na sažet i poentiran način prepleće različite tipove diskursa: kulturološko razmatranje, memoarsko pripovijedanje, aktualistički zapis o društvenim i kulturnim težištima suvremenog razdoblja. Zapisi su zasnovani na jakim kontrastima između filozofske tekture i "otkvačenih" zapisa koji prizivaju atmosferu tramvajskih vožnji.

**PAVELIĆ, Boris: [Deset] 10 boljih godina** : bilanca građanina-predsjednika Stjepana Mesića. - Zagreb : Novi liber ; Rijeka, Novi list, 2010.

Pavelićeva knjiga faktografski oslikava to vrijeme u kojem moje odluke nisu uvijek bile dočekane s pljeskom, ali vrijeme je pokazalo da sam bio u pravu, rekao je Mesić.

Sve što sam poduzimao bilo je samo u interesu hrvatskih građana, kazao je bivši predsjednik, dodajući kako mu je posebno draga što je predsjedničku štafetu predao Ivi Josipoviću, čovjeku koji je već pokazao da nastavlja borbu za demokratsku i miroljubivu Hrvatsku. Ta borba mora biti dobivena, jer Hrvatska nema alternativu.

**MAJDAK, Zvonimir: Povratak slobodnosti** : (roman) / Zvonimir Majdak. - Zagreb : Alfa, 2010. (Biblioteka Hrvatski pisci / Alfa)

Najnoviji Majdakov roman Povratak slobodnosti, otkriva posve novog Majdaka, autora koji više nije toliko zaokupljen čvrstom fabulom, koji ne stvara osobite napetosti među svojim likovima, koji svoj roman gradi više kao poetsku priču umorna čovjeka, čovjeka koji je doživio sve što se u jednoj vrsnoj karijeri stomatološkoga kirurga može dogoditi, čovjeka koji se nakon raznih putovanja diljem svijeta konačno želi vratiti u svoj zavičaj, otpočinuti i uživati u ljepotama pejzaža i vlastitim sjećanjima. Povratak slobodnosti hrvatska književna proza zaista je dobila posve drukčijega, neočekivana i intrigantnog Majdaka. Svojim najnovijim romanom nesumnjivo se potvrđuje kao jedan od najvitalnijih autora s najraznorodnijim književnim opusom u suvremenoj hrvatskoj književnosti.

**KOIĆ, Elvira: Pitali ste psihijatra** : iz ordinacije dežurnog psihijatra, odgovori na pitanja u časopisu "Doktor u kući" / Elvira Koić. - Zagreb : Hrvatska udruga za prevenciju suicida HUPS, 2010.

Knjiga Elvire Koić Pitali ste psihijatra je složena od 90 pitanja i odgovora koji su objavljeni u časopisu "Doktor u kući" tijekom posljednjih osam godina.

**IDŽOJTIĆ, Roko: Sveti Roko**. - Virovitica: MikešLand ; Nova Gradiška : Arca, 2010. (Mikešoteka)

U južnoj Francuskoj, živjeli su u trinaestom vijeku supruzi Libera i Ivan. Dugo nisu mogli imati djece te su se u molitvi utekli Blaženoj Djevici Mariji. 1295. godine dobili su sina. Na krštenju su mu dali ime Rok(o). Odgajali su ga bogobojsno. Kad je dječaku bilo 12 godina, otac mu se teško razbolio. Sinu je rekao da odlazi Bogu i savjetovao mu da obdaruje siromahe i njeguje bolesne kako bi na nj sišao Božji blagoslov. Kad mu je bilo 12 godina,

umrla mu je i majka te je naslijedio podosta novaca. No nekretnine, tj. kuću i imanje, dobio je na upravljanje Rokov stric. Roko je dobro upamtilo riječi koje mu je uputio otac na umoru pa je naslijedeni novac razdijelio bogaljima i ubogima, a onda krenuo u hodočašće u Rim. Kad se vratio u Francusku gradski poglavar, Rokov stric, zatočio ga je kao uhodu u tamnicu gdje je Roko preminuo.



BRLAS, Siniša: Važno je ne započeti : neki temeljni pojmovi psihologije ovisnosti. - Virovitica : Zavod za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko-podravske županije, 2010.

**SMILJANIĆ, Vlatko:** Mara Matočec : hrvatska spisateljica, prosvjetno-kulturna aktivistica i političarka : biografija. - Virovitica: vlastita naklada, 2010.

[DEVEDESET] 90 godina Gimnazije u Virovitici / [uredili Zdenka Kos, Ivana Bešir]. - Virovitica: Gimnazija Petra Preradovića, 2009.

Prva monografija o virovitičkoj Gimnaziji donosi dokumente, zapise, popise i slike koje će nas podsjetiti na bogatstvo povijesti ove važne odgojno-obrazovne ustanove u Virovitičko-podravskoj županiji. .

**GAZDEK, Goran :** Virovitica kroz stoljeća; crta [ilustracije] Stanko Bešlić. -Virovitica: Pusa, 2009.

Ova ilustrirana monografija donosi ukratko povijest grada Virovitice kroz stoljeća.



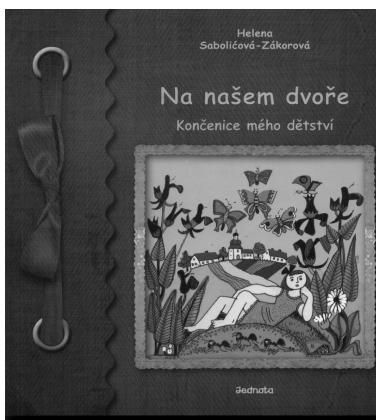
## IZ NAKLADNIŠTVA ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2010. GODINI

Piše: Fanika Stehna, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar - Središnja knjižnica Čeha u Republici Hrvatskoj

U posljednjih deset godina u izdavaštvu češke nacionalne manjine, a odnosi se na nakladničku kuću Jednota iz Daruvara, nije bilo velikih promjena. Zabilježen je padači trend naklade kod godišnjaka (*Přehled, Český lidový kalendář*) i tjednika (*Jednota*), a kod mjeseca (*Dětský koutek*) naklada je povećana. U prosjeku godišnje je izdano pet novih naslova, a najčešće su to bile monografske publikacije, književnost za djecu i odrasle te udžbenici za češke manjinske škole u Hrvatskoj. Trend smanjene naklade vidljiv je također u izdanju novih naslova.

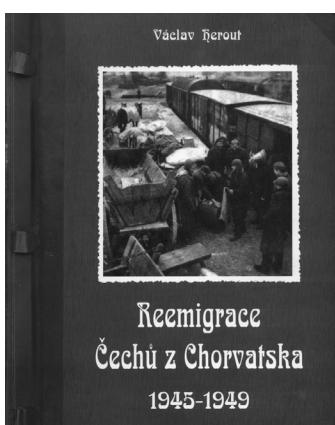
**SABOLÍČOVÁ-Zákorová, Helena :** Na našem dvorě : Končenice mého dětství ; napsala a ilustrovala Helena Saboličová-Zákorová. - Daruvar : Jednota, 2010. (Knihovna JARO)

U ediciji Jaro izlaze sve publikacije namijenjene djeci. Za ovu knjigu možemo reći da je autobiografskog karaktera. Autorica priča svoje doživljaje iz djetinjstva, a pri tome u svakoj priči nalazimo jedan od običaja češke manjine u Končanici. Svaki običaj autorica je prikazala kroz ilustraciju. Treba svakako istaknuti da je autorica cijeli svoj život radila kao akademска slikarica na ilustrira-



**SREDIŠNJE knjižnice nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj : vodič.** - Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.

Tema ove publikacije su multikulturalne knjižnice, kojima se u posljednje vrijeme posvećuje sve veća pozornost u medijima, kao i u znanstvenoj i stručnoj literaturi. Model središnjih knjižnica za nacionalne manjine već je godinama stvarnost hrvatskog knjižničarstva. Tako su u praksi ostvarena osnovna načela IFLA-inog Manifesta za multikulturalnu knjižnicu. Danas u Hrvatskoj djeluje devet središnjih knjižnica nacionalnih manjina. Knjižnice su pojedinačno predstavljene osnovnim općim podatcima, podatcima o radu i osnutku, pregledom djelatnosti s istaknutim postignućima i najvažnijim projektima te zbirkama na jeziku nacionalne manjine u drugim institucijama. Prikazu svake knjižnice dodan je sažetak teksta na jeziku narodnosti. Ovaj će vodič pomoći da protok informacija o nacionalnim manjinama u Hrvatskoj, kao i s njihovim matičnim zemljama, bude brz i kvalitetan. Zainteresirani pojedinci neće morati lutati u potrazi za knjižnicama ili institucijama u kojima se nalaze knjige i druga knjižna građa - bit će dovoljno posegnuti za adresama koje se nalaze u ovoj publikaciji.



padnika češke manjine u Hrvatskoj. Ovo je njegova prva knjiga o problemu reemigracije hrvatskih Čeha.

Publikacija govori o tragičnoj epizodi hrvatskih Čeha. Izuzme li se jedan manji broj onih koji su osjetno poboljšali svoj standard života, mnogo više bilo je onih koji su doživjeli brojne traume. Za njih se reemigracija pretvorila u tragičan događaj. Tragičan je i zato

nju dječjeg časopisa Detský koutek. Priče su grupirane prema godišnjim dobima i aktualnim seoskim poslovima. Da bi se sačuvao autentičan govor najvećeg češkog sela, autorica je svoje priče napisala u češkom dijalektu, što daje posebnost ovoj publikaciji.

što je nakon 1948. onemogućena svaka komunikacija između članova obitelji onih koji su ostali, jer to nisu smjeli ili nisu mogli. A trajalo je to godinama. Tadašnju Čehoslovačku moralo je napustiti više od tri milijuna Nijemaca, čime su njihova domaćinstva ostala prazna, pa ih je trebalo nastaniti novim stanovništvom. Izlaz je nađen u pozivu da se svi Česi koji su živjeli u susjednim državama vrate na ognjišta svojih predaka, da postanu pouzdani čuvari čeških granica prema Njemačkoj u slučaju da ona ponovo krene u osvajački pohod. Nakon završetka rata iskrsnula je mogućnost da se ovdašnjim Česima ostvari nekadašnji san o povratku u domovinu svojih predaka. Oni tada nisu znali da to nije bila velika želja čehoslovačke vlade, već splet okolnosti kao posljedice Drugoga svjetskog rata.

**KOKAISL, Petr : Krajáné. Po stopách Čechů ve východní Evropě.** - Praha : Za hranice společnost pro spolupráci při Provozně ekonomické fakultě ČZU v Praze, 2009.

Ova je publikacija rezultat projekta Sunarodnjaci - Tragovima Čeha u istočnoj Europi, u kojem su sudjelovali studenti Karlovog sveučilišta u Pragu i Masarykovog sveučilišta u Brnu. Jedan od glavnih ciljeva projekta bio je utvrditi kakva je sadašnja situacija čeških zajednica u istočnoj Europi. U okviru projekta istraživalo se u osam istočnoevropskih zemalja (Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Moldavija, Poljska, Rumunjska, Srbija, Ukrajina), prema broju stanovništva u pojedinim mjestima. Tematski je istraženo školstvo, uporaba češkog jezika u svakodnevnom životu, interferencija pojedinog jezika na češki i obrnuto. Posebno su obrađeni organizirani oblici čeških udrug i glavne potrebe sunarodnjaka u tim zemljama.

**PŘEHLED kulturních a historických, literárních a školských otázek 2010** [redaktorka Libuše Stráňková]. - Daruvar : Jednota, 2010.

U ovom zborniku objavljeni su istraživački radovi nekolicione studenata Sveučilišta u Pardubicama. Istraživanja su bila na području Hrvatske u mjestima gdje žive pripadnici češke manjine. Neki od navedenih radova korišteni su u Diplomskim radnjama čeških studenata. Tako je istražena češka manjina i njezino sudjelovanje u domovinskom ratu 1991., zatim kako utječe češka škola na identitet manjine na daruvarskom području, bilingvizam, kulturni identitet i povijesne teme.

U drugom dijelu zbornika predstavljene su poznate i zaslužne osobe, te prikazi novih knjiga u izdanju Jednote iz Daruvara.

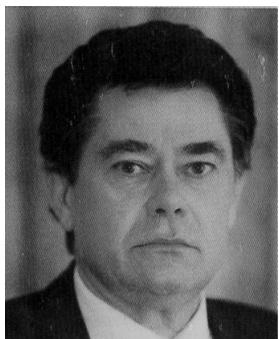
**LIPOVAC, Marijan ; VONDRAČEK, Franjo : Češi Záhřebu-Záhřeb Čechům .** - Záhřeb : Rada české menšiny mesta Záhřebu, 2010.

Beseda je zajedno s Vijećem češke nacionalne manjine Grada Zagreba izdala knjigu "Česi Zagrebu - Zagreb Česima", Marijana Lipovca i Franje Vondračeka, a kojom autori žele upoznati javnost s djelovanjem Čeha u Zagrebu od najstarijih vremena do danas. Česi u Zagrebu vrlo aktivno i kreativno djeluju u kulturno-umjetničkom, znanstvenom i gospodarskom životu metropole. Knjiga svjedoči o stoljećima zajedničkog života i višestoljetnog zajedničkog povijesnog hoda, međusobne suradnje i sporazumijevanja te kulturnih utjecaja.

## BITI UČITELJ

### Razgovor s prof. dr. sc. Vladimirom Strugarom u povodu 65. godišnjice života

Piše: Ilijan Pejić, Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar



Ugodno je razgovarati s dr. Vladimirom Strugarom (r. 1946. u Bjelovaru). Opušten je, nasmijan i uvijek spremjan na šalu. Pa i kad se dotaknemo njegovih svetinja: grada Bjelovara i školstva. Izuzev kračih izbivanja (školovanja u Pakracu 1966.-1969., službovanja u Bedeniku 1969.-1978. i Zagrebu 2000.-2003.) cijeli život je proveo u ovom gradu. Za školu i školstvo sudbinski je vezan završivši 1969. Pedagošku akademiju u Pakracu. Potom je devet godina učitelj hrvatskog jezika i ravnatelj škole u Bedeniku. Savjetnik za razrednu nastavu bio je 1984.-1994., a 1994.-2000. pročelnik za prosvjetu, kulturu i informiranje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji te ministar prosvjete 2000.-2003. Godine 2006. postao je ravnatelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru. U četrdesetogodišnjem djelovanju stjecao je stručna i znanstvena zvanja: 1979. profesora pedagogije, 1984. magistra pedagogije, 1991. doktora društvenih znanosti, 2000. zvanje docenta, a 2007. izabran je u višeg znanstvenog suradnika i izvanrednog profesora za sistematsku pedagogiju u Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu na kojem predaje od 2005. Od 2000. pa sve do kraja 2010. uz prekide predavao je i na Visokoj učiteljskoj školi, odnosno Učiteljskom fakultetu u Čakovcu.

**Dr. Strugar, jesam li štogod zaboravio? Vidite, teško je tako bogat život svesti u nekoliko rečenica. Neću Vas podsjećati, ali kroz Vaše djelo stalno se provlači jedna, po meni, ključna riječ?**

Strugar: Sve ključne životne točke ste spomenuli i hvala vam na tome. Međutim, za sažimanje je prerano jer mnogo je još ideja na umu i srcu koje valja ostvariti. Kada spominjete ključnu riječ, tada vjerojatno mislite prije svega na učitelja, a s tim u vezi i školu te promišljanje njezine budućnosti. Prema školovanju, opredjeljenju, djelovanju, stručno-znanstvenom interesu osjećam se učiteljem. Koristim se terminom učitelj jer je on opća imenica koja označava svakoga onoga koji poučava, dok su termini nastavnik razredne nastave, nastavnik ili profesor matematike, hrvatskoga jezika, povijesti, itd. stručni nazivi. Volim termin učitelj u tom općem značenju jer mi prije svega poučavamo svoje učenike matematiku, hrvatski jezik, povijest, itd. Suvremene pedagoške i didaktičke spoznaje zastupaju sintagmu nastava usmjerena na dijete. Učenikov rad ovisi o učiteljevoj svakodnevnoj pripremi, uvjetima (materijalnim, intelektualnim i emocionalnim)

koje ćemo stvoriti u učionici i primjeni nastavnih metoda i strategija. Prema tome, učiteljeva je pripremljenost preduvjet učenikova rada. Učenikov rad i uspjeh ne ovise samo o njegovoj stručnoj i pedagoško-psihološkoj sposobljenosti, nego i njegovim ljudskim obilježjima kao što su primjerice empatija, međuljudski odnosi, altruizam, demokratičnost, dosljednost, održavanje discipline poštivanjem postavljenih normi i pravila, itd. Učitelj se stvara i usavršava. On je "osuđen" na cijeloživotno učenje i istraživanje najpovoljnijih načina usmjeravanja učenika na učenje. Pošteno govoreći, nije uvijek dovoljna učiteljeva spoznaja o potrebi stalnog usavršavanja i uloženi napor, nego su važni uvjeti te društvena podrška i pravilna valorizacija njegova rada. To se sve praktično treba događati u školi, ljudskoj i odgojnoj zajednici učitelja i učenika. Ne želim poticati pesimizam jer on nije bitno učiteljevo obilježje, ali kao sudionik mnogih odluka i događaja u školstvu, primjećujem da se u našem školstvu ne donose odlučne odluke na temelju kojih bi se, zajedničkim djelovanjem učiteljstva i obrazovne politike, ostvarile potrebne strukturne i organizacijske promjene. Netko je lijepo rekao: *Učitelji drže budućnost svijeta u svojim rukama!* Nije li onda časno sudjelovati u tom stvaranju novoga!

**Tih ste i nemametljiv, ali ustrajan i odlučan čovjek. Okupljate ljudе, pokrećete projekte, radite ne obazirući se na objede. Neosporno središnja ste osobnost bjelovarskog kulturnog i prosvjetnog života. U tijeku rata i agresije na Hrvatsku 1992. osnovali ste Ogranak HPKZ-a i pokrenuli Bjelovarski učitelj. Sjećate li se tih trenutaka?**

Strugar: Osnovno moje polazište je rad, a kriterij za ocjenu uspješnosti je rezultat ili djelo. Na kraju svakoga dana nastojim sebi reći što sam napravio. Polazeći od toga, spomenut ću kao važan rezultat rada utemeljenje Ogranka Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru 1992., kao stručne udruge učitelja koja će promicati interes učiteljstva i pridonositi stručnom usavršavanju. Radi realizacije toga cilja utemeljen je iste godine Bjelovarski učitelj, a 1993. Biblioteka Stvaralaštvo učitelja. Bjelovarski učitelj, časopis za odgoj i obrazovanje stvoren je 1992. kada je plamlio Domovinski rat, a o njemu je u stručnim krugovima govoreno kao o "djitetu rata" te hrabrom i vizionarskom pothvatu. Željeli smo da on budi nadu prije svega kod naših učitelja jer je njima namijenjen. Uz pokojnoga Ivana Crnjaka i Alojza Filipčića, potom Katice Grabovac, sudjelovalo sam u njegovu stvaranju i od tih dana do danas obnašam ulogu glavnog i odgovornog urednika. U njemu je objavljeno oko 400 članaka, sudjelovalo više od 150 autora iz gotovo svih krajeva Hrvatske. Nećemo se obazirati na poteškoće (novčane i druge), jer nam to ne može pomoći. Međutim, zamislimo naš životni i duhovni

prostor bez dvije tisuće stranica i 400 članaka u kojima je barem toliko ideja o boljem radu u predškolskom/ranom odgoju i obrazovanju, osnovnoj i srednjoj školi. Koristio je mnogima za stručno (mentor i savjetnik) i znanstveno napredovanje (izbor u znanstveno zvanje). Poučavao je o hrvatskom književnom jeziku, opisivao povijest mnogih škola, pratio događaje iz prosvjetnog života, približio čitateljima ideje domaćih i stranih autora. Sljedeće godine, 1993. utemeljena je Biblioteka *Stvaralaštvo učitelja* u kojoj je objavljeno 19 knjiga. Time je otvorena mogućnost svim učiteljima koji stvaraju i koji žele svoje ideje podijeliti s drugima da to i učine. Školske godine 2005./06. počeo je raditi Županijski centar za cjeloživotno učenje kao važan programski zadatak Ogranka HPKZ Bjelovar, nastojeći pridonijeti stručnom usavršavanju i napredovanju učitelja.



**Puno ste truda uložili da Bjelovar postane i fakultetski grad. Veliki dio zasluga pripada Vama da u Bjelovaru postoji Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU.**

Strugar: Znali smo da se za ostvarivanje ideje o društvu znanja i društva koje uči mora decentralizirati podsustav visokoga obrazovanja. Stoga smo u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji utemeljili dopunski učiteljski studij akademske godine 1998./99. na kojemu je oko stotinu učitelja steklo visoku stručnu spremu. Naredne 1999./2000. u Bjelovaru je Ekonomski fakultet iz Rijeke započeo izvanredni studij u području ekonomije, smjer Ekonomika poduzetništva. Ti su napor, vjerujem, potaknuli i Ekonomski fakultet iz Zagreba da od 2007./08. uvede studijski program sveučilišnog studija Poduzetništvo, a posebno je važno da se stvaraju uvjeti za osnivanje veleučilišta u Bjelovaru, čemu pridonose stručni studij Mehatronike 2008./09. i Sestrinstva 2009./10. Svemu tome dodajem da je u jesen 2006. počeo raditi Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru. Time je ostvarena ideja stara deset godina. Zavod u Bjelovaru organizira znanstvene skupove, objavljuje časopis Radovi, priprema izložbe, vodi znanstvenoistraživačke projekte.

**Autor ste šest samostalnih knjiga (Biti učitelj, 1993., Bjelovarsko-bilogorska županija, 1996., Promjene odgojno-obrazovnog sustava: izabrana bibliografija, 2006...), suautor brojnih knjiga i udžbenika (Učitelj za treće tisućljeće, 1998. (suautor K. Bezić), Didaktika i kurikulum, 2010. (suautori M. Cindrić, D.**

**Miljković).** U Vašoj bibliografiji je oko 350 jedinica. Tijekom 2010. objavili ste petnaestak članaka o kurikulu u kojima ste i kritični, i polemični, i ironični. Što Vam smeta u stalnim reformama školstva? Što sada pišete?

Strugar: Nakon neuspjelih pokušaja mijenjanja škole i školskoga sustava primjenom tzv. kataloga znanja i Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda (HNOS) pripremljen je nacionalni okvirni kurikulum kao novi pristup. Katalozi znanja i HNOS nisu uspjeli jer nisu nastali na valjanim teorijskim osnovama. Kurikulum upravo to ima. Svjestan sam da je učiteljima, nakon dva neuspjela projekta, mnogo uložena truda i vremena, teško vjerovati i prihvati nov pristup. Isto tako vjerujem da bi škole prihvatile kurikulumski pristup planiranja, programiranja, organizacije, izvedbe i vrednovanja odgoja i obrazovanja ukoliko ih se upozna s tom teorijom i pokažu pozitivni učinci u drugim zemljama. Dakle, nikako ne zagovaram metodologiju sile ili nametanja odozgo, već sustavan rad i učenje o teoriji kurikuluma te njegovu postupnom uvođenju, dakle uvodio bi se u školu kada ona stvorи uvjete. Cjelokupno nepovoljno stanje u primjeni kataloga znanja i HNOS-a te najnoviji pokušaj stvaranja nacionalnog kurikuluma potaknuli su me na pisanje teorijsko-kritičkog teksta pod radnim nazivom *Vrtlozi u hrvatskom školstvu*. Pokušavam analizirati metodologiju izrade i tijek uvođenja navedenih projekata, a zaključujem na temelju rezultata empirijskoga istraživanja.

**Dobitnik ste brojnih priznanja: Red Danice hrvatske s likom Antuna Radića 1996., Plakete "Tihomir Trnski" BBŽ-a 1997., Zlatne plakete "Grb Grada Bjelovara" 2006... Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja 2006. izabralo Vas je za počasnog člana. Dok ste bili ministar prosvjete puno pažnje ste posvećivali školskim knjižnicama. Školske knjižnice su danas u nezavidnom položaju. Kako Vi vidite njihovo mjesto u školi i kako im pomoći?**

Strugar: Biti članom Društva knjižničara posebna mi je čast jer su je ukazali kolege i stručnjaci. Međutim, to ističem posebno jer mi je ta čast ukazana nakon manda ministra, nakon odgovorna i teška posla u kojem se mogu, htjeli-ne htjeli, iznevjeriti očekivanja. Nastojao sam tada sa svojim suradnicima, shvaćajući važnost knjižnice i stručnog suradnika knjižničara, raditi u korist njih prije svega osiguravanjem sredstava u državnom proračunu, zapošljavanjem knjižničara i aktivnim sudjelovanjem na skupovima. Nezavidan položaj školskih knjižnica uvjetovan je ozbiljnim smanjivanjem sredstava u državnom proračunu. Tim stanjem moramo biti zabrinuti jer će na mjesto knjige doći drugi izvori znanja koji počesto nisu, iako mogu biti učenicima na prvi pogled privlačni, odgojno i obrazovno relevantni. Negativne posljedice mogu biti primjerice sve siromašniji rječnik i dječja mašta, gubljenje motivacije za čitanjem književnih djela, zanemarivanje hrvatskoga književnog jezika. S tog motrišta školska

knjižnica i knjižničar imaju jedno od ključnih mesta u svakoj školi; oni su mjesto rada i učenja svakog učitelja, učenika i roditelja, a često i društvene sredine.

**Za knjižničare govore da su preozbiljni. No mi se znamo i te kako šaliti pa i na svoj račun. Susretali ste i susrećete brojne učitelje, škole... Sjećate li se kakve vrede zgode?**

Strugar: I znanstveno je dokazano da humor blagotvorno djeluje na naš um i raspoloženje te da pozitivno utječe na nastavni rad. Cijeli naš učiteljski život nije ništa

drugo nego - susret, s novim učenicima, kolegama i kolegama, roditeljima. I to je prilika da učimo. Vedra zgoda? Rado se prisjećam sata matematike u jednoj područnoj školi kojem sam kao ravnatelj prisustvovao (ravnatelj je imao obvezu dva puta godišnje prisustvovati nastavnom radu svakoga učitelja). Učenik pita: Učitelju, mogu li doći na ploču i računati? Učitelj kaže: Da, možeš, ali malo pričekaj! Učitelj tada izlazi iz učionice i donosi ljestve u razred te kaže: Izvoli, popni se na ploču i računaj! Učenički smijeh pokazao je da su učenici razumjeli u čemu je njihov prijatelj pogriješio, a učitelj ih je na zanimljiv način doveo do te spoznaje.

## ILJA PEJIĆ - KNJIŽNIČARSKI SAVJETNIK

Pripremila: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica

Voditelj Županijske matične službe Narodne knjižnice "Petar Preradović" u Bjelovaru, prof. Ilija Pejić, Rješenjem Ministarstva kulture Republike Hrvatske promoviran je 2010. godine u zvanje knjižničarskog savjetnika. Time je kolega Pejić postao prvi knjižničarski savjetnik na području Bjelovarsko-bilogorske županije, a drugi u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja - uz mr. sc. Dijanu Sabolović-Krajinu iz Koprivnice.

Ilija Pejić rođen je 1956. godine u Pećniku (BiH), a od 1985. živi i radi u Bjelovaru. Nakon što je 1983. diplomirao kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, osam godina predavao je hrvatski jezik u raznim školama (Virje, Bjelovar), a od 1992. uposlen je u Narodnoj knjižnici "P. Preradović" u Bjelovaru na mjestu voditelja Županijske matične službe. Sve do formiranja samostalne Županijske matične službe Virovitičko-podravske županije 2008. godine, vodio je poslove matičnosti i za ovu županiju. Zvanje dipl. knjižničara stjeće 1995., a 2001. promaknut je u višeg knjižničara.

Osim što je po zanimanju knjižničar, i to jedan od najvrnjih u Hrvatskoj, Ilija Pejić je i književni kritičar, pisac i kulturni djelatnik. Urednik je i priredivač tridesetak knjiga te organizator i moderator stručnih i znanstvenih skupova. Izlaganjima redovito sudjeluje na skupovima, ne samo s tematikom iz knjižničarstva, već i iz povijesti, književnosti i kulture općenito. Uz pitanja hrvatske jezične i književne povijesti i stilistike u žarištu njegovih preokupacija su i teme iz knjižničarstva, poglavito poslovanje narodnih i školskih knjižnica te uređenje i vođenje zavičajnih zbirk o čemu je pisao u dvije objavljenje knjige "Zavičajna zbirka Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar" (1996.) i "Narodne knjižnice na kraju 20. stoljeća : stanje i novi ustrojeni oblici mreže knjižnica u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji" (2000.) te u dvadesetak stručnih članaka. Surađuje u brojnim novinama i časopisima diljem Hrvatske, radiju, televiziji (Forum, Kolo MH, Hrvatska revija, Marulić, Bjelovarski učitelj..., potom u knjižničarskim glasilima: Novosti, Vjesnik bibliotekara Hrvatske, Knjižničarstvo, Svezak...)

Član je Hrvatskog knjižničarskog društva, a dužnost predsjednika Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja obnašao je od 2004. do 2008. Isto tako član je Matice hrvatske, Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru, Družbe Braća hrvatskog zmaja i Znanstvenog vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru. Od 1992. do 1996. bio je tajnik Društva knjižničara Bilogore i Podravine. U tom vremenu pokrenut je časopis Svezak, a uređena su i tri vodiča za knjižnice BBŽ-a, VPŽ-a i KKŽ-a. U dva mandata bio je član Glavnog odbora Društva te stalni član Uredništva "Sveska". Povodom tridesete obljetnice Društva inicirao je stručni skup Iz povijesti naših knjižnica, održan u Daruvaru 16. 11. 2007.

Svoj rad u Županijskoj matičnoj službi temelji na stručnim znanjima i jasnoj strategiji djelovanja te timskom radu. Na taj način među kolegama knjižničarima, ali i osnivačima knjižnica i njihovim financijerima, uspješno gradi pozitivno i stvaralačko okruženje, atmosferu povjerenja i suradnje. Zahvaljujući ovakvom pristupu, ostvaruje iznimne rezultate u području stručnog usavršavanja knjižničara, poboljšanja materijalnih uvjeta rada knjižnica preuređenjem, proširenjem i opremanjem knjižničnih



prostora: Gradske knjižnice Čazma (2003.), Pučke knjižnice Pitomača (2003.), Pučke knjižnice Daruvar (2007.). Gradske knjižnice Virovitica (2007.) i Gradske knjižnice "M. Lovrak" Grubišno Polje (2009.), te osnivanjem novih knjižnica radi širenja županijske knjižnične mreže (Hercegovac, Nova Rača).

Projekt informatizacije, koju je započela Matična služba 2001. na inicijativu i u organizaciji Ilije Pejića, u svim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske i godinu dana kasnije u Virovitičko-podravskoj županiji, na pragu je ostvarenja prvotnog cilja - stvaranja virtualne mreže knjižnica: u navedene dvije županije tijekom 2001. - 2010. sve su narodne knjižnice i većina školskih uvele računalno knjižnično poslovanje te do danas ostvarile potrebne preduvjete za suvremeno tehnološko funkcioniranje.

Brojni su stručni i znanstveni skupovi, seminari, radionice, edukacije, predavanja koje je Ilija Pejić organizirao i vodio te i sam u njima sudjelovao kao predavač. Uz to, pokreće i/ili sudjeluje u provođenju nekoliko zapaženih knjižničnih projekata: uređenje zavičajnih zbirk, digitalizacija zavičajne građe, susret najčitatelja Bjelovarsko-bilogorske županije, Informacije o EU u narodnim

knjižnicama, u sklopu kojeg je boravio i u studijskom posjetu Nizozemskoj 2006. godine.

Gledajući na knjižničarstvo kao profesiju i knjižničare u novim društvenim okolnostima kao na dio globalnog svijeta, Ilija Pejić okreće se i sredini u kojoj živi i djeluje, njezinu baštinu kao dijelu općeg nacionalnog i svjetskog naslijeda te se u svom radu posebno i sustavno bavi zavičajnim zbirkama, problematikom skupljanja i obrade građe što se ogleda i u njegovom književnopovijesnom i općem kulturnom radu. Nastojeći istražiti kulturnu baštinu šireg bjelovarskog kraja, napisao je dvije knjige - "Neodoljiva moć riječi" (2002.) i "Prožimanja" (2008.) koje su dijelovi buduće "Bjelovarske zavičajne čitanke".

Za svoj stručni rad i doprinose u kulturi Ilija Pejić je dobio niz priznanja: Povelju Općine Virje (2002.), Povelju Grada Slatine (2003.), Pečat Grada Bjelovara (2007.) za posebne doprinose u kulturi, Priznanje Lovrakovih dana kulture (2008.) te Priznanje počasnog člana Gradske knjižnice Virovitica (2009.). Posebno mjesto među priznanjima svakako zauzima odličje Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića (1996.) te najveće knjižničarsko priznanje u Hrvatskoj - Kukuljevićeva povelja HKD-a (2008.).

## MIRJANA MILINOVIC - DOBITNICA NAGRADE "VIŠNJA ŠETA"

Piše: Margareta Popčević, III. osnovna škola Bjelovar

Hrvatska udruga školskih knjižničara od 2008. godine dodjeljuje godišnju nagradu "Višnja Šeta" istaknutim školskim knjižničarima i promicateljima struke.

Iznimno smo ponosni što je ovogodišnja dobitnica, uz Karmen Delač Petković i Evinu Tihomirović, naša kolegica Mirjana Milinović, knjižničarka iz Osnovne škole u Rovišću, profesorica i stručna suradnica savjetnica.

Na svečanoj dodjeli nagrada koja se održala u okviru 22. proljetne škole školskih knjižničara u Zagrebu, Mirjana je posebno zahvalila Višnji, čije ime nosi ova Nagrada, jer je upravo Višnja pobudila u njoj ljubav prema školskom knjižničarstvu i težnju za što boljim i predanijim radom. Mirjanin rad je protkan uspjesima, konkretnim napretkom, zalaganjem za promicanje školskog knjižničarstva i stoga joj ova nagrada s pra-

vom pripada. Kao voditeljica Županijskog stručnog vijeća knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije dala je velik doprinos stručnom usavršavanju školskih knjižničara, razmjeni dobrih iskustava, uvođenju novih oblika rada u knjižnice te je i njenom zaslugom vidljiv napredak u kvaliteti rada knjižničara županije. Organizatorica je značajnih skupova koji promiču struku i podižu dignitet knjižničarstva. Svojim stručnim i znanstvenim radovima,

kao i izlaganjima na stručnim skupovima, radionicama i tečajevima aktivno pridonosi razvoju knjižničarske struke. Predsjednica je Sekcija za školske knjižnice HKD-a (2006. - 2010.) i članica je Radne skupine za izradu Smjernica za osvremenjivanje knjižničnog odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi.

Ponosni smo na našu kolegicu i sretni što imamo od koga učiti.



## PRIZNANJE GRADSKOJ KNJIŽNICI SLAVKA KOLARA ČAZMA

Piše: Vinka Jelić-Balta, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Gradsko vijeće Grada Čazme dodijelilo je Gradskoj knjižnici Slavka Kolara Čazma javno priznanje **Zlatni grb Grada Čazme** za 2010. godinu. U obrazloženju nagrade, između ostalog, stoji:

"Do danas Knjižnica je organizirala mnoštvo programa za odrasle (susreti s piscima, okrugli stolovi, rasprave...), ali i za djecu (igraonice, pričaonice, izložbe, susreti s piscima i ilustratorima...) surađujući pri tom sa školama i udrugama. Knjižnica je postala prepoznatljivo kulturno i informacijsko središte grada Čazme i okoline."

Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma u 2010. godini proslavila je 130 godina kontinuiranog rada. Današnja Gradska knjižnica Slavka Kolara u Čazmi osnovana je 1946. godine kao Kotarska knjižnica, osnivač Kotar Čazma, iako je u publikaciji "Biblioteke u Hrvatskoj" kao godina osnivanja navedena 1947.

No, povijest narodnog knjižničarstva u Čazmi je puno starija i seže u drugu polovinu 19. stoljeća, kada je

1880. godine u Čazmi osnovana "Čazmanska čitaonica". Hrvatski narodni preporod nije zaobišao ni Čazmu.



## NAPREDOVANJE U STRUCI

**Melita Schmitz, OŠ E. Kumičića Slatina**, VSS, prof. hrvatskog jezika i književnosti, stekla je zvanje dipl. knjižničara radnjom na temu Menadžment i marketing u školskoj knjižnici kod mentorice doc. dr. sc. Mihaele Banek Zorica.

**Mario Kolar, OŠ Đuro Ester Koprivnica**, VSS, prof. hrvatskog jezika i književnosti i slavistike, stekao je zvanje dipl. knjižničara radnjom na temu Znanstveni i stručni časopisi u Podravini.

**Danijela Marić, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar**, VŠS, odgajateljica, položila je stručni ispit za knjižničarku.

**Ana Škvarić, Narodna knjižnica Virje**, VSS, dipl. povjesničarka umjetnosti i komparatist književnosti, stekla je zvanje dipl. knjižničara radnjom na temu Harry Potter i cenzura.

**Igor Kuzmić, Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci**, položio je stručni ispit za pomoćnog knjižničara.

**Ivana Novoselac, OŠ "M. Pereš" Kapela**, dipl. učiteljica razredne nastave s pojačanim programom iz hrvatskog jezika. Zvanje dipl. knjižničara stekla 1. prosinca 2010. na Odsjeku za informatologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Tema diplomske radnje: Uloga školske knjižnice u procesu integrirane nastave.

**Suzana Pušić, Srednja škola Čazma**, dipl. kroatolog i dipl. sociolog. Zvanje dipl. knjižničara stekla je 20. rujna 2010. na Odsjeku za informatologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu obranivši diplomsku radnju Razvoj osnovnoškolskih knjižnica u gradu Bjelovaru i razvoj knjižnice Osnovne škole Rovišće.

**Svim kolegicama i kolegama čestitamo  
na zasluženim nagradama i ostvarenim  
napredovanjima!**

## **POZIV ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA DODJELU NAGRADE (ZAHVALNICE) DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA**

za: a) iznimne zasluge u promicanju Društva, b) dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu

Temeljem Pravilnika o postupku dodjeljivanja Nagrade (Zahvalnice) Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja od 4. ožujka 2010. Glavni odbor Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

### **POZIVA**

knjižničare, knjižnice i knjižnične korisnike na podnošenje prijedloga za dodjelu Nagrade (Zahvalnice) Društva za 2011. godinu za:

- a) iznimne zasluge u promicanju Društva,
- b) dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu.

Nagrada (Zahvalnica) se dodjeljuje knjižničarki/knjnižničaru iz knjižnica s područja na kojemu djeluje Društvo, za iznimna dostignuća i uzoran rad u svojoj knjižnici, kao i u okviru Društva.

#### **KRITERIJI ZA DODJELU NAGRADE (ZAHVALNICE):**

- da kandidat svojim stručnim radom i zauzimanjem doprinosi razvoju knjižničarstva,
- da doprinosi edukaciji knjižničara,
- da kandidat doprinosi razvoju Društva aktivnim radom u tijelima i u projektima Društva,
- da je kandidat iznimno uspješan stručni knjižničar, u onom segmentu knjižničnog poslovanja kojim se u svojoj knjižnici bavi,
- da se radi o kandidatu koji je objavio znanstvene i stručne radeve na području knjižnične i informacijske djelatnosti kojim je unaprijedeno knjižničarstvo.

#### **UZ PRIJEDLOGE TREBA PRILOŽITI ŽIVOTOPIS KANDIDATA.**

#### **ROK ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA JE 1. TRAVNJA 2012.**

**PRIJEDLOZI SE ŠALJU GLAVNOM ODBORU DRUŠTVA s naznakom: "PRIJEDLOG ZA NAGRADU  
(ZAHVALNICU) DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA"**

## **POZIV NA SURADNJU U 14. BROJU ČASOPISA "SVEZAK" (ZA 2012.)**

### **O SADRŽAJU ČASOPISA**

- "SVEZAK" je stručni časopis u kojem se objavljaju članci, stručni radevi, informacije, prikazi i obavijesti iz područja knjižničarstva, informacijskih znanosti ili kulture općenito, s prvenstvenim ciljem popularizacije knjižnica i čitanja.
- Časopis je namijenjen informiranju i edukaciji knjižničnih djelatnika, ali je temama i stilom pisanja orijentiran i prema širem krugu čitatelja.
- Sadržajem list nastoji obuhvatiti sva važnija događanja u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja između dviju Skupština, no prilozi ne moraju biti nužno lokalno određeni, već se mogu primati članci i radevi i iz drugih područja Hrvatske, kao i iz inozemstva.

### **UPUTE AUTORIMA PRILOGA**

- za pisanje tekstova koristite font Times New Roman, veličinu slova 11, s dvostrukim proredom; sve četiri margine trebaju biti 2 cm
- maksimalna dužina teksta pisanog na ovaj način može biti 3 stranice, izuzev tekstova u rubrici "Stručni skupovi i teme" (1 stranica),
- u tekstu na mjestima na kojima treba umetnuti ilustracije, za svaku ilustraciju ispišite njen naziv i tekst koji uz nju treba stajati
- uz jedan tekst šaljite najviše TRI ilustracije (ili grafikona, tabela i sl.); sve ilustracije trebaju biti jasno imenovane
- fotografije i druge ilustracije snimljene u jpg. ili gif. formatu šaljite kao zasebne dokumente
- tabele i grafikone izradite u excel obliku i šaljite također u privitku kao zasebne dokumente (tabele u Microsoft Wordu nisu prihvatljive)
- uz prilog, poželjno je (ali nije obvezno) poslati i fotografiju autora (u elektroničkom obliku, u jpg. formatu)
- priloge šaljite SAMO u elektroničkom obliku, na e-mail adrese urednika pojedinih rubrika:
 

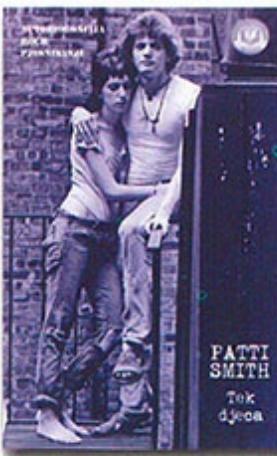
* urednica rubrike "Iz narodnih knjižnica": Ana Škvarić	ana.skvaric@zg.t-com.hr
* urednica rubrike "Iz školskih knjižnica": Luca Matić	malucija@gmail.com
* urednica rubrike "Iz specijalnih knjižnica": Silvija Perić	silvija@knjiznicavirovitica.hr
* urednica rubrike "Stručni skupovi i teme": Tatjana Kreštan	knjiznica@trgovackaskola-bjelovar.hr
* urednica rubrike "Knjižnice u svijetu": Tina Gatalica	tina.gatalica@knjiznica-bjelovar.hr
* urednica rubrike "Zavičajno nakladništvo": Marjana Janeš-Žulj	knjiznica-krizevci@kc.t-com.hr
* urednica rubrike "Iz rada Društva": Sanja Jozić	sanja.jozic@knjiznica-bjelovar.hr
* urednica rubrike "Stručne vijesti": Silvija Perić	silvija@knjiznicavirovitica.hr
* urednica rubrike "Tema broja": Ljiljana Vugrinec	ljiljana.vugrinec@gmail.com
* glavna urednica: Zorka Renić	zorkarenic@gmail.com

**Krajnji rok za prikupljanje priloga za 14. broj "Sveska" je 1. veljače 2012.**

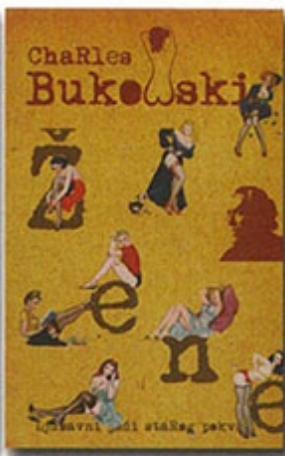
**Napomena:** Uredništvo zadržava pravo neuvrštavanja radeva koji ne stignu na vrijeme, nisu pripremljeni u skladu s gore navedenim uputama ili ne odgovaraju koncepciji lista.



Ivana Generalića 3, 48000 Koprivnica  
[www.sareni-ducan.hr](http://www.sareni-ducan.hr) • e-mail: [uprava@sareni-ducan.hr](mailto:uprava@sareni-ducan.hr)  
 tel. 048/222-828, 625-387 • fax: 048/210-133



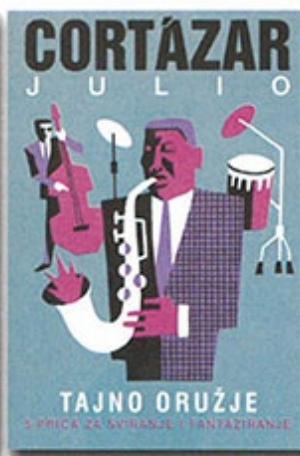
PATTI SMITH: Tek dječa



CHARLES BUKOWSKI: Žene



NELSON ALGREN: Hod tamnom stranom



JULIO CORTÁZAR: Tajno oružje



DURNOVO: Moj muž Danil Harms

**Pet novih vrhunskih izdanja Šarenog dućana za svaku i suačiju biblioteku!**



**TISKARA HORVAT**

HR - 43000 Bjelovar, Ivanovčanska 22

Tel. +385 (0)43-211-814, 211-826

Tel./fax: +385 (0)43-211-439

e-mail: [tiskara-horvat@bj.t-com.hr](mailto:tiskara-horvat@bj.t-com.hr)

GRADSKA KNJIŽEVNICA KRAJINSKOG PARKA

KRIŽEVCI

ZZC

SVEZA

13/2011

-5378

50400

64728



9771331-8-7007-1

GRADSKA KNJIŽEVNICA KRAJINSKOG PARKA